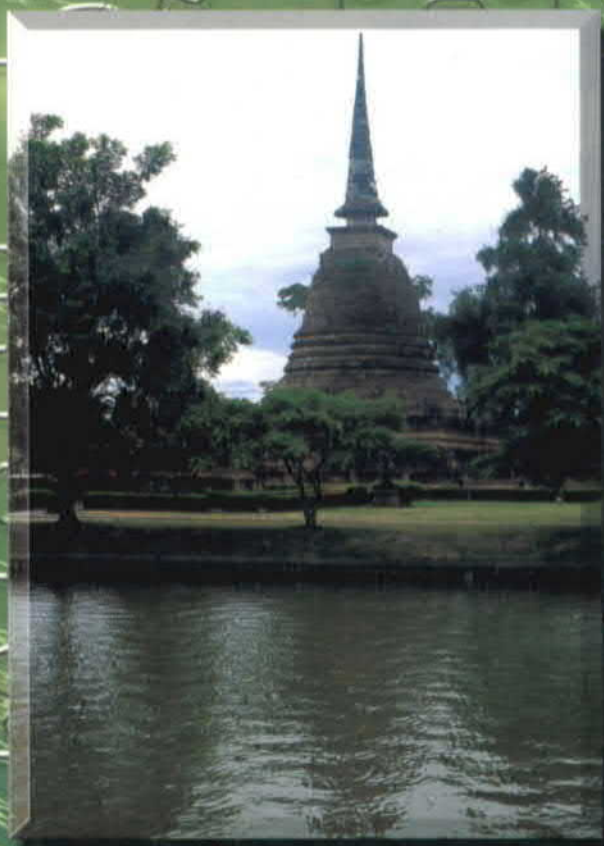

แผนการสอนที่เน้นการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทย

ท 305 วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กองวิจัยทางการศึกษา

กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

แผนการสอนที่เน้นการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทย

ท 305 วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กองวิจัยทางการศึกษา

กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

2543

แผนการสอนที่เน้นการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทย

ท 305 วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2543

จำนวน 3,000 เล่ม

ISBN 974-268-9288

เอกสารรายงานการวิจัยทางการศึกษาอันดับที่ 253/2543

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 กล่าวว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” แผนการสอน ท 305 วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานโครงการการศึกษาศักยภาพของเด็กไทย โดยการสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะ และคุณลักษณะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ อันได้แก่ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคต ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการทำงาน และคุณลักษณะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม และได้บูรณาการจัดทำเป็นแผนการสอน

แผนการสอนฉบับนี้ ประกอบด้วย ตารางวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดการสอน และแผนการสอน จำนวน 72 แผน เพื่อให้ครูผู้สอนนำไปใช้เป็นแนวทางประกอบการจัดการเรียนการสอนของตนได้ ทั้งนี้ครูผู้สอนควรจะศึกษาแผนการสอนอย่างละเอียด และวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย ในศักยภาพแต่ละด้านของผู้เรียนก่อนสอน เพื่อจะได้ประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับผู้เรียนของตน จึงจะทำให้การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการ

ขอขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษา คณะวิทยากร และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้แผนการสอนนี้สำเร็จโดยเรียบร้อย เพื่อนำไปพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยต่อไป

๐
๐๑๑

(นายอำรุง จันทวานิช)

อธิบดีกรมวิชาการ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
ตารางวิเคราะห์เนื้อหา/กำหนดการสอน	1
แผนปฐมนิเทศ	7
แผนการสอนที่ 1 การติดตามฟังสิ่งที่ เป็นประโยชน์อยู่เสมอ	14
แผนการสอนที่ 2 การฟังอย่างมีวิจารณ์ญาณ (ตอนที่ 1)	22
แผนการสอนที่ 3 การฟังอย่างมีวิจารณ์ญาณ (ตอนที่ 2)	28
แผนการสอนที่ 4 การฟังอย่างมีวิจารณ์ญาณ (ตอนที่ 3)	32
แผนการสอนที่ 5 การฟังเรื่องราว สิ่งที่เป็นประโยชน์อย่างมีมารยาท และแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์	36
แผนการสอนที่ 6 การพูดอธิบาย	47
แผนการสอนที่ 7 การพูดอธิบายคำศัพท์หรือสำนวน	52
แผนการสอนที่ 8 การพูดอธิบายอย่างสร้างสรรค์ (ตอนที่ 1)	56
แผนการสอนที่ 9 การพูดอธิบายอย่างสร้างสรรค์ (ตอนที่ 2)	69
แผนการสอนที่ 10 การพูดในที่ประชุมได้อย่างมีมารยาทและสร้างสรรค์	74
แผนการสอนที่ 11 การพูดในที่ประชุมได้อย่างมีมารยาทและสร้างสรรค์	77
แผนการสอนที่ 12 การพูดในที่ประชุมได้อย่างมีมารยาทและสร้างสรรค์	85
แผนการสอนที่ 13 การพูดในที่ประชุมได้อย่างมีมารยาทและสร้างสรรค์	91
แผนการสอนที่ 14 การพูดในที่ประชุมและรายงานการประชุม	98
แผนการสอนที่ 15 การพูดในที่ประชุมได้อย่างมีมารยาทและสร้างสรรค์	102
แผนการสอนที่ 16 การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว (ตอนที่ 1)	104
แผนการสอนที่ 17 การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว (ตอนที่ 2)	107
แผนการสอนที่ 18 หลักการพิจารณาหนังสือ	110
แผนการสอนที่ 19 การอ่านตีบท	114
แผนการสอนที่ 20 การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว (ตอนที่ 1)	119
แผนการสอนที่ 21 การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว (ตอนที่ 2)	125

แผนการสอนที่ 22	การอ่านออกเสียงร้อยกรอง/ท่องบทประพันธ์ (ตอนที่ 1)	128
แผนการสอนที่ 23	การอ่านออกเสียงร้อยกรอง/ท่องบทประพันธ์ (ตอนที่ 2)	135
แผนการสอนที่ 24	การอ่านออกเสียงร้อยกรอง (ตอนที่ 1)	139
แผนการสอนที่ 25	การอ่านออกเสียงร้อยกรอง (ตอนที่ 2)	142
แผนการสอนที่ 26	การอ่านออกเสียงร้อยกรอง (ตอนที่ 3)	148
แผนการสอนที่ 27	การอ่านออกเสียงร้อยกรอง (ตอนที่ 4)	152
แผนการสอนที่ 28	การอ่านออกเสียงร้อยกรอง (ตอนที่ 5)	155
แผนการสอนที่ 29	การอ่านวรรณกรรมอย่างมีวิจารณญาณ (ตอนที่ 1)	159
แผนการสอนที่ 30	การอ่านวรรณกรรมอย่างมีวิจารณญาณ (ตอนที่ 2)	164
แผนการสอนที่ 31	การอ่านวรรณกรรมอย่างมีวิจารณญาณ (ตอนที่ 3)	168
แผนการสอนที่ 32	การอ่านวรรณกรรมอย่างมีวิจารณญาณ (ตอนที่ 4)	173
แผนการสอนที่ 33	การอ่านวรรณกรรมอย่างมีวิจารณญาณ (ตอนที่ 5)	177
แผนการสอนที่ 34	การอ่านวรรณกรรมอย่างมีวิจารณญาณ (ตอนที่ 6)	181
แผนการสอนที่ 35	การอ่านวรรณกรรมอย่างมีวิจารณญาณ (ตอนที่ 7)	185
แผนการสอนที่ 36	การอ่านวรรณกรรมอย่างมีวิจารณญาณ (ตอนที่ 8)	189
แผนการสอนที่ 37	การเขียนเล่าเรื่อง (ตอนที่ 1)	192
แผนการสอนที่ 38	การเขียนเล่าเรื่อง (ตอนที่ 2)	196
แผนการสอนที่ 39	การเขียนเรียงความ	199
แผนการสอนที่ 40	การเขียนเรียงความจากข้อเท็จจริง	203
แผนการสอนที่ 41	การเขียนจดหมายกิจธุระ (ตอนที่ 1)	207
แผนการสอนที่ 42	การเขียนจดหมายกิจธุระ (ตอนที่ 2)	212
แผนการสอนที่ 43	การกรอกข้อความในโทรเลข	216
แผนการสอนที่ 44	การเขียนย่อความ (ตอนที่ 1)	220
แผนการสอนที่ 45	การเขียนย่อความ (ตอนที่ 2)	228
แผนการสอนที่ 46	การเขียนประกาศ	232
แผนการสอนที่ 47	การเขียนคำเชิญชวน	237
แผนการสอนที่ 48	รูปแบบการเขียนรายงาน	241
แผนการสอนที่ 49	การเขียนรายงาน	247
แผนการสอนที่ 50	การแต่งคำประพันธ์ (ตอนที่ 1)	250
แผนการสอนที่ 51	การแต่งคำประพันธ์ (ตอนที่ 2)	254

	หน้า
แผนการสอนที่ 52 การแต่งคำประพันธ์ (ตอนที่ 3)	259
แผนการสอนที่ 53 การแต่งคำประพันธ์ (ตอนที่ 4)	264
แผนการสอนที่ 54 การถอดคำประพันธ์ (ตอนที่ 1)	272
แผนการสอนที่ 55 การถอดคำประพันธ์ (ตอนที่ 2)	276
แผนการสอนที่ 56 ลักษณะของคำไทย (ตอนที่ 1)	278
แผนการสอนที่ 57 ลักษณะของคำไทย (ตอนที่ 2)	282
แผนการสอนที่ 58 ลักษณะของคำไทย (ตอนที่ 3)	285
แผนการสอนที่ 59 ลักษณะของคำไทย (ตอนที่ 4)	291
แผนการสอนที่ 60 กลุ่มคำและหน้าที่ของกลุ่มคำ (ตอนที่ 1)	294
แผนการสอนที่ 61 กลุ่มคำและหน้าที่ของกลุ่มคำ (ตอนที่ 2)	299
แผนการสอนที่ 62 กลุ่มคำและหน้าที่ของกลุ่มคำ (ตอนที่ 3)	301
แผนการสอนที่ 63 หน้าที่ของกลุ่มคำ	306
แผนการสอนที่ 64 การใช้กลุ่มคำแต่งประโยค	309
แผนการสอนที่ 65 ชนิด หน้าที่ของกลุ่มคำและประโยค	313
แผนการสอนที่ 66 การสังเกตลักษณะคำไทยแท้	316
แผนการสอนที่ 67 คำบาลี	323
แผนการสอนที่ 68 คำสันสกฤต	329
แผนการสอนที่ 69 เปรียบเทียบภาษาบาลีและสันสกฤต	334
แผนการสอนที่ 70 คำเขมร	338
แผนการสอนที่ 71 การสังเกตคำ	343
แผนการสอนที่ 72 การสังเกตคำไทยแท้และคำที่มาจากภาษาอื่น	347
คณะผู้จัดทำ	349

ตารางวิเคราะห์เนื้อหา/กำหนดการสอน
วิชาภาษาไทย (ท 305) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่.....โรงเรียน.....จังหวัด.....

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักภาษา
2. ให้สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับวัย
3. ให้สามารถฟังและอ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ
4. ให้มีนิสัยรักการอ่านและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
5. ให้เห็นคุณค่าของวรรณคดีและงานประพันธ์ที่ใช้ภาษาอย่างมีรสนิยม
6. ให้ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

เวลา 72 คาบ (4 คาบ/สัปดาห์/ภาคเรียน)

สาระสำคัญ

ฝึกการฟัง พูด อ่าน เขียน โดยฟังข้อความในรูปแบบต่างๆ สามารถพูดในโอกาสต่างๆ อ่านออกเสียงร้อยแก้ว ร้อยกรอง วรรณกรรมประเภทต่างๆ เขียนรายงาน เล่าเรื่อง เรียงความ ย่อความ จดหมายกิจธุระ โทรเลข ประกาศ คำเชิญชวน แต่งคำประพันธ์ ถอดคำประพันธ์ ศึกษาหลักภาษาเกี่ยวกับคำ รูปลักษณะของคำ ชนิดและหน้าที่ของกลุ่มคำ และลักษณะของคำไทยแท้และคำที่มาจากภาษาอื่น

ตารางวิเคราะห์เนื้อหา/กำหนดการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	แผน/ คาบ	ทักษะที่พัฒนา								
				1	2	3	4	5	6	7	8	9
การฟัง การพูด	1. ติดตามฟังสิ่งที่ เป็น ประโยชน์อยู่เสมอ	- ฟังข้อความ - จดบันทึก - นำเสนอผลงาน	1/1	✓	-	-	-	-	-	✓	✓	-
	2. ฟังคำอธิบาย เรื่อง เล่า นิทาน ข่าว บทความอย่างมี วิจารณญาณ	- สนทนา ชักถาม - แบ่งกลุ่มวิเคราะห์ - เสนอผลงาน	4/4	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	✓	-
	3. พูดอธิบายได้ถูก ต้องชัดเจนตรง ตามจุดประสงค์ และมีมารยาทใน การพูด	- ฟังพูดอธิบาย - กระบวนการกลุ่ม - ค้นคว้าและสรุป - ปฏิบัติการพูด	4/4	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	-	-
	4. พูดในที่ประชุมได้ อย่างมีมารยาท และสามารถแสดง ออกเชิงสร้างสรรค์ ในการพูด	- เล่าประสบการณ์ - ศึกษาใบความรู้ - สรุปหลักเกณฑ์ - ฝึกปฏิบัติ	6/6	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
การอ่าน	5. อ่านออกเสียง ร้อยแก้วได้ถูกต้อง ชัดเจนเหมาะสมตาม เจตนารมณ์ของเนื้อเรื่อง	- สนทนาหลักการอ่าน - ฟังตัวอย่าง - ฝึกปฏิบัติ - วิจารณ์ สรุป	5/5	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓
	6. อ่านออกเสียงร้อย กรองโดยใช้น้ำเสียง แสดงอารมณ์ความ รู้สึกตามเนื้อเรื่อง และท้องบทประ พันธ์ที่ชอบได้	- สนทนาหลักเกณฑ์ - ฟังตัวอย่างการอ่าน - ฝึกปฏิบัติ - วิจารณ์ แก่ไข - สรุป - ท่องบทที่ชอบ	7/7	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	-

เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	แผน/ คาบ	ทักษะที่พัฒนา								
				1	2	3	4	5	6	7	8	9
การเขียน	7. อ่านวรรณกรรม อย่างมีวิจารณญาณ และแสดงความคิดเห็น เชิงวิจารณ์ วิเคราะห์วินิจฉัย เรื่องที่อ่านได้อย่าง มีเหตุผล	- อภิปรายสนทนา - กระบวนการกลุ่ม - ค้นคว้า สรุปล - ปฏิบัติงานวิจารณ์ วิเคราะห์ วินิจฉัย	8/8	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓
	8. ติดตามอ่านสิ่งที่ เป็นประโยชน์อยู่เสมอ	- สนทนาประโยชน์ ประเภทของหนังสือ - ค้นคว้า - จัดบันทึก	1/1	✓	✓	✓	-	✓	-	✓	✓	-
	9. เขียนรายงานจาก เรื่องที่กำหนดให้ได้	- สนทนา สรุปล - ศึกษาใบความรู้ ฝึกเขียนโครงเรื่อง - แบ่งกลุ่มเขียนรายงาน	2/2	✓	-	✓	✓	-	-	-	✓	✓
	10. เขียนเล่าเรื่องได้	- อ่านเรื่องที่กำหนด - จับประเด็นสำคัญ - เขียนโครงเรื่อง - ฝึกปฏิบัติ	2/2	✓	-	✓	-	-	✓	✓	✓	✓
	11. เขียนย่อความเรื่อง ที่กำหนดให้ได้	- ศึกษาใบความรู้ - สรุปหลักเกณฑ์ - ศึกษาตัวอย่าง - ฝึกปฏิบัติ	2/2	✓	-	✓	-	-	-	✓	✓	-
	12. เขียนจดหมาย กิจธุระได้	- สนทนา - ศึกษาใบความรู้ - อภิปราย จัดบันทึก - ฝึกปฏิบัติ	2/2	✓	-	-	-	-	✓	-	✓	✓
	13. เขียนกรอกข้อความ ในโทรเลขได้	- ศึกษารูปแบบ - อภิปราย - ฝึกปฏิบัติ	1/1	-	-	✓	-	-	-	-	-	✓

เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	แผน/คาบ	ทักษะที่พัฒนา								
				1	2	3	4	5	6	7	8	9
หลักภาษา	14. เขียนประกาศและคำเชิญชวนได้	- แบ่งกลุ่มศึกษาประกาศและคำเชิญชวน - อภิปรายและสรุปฝึกปฏิบัติ	2/2	✓	-	✓	-	✓	-	✓	✓	-
	15. เขียนเรียงความจากข้อเท็จจริงได้	- ทบทวนรูปแบบและองค์ประกอบ - ฝึกวางโครงเรื่อง - ฝึกปฏิบัติจริง	2/2	✓	✓	✓	✓	-	-	-	✓	✓
	16. แต่งคำประพันธ์ได้	- ศึกษารูปแบบ - สรุปหลักเกณฑ์ - ปฏิบัติ - ตรวจผลงาน	4/4	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓
	17. ถอดคำประพันธ์ได้	- ศึกษาวรรณกรรม - ศึกษาวิธีการ - ปฏิบัติ - ตรวจผลงาน	2/2	✓	✓	✓	-	✓	-	-	-	-
	18. สามารถใช้คำบอกร่องประกอบของคำและรูปลักษณะของคำไทยได้	- ศึกษาเนื้อหา - สรุปรูปลักษณะคำไทย - ทำแบบฝึกหัด	4/4	✓	✓	-	✓	✓	-	-	✓	-
	19. อธิบายลักษณะชนิดและหน้าที่ของกลุ่มคำได้	- ศึกษาเนื้อหา - สรุป - ทำแบบฝึกหัด	6/6	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	-	-
	20. บอกลักษณะและจำแนกคำไทยแท้และคำที่มาจากภาษาอื่นได้	- ศึกษาเนื้อหา - เปรียบเทียบลักษณะคำไทยแท้กับคำที่มาจากภาษาอื่น - สรุปหลักเกณฑ์ - ทำแบบทดสอบ	7/7	✓	✓	-	✓	✓	-	✓	-	-

**จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านเนื้อหา จำนวนคาบและอัตราส่วนคะแนน
วิชาภาษาไทย (ท 305) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**

อัตราส่วนคะแนนระหว่างภาคเรียน : ปลายภาคเรียน 60 : 40

อัตราส่วนคะแนนระหว่างเรียน : สอบกลางภาคเรียน : สอบปลายภาคเรียน : จิตพิสัย

30 (15:15)

: 20

: 40

: 10

จุด ประ สงค์ ที่	เนื้อหา	จำนวนคาบ		อัตราส่วนคะแนน				
		ก่อนสอบกลางภาค	หลังสอบกลางภาค	ก่อนสอบกลางภาค	สอบกลางภาค	หลังสอบกลางภาค	สอบปลายภาค	รวม
1	ทักษะการฟัง							
	ฟังคำอธิบาย เรื่องเล่า นิทาน ข่าว บทความ อย่างมีวิจารณญาณ และแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ วิเคราะห์ วินิจฉัย ได้อย่างมีเหตุผล และมีมารยาท	2	2	2	1.5	2	4	9.5
	ติดตามฟังสิ่งที่ เป็นประโยชน์อยู่เสมอ	1	-	0.5	-	-	1	1.5
	รวมการฟัง	3	2	2.5	1.5	2	5	11
2	ทักษะการพูด							
	พูดอธิบายได้ถูกต้องชัดเจนตรงตามจุดประสงค์ และมีมารยาทในการพูด	4	-	2	1	-	2	5
	พูดในที่ประชุมได้อย่างมีมารยาทและสามารถแสดงออกเชิงสร้างสรรค์ในการพูด	-	6	-	-	2	3	5
	รวมการพูด	4	6	2	1	2	5	10
3	ทักษะการอ่าน							
	อ่านออกเสียงร้อยแก้วได้ถูกต้องชัดเจนเหมาะสม ตรงตามเจตนารมณ์ของเนื้อเรื่อง	2	3	1	1.5	-	3	5.5
	อ่านออกเสียงร้อยกรอง โดยใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์ ความรู้สึกตามเนื้อเรื่องและท้องบท ประพันธ์ที่ชอบได้	3	4	1	2	1.5	3	7.5

จุดประสงค์ที่	เนื้อหา	จำนวนคาบ		อัตราส่วนคะแนน				
		ก่อนสอบกลางภาค	หลังสอบกลางภาค	ก่อนสอบกลางภาค	สอบกลางภาค	หลังสอบกลางภาค	สอบปลายภาค	รวม
7	อ่านวรรณกรรมอย่างมีวิจารณ์ญาณและแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ วิเคราะห์ วินิจฉัย เรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล	3	5	-	4	-	5	9
8	ติดตามอ่านสิ่งที่เป็นประโยชน์อยู่เสมอ	1	-	1	-	1	2	4
	รวมการอ่าน	9	12	3	7.5	2.5	13	26
	ทักษะการเขียน							
9	เขียนรายงานจากเรื่องที่กำหนดให้ได้	2	-	1	-	1	-	2
10	เขียนเล่าเรื่องได้	2	-	1	-	-	-	1
11	เขียนย่อความจากเรื่องที่กำหนดให้ได้	-	2	-	-	2	1	3
12	เขียนจดหมายกิจธุระได้	2	-	1	2	-	1	4
13	เขียนกรอกข้อความในโทรเลขได้	-	1	-	-	1	1	2
14	เขียนประกาศและคำเชิญชวนได้	2	-	-	1	-	1	2
15	เขียนเรียงความจากข้อเท็จจริงได้	-	2	1	1	1	1	4
16	แต่งคำประพันธ์ได้	2	2	1	-	1	1.5	3.5
17	ถอดคำประพันธ์ได้	2	-	1	1	-	1.5	3.5
	รวมการเขียน	12	7	6	5	6	8	25
	หลักภาษาไทย							
18	สามารถใช้คำบอกองค์ประกอบของคำและรูปลักษณ์ของคำไทยได้	4	-	1	2	-	3	6
19	อธิบายลักษณะ ชนิดและหน้าที่ของกลุ่มคำได้	2	4	-	3	2	3	8
20	บอกลักษณะและจำแนกคำไทยแท้และคำที่มาจากภาษาอื่นได้	2	5	0.5	-	0.5	3	4
	รวมหลักภาษา	8	9	1.5	5	2.5	9	18
	รวมตลอดภาคเรียน	36	36	15	20	15	40	90

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

เรื่อง ปฐมนิเทศ (แจ้งข้อตกลงเบื้องต้น)

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การเตรียมความพร้อมก่อนเรียนโดยการตกลงกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเกี่ยวกับข้อปฏิบัติ และหน้าที่ในห้องเรียน การแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ การแจ้งกำหนดการวัดผลตลอดภาคเรียน ให้ผู้เรียนทราบ จะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีทิศทาง เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามจุดประสงค์การเรียนรู้และตามโครงการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทย เพื่อเป็นคนดี คนเก่ง (มีความรู้) และมีความสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
 - 1.1 เพื่อให้นักเรียนทราบขอบข่ายของจุดประสงค์และเนื้อหาที่จะเรียนในภาคเรียนนี้
 - 1.2 เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกำหนดข้อตกลงหรือข้อปฏิบัติตนในการเรียน
 - 1.3 เพื่อให้นักเรียนทราบวิธีเรียนและวิธีการวัดและประเมินผลการเรียน
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
 - 2.1 เพื่อให้นักเรียนทราบขอบข่ายของการพัฒนาศักยภาพในภาคเรียนนี้ (ทักษะการสื่อสาร)
 - 2.2 เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกำหนดข้อตกลงหรือข้อปฏิบัติในการพัฒนาตนเองในด้าน ศักยภาพ ทั้ง 9 ด้าน (การควบคุมตนเองได้ ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง ทักษะการคิด)
 - 2.3 เพื่อให้นักเรียนทราบวิธีการพัฒนาตนเองเพื่อให้เกิดศักยภาพ ทั้ง 9 ประการ (ทักษะการเรียนรู้)

เนื้อหา

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ท 305 ท 306 ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 5 เรื่อง ได้แก่ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช รามเกียรติ์ ตอนทศกัณฐ์ลี้ภัย ธรรมจริยา : ความซื่อสัตย์สุจริต ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายงามพบพ่อ เมตตากฤณา ตั้งแต่หน้า ก - หน้า 62
2. หนังสือเรียนภาษาไทย ท 305 ท 306 หลักภาษาไทย เล่ม 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 3 เรื่อง ได้แก่ บทที่ 1-บทที่ 3 คือเรื่อง คำ กลุ่มคำ การสังเกตคำไทยแท้และคำที่มาจากภาษาอื่น
3. จุดประสงค์ด้านเนื้อหาที่จะเรียนในภาคเรียนที่ 1
4. จุดประสงค์ด้านศักยภาพทั้ง 9 ประการ
5. วิธีการวัดและประเมินผลตลอดภาคเรียน

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ร่วมกันร้องเพลง “สวัสดี” ที่ครูเขียนเนื้อร้องบนกระดานดำ ดังนี้ “สวัสดีเธอจ๋า เรามาพบกัน เธอกับฉันพบกันสวัสดี”	
2. ให้นักเรียนช่วยกันคิดทบทวนเรื่องที่เรียนไปแล้วจาก ท 101 ท 102 ท 203 และ ท 204 ทั้งทักษะสัมพันธ์และหลักภาษา ครูช่วยสรุป โดยให้นักเรียนที่เขียนกระดานได้ ออกไปเขียนให้เพื่อนอ่าน	- ทักษะการสื่อสาร
3. แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านเนื้อหาวิชาภาษาไทย ท 305 คนละแผ่น แล้วให้นักเรียนเปิดหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 หลักภาษาไทย เล่ม 3 ประกอบ แล้วให้นักเรียนพิจารณาเนื้อเรื่องที่ต้องเรียนใน ท 305	- ทักษะการสื่อสาร
4. แจกทักษะย่อยของศักยภาพที่พัฒนาทั้ง 9 ด้าน เพื่อทำความเข้าใจให้ตรงกัน โดยให้เวลานักเรียนศึกษาและอภิปราย 10 นาที	- ทักษะการสื่อสาร - การควบคุมตนเองได้ - ความรับผิดชอบ และ มีวินัยในตนเอง
5. แจกกำหนดการวัดผลที่ครูทำมาให้ให้นักเรียนทุกคนอ่าน และทำความเข้าใจ	- ทักษะการสื่อสาร
6. แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 5-8 คน อภิปรายและช่วยกันหาข้อตกลง กำหนดงานที่ควรทำตลอดภาคเรียน เน้นการประเมินจากชิ้นงาน เช่น บันทึกการฟังสิ่งที่ เป็นประโยชน์อยู่เสมอ บันทึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การกำหนดให้อ่านหนังสือทุกเรื่องตามจุดประสงค์ เตรียมไว้เรียนคาบต่อไป	- ทักษะการสื่อสาร - ทักษะการคิด - ทักษะการจัดการ - การควบคุมตนเองได้
7. ช่วยกันรวบรวมข้อปฏิบัติในห้องเรียน แล้วแบ่งหน้าที่กันดูแลห้องตลอดสัปดาห์	- ความรับผิดชอบ และ มีวินัยในตนเอง

สื่อ

1. เนื้อเพลง
2. หนังสือแบบเรียนชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3
3. หนังสือหลักภาษาไทย เล่ม 3
4. จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านเนื้อหาวิชาภาษาไทย ท 305
5. พฤติกรรมบ่งชี้ของศักยภาพที่พัฒนาทั้ง 9 ด้าน
6. กำหนดการวัดผลและประเมินผล

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการตอบข้อซักถาม และการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ข้อตกลงร่วมกัน ตั้งแต่ข้อ 2.1-2.4 (ทักษะทั้ง 9 ด้าน)
2. ถาม-ตอบ ปากเปล่า ประมาณ 10 คำถาม (ทักษะการสื่อสาร)

เกณฑ์การประเมิน นักเรียนตอบถูก 50% ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์

กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนเก็บสื่อการสอน ข้อ 4 5 และ 6 เข้าแฟ้มเก็บไว้และแนะนำการเลือกห้องจำคำประพันธ์ที่กำหนดไว้ทุกเรื่อง เป็นการเตรียมตัวสอบจุดประสงค์ ข้อ 6 ซึ่งจะต้องสอบเป็นคะแนนเก็บก่อนสอบกลางภาคเรียน และสอบกลางภาคเรียนด้วย
2. ควรกำหนดข้อตกลงกับนักเรียนว่าจะต้องทำรายงานเรื่องอะไรบ้าง ส่งเมื่อไร และควรตกลงว่าจะต้องใช้สมุด สำหรับทำวิชานี้กี่เล่ม
3. ควรให้มีการสอบวัดผลสัมฤทธิ์และสอบวัดศักยภาพก่อนเรียนในแผนการสอนที่ 1

การใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียน

ระดับผลการเรียน	ความหมาย	ช่วงคะแนนเป็นร้อยละโดยประมาณ
4	ผลการเรียนดีมาก	80-100
3	ผลการเรียนดี	70-79
2	ผลการเรียนปานกลาง	60-69
1	ผลการเรียนขั้นต่ำที่กำหนด	50-59
0	ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์	0-49

ทักษะย่อยของศักยภาพที่พัฒนาทั้ง 9 ด้าน

ทักษะการเรียนรู้ในอนาคต	ทักษะการทำงาน	คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันในสังคม
1. ทักษะการเรียนรู้ - รู้แหล่งข้อมูล - รวบรวมข้อมูลจากการฟัง อ่าน สังเกต ถาม - การวิเคราะห์ - การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง - มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน	4. ทักษะการจัดการ - วางแผน - ปฏิบัติงานตามแผน - ประเมินผลและสรุปผลงาน - ทักษะที่ส่งเสริมประสิทธิภาพในการจัดการ - เลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับสถานการณ์	7. การควบคุมตนเองได้ - รับผิดชอบ - รู้จักตนเอง - วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล - มีสติบังคับตัวเอง - มีความเชื่อมั่นในตัวเอง - ปรับตัวเองได้ - มองโลกในแง่ดี - ตัดสินใจถูกต้อง - แสดงบทบาททางสังคมได้เหมาะสม

ทักษะการเรียนรู้ในอนาคต	ทักษะการทำงาน	คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันในสังคม
2. ทักษะการคิด - คิดคล่อง - คิดหลากหลาย - คิดละเอียด - คิดชัดเจน - คิดถูกทาง - คิดกว้าง - คิดอย่างมีเหตุผล - คิดไกล - คิดลึกซึ้ง - คิดสร้างสรรค์ - คิดอย่างมีวิจารณญาณ	5. การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ - มีกระบวนการทำงานกลุ่ม ได้ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมใจในการทำงาน - มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน 	8. ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบ - มีความมุ่งมั่นและทุ่มเทกับงานที่ทำจนสำเร็จ - มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนางาน - ยอมรับผลการกระทำของตนเอง - รู้หน้าที่ของตนเอง - แสวงหาความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นประโยชน์ต่อการทำงาน มีวินัยในตนเอง - ตรงต่อเวลา - วางแผนใช้เวลาในการทำงานและการดำเนินชีวิต - ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของหมู่คณะ เคารพกติกาสังคม - รู้จักประเมินตนเอง - ประพฤติตนเสมอต้นเสมอปลาย
3. ทักษะการสื่อสาร - รับสารโดย การฟัง ฟังข้อมูลเรื่องราวแล้วสามารถลำดับเรื่องราวสรุปใจความสำคัญ และตอบคำถามได้ การอ่าน อ่านข้อความ เรื่องราวแล้วเข้าใจ สามารถสรุปใจความสำคัญ เก็บรายละเอียดได้ครบและตอบคำถามได้	6. ขยัน อดทน ประหยัดและอดออม ขยัน อดทน - มุ่งมั่นศึกษาเล่าเรียน - ช่วยงานกิจกรรมนักเรียน - อดทนทำงาน - อดกลั้น ไม่ได้ตอบโต้คำวิจารณ์ในทางลบ ประหยัดและอดออม - รู้จักใช้จ่าย	9. ช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา ช่วยเหลือผู้อื่น - ให้คำแนะนำที่ดีที่ถูกแก่ผู้อื่น - ร่วมมือกับผู้อื่นในการพัฒนางาน - รู้จักแบ่งปันสิ่งของต่างๆ แก่ผู้อื่น - รู้จักอำนวยความสะดวกแก่ผู้อื่น

ทักษะการเรียนรู้ในอนาคต	ทักษะการทำงาน	คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันในสังคม
- ส่งสารโดย การพูด พูดบรรยาย อธิบายสรุป เล่าเรื่อง นำเสนอเรื่องราว รายงาน ได้ชัดเจนและถูกต้องตามลำดับขั้นตอน ตั้งคำถามและตอบคำถามได้อย่างชัดเจนตรงประเด็น การเขียน เขียนเล่าเรื่องย่อความ สรุปข้อความ รายงานตอบคำถามได้ถูกต้อง และได้ความหมายชัดเจน เขียนลำดับเรื่องราวเหตุการณ์ต่างๆ ได้ถูกต้องตามหลักภาษาและเข้าใจง่าย - เลือกใช้วิธีสื่อสารได้เหมาะสมกับเนื้อหา เรื่องราวในแต่ละสถานการณ์ได้	- ใช้สิ่งของต่างๆ อย่างคุ้มค่า ถูกวิธี - รู้วิธีการเก็บ ดูแล บำรุงรักษา ซ่อมแซม จัดเก็บของใช้ต่างๆ 	เสียสละ - สละทรัพย์ กำลังกายเพื่อช่วยผู้อื่น - ทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม - ช่วยเหลือทำงานเพื่อส่วนรวมและเพื่อคนที่อ่อนแอกว่า - ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม มุ่งมั่นพัฒนา - เต็มใจ ยอมรับแก้ไขผลงานของตนเองใหม่อีกครั้งเพื่อให้ดีกว่าเก่า - เสนอแนวทางพัฒนาสังคมส่วนรวม - ทำงานโดยคาดหวังให้ได้ผลงานที่ดีที่สุด - มุ่งทำงานของส่วนรวมให้บังเกิดผลดี - ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาแก่ส่วนรวม

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การฟัง

จำนวน 5 คาบ

แผนการสอนที่ 1 เรื่อง การติดตามฟังสิ่งที่เป็นประโยชน์อยู่เสมอ จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การติดตามฟังสิ่งที่เป็นประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ มีประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม เช่น เป็นการพัฒนาความรู้ให้กว้างขวาง มีประสบการณ์ สามารถแก้ปัญหาต่างๆ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
ติดตามฟังสิ่งที่เป็นประโยชน์อยู่เสมอ และมีมารยาทในการฟัง
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
 - 2.1 นักเรียนมีความสำรวมในการปฏิบัติตนได้ (การควบคุมตนเองได้)
 - 2.2 นักเรียนรู้จักวางแผนการทำงาน ตรงต่อเวลา และรู้จักประเมินตนเอง (ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)
 - 2.3 นักเรียนสามารถสรุปเรื่องราวหรือข้อความได้ตรงกับข้อมูลที่กำหนดได้ (ทักษะการเรียนรู้)

เนื้อหา

ประโยชน์ของการฟัง

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ให้นักเรียนฟังข่าวหรือบทความจากแถบบันทึกเสียง หรือครูอ่านให้ฟัง	- การควบคุมตนเองได้
2. ครูแจกแบบประเมินการฟังให้นักเรียนได้ประเมินตนเองว่า ได้ปฏิบัติตนเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร เพื่อนำไปพัฒนาตนเองต่อไป	- ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง
3. ให้นักเรียนฟังเรื่องเล่าจากแถบบันทึกเสียง หรือครูอ่านให้ฟัง แล้วให้นักเรียนตอบคำถาม	- ทักษะการสื่อสาร
4. ให้นักเรียนอ่านข้อความจากใบความรู้เรื่อง การฟัง ที่ครูแจกให้ และให้สรุปใจความสำคัญที่ได้รับ	- ทักษะการเรียนรู้
5. ให้นักเรียนแต่ละคนฟังเรื่องราวจากวิทยุหรือโทรทัศน์ แล้วจดบันทึกย่อเรื่องที่ฟัง อย่างน้อยคนละ 10 เรื่อง (ตามแบบที่กำหนด) และให้ส่งสัปดาห์ที่ 9 ของภาคเรียน	- ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง

สื่อ

1. แถบบันทึกเสียง
2. ใบความรู้
3. ใบงาน เรื่องเล่า นิทาน ข่าว บทความ
4. แบบประเมินการฟัง
5. แบบบันทึกเรื่องที่ฟัง

การวัดและประเมินผล

1. ตรวจผลงานการประเมินตนเองเรื่อง การฟัง และผลงานการบันทึกย่อเรื่องที่ฟัง
2. สังเกตพฤติกรรมการฟังและการตอบคำถาม
3. สนทนาซักถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง

ภาคผนวก

ใบความรู้ เรื่อง ประโยชน์ของการฟัง

การฟังเป็นพฤติกรรมการรับรู้ที่มีประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

ประโยชน์ต่อตนเอง

การฟังที่ดีจะทำให้ผู้ฟังได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. ผู้ฟังที่ดีย่อมได้รับความนิยมนิยมชอบจากคู่สนทนา การฟังจึงเป็นพฤติกรรมที่ช่วยสร้างบรรยากาศของความเป็นมิตร ทำให้เกิดความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน
2. การฟังที่ดีทำให้เรารู้เรื่องตลอด สามารถเข้าใจข้อความสำคัญของเรื่องที่ฟังและจุดมุ่งหมายของผู้พูด
3. การฟังช่วยให้ผู้ฟังเรียนรู้กระบวนการพูดที่ดีของผู้อื่น ทำให้เกิดความรู้กว้างขวาง มีความมั่นใจในตนเอง
4. การฟังที่ดีช่วยให้เกิดสมรรถภาพทางความคิด ช่วยให้เราเรียนรู้ จดจำ และเข้าใจสิ่งต่าง ๆ เช่น ถ้อยคำภาษา วิชาความรู้แขนงต่าง ๆ แนวคิดใหม่ เป็นต้น
5. การฟังที่ดีทำให้เราได้ศัพท์เพิ่มขึ้น ทำให้สามารถใช้ถ้อยคำ ภาษา ได้อย่างเหมาะสมและรัดกุม

ประโยชน์ต่อสังคม

การฟังที่ดีจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ ดังนี้

1. ผู้ฟังนำความรู้ แง่คิดต่าง ๆ ไปใช้ ทำให้เกิดผลดีต่อสังคม เช่น ฟังการอภิปราย เรื่องการรักษาสุขภาพส่วนบุคคล ผู้ฟังได้ความรู้และแนวคิดไปปฏิบัติ ทำให้สุขภาพแข็งแรง ประเทศชาติก็ได้ประโยชน์ทางอ้อม ในแง่ที่มีทรัพยากรบุคคลที่สามารถทำงานเพื่อพัฒนาประเทศชาติได้อย่างเข้มแข็ง
2. รัฐต้องการความร่วมมือจากประชาชนในบางเรื่อง เช่น การเสียภาษีอากร การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ฯลฯ ก็ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ประชาชนก็ย่อมร่วมมือและปฏิบัติตาม

แบบบันทึกเรื่องที่ฟัง

เรื่อง.....

จาก.....ของ.....

สาระสำคัญ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประโยชน์ที่ได้รับ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

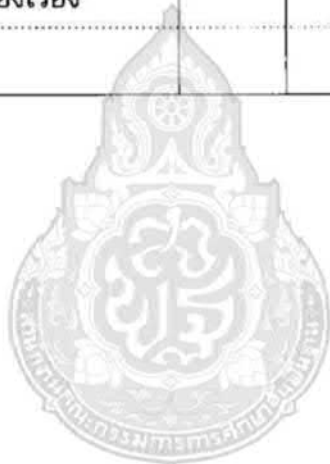
(ลงชื่อ).....ผู้บันทึก

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบประเมินผลงาน

ชื่อ.....ผู้ประเมิน.....

ลำดับที่	รายการ	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)	รวม (16)
1	จับใจความสำคัญของเรื่อง					
2	การแสดงความคิดเห็น					
3	การใช้สำนวนภาษา					
4	สรุปประเด็นสำคัญของเรื่อง (ประโยชน์ที่ได้รับ)					

ใบงาน

ตัวอย่างเรื่องเล่า

เด็กหญิงผู้หนึ่งอายุ 14 ปี เป็นชาวเมืองชุนเติก มณฑลกว๋างดุง อยู่กับมารดาที่นัยน์ตามีตบอดทั้งสองข้าง พยายามรักษากันมาช้านานแล้วไม่หาย

อยู่มาวันหนึ่ง เพื่อนบ้านข้างเคียงกระทำพิธีอัญเชิญเจ้าเข้าประทับทรง เธอก็เอาดอกไม้ธูปเทียนไปร่วมพิธีกับเขาด้วย แล้วอ้อนวอนให้เจ้าช่วยรักษามารดา ผู้ประทับทรงเขียนอักษรลงในกระดาษทราย ความว่า “ให้เอาถ่านทาน้ำมันมือของเธอจะลายน้ำให้กิน นัยน์ตาจะหายบอด”

กลับถึงบ้าน เธอก็รีบจุดตะเกียงขึ้นเผานิ้วก็ปวดแสบปวดร้อนแสนสาหัส จึงร้องครวญขึ้นอย่างน่าเวทนา พร้อมกับหัดนิ้วมือออกจากเปลวไฟ

ทันใดนั้นก็ถูกคิดขึ้นได้ว่า ถ้าไม่อดทนนัยน์ตาของแม่จะหายได้อย่างไร คิดแล้วก็เผานิ้วต่อไป เมื่อแสบร้อนจนสุดที่จะทนทานได้ ก็กรีดร้องขึ้นด้วยเสียงอันดัง ทั้งๆ ที่ไม่ยอมหัดนิ้วออกจากเปลวไฟ

มารดาได้ยินเสียงลูกร้อง ก็วิ่งถลามายังลูก อารามตกใจ นางทุ้มเทกำลังทั้งหมดเบียดดวงตากว้างจะดูว่าอะไรเกิดขึ้น ก็แลเห็นลูกกำลังเผานิ้วมือ จึงถามถึงสาเหตุ เธอก็เล่าความทั้งสิ้นให้ฟัง

สองแม่ลูกก็ชวนกันจุดธูปเทียนขึ้นที่โต๊ะบูชา ขอบพระคุณเจ้าที่ช่วยบันดาลให้ดวงตามีตบอด กลับมองเห็นโลกอีกครั้งหนึ่ง

(จากยอดกตัญญู รวบรวมเรียบเรียง โดย ร. บุณนาค)

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่เล่าให้ฟัง

1. เรื่องนี้ควรชื่อเรื่องว่าอะไร

ก. ความกตัญญู

ข. ยอดกตัญญู

ค. แรงกตัญญูยิ่งกว่าแรงไฟ

ง. แรงไฟไม่ทานแรงกตัญญู

ตอบ ง. อธิบาย จากพฤติกรรมของเด็กหญิงที่เฝานิ้วมือตนเอง เพื่อให้มารดาหายจากตาบอด แม้ไฟจะร้อนแต่ก็ไม่สามารถต้านแรงแห่งความกตัญญูได้

2. ข้อใดเป็นความพิการของมารดาเด็กหญิงผู้นั้น

ก. ตาบอดทั้งสองข้าง

ข. มารดาเป็นอัมพาตไม่สามารถช่วยตนเองได้

ค. มารดามีนิ้วมือที่ถูกไฟลวกใช้การไม่ได้ทั้งสองมือ

ง. ขาลีบเพราะถูกไฟครอกจนใช้การไม่ได้ทั้งสองข้าง

ตอบ ก. อธิบาย ปรากฏอยู่ในข้อความที่ยกมาแล้ว

3. “ให้เอาถ่านทานิ้วมือของเธอละลายน้ำให้กินแล้วแม็กก็หาย” ใครเป็นผู้แนะนำให้เธอกระทำเช่นนั้น

ก. เพื่อนบ้านข้างเคียง

ข. คนทรงเจ้า

ค. ชินแส

ง. หมอสู

ตอบ ข. อธิบาย คนทรงเจ้าได้เขียนบอกเธอเช่นนั้น

4. อะไรเป็นสาเหตุให้มารดาของเด็กหญิงผู้นั้นหายจากความพิการ

ก. เสียงกรีดร้องอันดังของลูกสาว

ข. ความตกใจของมารดา เมื่อได้ยินเสียงกรีดร้องของบุตรสาว

ค. เจ้าช่วยเพราะเห็นว่าบุตรสาวทำตามสิ่งที่สั่งให้ทำ

ง. ด้วยแรงแห่งความกตัญญูของบุตรสาว

ตอบ ข. อธิบาย อยู่ในข้อความที่ยกมาแล้ว

5. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากเรื่องที่ได้ฟัง

ก. การประทับทรงช่วยรักษาโรคภัยไข้เจ็บได้

ข. ควรเอาเยี่ยงอย่างเด็กหญิงผู้นั้น

ค. ควรยกย่องเด็กหญิงผู้นั้นว่ามีความกตัญญู

ง. ควรมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

ตอบ ง. อธิบาย เป็นการให้คิดหรือข้อคิดว่า เมื่อเกิดมาเป็นคนควรรู้จักกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ แต่ไม่ถึงขนาดต้องทำตามเด็กหญิงผู้นั้น ความกตัญญูเป็นคุณสมบัติของคนดี

แบบประเมินตนเองเรื่อง การฟัง

ชื่อ.....

โรงเรียน.....ชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนประเมินตนเอง เกี่ยวกับพฤติกรรมในการฟัง ตามหัวข้อที่กำหนดว่า ตนเอง ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับคุณภาพใด โดยให้ขีด ✓ ลงตรงช่องระดับเลขคุณภาพที่ตนได้ปฏิบัติ

พฤติกรรมที่ปฏิบัติ	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
1. ความตั้งใจ / สนใจในการฟัง				
2. การแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่ฟัง				
3. มารยาทในการฟัง				
4. การนำผลการฟังไปปฏิบัติ				

เกณฑ์การประเมิน

- 4 หมายถึง ดีมาก
- 3 หมายถึง ดี
- 2 หมายถึง พอใช้
- 1 หมายถึง ต้องปรับปรุง

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การฟัง

จำนวน 5 คาบ

แผนการสอนที่ 2 เรื่อง การฟังอย่างมีวิจารณญาณ (ตอนที่ 1)

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การฟังเพื่อแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ วิเคราะห์ วินิจฉัย ต้องอาศัยความสามารถในการฟังด้วยความเข้าใจ มีวิจารณญาณในการฟัง ด้วยการวิเคราะห์จุดมุ่งหมาย เจตนา และความจริงใจของผู้พูด วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของเรื่องที่พูด ประเมินคุณค่าและประโยชน์ของเรื่องที่พูด

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

แสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ วิจารณ์ วินิจฉัยข้อความหรือเรื่องที่ฟังได้

2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ

2.1 นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลได้ (ทักษะการเรียนรู้)

2.2 นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านหรือฟังได้ (ทักษะการสื่อสาร)

2.3 นักเรียนมีความคิดอย่างมีเหตุผล (ทักษะการคิด)

2.4 นักเรียนสามารถประเมินผลงานของตนเองได้ (ทักษะการจัดการ)

เนื้อหา

การฟังอย่างมีวิจารณญาณ

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ให้นักเรียนอ่านข้อความเรื่อง การฟัง จากใบความรู้ แล้วให้นักเรียนตอบคำถามเรื่อง การฟัง เสร็จแล้วครูและนักเรียนร่วมกันเฉลย	- ทักษะการเรียนรู้
2. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น อภิปรายเพิ่มเติม และสรุปใจความสำคัญของการฟังเป็นข้อ ๆ บันทึกลงสมุด	- ทักษะการสื่อสาร
3. ให้นักเรียนฟังเรื่องจากแถบบันทึกเสียง หรือครูอ่านให้ฟัง แล้วให้นักเรียนจับประเด็นสำคัญของเรื่อง พร้อมทั้งตอบคำถามในประเด็นต่างๆ ของเรื่อง	- ทักษะการคิด
4. ตรวจผลงานและอภิปรายเพิ่มเติม	- ทักษะการจัดการ

สื่อ

1. ใบความรู้
2. แบบฝึกหัด
3. แถบบันทึกเสียง
4. บทความ

การวัดและประเมินผล

1. แบบฝึกหัดการฟัง 5 ข้อ
2. แบบสังเกตพฤติกรรมการฟัง

ภาคผนวก

แบบบันทึกการสังเกตเรื่อง การฟัง

เลขที่	ชื่อ-สกุล	ตั้งใจฟัง	ตอบคำถามได้	มีมารยาท	หมายเหตุ
1					✓ ผ่าน
2					× ไม่ผ่าน
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					

ใบความรู้ เรื่อง การฟัง

การฟัง คือ การได้ยินแล้วสามารถติดตามเรื่องราวของสิ่งที่ได้ยิน จนสามารถเข้าใจ และจับใจความต่าง ๆ และคิดได้ว่าควรจะทำอย่างไรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการฟัง

การฟังมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1. ฟังเพื่อสนุกสนานเพลิดเพลิน
2. ฟังเพื่อจับใจความสำคัญ เพื่อให้ได้ความรู้ เข้าใจในทัศนคติ และซาบซึ้งในความรู้สึกของผู้พูด
3. ฟังเพื่อคิด เพื่อประเมินผล และวิจารณ์ความคิดของตนเองและผู้อื่น

การฟังนำไปสู่การจดจำ การตัดสินใจ และการประเมินผล

จุดมุ่งหมายของการฟังที่แท้จริง คือ ฟังแล้วสามารถระลึกถึงสิ่งต่างๆ ที่เราเคยฟังมาแล้ว ไม่จำเป็นที่จะต้องฟังสารใหม่แล้วเข้าใจทันที การฟังจะนำไปสู่การจดจำ เมื่อความคิดของเราเชื่อมโยงสัมพันธ์กับสิ่งที่ฟังมาแล้ว โดยเฉพาะถ้าเรื่องที่ฟังมีลักษณะดังนี้

1. เป็นเรื่องที่ตรงกับความสนใจของเรา ซึ่งทำให้เราจำได้ง่าย
2. เป็นใจความสำคัญของการพูด ซึ่งสรุปอย่างสั้นๆ ทำให้จดจำได้รวดเร็ว
3. เป็นแนวคิดที่เด่นชัดซึ่งผู้ฟังจดจำได้ทันที
4. จดบันทึกด้วยคำง่ายๆ และบันทึกในรูปแบบที่จำได้ง่าย

การจดจำสิ่งที่ฟัง เป็นพฤติกรรมที่ควรส่งเสริมควบคู่กับพฤติกรรมการฟังอย่างเข้าใจ ดังนั้น ในขณะที่ฟังเราควรคิดทบทวน ไตร่ตรอง เชื่อมโยงไปกับสิ่งที่เราเคยฟังมาก่อน จะทำให้ความคิดกว้างขวาง และจดจำเรื่องได้แม่นยำและชัดเจนขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจและการประเมินผล

การฟังเพื่อแสดงความคิดเห็น

การฟังเพื่อแสดงความคิดเห็น เป็นการฟังที่ลึกกว่าการฟังเพื่อจับใจความสำคัญ เพราะผู้ฟังจะต้องใช้ความคิดวิเคราะห์ ใคร่ครวญ วินิจฉัยและประเมินค่าสิ่งที่ฟัง ดังนี้

1. วิเคราะห์จุดหมายในการพูด
2. ประเมินคุณค่าและประโยชน์ของเรื่องที่ได้ฟัง
3. ใคร่ครวญและวินิจฉัยเรื่องที่ฟังว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด

4. วินิจฉัยว่าผู้พูดมีความจริงใจมากน้อยเพียงใด
5. วิเคราะห์เจตนาของผู้พูด

มารยาทในการฟัง

1. ฟังด้วยความตั้งใจ
2. ไม่พูดสอดแทรกในโอกาสไม่สมควร
3. ต้องไม่ก่อความรำคาญด้วยประการต่าง ๆ
4. ต้องมีความอดทนต่อสิ่งรบกวนและสิ่งไม่พอใจ
5. ถ้ามีปัญหา ถามเมื่อถึงเวลา ถามสิ่งที่ควรถาม

บทความการฟัง

ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ริมฝั่งแม่น้ำพอง ส่วนใหญ่จะคุ้นเคยกับสภาพน้ำที่มีกลิ่นและความเข้มข้นในเกณฑ์ “ไม่ปกติ” อยู่เป็นนิจ และทุกครั้งจะมีน้ำจำนวนมากมายมหาศาล ปล่อยออกมาผลักดันเอาน้ำเสียดังกล่าวให้เจือจางไป ส่วนใหญ่เหตุการณ์ทำนองนี้จะเกิดขึ้นในหน้าน้ำ ภาวะการเน่าเสียยังไม่ปรากฏชัดมากนัก และเมื่อปรากฏการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นในช่วงฤดูแล้ง จึงก่อให้เกิดความเสียหายติดตามมาอย่างหนักหน่วง สำหรับกรณีที่เกิดขึ้นให้เกิดเสียงวิจารณ์กันมากที่สุด คือวิธีการแก้ปัญหของทางจังหวัดขอนแก่น โดยการเปิดน้ำจากเขื่อนอุบลรัตน์ผลักดันน้ำเสียที่เกิดขึ้นออกไปให้พ้นเขตจังหวัด พร้อมกับระบุว่าเป็นเหตุสุดวิสัยที่ไม่สามารถหาผู้ใดเข้ามารับผิดชอบได้

แบบฝึกหัดการฟังจากบทความ

1. ข้อใดเป็นจุดประสงค์ของผู้พูด
 - ก. ชี้แจงถึงวิธีป้องกันภาวะน้ำเสียของแม่น้ำพอง
 - ข. เสนอแนะให้เปิดน้ำจากเขื่อนอุบลรัตน์ เพื่อผลักดันน้ำเสียออกไป
 - ค. เป็นปากเสียงเรียกร้องค่าเสียหายแทนชาวบ้าน
 - ง. ให้ทางจังหวัดหาตัวผู้กระทำผิดมารับผิดชอบ
2. ข้อใดเป็นประเด็นสำคัญของเรื่อง
 - ก. ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ริมฝั่งแม่น้ำพองเดือดร้อนจากภาวะน้ำเน่าเสีย
 - ข. วิธีแก้ปัญหาของจังหวัดด้วยการเปิดน้ำจากเขื่อนเพื่อไล่ น้ำเสียและระบุว่าเป็นเหตุสุดวิสัย
 - ค. ภาวะน้ำเสียของแม่น้ำพองเป็นเหตุการณ์ปกติที่เกิดขึ้นทุกปี
 - ง. ภาวะน้ำเสียของแม่น้ำพองมักเกิดขึ้นในหน้าน้ำ
3. ข้อใดเป็นข้อคิดเห็น
 - ก. ชาวบ้านชินกับสภาพน้ำในแม่น้ำพองเน่าเสียทุกปี
 - ข. เกิดความเสียหายอย่างประมาณมิได้
 - ค. วิธีแก้ปัญหาของทางจังหวัด
 - ง. เหตุการณ์ทำนองนี้เคยเกิดขึ้นแล้วในหน้าน้ำ
4. เหตุใดจึงกล่าวว่า “ชาวบ้านชินกับสภาพน้ำในแม่น้ำพองเน่าเสียมาทุกปี”
 - ก. ชาวบ้านไม่ยินดียินร้ายกับสภาพน้ำเสีย
 - ข. ชาวบ้านไม่สนใจกับสภาพน้ำเสีย
 - ค. ชาวบ้านเลิกสนใจกับสภาพน้ำเสีย
 - ง. ชาวบ้านเคยพบมาแล้วบ่อย ๆ กับสภาพน้ำเสีย
5. เขื่อนที่กล่าวอยู่ในจังหวัดใด

ก. จังหวัดนครนายก	ข. จังหวัดอุบลราชธานี
ค. จังหวัดขอนแก่น	ง. จังหวัดตาก

—————

เฉลย 1. ง 2. ข 3. ข 4. ง 5. ค

หมายเหตุ ตอบถูก 4 ข้อ ถึงจะผ่านเกณฑ์การประเมิน

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การฟัง

จำนวน 5 คาบ

แผนการสอนที่ 3 เรื่อง การฟังอย่างมีวิจารณญาณ (ตอนที่ 2)

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การฟังเพื่อแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ วิเคราะห์ วินิจฉัย ต้องอาศัยความสามารถในการฟังด้วยความเข้าใจ มีวิจารณญาณในการฟัง ด้วยการวิเคราะห์จุดมุ่งหมาย เจตนา และความจริงใจของผู้พูด วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของเรื่องที่พูด ประเมินคุณค่าและประโยชน์ของเรื่องที่พูด

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
 - 1.1 นักเรียนสามารถวิเคราะห์ วิจารณ์ วินิจฉัยเรื่องที่ฟังได้
 - 1.2 นักเรียนมีมารยาทในการฟัง
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
 - 2.1 นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูล รู้แหล่งข้อมูล สรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ (ทักษะการเรียนรู้)
 - 2.2 นักเรียนสามารถวิเคราะห์และสรุปเรื่องราวที่จะนำเสนอได้ (ทักษะการเรียนรู้)
 - 2.3 นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับกลุ่มได้ (การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้)
 - 2.4 นักเรียนสามารถใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล (ทักษะการคิด)

เนื้อหา

แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจารณ์ วินิจฉัยเรื่อง เทวรูปกนิษฐ จากใบความรู้

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ให้นักเรียนฟังเรื่อง เทวรูปกนินม จากแถบบันทึกเสียงหรือครูอ่านให้ฟัง แล้วให้นักเรียนวิเคราะห์ วินิจฉัย วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง โดยให้ตอบคำถามจากแบบฝึกหัดที่กำหนดให้	- ทักษะการเรียนรู้
2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 8-10 คน เลือกประธาน เลขานุการ กลุ่ม แล้วให้ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังว่าเชื่อหรือไม่ เพราะเหตุใด	- การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
3. ให้ตัวแทนกลุ่มออกมาเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน	- ทักษะการสื่อสาร
4. ให้นักเรียนทุกคนสรุปเรื่อง เทวรูปกนินม ที่ได้จากการอภิปราย แล้วบันทึกลงสมุด	- ทักษะการเรียนรู้
5. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าเคยได้ยินข่าว หรือมีประสบการณ์ด้วยตนเองเกี่ยวกับเรื่องอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์หรือเกิดสิ่งแปลกประหลาดจนผู้คนเลื่อมใสและเป็นข่าวบ้างหรือไม่ โดยให้นักเรียนเล่าให้เพื่อนๆ ฟัง ผู้ฟังช่วยกันแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	- ทักษะการเรียนรู้ - ทักษะการคิด

สื่อ

1. แถบบันทึกเสียง
2. ใบความรู้
3. แบบฝึกหัด

การวัดและประเมินผล

1. ตรวจแบบฝึกหัด ถูก 3 ข้อ จึงจะถือว่าผ่าน
2. แบบสังเกตการสื่อสาร
3. การนำเสนอประสบการณ์

ภาคผนวก

แบบสังเกตการสื่อสาร

เลขที่	ชื่อ-สกุล	สิ่งที่สังเกต	สรุปได้	สรุปไม่ได้	หมายเหตุ
1					✓ ได้
2					× ไม่ได้
3					
4					
5					

ไขความรู้

เรื่อง เทวรูปกินนม

จากปรากฏการณ์พิศวงจนแตกตื่นกันไปหลายเมืองใหญ่ เพราะความรวดเร็วของการแพร่ข่าวสาร ในเรื่องการป้อนนมให้เทวรูปติ่มมนั้น เป็นเรื่องนานาจิตตัง แต่คำอธิบายทางวิทยาศาสตร์มีเหตุผลอยู่ในตัว เมื่อวัตถุที่ทำด้วยปูน ด้วยหินนั้นมีความดูดซับของเหลวได้ วัตถุเหล่านี้เมื่ออยู่ในที่ร่มมานาน ความชื้นภายในระเหิดออกไป ดังนั้นจึงมีความสามารถที่จะดูดซับน้ำนมไว้ได้จนถึงจุดหนึ่ง คือ ความอึดตัวที่ไม่สามารถดูดซับได้อีกต่อไป เมื่อถึงจุดนี้ก็กล่าวได้ว่า เทวรูปอึดแล้ว

แบบฝึกหัดการฟังเรื่อง เทวรูปกินนม

1. คำกล่าวข้างต้นเป็นการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอะไร
 - ก. ข้อเท็จจริง
 - ข. ค่านิยม
 - ค. เรื่องบันเทิง
 - ง. การประเมินค่า
2. ข้อใดเป็นสาระสำคัญที่ผู้พูดต้องการเสนอมากที่สุด
 - ก. ปรากฏการณ์นี้เกี่ยวเนื่องกับความเชื่อความศรัทธา จนทำให้ผู้คนพากันแตกตื่น
 - ข. อิทธิฤทธิ์และปาฏิหาริย์เป็นสิ่งที่อยู่คู่กันกับมนุษย์ทุกเผ่าพันธุ์
 - ค. ความเชื่อและความศรัทธาถือเป็นเรื่องของเสรีภาพทางความคิด
 - ง. มนุษย์ควรรับฟังความคิดเห็นที่มีเหตุผลบ้าง
3. ผู้พูดรู้สึกอย่างไรกับความแตกตื่นในเรื่อง เทวรูปดื่มนม ของผู้คนในโลกปัจจุบันที่เจริญด้วยเทคโนโลยี
 - ก. ผิดหวัง
 - ข. ห่วงใย
 - ค. รำคาญ
 - ง. เบื่อหน่าย
4. ข้อใดเป็นการอธิบายเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ที่สมเหตุสมผลที่สุด
 - ก. เทวรูปทำด้วยปูน ด้วยหินมีความสามารถในการดูดซับของเหลวได้
 - ข. เทวรูปพระศิวะมีอิทธิฤทธิ์และปาฏิหาริย์เพราะน้ำมันในช่องที่ป้อนหายไป
 - ค. เทวรูปไม่ได้มีอิทธิฤทธิ์และปาฏิหาริย์เพราะน้ำมันที่คนมาป้อน และหกอยู่ตามพื้น
 - ง. เป็นความคิดของคนที่ต้องการขายนม ซึ่งก็ได้ผลสมใจ
5. หากจะได้แย้งการแสดงความคิดเห็นข้างต้นข้อใดเหมาะสมที่สุด
 - ก. ในแง่จิตวิทยามนุษย์ปุถุชนย่อมมีความหวาดกลัว จึงต้องหาสิ่งทำให้เกิดความเชื่อเพื่อยึดเหนี่ยวจิตใจ
 - ข. มนุษย์มักมีความเชื่อถือ ยึดมั่น ศรัทธาในสิ่งที่สร้างความพิศวง
 - ค. ความเชื่อถือศรัทธาในสิ่งต่างๆ ถือได้ว่าเป็นการเหยียวยาและชดเชยความไม่มั่นคงที่เกิดขึ้นในจิตใจ หากสิ่งที่ยึดเหนี่ยวนั้นไม่ถือว่าเป็นอันตรายต่อผู้คนในสังคม
 - ง. ความอ่อนแอทางจิตของมนุษย์ทำให้ของปลอมเข้ามาฉกฉวยหาประโยชน์ สร้างความศรัทธาขึ้น

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	ภาคเรียนที่ 1
หน่วย/เรื่อง การฟัง		จำนวน 5 คาบ
แผนการสอนที่ 4 เรื่อง การฟังอย่างมีวิจารณญาณ (ตอนที่ 3)		จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การฟังเพื่อแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ วิเคราะห์ วินิจฉัย ต้องอาศัยความสามารถในการฟังด้วยความเข้าใจ มีวิจารณญาณในการฟัง ด้วยการวิเคราะห์จุดมุ่งหมาย เจตนา และความจริงใจของผู้พูด วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของเรื่องที่พูด ประเมินคุณค่าและประโยชน์ของเรื่องที่พูด

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

แสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ วิเคราะห์ วินิจฉัยข้อความ หรือเรื่องที่ฟังได้อย่างมีมารยาท
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
 - 2.1 นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลที่ฟังได้ (ทักษะการเรียนรู้)
 - 2.2 นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังได้ (ทักษะการสื่อสาร)
 - 2.3 นักเรียนสามารถปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานได้ (การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้)
 - 2.4 นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างหลากหลาย (ทักษะการคิด)

เนื้อหา

ฟังอย่างมีวิจารณญาณจากเรื่อง สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช จากหนังสือเรียนภาษาไทย ท 305
ทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. นักเรียนฟังเรื่อง สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช จากแถบบันทึกเสียง หรือครูอ่านให้ฟัง (เนื้อหาในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 หน้า 4-7)	- ทักษะการเรียนรู้
2. ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่ฟัง	- ทักษะการสื่อสาร
3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 8-10 คน เลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม	- การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
4. ให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังว่า สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชมีคุณสมบัติอะไรบ้างที่ส่งเสริมให้ท่านประสบความสำเร็จในชีวิต มีชื่อเสียงโด่งดังเป็นที่น่านับถือของคนทั่วไป ให้สรุปเป็นข้อๆ พร้อมทั้งยกเหตุผลประกอบให้ชัดเจน	- ทักษะการคิด

สื่อ

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3
2. แบบฝึกหัด
3. แบบประเมินพฤติกรรม

การวัดและประเมินผล

1. การร่วมแสดงความคิดเห็น / อภิปราย
2. การตอบคำถามจากแบบฝึกหัด

ภาคผนวก

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นำข้อความทางขวามือ (เฉพาะตัวเลข) ที่มีความสัมพันธ์กับข้อความทางซ้ายมือ มาใส่ในช่องว่างให้ได้ใจความถูกต้องสมบูรณ์

ก. สมัยก่อนเด็กๆ เรียนหนังสือที่ใด	1. ใจคอหนักแน่น
ข. เหตุใดเพื่อนๆ จึงเรียกท่านว่า “เด็กแดงโม”	2. ตาไว หูไว มือไว ปัญญาไว
ค. เด็กแดงโมมีอุปนิสัย	3. กำพร้าบิดา มารดา อยู่กับพี่สาว
ง. ท่านได้ศึกษาจนได้	4. พระปริยัติ
จ. ลักษณะเด่นของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช คือ	5. ผู้อุปถัมภ์พระภิกษุ
ฉ. โยมอุปฐาก หมายถึง	6. สุวรรณาราม
ช. เด็กแดงโมซึ่งเป็นคนมีเชื้อชาติ	7. วัด
	8. ปากแหลมอย่างปากครุฑ
	9. เปรี๊ยะ
	10. ก็นเปลี่ยนแดงโมลอยน้ำ

เฉลย

ก. 7 ข. 10 ค. 1 ง. 9 จ. 8 ฉ. 5 ช. 2

แบบประเมินพฤติกรรมทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ชื่อ / กลุ่ม ผู้ประเมิน

เลขที่	ชื่อ-สกุล	ความตั้งใจ (4)	แสดงความคิดเห็น (4)	รับผิดชอบ (4)	มารยาท (4)	รวม (16)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						

เกณฑ์การประเมิน

12-16 คะแนน = มาก

7-11 คะแนน = ปานกลาง

0-6 คะแนน = น้อย, ปรับปรุง

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	ภาคเรียนที่ 1
หน่วย/เรื่อง การฟัง		จำนวน 5 คาบ
แผนการสอนที่ 5 เรื่อง การฟังเรื่องราว สิ่งที่เป็นประโยชน์		จำนวน 1 คาบ
อย่างมีมารยาท และแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์		

สาระสำคัญ

การฟังให้เกิดความเข้าใจต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการฟัง มีลักษณะการฟังที่ดี มีมารยาทในการฟัง และสามารถแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ได้ด้วย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

ฟังข้อความและเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณ แล้วสามารถแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ วิเคราะห์ วินิจฉัยเรื่องที่ฟังได้อย่างมีเหตุผล และติดตามฟัง สิ่งที่เป็นประโยชน์อยู่ตลอดเวลา และมีมารยาทในการฟัง
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
 - 2.1 ฟังเรื่องราวแล้วจับประเด็น วิเคราะห์ วิจารณ์ และวินิจฉัยเรื่องที่ฟังได้ (ทักษะการคิด)
 - 2.2 ฟังสิ่งที่เป็นประโยชน์อยู่ตลอดเวลาและมีมารยาทในการฟัง (ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)

เนื้อหา

1. มารยาทการฟังในที่ประชุม
2. การฟังเรื่องราวที่เป็นประโยชน์คือเรื่อง เมตตากรรุณา
3. การแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. สนทนากับนักเรียนเรื่องมารยาทในการฟังจากที่เคยเรียนมาแล้ว ให้นักเรียนช่วยกันบอกคนละข้อ และอาจเสริมว่า ความเกรงใจเป็นการรักษามารยาทในการฟังด้วยหรือไม่ นักเรียนลองช่วยกันคิดว่าใช่ และไม่ใช่ ถ้าเช่นนั้นก็ลองให้นักเรียนช่วยกันร้องเพลง ความเกรงใจพร้อมกัน ตามเนื้อร้อง โดยขึ้นต้นว่า “ความเกรงใจเป็นสมบัติของผู้ดี...จนจบ” แล้วถามว่า ถ้ามีคนพูดอยู่แต่เราไม่ฟัง คุณกันบ้างลุกเดินไปนอกห้องบ้าง ดีไหม นักเรียนคงตอบว่าไม่ดี ซึ่งก็โยงไปใส่ว่า ผู้ปฏิบัติเช่นนั้นไม่ถือว่ามีมารยาทในการฟัง	- ทักษะการคิด
2. ครูนำใบความรู้เรื่อง มารยาทในการฟังในที่ประชุม ให้นักเรียนคนหนึ่งอ่านให้เพื่อนฟังประมาณ 2 นาที แล้วแจกแบบทดสอบให้ทำ 6 ข้อ ให้รับทำโดยอ่านข้อสอบแล้วเขียนเฉพาะหัวข้อคำตอบลงในกระดาษที่แจกให้หรือในสมุด แล้วช่วยกันวินิจฉัยว่าข้อ 1 ควรตอบข้อใด ตอนท้ายครูจึงเฉลย	- ทักษะการสื่อสาร - ทักษะการคิด
3. ให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มๆ ละ 7-8 คน เมื่อจับกลุ่มแล้วให้เลือกประธานและเลขานุการ ครูอ่านใบความรู้เรื่อง เมตตากรุณาจากหนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 หน้า 60-61 ให้ฟัง 2 เที่ยว แล้วให้แจกคำถามให้ทุกกลุ่มช่วยกันตอบคำถามจากเนื้อเรื่องที่อ่านให้ฟังให้เสร็จภายใน 10 นาที แล้วมาช่วยกันวินิจฉัยว่า แต่ละข้อควรตอบข้อใดจึงจะถูก ถ้ามีปัญหาครูเฉลยให้ฟัง	- ทักษะการจัดการ - ทักษะการเรียนรู้
4. ครูคอยสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ตั้งแต่การตั้งใจฟัง ตั้งใจช่วยกันคิดตอบคำถาม	- ทักษะการคิด
5. ครูชมเชยกลุ่มที่ตอบถูกมาก ทุกคนปรบมือให้รางวัล	

สื่อ

1. เพลงความเกรงใจ
2. ใบความรู้เรื่อง มารยาทการฟังในที่ประชุม
3. แบบทดสอบเรื่อง มารยาทการฟัง 6 ข้อ
4. หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 หน้า 60-61 เรื่อง เมตตากรุณา
5. แบบทดสอบการฟังเรื่อง เมตตากรุณา 8 ข้อ
6. แบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน 3 ข้อ

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตการตอบคำถามและพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
2. การทดสอบมารยาทในการฟัง
3. การตอบคำถามเรื่อง เมตตากรุณา
4. การทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน

ภาคผนวก

เพลงความเกรงใจ

ความเกรงใจเป็นสมบัติของผู้ดี
 ตรองดูซีทุกคนก็มีหัวใจ
 เกิดเป็นคนถ้าหากไม่เกรงใจใคร
 คนนั้นไซ้ไร้คุณธรรมประจำตน

ใบความรู้ เรื่อง มารยาทการฟังในที่ประชุม

ในการฟังการพูดในที่ประชุม (หรือในห้องเรียน) ควรระวังมารยาทดังต่อไปนี้

1. ควรเข้าไปนั่งก่อนการเริ่มพูด และนั่งตามลำดับที่ที่จัดไว้ ไม่นั่งที่ที่จัดไว้สำหรับแขกพิเศษ โดยเฉพาะ เว้นแต่ได้รับเชิญจากผู้ต้อนรับ
2. ฟังด้วยความสนใจและให้ความสำคัญแก่ผู้พูด โดยไม่ทำกิจอื่น เช่น อ่านหนังสือ ชัดเขียนข้อความที่ไม่เกี่ยวกับเรื่องที่กำลังฟัง หรือพูดคุยกับคนข้างเคียง
3. ให้เกียรติผู้พูดโดยการปรบมือเมื่อมีการแนะนำผู้พูด พอใจคำกล่าวของผู้พูดหรือเมื่อพูดจบ
4. ไม่ทำเสียงหรือเสียงกิริยาอาการแสดงความไม่พอใจหรือเบื่อหน่ายผู้พูด เช่น หาวนอน ส่งเสียงฮา หรือกระพริบเท้า
5. จดบันทึกข้อความที่สนใจหรือมีความสำคัญ
6. ถ้ามีข้อสงสัยเก็บไว้ถามเมื่อผู้พูดเปิดโอกาสให้ถาม หรือเมื่อพูดจบแล้ว และถามด้วยความสุภาพ

มารยาทในการฟังดังกล่าว แสดงถึงการอบรมบ่มนิสัยที่ดีงามของผู้ฟัง สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ทำให้ผู้พูดมีกำลังใจ และเต็มใจที่จะแสดงความรู้ความคิดเห็นอย่างเต็มที่ ทำให้การฟังสัมฤทธิ์ผลสมความมุ่งหมาย

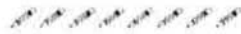
แบบทดสอบ

บอกมารยาทการฟังในที่ประชุมได้ (ทักษะการคิด)

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือกเขียนเฉพาะหัวข้อหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด ลงในกระดาษที่แจกให้หรือในสมุด

1. ข้อใดเป็นมารยาทการฟังในที่ประชุม
 - ก. เลือกที่นั่งตรงแถวท้ายสุด
 - ข. รอให้ผู้พูดขึ้นเวทีพูดก่อน แล้วจึงขึ้นไปนั่งฟัง
 - ค. นั่งที่ที่จัดไว้สำหรับผู้เข้าฟังตามลำดับก่อนหลัง
 - ง. ไม่นั่งที่ที่จัดไว้สำหรับแขกพิเศษ ถึงแม้ผู้ต้อนรับจะเชื้อเชิญจะยั้งคะยอ
2. ข้อใดเป็นมารยาทการฟังในที่ประชุม
 - ก. ประบมือทุกครั้งให้ผู้พูดพูดถูกใจ
 - ข. ประบมือเมื่อผู้พูดเดินขึ้นเวทีพูด
 - ค. ประบมือเมื่อมีการแนะนำตัวผู้พูดและเมื่อพูดจบ
 - ง. ประบมือเมื่อผู้พูดแสดงอาการเหนื่อยอ่อนหรือการพูดหยุดชะงัก
3. ข้อใดผิดมารยาทการฟังในที่ประชุมมากที่สุด
 - ก. ลุกขึ้นถามปัญหาทันทีเมื่อสงสัย
 - ข. ลุกขึ้นโต้แย้งทันทีเมื่อเห็นว่าผู้พูดพูดผิด
 - ค. ลุกจากห้องไปทันทีโดยไม่ทำความเคารพผู้พูด
 - ง. หันไปวิพากษ์วิจารณ์กับคนข้างเคียงเมื่อไม่พอใจผู้พูด
4. ข้อใดเป็นมารยาทการฟังในที่ประชุมเมื่อจำเป็นต้องออกจากห้อง
 - ก. กล่าวคำขออนุญาตจากผู้พูดก่อน
 - ข. หาโอกาสเดินออกจากห้องตอนผู้พูดมองไม่เห็น
 - ค. เดินออกจากห้องตอนผู้พูดเปิดโอกาสให้ผู้ฟังถามปัญหา
 - ง. ลุกขึ้นโค้งศีรษะแสดงความเคารพผู้พูด แล้วเดินออกจากห้อง
5. ข้อใดเป็นมารยาทการฟังในที่ประชุม
 - ก. หันไปถามคนข้างเคียงเบา ๆ
 - ข. บันทึกข้อสงสัยไว้ถามในภายหลัง
 - ค. ยกมือขึ้นเพื่อถามเมื่อฟังไม่เข้าใจ
 - ง. แสดงอาการอึดอัดเมื่อฟังไม่เข้าใจ

6. ข้อใดผิดมารยาทการฟังในที่ประชุมมากที่สุด
- ก. หันไปพูดกับคนข้างเคียง
- ข. นั่งสัปหงกหรือหลับซบศีรษะกับพนักเก้าอี้
- ค. อ่านหนังสือหรือขีดเขียนข้อความที่ไม่เกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง
- ง. ไม่สนใจฟังและไม่มองผู้พูด โดยก้มหน้าหรือหันไปมองทางอื่น

เฉลย

1. ค 2. ค 3. ค 4. ง 5. ข 6. ข

ใบความรู้

เรื่อง การแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ วิเคราะห์ วินิจฉัย

การแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์

เป็นการนำเอาเรื่องที่ฟังหรืออ่านมาใคร่ครวญ พิจารณาว่าเป็นข้อเท็จจริง สมเหตุสมผลหรือไม่ เพียงไร มีวิธีการคือ

1. ฟังหรืออ่านเรื่องนั้นโดยละเอียดรอบคอบจนครบขั้นตอน
2. พิจารณาใคร่ครวญข้อความนั้น แล้วหยิบยกเอาประเด็นใดประเด็นหนึ่งขึ้นมาวิจารณ์อย่างมีเหตุผล

3. หากมีข้อความที่ดีมีเหตุผลสามารถติชมได้

การแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์

เป็นการนำเอาเนื้อหาที่ได้ฟังมานั้น แยกแยะออกเป็นส่วน ๆ โดยแยกแต่ละส่วนว่ามีข้อดีข้อเสียอย่างไร มีวิธีการดังนี้

1. ฟังหรืออ่านเรื่องนั้นโดยละเอียดรอบคอบ
2. นำเอาส่วนหรือข้อความที่เห็นว่าดีเท็จจริงมาวิเคราะห์
3. หากพบข้อบกพร่องก็วิเคราะห์ถึงข้อบกพร่องของเรื่องนั้น ๆ โดยไม่มีการโต้แย้ง

การแสดงความคิดเห็นเชิงวินิจฉัย

คือ การนำเอาความรู้สึกรู้สึกนึกคิดจากเรื่องที่ฟังมาตัดสินหรือชี้ขาดว่า ดีหรือไม่ดีอย่างไร สมเหตุสมผลหรือไม่ แล้วจึงสรุปออกมาเป็นข้อเท็จจริงหรือความเข้าใจของตนเอง มีวิธีการคล้ายการแสดงความคิดเห็น

ในความรู้ เรื่อง ความสำคัญของการฟัง

การฟังเป็นการรับรู้ความหมายของเสียงที่ได้ยิน ผู้ฟังจะต้องตั้งใจฟังเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ความคิด จึงจะถือว่าเป็นการฟังที่สมบูรณ์ ผู้ที่ฟังมากย่อมจะเกิดความรู้กว้างขวาง และได้ชื่อว่าเป็นพหูสูตร ในสังคมปัจจุบัน นอกจากเราจะฟังผู้พูดเพื่อการติดต่อสื่อสาร หรือเพื่อธุรกิจในชีวิตประจำวันแล้ว เราควรฟังเพื่อจุดมุ่งหมายอื่น ๆ ดังนี้

1. เพื่อจับใจความสำคัญ
2. เพื่อจับใจความอย่างละเอียด
3. เพื่อหาเหตุผลมาโต้แย้งหรือสนับสนุน
4. เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งในวรรณคดี เกิดสุนทรียภาพ
5. เพื่อให้เกิดความรู้ ส่งเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์
6. เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ลักษณะการฟังที่ดี

1. มีมารยาทในการฟัง เช่น แสดงความสนใจ กระตือรือร้นที่จะฟัง ไม่คุยซุบซิบ หรือทำเสียงเอะอะ หรือแสดงกริยาไม่สุภาพ ไม่ให้เกียรติผู้พูด เป็นต้น
2. ฟังในสิ่งที่ควรฟัง มีสาระประโยชน์
3. ฟังโดยไม่ตกเป็นทาสของอารมณ์ รู้จักใช้เหตุผล ไม่เชื่ออะไรง่าย โดยไม่ไตร่ตรอง
4. ฟังอย่างมีวิจารณ์ญาณ มีความคิด เพื่อหาข้อเท็จจริง
5. มีศิลปะในการฟัง รู้จักใช้ไหวพริบในบางโอกาส เพื่อช่วยให้ผู้พูด พูดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ผู้ฟังต้องการ เช่น นำคำถามไปสู่จุดประสงค์ เป็นต้น
6. ตีความจากเรื่องที่ฟังได้ถูกต้อง และถ่ายทอดให้ผู้อื่นฟังได้
7. นำคุณค่าของสิ่งที่ได้ฟังมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

คำถามจากการฟัง เรื่อง เมตตากรณา

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือกเขียนเฉพาะหัวข้อหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. ข้อใดคือความหมายของคำว่า “เมตตา”

ก. ไม่อยากให้ผู้อื่นเป็นทุกข์	ข. ไม่อยากเห็นผู้อื่นเป็นทุกข์
ค. ประารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข	ง. พยายามช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์
2. ข้อใดคือความหมายของคำว่า “กรุณา”

ก. ไม่อยากให้ผู้อื่นเป็นทุกข์	ข. ไม่อยากเห็นผู้อื่นเป็นทุกข์
ค. ประารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข	ง. พยายามช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์
3. ข้อใดเป็นเมตตาที่แท้จริง

ก. เห็นผู้อื่นเป็นทุกข์ก็เกิดความรู้สึกสงสาร	ข. เห็นผู้อื่นมีความทุกข์ แต่ไม่มีความรู้สึกที่จะช่วย
ค. เห็นผู้อื่นมีความทุกข์ มองเห็นทางช่วยแต่ไม่ช่วย	ง. เห็นผู้อื่นมีความทุกข์แล้วสงสาร พยายามหาทางช่วย
4. ลักษณะตามข้อใดเป็นลักษณะของคนใจดี

ก. เห็นผู้อื่นเป็นทุกข์ก็เกิดความรู้สึกสงสาร	ข. เห็นผู้อื่นมีความทุกข์ แต่ไม่มีความรู้สึกที่จะช่วย
ค. เห็นผู้อื่นมีความทุกข์ มองเห็นทางช่วยแต่ไม่ช่วย	ง. เห็นผู้อื่นมีความทุกข์แล้วสงสาร พยายามหาทางช่วย
5. คำกล่าวในข้อใดถูกต้อง

ก. ความคิดที่มีความเมตตากับมีความกรุณา ไม่จำเป็นต้องเกิดคู่กัน	ข. เมื่อเห็นคนในสภาพเป็นทุกข์ มีความคิดที่น่าสงสาร จัดเป็นเมตตา
ค. ความกรุณาจะต้องแสดงให้ปรากฏแก่ตาแก่ใจผู้อื่นเสมอ	ง. การพยายามหาทางช่วยให้ผู้มีความทุกข์พ้นทุกข์ จัดเป็นกรุณา

6. คำกล่าวในข้อใดไม่ถูกต้อง
- ก. ผู้อื่นเท่านั้นที่จะมองออกว่าใครมีเมตตา
 - ข. เมตตาที่แท้จริงแยกออกจากกรุณาไม่ได้
 - ค. วาจาว่าสงสารแต่ใจไม่สงสาร ไม่ใช่เมตตา
 - ง. การค้นรณหาทางช่วย แม้มิปรากฏให้ใครรู้ เป็นกรุณา
7. บุคคลในข้อใดเป็นผู้มีเมตตากรุณา
- ก. มาลาเห็นลูกสุนัขของคนข้างบ้านน่ารัก จึงขอไปเลี้ยง
 - ข. วาณิพบเด็กพลัดหลงจากพ่อแม่เดินร้องไห้อยู่ในตลาด จึงช่วยพาไปส่งบ้าน
 - ค. รุจีพบหญิงชราขอทานบนสะพานลอยแต่งตัวสกปรก รู้สึกสงสาร แต่ก็เดินเลี้ยวไป
 - ง. นิดาได้ยินเสียงน้องคนเล็กร้องไห้ เพราะถูกคุณแม่ทำโทษ รู้สึกสงสาร แต่ไม่กล้าไปช่วย
8. ถ้าทุกคนมีจิตใจที่เปี่ยมไปด้วยความเมตตากรุณา จะเกิดอะไรขึ้นในโลก
- ก. วิทยาการทั้งหลายจะพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว
 - ข. มนุษย์จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
 - ค. มนุษย์จะถือสันโดษไม่เกี่ยวข้องกัน
 - ง. มนุษย์จะมีสติปัญญาเฉลียวฉลาดมากขึ้น

เฉลย

1. ค 2. ง 3. ง 4. ค 5. ง 6. ก 7. ข 8. ข

แบบทดสอบก่อน - หลังเรียน
เรื่อง การติดตามฟังสิ่งที่ับประโยชน์

1. ประโยชน์ของการฟังที่ดีที่สุด คือข้อใด
 - ก. จับใจความสำคัญได้
 - ข. หาเหตุผลมาสนับสนุนหรือโต้แย้งได้
 - ค. เกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์
 - ง. นำมาประยุกต์ดัดแปลงใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้
2. การติดตามฟังเรื่องใดก่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนมากที่สุด
 - ก. การเป็นเลขานุการที่ดี
 - ข. 108 คำถามจากคุณแม่
 - ค. รักภาษา
 - ง. ท้องเที่ยวทั่วไทย
3. ข้อความใดกล่าวได้ถูกต้องที่สุด
 - ก. การฟังเรื่องเกร็ดความรู้ต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์แก่ผู้ฟังทั่ว ๆ ไป
 - ข. เราควรเลือกชมหรือฟังเฉพาะสิ่งที่ับความรู้ทางวิชาการเท่านั้น
 - ค. การรับฟังคำโฆษณาช่วยให้เลือกซื้อสินค้าที่มีคุณภาพดีที่สุดได้
 - ง. คนไทยมีลักษณะในการฟังอยู่ในระดับดีทุกคน

~~~~~

เฉลย

1. ง

2. ค

3. ก

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	ภาคเรียนที่ 1
หน่วย/เรื่อง การพูด		จำนวน 10 คาบ
แผนการสอนที่ 6 เรื่อง การพูดอธิบาย		จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การสื่อสารด้วยการพูด อธิบาย ชี้แจง เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างถูกต้องชัดเจนนั้น ผู้พูดจะต้องมีความสามารถในการรวบรวม และเรียบเรียงเนื้อหาให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนอย่างเหมาะสม มีการพัฒนาศิลปะการพูดในเชิงสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการพูด

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
  - 1.1 นักเรียนสามารถพูดอธิบายชี้แจงเรื่องที่กำหนดให้ได้ถูกต้องชัดเจน
  - 1.2 นักเรียนสามารถบอกวิธีการพูดอธิบายได้
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลในการพูดได้ (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.2 นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ในการพูด (ทักษะการคิด)
  - 2.3 นักเรียนสามารถพูดอธิบายได้ตรงประเด็น (ทักษะการสื่อสาร)
  - 2.4 นักเรียนสามารถเตรียมเรื่องที่พูดได้ (ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)

เนื้อหา

การพูดอธิบาย

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ให้นักเรียนร่วมกันสนทนาว่าเราสามารถรับรู้การฟัง การพูด อธิบายจากผู้ใด หรือจากสื่อประเภทใดได้บ้าง	- ทักษะการเรียนรู้
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 5-6 กลุ่ม ครูแจกบัตรข้อความให้กลุ่มละ 1 ใบ และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์ อภิปราย แสดงความคิดเห็นและเรียบเรียงถ้อยคำ เพื่ออธิบายเรื่องจากข้อความ	- การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ - ทักษะการสื่อสาร
3. ให้ตัวแทนกลุ่มพูดตามหัวข้อที่กำหนดให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน และให้แต่ละกลุ่มประเมินการพูด	- ทักษะการสื่อสาร
4. ครูแจกใบความรู้เรื่อง การพูดอธิบาย ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ศึกษาแล้วสรุปประเด็นสำคัญของการพูดอธิบายที่ถูกต้องวิธี พร้อมทั้งบันทึกผลการสรุปลงสมุด	- ทักษะการเรียนรู้
5. ให้นักเรียนเตรียมเรื่องที่จะพูดอธิบายมาคนละ 1 เรื่อง เพื่อจะออกไปพูดหน้าชั้นเรียนในคาบต่อไป	- ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง
6. ให้นักเรียนส่งผลการสรุปการพูดอธิบายเพื่อตรวจผลงาน	- ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง

สื่อ

1. บัตรข้อความ
2. ใบความรู้
3. แบบประเมินการพูดอธิบาย

การวัดและประเมินผล

1. ตรวจผลงาน
2. ประเมินการพูดตามแบบประเมิน
3. สังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม

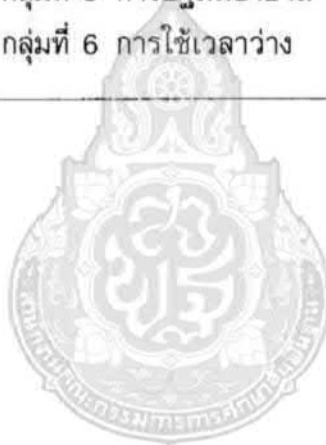
กิจกรรมเสนอแนะ

ควรให้นักเรียนได้มีโอกาสพูดอธิบายทุกคน

ภาคผนวก

บัตรข้อความ

- กลุ่มที่ 1 การเล่นฟุตบอล
- กลุ่มที่ 2 การทำขนมเค้ก
- กลุ่มที่ 3 การทำสวนครัว
- กลุ่มที่ 4 การทำของชำร่วย
- กลุ่มที่ 5 การปฐมพยาบาล
- กลุ่มที่ 6 การใช้เวลาว่าง

ใบความรู้ เรื่อง การพูดอธิบาย

การพูดอธิบาย หมายถึง การรู้จักใช้ภาษาในการอธิบายให้ผู้อื่นมีความรู้ ความเข้าใจ เป็นสำคัญ สิ่งจำเป็นสำหรับผู้อธิบาย คือ

1. ผู้อธิบายจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ตนจะต้องอธิบายอย่างแท้จริง ซึ่งจะต้องอาศัยการสะสมความรู้และประสบการณ์ที่ต่อเนื่องจากการอ่าน หรือฟังอย่างพินิจ เพื่อให้เข้าใจโดยชัดแจ้ง

2. ผู้อธิบายต้องรู้จักสังเกตวิธีอธิบายของผู้อื่นอยู่เสมอ ทั้งโดยการอ่านและการฟัง และต้องรู้จักใช้ความคิดเชิงวิเคราะห์และประเมินค่าการอธิบายเหล่านั้น เพื่อเป็นแนวทางได้เรียนรู้และปรับปรุงวิธีการอธิบายของตนต่อไป

3. หาโอกาสฝึกฝนให้ถูกวิธีและกระทำอย่างสม่ำเสมอ อาจให้ผู้อื่นวิพากษ์วิจารณ์ตนเองพร้อมๆ กันไปด้วยก็ได้

4. รู้จักใช้ภาษาในการอธิบายให้มีประสิทธิภาพ คือใช้ภาษาให้กระชับชัดเจน สื่อความหมายได้ตรงตามที่ต้องการ ไม่ชวนให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังตีความไปได้ต่างๆ กัน

แบบประเมินการพูดอธิบาย (วัดศักยภาพการสื่อสาร)

กลุ่ม ที่	การใช้ภาษา (5)	การลำดับความ (5)	เนื้อหาสาระ (5)	บุคลิกและมารยาท (5)	รวม (20)	หมายเหตุ
1						
2						
3						
4						
5						

(ลงชื่อ).....

ผู้ประเมิน

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การพูด

จำนวน 10 คาบ

แผนการสอนที่ 7 เรื่อง การพูดอธิบายคำศัพท์หรือสำนวน

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การสื่อสารด้วยการพูด อธิบาย ชี้แจง เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างถูกต้องชัดเจนนั้น ผู้พูดจะต้องมีความรอบรู้ในคำศัพท์และสำนวนที่จะพูด

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
  - 1.1 นักเรียนสามารถพูดอธิบายได้ชัดเจนตรงตามจุดประสงค์
  - 1.2 นักเรียนสามารถแสดงออกเชิงสร้างสรรค์ในการพูด
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 นักเรียนสามารถแปลความหมายของข้อมูลที่กำหนดให้ได้ (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.2 นักเรียนมีความมุ่งมั่น ทุ่มเทในการทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ (ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)

เนื้อหา

การพูดอธิบายคำศัพท์หรือสำนวน

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ทบทวนวิธีการพูดอธิบายที่ถูกวิธี หลังจากนั้นครูสุ่มนักเรียนให้ออกไปพูดหน้าชั้นเรียน จากหัวข้อที่นักเรียนได้เตรียมไว้ในคาบที่แล้ว ประมาณ 4-5 คน	- ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง
2. นักเรียนดูบัตรคำ และอธิบายความหมายของคำจากบัตรคำ หลังจากนั้นครูนำเฉลยมาให้ นักเรียนเปรียบเทียบดูว่าสิ่งที่นักเรียนตอบกับคำเฉลยนั้นตรงกันหรือไม่ อย่างไร	- ทักษะการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
3. นักเรียนศึกษาการพูดอธิบายจากตัวอย่างที่เฉลย แล้วให้นักเรียนเตรียมข้อมูลสำหรับพูดอธิบายคำศัพท์หรือสำนวนที่ครูกำหนดให้จากบัตรงาน 4. ครูนำข้อความจากบัตรงานให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนอธิบายข้อความเหล่านั้น 5. ให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มประมาณ 5-6 กลุ่มแล้วรวบรวมผลงานการอธิบายของแต่ละคนมาเรียบเรียงเสียใหม่ให้เหมาะสมในการพูดอธิบายคำที่กำหนดให้ 6. นำเสนอผลงานที่สมบูรณ์แล้วติดที่ป้ายนิเทศ	- ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง - ทักษะการเรียนรู้ - ทักษะการสื่อสาร - การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา

สื่อ

บัตรงาน (หัวโขน เกรตรง ปันตันจิว ชุ่มชาม จนแต้ม คอกกليب ควันหลง เเดินสายกลาง)

การวัดและประเมินผล

1. การตอบคำถาม
2. ตรวจผลงานที่นำเสนอ
3. สังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม

ภาคผนวก

แบบประเมินการพูดอธิบาย

เลขที่	ชื่อ-สกุล	การใช้ ภาษา (5)	การลำดับ ความ (5)	เนื้อหา สาระ (5)	บุคลิกและ มารยาท (5)	รวม (20)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

ตัวอย่างคำศัพท์และการพูดอธิบาย

คำที่กำหนดให้	การใช้คำอธิบาย
1. ไก่อ่อน (คนที่ยังมีอายุน้อยหรือประสบการณ์น้อย)	คำว่า ไก่อ่อน หมายถึง คนที่ยังมีอายุน้อยหรือประสบการณ์น้อย หรือไม่มีความชำนาญในเรื่องต่างๆ ดิพอเปรียบได้กับไก่ชนที่มีประสบการณ์น้อย ยังเล็ก ขาดการฝึกปรือหรือบำรุง ย่อมไม่อาจที่จะเข้าไปสู้กับไก่ชนที่เจนสังเวียนได้
2. วัตรอยเท้า (ผู้น้อยที่คิดจะหักล้างผู้ใหญ่, แก่แก่)	คำว่า วัตรอยเท้า หรืออาจพูดว่าวัตรอยตีนก็ได้ หมายถึง ผู้น้อย เช่น เด็กที่คิดจะสู้กับผู้ใหญ่ หรือคิดจะหักล้างผู้ใหญ่ในทำนองแก่แก่หรืออาฆาต ที่มาของสำนวนนี้มาจากเรื่องรามเกียรติ์ ทศกัณฐ์ทรมานพาลี พาลีเห็นพาลีพ้อ เมื่อเห็นว่าตนมีรอยเท้าพาลีพ้อจึงทำสู้พาลีและฆ่าพาลีตาย
3. ถือท้าย (คอยส่งเสริมหรือสนับสนุนอยู่ข้างหลัง)	คำว่า ถือท้าย หมายถึง คอยส่งเสริมหรือคอยสนับสนุนอยู่ข้างหลัง ให้คนอื่นทำไปแล้วตนจะเป็นผู้คอยช่วยเหลืออีกชั้นหนึ่ง สำนวนนี้บางทีพูดว่าให้ท้าย หรือถือหาง มาจากการขับเรือ คือถือหางเรือ ถือหางเสือ ให้ไปทางไหนก็ได้

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การพูด

จำนวน 10 คาบ

แผนการสอนที่ 8 เรื่อง การพูดอธิบายอย่างสร้างสรรค์ (ตอนที่ 1) จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การพูดอธิบายอย่างสร้างสรรค์เป็นการพูดให้ผู้ฟังเข้าใจเรื่องที่พูดอย่างแจ่มแจ้ง โดยผู้พูดต้องเตรียมเรื่องที่พูด กำหนดขอบเขตของเรื่อง รวบรวมข้อมูล วางโครงเรื่องแล้วหากลวิธีในการพูด

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
  - 1.1 นักเรียนสามารถรวบรวมเนื้อหาในการพูดอธิบายได้
  - 1.2 นักเรียนมีความคิดและแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ในการพูดอธิบาย
  - 1.3 นักเรียนสามารถพูดอธิบายอย่างสร้างสรรค์และมีมารยาทในการพูด
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 นักเรียนมีความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการปฏิบัติงานจนสำเร็จได้ (ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)
  - 2.2 นักเรียนพูด เขียน ได้ตรงประเด็น (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.3 นักเรียนมีความสามารถในการสรุปเรื่องราวที่จะนำเสนอได้ถูกต้อง (ทักษะการสื่อสาร)
  - 2.4 นักเรียนมีความอดกลั้น ไม่ได้ตอบโต้คำวิจารณ์ในการแก้ไขงานที่บกพร่องตามข้อเสนอแนะ (ความขยัน อดทน ประหยัดและอดออม)

เนื้อหา

การพูดอธิบายอย่างสร้างสรรค์และมีมารยาทในการพูด

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ให้นักเรียนอ่านบทนำและเรื่องรามเกียรติ์ ตอนทศกัณฐ์ล้ม ในหนังสือแบบเรียนชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 หน้า 12-15 หลังจากนั้น ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับตัวละครในเรื่อง 2. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5-6 กลุ่มและให้ช่วยกันพิจารณาหาเหตุผล เรียบเรียงเป็นความคิดของกลุ่ม เพื่อใช้ในการพูดอธิบายตามหัวข้อที่มอบหมาย (ใบงานที่ 1) 3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอตามที่กลุ่มได้เรียบเรียงไว้ และให้เพื่อนประเมินว่าแต่ละกลุ่มได้นำนั้น ชัดเจน มีเหตุผลเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร 4. รวบรวมแบบประเมินและสรุปผลการประเมินแจ้งให้แต่ละกลุ่มทราบเพื่อนำไปพัฒนาต่อไป 5. มอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มไปอ่านหนังสือเรื่องรามเกียรติ์ ตอนทศกัณฐ์ล้ม จากหนังสือแบบเรียนชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 (ใบงานที่ 2) ให้แต่ละกลุ่มสรุปเนื้อเรื่องเรียบเรียงเป็นความเรียงร้อยแก้ว เพื่อเตรียมอธิบายให้เพื่อนฟัง ด้วยถ้อยคำที่ชัดเจนถูกต้องตรงตามเนื้อเรื่องที่รับผิดชอบ โดยให้ค้นหาความรู้เกี่ยวกับศัพท์ อาจใช้สื่อหรืออุปกรณ์ในการนำเสนอด้วยก็ได้ เช่น บัตรคำ หรือ ภาพ แผนภูมิประกอบการอธิบาย	- ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง - ทักษะการสื่อสาร - ทักษะการสื่อสาร - ความขยัน อดทน ประหยัดและอดออม - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง

สื่อ

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3
2. ใบงานที่ 1 และ 2
3. แบบประเมินการพูดอธิบาย
4. แบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน
5. แบบทดสอบรายจุดประสงค์

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินการพูดอธิบาย
2. ตรวจผลงานการสรุปเนื้อเรื่องจากใบงานที่ 2
3. ทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน
4. ทดสอบรายจุดประสงค์

ภาคผนวก

แบบประเมินการพูดอธิบาย

ชื่อ.....กลุ่มที่.....

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน				หมายเหตุ
	ดีมาก 4	ดี 3	พอใช้ 2	ปรับปรุง 1	
1. การใช้ภาษาถูกต้องชัดเจน					
2. การแสดงความคิดเห็น					
3. เนื้อหาสาระถูกต้องตามข้อเท็จจริง					
4. ความตั้งใจปรับปรุงผลงาน					
5. บุคลิกและการแสดงออก					

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

ใบความรู้ เรื่อง การพูดอธิบายอย่างสร้างสรรค์

การพูดอธิบาย

การพูดอธิบาย หมายถึง การพูดเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจเรื่องที่พูดอย่างแจ่มแจ้ง เกิดความเชื่อตามและยินดีปฏิบัติตาม

โอกาสที่จะใช้การพูดแบบอธิบายนั้นมีอยู่มากมาย เช่น การบรรยายของครูอาจารย์ในห้องเรียน การสนทนา การเล่าเรื่อง โอวาท การตอบปัญหา การปาฐกถา การแสดงสุนทรพจน์ เป็นต้น

ขั้นตอนการเตรียมการพูดอธิบายอย่างสร้างสรรค์ มีดังนี้

1. **การเลือกเรื่อง** ขั้นแรกของการเตรียมเรื่องที่จะพูดก็คือ การเลือกเรื่องพูดให้เหมาะสม เรื่องพูดที่ดี นอกจากจะเข้าใจให้ผู้ฟังอยากฟังแล้วจะต้องชวนให้ผู้พูดพอใจที่จะพูดอีกด้วย เรื่องใดถ้าผู้พูดพูดด้วยความพอใจ ก็ย่อมสามารถเรียกรวบรวมความสนใจจากผู้ฟังได้มากกว่าเรื่องที่พูดโดยไม่เต็มใจ หรือไม่สบายใจ

2. **การจำกัดขอบเขตของเรื่อง** เมื่อเลือกเรื่องที่จะพูดได้แล้ว ขั้นตอนต่อไปก็เป็นการจำกัดขอบเขตของเรื่องให้พอดีกับเวลาที่จะพูด ในเวลาที่กำหนดเราไม่สามารถกล่าวอะไรได้ทุกสิ่งทุกอย่างให้แจ่มแจ้งได้ แต่ถ้าจำกัดวงของเรื่องให้แคบลง ก็สามารถพูดถึงบางสิ่งบางอย่างได้สมบูรณ์ชัดเจน

ตัวอย่างการจำกัดวงของหัวเรื่องที่กว้างให้รัดกุมขึ้น

หัวข้อกว้าง	หัวข้อที่แคบลง
สัตว์เลี้ยง	ความซื่อสัตย์ของสุนัข
พลังงานปรมาณู	การผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานปรมาณู
การปลูกต้นไม้	การเตรียมดิน

3. **การรวบรวมข้อมูล** เมื่อเลือกเรื่องและจำกัดวงของเรื่องที่จะพูดได้แล้ว ถ้าเป็นเรื่องที่ผู้พูดไม่รู้จักดี ก็จะต้องค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ อาจเป็นจากหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ รายวัน รูปภาพ หรือจากการสัมภาษณ์บุคคล

ในการพูดอธิบายข้อเท็จจริง ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสำคัญเป็นอันมาก ความเห็นของเราจะเป็นสิ่งที่สนใจของผู้ฟังก็ต่อเมื่อมีการอ้างข้อเท็จจริง ข้อสังเกต หรือค้นคว้าอย่างรอบคอบ หรือข้อวินิจฉัยอันมีน้ำหนัก ข้อคิดเห็นที่ขาดข้อมูลเหมาะสมสนับสนุนย่อมหาผู้ยอมรับได้ยาก

4. การวางโครงเรื่อง ถ้าได้เรียบเรียงเรื่องไว้ก่อนก็จะช่วยในการพูดได้มาก เมื่อเรียบเรียงเสร็จแล้ว ควรลองอ่านเรื่องนั้นเพื่อทดสอบดูว่ามีความพอเหมาะแก่เวลาหรือไม่ ในการเรียบเรียงเรื่องใช้หลักการวางโครงเรื่องเช่นเดียวกันกับความเรียงทั่วไป คือ ดำรา เนื้อเรื่อง สรุป

กลวิธีในการพูด

การพูดเพื่ออธิบายที่จะให้ผู้ฟังสนใจและเข้าใจได้แจ่มแจ้งนั้น ควรคำนึงถึงเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. เลือกใช้ถ้อยคำและภาษาให้ถูกต้องตรงตามความหมาย และเหมาะสมกับผู้ฟัง พยายามใช้ภาษาธรรมดา และหลีกเลี่ยงการใช้ศัพท์ทางวิชาการ
2. การใช้เสียงต้องดังชัดเจน ไม่เร็ว หรือช้าเกินไป เน้นเสียงในที่ที่ควรเน้นให้เหมาะสมกับข้อความ
3. เมื่อเริ่มพูดอธิบาย ควรพูดไปตามโครงเรื่องที่วางไว้เป็นตอนๆ คือตอนคำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป
4. เมื่อจะยกตัวอย่างประกอบ ต้องใช้ตัวอย่างที่ผู้ฟังคุ้นเคยอยู่แล้ว
5. ระหว่างที่กำลังพูด ผู้พูดจะต้องสังเกตปฏิกิริยาของผู้ฟังว่า ผู้ฟังแสดงสีหน้าท่าทางพอใจหรือไม่พอใจ เข้าใจหรือไม่เข้าใจคำอธิบายนั้น ทั้งนี้เพื่อจะได้อธิบายเน้นหรือย้ำข้อความนั้นๆ หรือเปลี่ยนวิธีอธิบายเสียใหม่ จนผู้ฟังเปลี่ยนแปลงสีหน้าท่าทางว่าเข้าใจดีขึ้น

ใบความรู้ เรื่อง มารยาทในการพูด

มารยาทในการพูด แบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. มารยาทในการพูดระหว่างบุคคล
2. มารยาทในการพูดในที่สาธารณะ

มารยาทในการพูดระหว่างบุคคล ที่ผู้พูดจะต้องศึกษาและฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เรื่องที่พูดนั้นต้องเป็นเรื่องที่ทั้งสองฝ่ายมีความสนใจร่วมกัน เช่น ข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือเป็นเรื่องสั้นๆ ที่คนทั่วไป กำลังสนใจ เช่น การแข่งขันกีฬา การประหยัดพลังงาน เป็นต้น
2. ไม่พูดเฉพาะเรื่องของตนจนเกินไป ไม่พูดสอดแทรก เมื่ออีกฝ่ายหนึ่งยังพูดไม่จบ รู้จักฟังและพูดเมื่อถึงโอกาส ไม่พูดนานจนเกินไป
3. พูดให้ตรงประเด็นของเรื่อง
4. เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่พยายามชมให้ผู้อื่นเชื่อถือหรือคิดเหมือนตนหรือยกตนว่า ตนรู้ดีกว่าทุกคนในกลุ่ม
5. การพูดต้องคำนึงถึงโอกาส และสถานการณ์ เช่น เวลารับประทานอาหารไม่ควรพูดเรื่องน่าเกลียด น่าขยะแขยง ในงานมงคล ไม่ควรพูดเรื่องโศกเศร้า เมื่อไปเยี่ยมผู้ป่วยไม่ควรพูดเรื่องที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวล
6. หลีกเลี่ยงการกล่าวร้าย การนินทา การใช้คำที่แสดงความดูหมิ่น ผู้ที่เรากำลังพูดด้วย
7. ควบคุมอารมณ์ในขณะที่สนทนา หลีกเลี่ยงคำโต้แย้งที่รุนแรง พยายามสร้างบรรยากาศที่ดีด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใสมีชีวิตชีวา เป็นกันเอง
8. พูดด้วยภาษาที่สุภาพ ถ้าจะใช้คำคะนอง หรือคำแสลงบ้าง ต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคลที่เราพูดด้วย ให้เสียงดังพอสมควร ไม่พูดตะโกน ห้วน หรือเสียงเบาจนน่ารำคาญ

มารยาทในการพูดที่สาธารณะ การพูดในที่สาธารณะมีความจำเป็นต้องรักษามารยาทให้มากเป็นพิเศษ ยิ่งกว่าการพูดระหว่างบุคคล เพราะการพูดในที่สาธารณะนั้น ย่อมมีผู้ฟังมาจากที่ต่างๆ มีวัยวุฒิ คุณวุฒิและพื้นฐานความรู้ ความสนใจ ตลอดจนมีรสนิยมต่างๆ กัน ซึ่งผู้พูดจะ

ต้องระมัดระวังกิริยา อากาการท่วงที การเลือกใช้ถ้อยคำ การวางตัว ตลอดจนการแต่งกาย มารยาท ที่ควรถือปฏิบัติในที่สาธารณะมีดังต่อไปนี้

1. ควรแต่งกายให้สุภาพเรียบร้อย เหมาะแก่โอกาส และสถานที่ และเป็นแบบสากลนิยม
2. รักษาเวลา ทั้งการมาถึงสถานที่พุดก่อนเวลา และพุดให้พอเหมาะกับเวลาที่ได้รับมอบ

หมาย

3. เมื่อได้รับการแนะนำตัวก่อนพุด หรือเมื่อพุดจบ ควรทำความเคารพผู้ฟังตามธรรมเนียม เช่น ก้มศีรษะคำนับ หรือพนมมือไหว้

4. ละเว้นการพุดหยาบโลน หรือตลกคะนอง

5. ไม่พุดพาดพิงถึงเรื่องส่วนตัวของบุคคลอื่น และต้องใช้คำพุดที่ให้เกิดผู้ฟังเสมอแม้ผู้ฟังจะมีวิญญูติ และคุณวุฒิต่ำกว่าตนก็ตาม

6. พุดให้ได้ยินทั่วๆ กันทั้งที่พุดด้วยเสียงของตนเอง หรือพุดผ่านไมโครโฟน อย่าเสียงค่อย หรือดังจนเกินไป จนน่ารำคาญ

ข้อทดสอบก่อนและหลังเรียน

คำสั่ง จงทำเครื่องหมาย ✓ หรือ X หน้าข้อความต่อไปนี้

- ..... 1. การพูดอธิบายหมายถึง การพูดจูงใจให้ผู้ฟังคล้อยตามความเชื่อของผู้พูด
- ..... 2. ขั้นตอนแรกของการพูดอธิบายคือ การเรียบเรียงข้อมูลจากแหล่งค้นคว้า
- ..... 3. ขอบเขตของเรื่องที่จะพูดให้เหมาะสมกับเวลา
- ..... 4. การแสดงสุนทรพจน์เป็นการพูดอธิบาย
- ..... 5. หลักในการวางโครงเรื่องในการพูดอธิบาย ไม่จำเป็นต้องคำนึงถึง คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป
- ..... 6. การพูดอธิบายที่ดีต้องคำนึงถึงอาภักภักเรียของผู้ฟังด้วย
- ..... 7. ในการสนทนากับผู้อื่นควรเปิดโอกาสให้คู่สนทนาพูดเพียงฝ่ายเดียว
- ..... 8. มารยาทในการพูด ควรคำนึงถึงโอกาสและสถานที่

เฉลย 1. X 2. X 3. ✓ 4. ✓ 5. X 6. ✓ 7. X 8. ✓

แบบทดสอบรายจุดประสงค์

คำสั่ง จงทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด

1. หัวข้อเรื่องที่จะอธิบายควรมีลักษณะใด

ก. ชั่วที่น่าสนใจ	ข. เรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน
ค. การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	ง. เรื่องที่ผู้พูดถนัดและพอใจที่สุด
2. ระหว่างที่อธิบายหากสังเกตเห็นว่าผู้ฟังแสดงสีหน้าไม่เข้าใจไม่พอใจ ควรแก้ไขเหตุการณ์ด้วยวิธีต่างๆ เว้นแต่ข้อใดไม่ควรกระทำ

ก. พูดย้ำข้อความนั้น ๆ	ข. ปลอ่ยให้ผ่านๆ ไป
ค. อธิบายข้อความนั้นใหม่	ง. เปลี่ยนวิธีการอธิบายข้อความนั้นใหม่
3. ข้อใดไม่เหมาะที่จะใช้การพูดแบบอธิบายมากที่สุด

ก. หัวข้อวิชาการ	ข. บทธรรมบรรยาย
ค. นิทาน	ง. การเรียนดนตรีภาคทฤษฎี
4. ผู้พูดอธิบายฟังจะเว้นข้อใด

ก. ใช้ภาษาธรรมดาเข้าใจง่าย	ข. พูดเสียงดังชัดเจนถูกต้องกับจังหวะที่วางไว้
ค. พยายามให้ศัพท์วิชาการเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเชื่อถือ	
ง. อธิบายตามโครงเรื่องเป็นคำนำ เนื้อเรื่อง สรุป	

เฉลย 1. ง 2. ข 3. ค 4. ค

ใบงานที่ 1

คำสั่ง ให้แต่ละกลุ่มอภิปรายและแสดงความคิดเห็น

กลุ่มที่ 1 ทักกล่าวว่า คนไทยนิยมยกย่องเรื่องรามเกียรติ์ นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ ยกเหตุผลประกอบให้เห็นจริง

แนวตอบ เห็นด้วย เพราะเรามีบทพระราชนิพนธ์เรื่องรามเกียรติ์เท่าที่พบในประเทศไทยหลายฉบับ คนไทยนิยมนำเรื่องรามเกียรติ์ไปแสดงเป็นโขน ละคร หนังใหญ่ หรือใช้ประกอบ ลวดลายวัตถุ หรือตกแต่งผนังวัด วัง และอื่นๆ อีกมากมาย

กลุ่มที่ 2 หากนักเรียนต้องการอ่านเรื่องรามเกียรติ์เกี่ยวกับกำเนิดตัวละคร นักเรียนจะเลือกอ่านเรื่องรามเกียรติ์ฉบับใด บอกเหตุผลด้วย

แนวตอบ อ่านรามเกียรติ์พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1 เพราะมีเนื้อเรื่องครบถ้วน เริ่มตั้งแต่ กำเนิดตัวละครในเรื่องจนจบ นับเป็นรามเกียรติ์ฉบับที่ยืดยาวที่สุด

กลุ่มที่ 3 เหตุใดพิเภกจึงไปอยู่กับพระราม การที่พิเภกบอกความลับของทศกัณฐ์แก่พระราม นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ จงอธิบายให้เห็นจริง

แนวตอบ พิเภกต้องไปอาศัยอยู่กับพระราม เพราะได้กล่าวทัดทานการกระทำของทศกัณฐ์ที่ไปลักพานางสีดา โดยทูลให้ส่งนางสีดาคืนแก่พระราม ทศกัณฐ์โกรธจึงไล่พิเภกไปอาศัยอยู่กับพระราม และพิเภกได้ทูลขอพระรามว่า พิเภกจะไม่ออกทำศึกกับทศกัณฐ์ และจะบอกความลับของฝ่ายทศกัณฐ์ต่อเมื่อพระรามถาม ดังนั้นการกระทำของพิเภกจึงเหมาะสม

กลุ่มที่ 4 ในระหว่างการทำศึก ทศกัณฐ์ได้เชิญใครมาช่วยว่าความ เพราะเหตุใดและผลเป็นอย่างไร

แนวตอบ ทศกัณฐ์เชิญท้าวมาลีวราชผู้เป็นอัยกามาว่าความ โดยหวังว่าจะเข้าข้างตน ทั้งนี้เพราะท้าวมาลีวราชเป็นผู้มีวาจาสิทธิ์ แต่ท้าวมาลีวราชมิได้หลงเชื่อคำเท็จของทศกัณฐ์ จึงได้เชิญฝ่ายโจทก์มาให้การ เชิญนางสีดาและเทวดามาให้การเป็นพยาน ในที่สุดก็ตัดสินให้ทศกัณฐ์คืนนางสีดาให้แก่พระราม แต่ทศกัณฐ์ไม่ยอม ท้าวมาลีวราชจึงสาปแช่งทศกัณฐ์และให้พรพระราม

กลุ่มที่ 5 เหตุใดทศกัณฐ์จึงต้องออกรบด้วยตนเอง

แนวตอบ ทศกัณฐ์ต้องออกรบด้วยตนเอง เพราะญาติวงศ์พงศาตลอดจนมิตรสหายถูกพระรามฆ่าตายจนหมดสิ้น จึงต้องออกรบเอง

ใบงานที่ 2

คำสั่ง จงสรุปเนื้อเรื่อง เรียบเรียงเป็นร้อยแก้ว

กลุ่มที่ 1 หน้า 17 - 18 ตั้งแต่

เมื่อนั้น

พระตริภพโลกเรืองศรี

จนถึง

พร้อมหมู่พานรินทร์สุริวงศ์

เสด็จมาทรงรถลงกรณ์

กลุ่มที่ 2 หน้า 18 - 19 ตั้งแต่

รถเขยรวิมาน

กงประไพแก้วประพาฬประภัสสร

จนถึง

วิ่งพล่านไปทั่วทุกทิศ

ดังชีวิตจะออกจากกาย

กลุ่มที่ 3 หน้า 20 - 21 ตั้งแต่

บัดนั้น

ฝ่ายพลวานรทั้งหลาย

จนถึง

โลมาชูชันทั้งอินทรี

ยิ่งทวีทุกข์ทเวหเป็นพันนัก

กลุ่มที่ 4 หน้า 21 - 22 ตั้งแต่

เมื่อนั้น

พระสุริย์วงศ์นารายณ์ทรงจักร

จนถึง

ก็จะเสด็จเสี้ยนศึกที่ปราบมาร ผ่านฟ้าจึงได้ปราณี

กลุ่มที่ 5 หน้า 22 - 23 ตั้งแต่

เมื่อนั้น

พระกฤษณ์รักรัษเรืองศรี

จนถึง

พิษตร้อนรุ่มทั้งกายา

อสุรากลึงเกลือกเสือกไป

แบบทดสอบ

คำชี้แจง ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

- ชาวฮินดูเชื่อว่า พระราม คือใคร
  - พระนารายณ์
  - พระพรหม
  - พระอิศวร
  - พระอินทร์
- เรื่องรามเกียรติ์ของไทยมีหลายฉบับ ฉบับใดเป็นโคลงจารึกไว้ตามเสาศระระเบียงวัดพระศรีรัตนศาสดาราม
  - พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1
  - พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2
  - พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 4
  - พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
- รามเกียรติ์ของไทยฉบับใดมีเนื้อเรื่องสมบูรณ์ที่สุด
  - พระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าตากสิน
  - พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1
  - พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2
  - พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 4
- ใครเป็นผู้รจนาคัมภีร์รามยณะของอินเดีย
  - วางมิกิ
  - มหาत्मคานธี
  - เวตาล
  - นรสิงห์
- โอรสของทศกัณฐ์อันเกิดจากนางมณโฑมีชื่อว่าอย่างไร
  - กุมภกรรณ
  - มุลพลัม
  - อินทรชิต
  - วิรุณจำบัง
- “ลงกาเป็นสองเมืองหรือให้น้องแล้วจะรื้อให้พี่” เป็นถ้อยคำของใครกล่าวแก่ใคร
  - พาลี - สุครีพ
  - แสงอาทิตย์ - ลัทธาสูร
  - ทศกัณฐ์ - กุมภกรรณ
  - กุมภกรรณ - พิณก
- ทศกัณฐ์ถอดดวงใจ ฟากไว้กับใคร
  - กบิลดาบส
  - ฤาษีโคบุตร
  - นารทฤาษี
  - ฤาษีโคดม
- เหตุใดหนุมานจึงเข้าไปอาสาช่วยทศกัณฐ์รบพระราม
  - มีเรื่องโกรธเคืองพระราม
  - หลงเชื่อคำยุยงของฤาษีโคบุตร
  - ทำอุบายหลอกลวงทศกัณฐ์
  - ต้องการลาภ ยศ จากทศกัณฐ์

แบบประเมินการพูดอธิบาย

กลุ่มที่รายงาน/ผู้รายงาน.....กลุ่มที่ประเมิน/ผู้ประเมิน.....
เรื่อง.....

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้ใช้ประเมินได้ทั้งรายบุคคล และรายกลุ่ม
2. ให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	คะแนน				รวม (20)
		ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ควร ปรับปรุง (1)	
1	การใช้น้ำเสียง					
2	มีมารยาทในการพูด					
3	การพูดถูกต้องตามรูปแบบ					
4	ภาษาที่ใช้สละสลวยกะทัดรัด					
5	การเสนอข้อคิดเห็นชัดเจนมีเหตุผล					

ข้อเสนอแนะ.....

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การพูด

จำนวน 10 คาบ

แผนการสอนที่ 9 เรื่อง การพูดอธิบายอย่างสร้างสรรค์
(ตอนที่ 2)

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การพูดอธิบายอย่างสร้างสรรค์เป็นการพูดให้ผู้ฟังเข้าใจเรื่องที่พูดอย่างแจ่มแจ้ง โดยผู้พูดต้องเตรียมเรื่องที่พูด กำหนดขอบเขตของเรื่อง รวบรวมข้อมูล วางโครงเรื่องแล้วหากลวิธีในการพูด

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
  - 1.1 นักเรียนสามารถพูดอธิบายได้ตรงประเด็น
  - 1.2 นักเรียนมีมารยาทในการพูด
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 นักเรียนสามารถเลือก จัดระบบข้อมูล และสรุปเรื่องที่จะนำเสนอได้ (ทักษะการสื่อสาร)
  - 2.2 นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานจนสำเร็จ (ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)
  - 2.3 นักเรียนมีความอดทนต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ของบุคคลอื่น (การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้)
  - 2.4 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานกลุ่มได้ดีตามบทบาทหน้าที่ (การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้)

เนื้อหา

การพูดอธิบายอย่างสร้างสรรค์และมีมารยาทในการพูด

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ทบทวนเรื่องมารยาทในการพูด หลังจากนั้นให้ตัวแทนกลุ่มออกมา นำเสนอผลงานที่ได้ร่วมกันศึกษาค้นคว้า	- ทักษะการสื่อสาร
2. ให้นักเรียนอ่านเรื่องรามเกียรติ์ ตอนทศกัณฐ์ล้ม อย่างละเอียด เพื่อ ทำความเข้าใจอีกครั้งหนึ่ง	- ความรับผิดชอบ และ มีวินัยในตนเอง
3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม เลือกประธานและเลขานุการ กลุ่ม และแจกใบงานให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ใบ ให้แต่ละกลุ่มร่วม กันแสดงความคิดเห็นแล้วเรียบเรียงถ้อยคำ เพื่อตอบคำถามและ อธิบายเรื่องที่ครูกำหนดไว้ในใบงาน โดยครูคอยสังเกตพฤติกรรม ของนักเรียนภายในกลุ่มด้วย	- การทำงานร่วมกับ ผู้อื่นได้
4. ให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่ม พูดอธิบายตามที่กลุ่มได้เรียบเรียงไว้	- ทักษะการสื่อสาร
5. ครูและนักเรียนประเมินผลงานกลุ่มแสดงความคิดเห็น	- ความขยัน อดทน ประหยัดและอดออม

สื่อ

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3
2. ใบงาน
3. แบบประเมิน

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินผลการพูดอธิบาย
2. สังเกตพฤติกรรม

ภาคผนวก

ใบงาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น แล้วเรียบเรียงถ้อยคำให้เหมาะสมจากข้อความต่อไปนี้

- กลุ่มที่ 1 การที่ชนบของละครไทย กำหนดให้ตัวละครจะต้องอาบน้ำแต่งตัวก่อนออกรบ โดยพรรณนาไว้อย่างไพเราะ นักเรียนคิดว่าเป็นการแสดงถึงค่านิยมของคนไทยอย่างไร
- กลุ่มที่ 2 การชมรถหรือชมขบวนทัพ กวีได้ใช้ศิลปะการแต่งอย่างไรที่แสดงให้เห็นถึงชั้นเชิงของกวีไทย
- กลุ่มที่ 3 ในบางตอนบทประพันธ์กล่าวอย่างรวบรัด แต่บางตอนก็กล่าวอย่างละเอียดลออ เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น จงอธิบายพร้อมทั้งยกตัวอย่าง
- กลุ่มที่ 4 คติสอนใจที่ผู้อ่านพึงได้รับมีอะไรบ้าง
- กลุ่มที่ 5 ความเป็นมนุษย์ปุณฺณ คือยังมีโลก โกรธ หลง ตีใจ เสียใจ เป็นต้น ปรากฏในบทบาทของตัวละครในเรื่องอย่างไร

แนวตอบ

- กลุ่มที่ 1 การที่ละครไทยกำหนดให้ตัวละครอาบน้ำแต่งตัวก่อนออกรบ โดยพรรณนาไว้อย่างไพเราะ แสดงถึงค่านิยมของคนไทยว่าเป็นคนรักสวยรักงาม การละครของไทยเป็นศิลปะทั้งการร่ายรำและการแต่งกาย โดยเฉพาะเครื่องแต่งกายของตัวละครมีความงดงามมาก ประกอบด้วยศิลปะอย่างล้ำเลิศ เลียนแบบเครื่องทรงของพระมหากษัตริย์ จึงเป็นชนบของการละครไทย เมื่อตัวละครจะออกทำการสำคัญๆ จะลงสรงทรงเครื่องก่อนเสมอ
- กลุ่มที่ 2 การชมรถหรือชมขบวนทัพ กวีใช้ศิลปะการแต่งด้วยการเลือกสรรใช้ถ้อยคำไพเราะให้แสดงความงามของรถศึกและการจัดขบวนทัพว่ามีความเป็นระเบียบยิ่งใหญ่ ใช้ถ้อยคำเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง อันแสดงถึงพลังความเข้มแข็ง ความดีคะนองของไพร่พล ความงามสง่าน่าเกรงขามของรถศึกและขบวนทัพอันเป็นความสามารถของกวีไทยอย่างยิ่ง
- กลุ่มที่ 3 การที่บางตอนกวีกล่าวได้อย่างรวบรัด เพื่อให้เรื่องดำเนินไปไม่น่าเบื่อหน่าย สำหรับการแสดงละครไทย เช่น ตอนที่กล่าวถึงการบรรพชาของพระยาพิชัยดาบหัก หรือบทบาทของตัวละครที่ไม่สำคัญในเรื่องตอนนั้นๆ เช่น

“บัดนั้น	พระยาสุครีพตัวขยัน
รับสั่งพระองค์ทรงสุบรรณ	ถวายบังคมคัลแล้วออกมา”
“ไขท่อน้ำทิพย์อินดาษ	สุคนธ์ธารกุสุมาศหอมหวาน
ต่างทรงสนับเพลาอลงการ	เชิงนอนแก้วก้านกระหนกกลาย”

กลุ่มที่ 4 คติสอนใจจากเรื่องรามเกียรติ์ ตอนทศกัณฐ์ล้ม ได้แก่

1. แสดงให้เห็นความรักความผูกพันระหว่างพี่น้องร่วมสายโลหิต แม้จะมีความโกรธเคืองกัน แต่เมื่อถึงที่คับขันจะนึกถึงความรักความผูกพันอันลึกซึ้งระหว่างพี่น้อง เช่น ความรักความผูกพันระหว่างพิเภกกับทศกัณฐ์ เมื่อทศกัณฐ์จะสิ้นชีวิต นึกถึงพิเภกผู้เป็นอนุชาด้วยความรักใคร่ลืมหินความโกรธที่เคยมีเสียสิ้น
2. เมื่อรู้ตัวว่าจะตาย ทศกัณฐ์ก็ยอมรับข้อบกพร่องและความผิดพลาดของตนเอง และยอมรับผลของกรรมที่ตนได้กระทำโดยไม่หลีกเลี่ยง
3. มนุษย์มักหลงในรูป กลิ่น เสียง อันเป็นเหตุแห่งความหายนะของตน พระราม แม้จะมีสติปัญญาความสามารถเพียงใดก็ยังคงตกอยู่ในความหลง จนเกือบจะต้องเสียชีวิตที่แก่ทศกัณฐ์ หากหนุมานไม่เตือนสติไว้

กลุ่มที่ 5 ความเป็นมนุษย์ปุณฺชน ยังมีความโกรธ โลก หลง ดีใจ เสียใจ ปรากฏอยู่ในตัวละครของเรื่องดังนี้

ทศกัณฐ์แม้จะโกรธพิเภก แต่เมื่อรู้ว่าตัวจะตาย ก็ระลึกถึงความรักความผูกพันอันลึกซึ้งระหว่างพี่น้อง นอกจากนั้นทศกัณฐ์ยังเป็นห่วงบ้านเมืองญาติวงศ์เผ่าพันธุ์ แสดงความรักความอาลัยเมียดลอดจนนางสนมกำนัล เกียรติยศวงศ์ตระกูล

พระราม พระลักษมณ์ แม้จะมีความสามารถและสติปัญญาเป็นเลิศ แต่ก็พากันหลงรูปจำแลงของทศกัณฐ์ แสดงให้เห็นว่าตัวละครเหล่านี้ยังมีชีวิตจิตใจเยี่ยงมนุษย์ปุณฺชนธรรมดา ซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่มีอยู่ทุกรูปทุกนาม ทำให้ผู้อ่านเข้าใจสภาพชีวิตของมนุษย์ยิ่งขึ้น

แบบประเมินการพูดอธิบาย

ชื่อกลุ่ม .....

สมาชิก 1 ..... 2 .....
 3 ..... 4 .....
 5 ..... 6 .....
 7 ..... 8 .....

รายการประเมิน	ระดับคะแนน				หมายเหตุ
	4	3	2	1	
1. การแสดงเหตุผล					
2. การลำดับความคิด					
3. การใช้ภาษา					
4. การแสวงหาความรู้					
5. บุคลิกและการแสดงออก					

แบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม

รายการประเมิน	ระดับคะแนน				หมายเหตุ
	4	3	2	1	
1. ความร่วมมือตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน					
3. การแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม					
4. การรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม					
5. ช่วยปรับปรุงผลงานของกลุ่ม					

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การพูด

จำนวน 10 คาบ

แผนการสอนที่ 10 เรื่อง การพูดในที่ประชุมได้อย่างมีมารยาท จำนวน 1 คาบ
และสร้างสรรค์

สาระสำคัญ

การพูดในที่ประชุม เป็นการพูดที่มีระเบียบ วิธีการ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น ปรีกษาหารือร่วมกัน ผู้พูดต้องรู้จักมารยาทในการพูดและแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้การประชุมบรรลุตามเป้าหมาย เป็นไปอย่างราบรื่นและได้ผลดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

สามารถพูดแสดงความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์ในที่ประชุมได้ถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสม ตรงตามจุดประสงค์ของการประชุม และมีมารยาทในการพูด

2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ

2.1 นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลได้ (ทักษะการเรียนรู้)

2.2 นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้)

2.3 สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน (การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้)

เนื้อหา

การพูดในที่ประชุมได้อย่างมีมารยาทและสร้างสรรค์

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ให้นักเรียนอ่านบทประพันธ์จากเอกสารที่ครูแจกให้ (ใบงานที่ 1) แล้วให้สังเกตลักษณะการพูดที่ดี	- ทักษะการเรียนรู้
2. นักเรียนและครูร่วมสนทนา อภิปราย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระสำคัญของบทร้อยกรองที่อ่าน	- การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
3. ให้นักเรียนเขียนสรุปลักษณะการพูดที่ดีจากบทประพันธ์ที่ได้อ่านหรือที่ศึกษามา	- ทักษะการเรียนรู้
4. แบ่งกลุ่มนักเรียน 5-6 กลุ่ม แล้วให้พิจารณาการพูดในที่ประชุม (ใบงานที่ 2)	- ทักษะการเรียนรู้
5. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า หากนักเรียนเป็นสมศรี จะแสดงความคิดเห็นตรงตามข้อใด เพราะเหตุใด แล้วบันทึกเป็นผลงานของกลุ่ม	- การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

สื่อ

1. ใบงานที่ 1 บทประพันธ์
2. ใบงานที่ 2 สถานการณ์การพูดในที่ประชุม

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการอภิปราย แสดงความคิดเห็น
2. ตรวจผลงานการสรุปลักษณะคนพูดที่ดี
3. ตรวจผลงานการสรุปความคิดเห็นจากใบงานที่ 2

ภาคผนวก

ใบงานที่ 1

พูดได้พูดที่รู้	จริงจัง
พูดเพราะไตร่ตรอง	รอบคอบ
พูดเพื่องโน้มน้าว	ประโยชน์
พูดถูกใครก็ชอบ	คิดค้นผิตเอง

(ดลิตสมิต)

หลักการพูดที่ดีคือ

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

ใบงานที่ 2

ให้นักเรียนพิจารณาการพูดในที่ประชุมของกลุ่ม ดังนี้

สุชาติ : “ผมขอให้ที่ประชุมเสนอวิธีใหม่ในการทำงานของนักเรียน”

สมบัติ : “วิธีเดิมก็ดีแล้ว จะต้องเสียเวลาเสนอวิธีใหม่ทำไมอีกล่ะ”

สมศรี : “ ? ”

หากนักเรียนเป็นสมศรี จะแสดงความคิดเห็นอย่างไรต่อที่ประชุม

1. เห็นว่าเสียเวลาไปบ้าง ก็น่าจะลองดู
2. เราช่วยกันคิดดูก่อนก็ดี เพื่อจะมีวิธีการที่ดีกว่า
3. คุณสมบัติจะไม่คิดเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานบ้างหรือ
4. ในการทำงานทุกอย่างเราควรคิดหาวิธีใหม่ ๆ อยู่เสมอ

แนวการตอบ

สมศรีควรแสดงความคิดเห็นตามข้อ 2 ซึ่งเป็นการประนีประนอมของที่ประชุม เพราะมีความเห็นขัดแย้งกันขึ้น หากแสดงความคิดเห็นตาม 1, 3 และ 4 จะทำให้สมบัติหรือผู้เข้าร่วมประชุมเกิดความรู้สึกว่าสมศรีไม่เป็นกลาง จะกลายเป็นฝักฝ่าย อาจทำให้เกิดการเอาชนะกันมากกว่าการแสดงความคิดเห็นด้วยเหตุผล

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การพูด

จำนวน 10 คาบ

แผนการสอนที่ 11 เรื่อง การพูดในที่ประชุมได้อย่างมีมารยาท
และสร้างสรรค์

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การพูดในที่ประชุม เป็นการพูดที่มีระเบียบ วิธีการ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น ปรีชาหาหรือร่วมกัน ผู้พูดต้องรู้จักมารยาทในการพูดและแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้การประชุมบรรลุตามเป้าหมาย เป็นไปอย่างราบรื่นและได้ผลดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
  - 1.1 นักเรียนสามารถบอกองค์ประกอบของการประชุมได้
  - 1.2 นักเรียนสามารถบอกหน้าที่ของบุคคลต่าง ๆ ขององค์ประชุมได้
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลได้ (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.2 นักเรียนสามารถคิดได้อย่างคล่องแคล่ว (ทักษะการคิด)
  - 2.3 นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จได้
(ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)
  - 2.4 นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นและเลือกแนวปฏิบัติได้ถูกต้อง
(การควบคุมตนเองได้)

เนื้อหา

องค์ประกอบของการประชุม

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ให้นักเรียนดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับการพูดในที่ประชุมหรือสนทนาเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้พบได้เห็นได้ร่วมปฏิบัติในการประชุมว่าเป็นอย่างไรบ้าง	- ทักษะการคิด
2. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า องค์ประกอบของที่ประชุมมีอะไรบ้าง และหน้าที่อย่างไร โดยให้สรุปและจดบันทึก	- ทักษะการเรียนรู้ - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง
3. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง การพูดในที่ประชุม	- การควบคุมตนเองได้
4. แบ่งกลุ่มๆ ละ 5-6 คน ร่วมกันสนทนาและร่วมกันสรุปเรื่องการพูดในที่ประชุม ตามหัวข้อที่กำหนดตอนท้ายของใบความรู้	- การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
5. บันทึกผลการสรุปเป็นกลุ่ม	

สื่อ

1. วีดิทัศน์
2. ใบความรู้เรื่อง การพูดในที่ประชุม

การวัดและประเมินผล

1. การร่วมแสดงความคิดเห็น
2. การตอบคำถาม

ภาคผนวก

ใบงานที่ 1 เรื่อง การพูดในที่ประชุม

การประชุม คือ การที่คนกลุ่มหนึ่งมาพบกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน จนกระทั่งสามารถยุติข้อวินิจฉัยเกี่ยวกับเรื่องที่ประชุมกันได้

องค์ประกอบของที่ประชุมมีดังนี้ คือ หัวหน้าหรือประธานของที่ประชุม ผู้เข้าร่วมประชุม และเลขานุการที่ประชุม

หน้าที่ของประธานที่ประชุม

1. นำการประชุมเข้าสู่วาระ โดยการประชุมให้ตรงเวลา กล่าวแสดงวัตถุประสงค์ของการประชุมอย่างรวบรัด ชัดแจ้ง ชี้แจงปัญหา และตั้งความหวังในด้านดีไว้ก่อน การพูดควรสั้นและรวบรัดที่สุดเท่าที่จะทำได้

2. นำการประชุมไปตามวาระ เมื่อเปิดประชุมแล้ว ประธานต้องคอยควบคุมและนำการประชุมให้เดินไปตามเส้นทางอย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพมากที่สุด ด้วยการพยายามดึงข้อเท็จจริงในปัญหานั้น ๆ ออกมาให้ได้ พยายามให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้พูด ได้มีส่วนร่วมอย่างจริงจัง คอยควบคุมให้การประชุมก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ ระวังอย่าให้เกิดการขัดกัน บางตอนที่ยังคลุมเครือไม่เข้าใจ ต้องช่วยให้เกิดความกระจ่างขึ้น อย่าปล่อยเลยไป สุดท้ายต้องรักษาเวลาในการประชุมให้ดี

3. ประกาศข้อวินิจฉัย หรือข้อยุติ เมื่อการประชุมสิ้นสุดลง มีข้อควรปฏิบัติ 3 ประการคือ ชี้ให้เห็นข้อวินิจฉัยหรือข้อยุติของที่ประชุม ชี้ให้เห็นข้อปัญหาหรือความขัดแย้ง และชี้ให้เห็นว่าจะปฏิบัติอย่างไรต่อไป

หน้าที่ของผู้เข้าร่วมประชุม

1. ฟังและติดตามเรื่องประชุมอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ได้เรื่องราวที่ไม่ผิดพลาด

2. โอกาสที่ควรพูดในที่ประชุม ควรพูดเมื่อประธานหรือผู้เข้าร่วมประชุมอื่น ๆ ตั้งคำถามให้ตอบ พูดเมื่อมีข้อเท็จจริงหรือข้อรายงานที่นำจะเสนอต่อที่ประชุม พูดเมื่อผู้อื่นยังพูดคลุมเครืออยู่ พูดเมื่อมีข้อแก้ไขหรือข้อวิจารณ์ที่ถูกต้องดีขึ้น พูดเมื่อมีคำถามที่ติดเกิดขึ้น ตลอดจนการพูดเมื่อรู้สึกว่ามีอารมณ์ขันที่จะช่วยให้ที่ประชุมคลายเครียด ข้อควรระวังคือ อย่าพูดออกนอกประเด็น

3. วิธีพูดต่อที่ประชุม ควรพูดเมื่อได้รับอนุญาตจากประธาน การพูดจะต้องแน่ใจว่า สามารถถ่ายทอดความคิดเห็นต่าง ๆ ควรถือหลักว่าจะช่วยให้ที่ประชุมวิเคราะห์ ลงมติแก้ปัญหาได้

เหมาะสม จึงควรพูดอย่างจริงใจและมีจุดหมายที่แน่นอน กรณีมีข้อวิจารณ์มาถึงตัวผู้พูดควรน้อมรับไว้ด้วยความสุภาพทั้งส่วนที่ขัดแย้งและส่วนที่เห็นด้วย

หน้าที่ของเลขานุการ มีหน้าที่บันทึกเรื่องการประชุม

คำสั่ง จงตอบคำถาม

1. การประชุมมีความหมายว่าอย่างไร องค์ประกอบของที่ประชุม มีอะไรบ้าง
2. จงบอกหน้าที่ของประธาน เลขานุการ และผู้เข้าร่วมประชุม
3. นักเรียนต้องการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม จะต้องปฏิบัติตนอย่างไร

ใบความรู้ เรื่อง มารยาทในการพูด

การพูดเป็นสิ่งบ่งบอกถึงลักษณะนิสัยใจคอของผู้พูด ฉะนั้นมารยาทในการพูดจึงเป็นสิ่งสำคัญที่คนทั่วไปถือปฏิบัติเป็นวัฒนธรรมสืบมาจนถึงปัจจุบัน ดังนี้

1. ต้องรู้จักกาลเทศะว่าเมื่อใดควรพูด เมื่อใดไม่ควรพูด
2. พูดด้วยกิริยาที่อ่อนน้อมถ่อมตน
3. ไม่พูดสอดหรือขัดจังหวะผู้อื่น ต้องรอให้ผู้อื่นพูดจบข้อความก่อนแล้วจึงพูด
4. เรื่องที่พูดควรเป็นเรื่องที่ทั้งสองฝ่ายสนใจ พอใจร่วมกัน
5. พูดให้ตรงประเด็น (อาจนอกเรื่องได้บ้างเล็กน้อย เพื่อผ่อนคลายอารมณ์)
6. เคารพในความคิดของผู้อื่นตามสมควร ไม่พยายามข่มให้ผู้อื่นเชื่อถือหรือคิดเหมือนตน หรือแสดงว่าตนรู้ดีกว่าผู้พูดคนอื่น
7. ไม่กล่าวร้ายหรือนินทาผู้อื่น หลีกเลี่ยงคำที่แสดงความดูหมิ่นผู้ที่เราพูดด้วย ในขณะที่พูดควรวางตัวให้สุภาพเรียบร้อย
8. ต้องควบคุมอารมณ์ในขณะที่สนทนา หลีกเลี่ยงการใช้คำโต้แย้งรุนแรง
9. พูดด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส แสดงไมตรีจิตต่อกัน และสนใจในเรื่องที่พูดด้วยท่าทางมีชีวิตชีวา
10. ใช้ภาษาสุภาพ ถ้าจะใช้คำคะนองบ้างก็ให้พอเหมาะกับกาลเทศะ
11. ใช้เสียงดังพอสมควร ไม่ตะโกน หรือใช้เสียงกระดังหรือเบาเกินไป
12. ขณะพูดควรสบตาผู้พูดอีกฝ่าย และต้องตั้งใจฟังคำพูดของผู้พูดอื่นๆ และไม่กระซิบกระซาบกับคนนั่งข้างเคียง

แบบประเมินการพูดในที่ประชุม

กลุ่มที่รายงาน/ผู้รายงาน .....กลุ่มที่ประเมิน/ผู้ประเมิน.....
เรื่อง.....

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้ใช้ประเมินได้ทั้งรายบุคคล และรายกลุ่ม
2. ให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	คะแนน				รวม (20)
		ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ควร ปรับปรุง (1)	
1	การใช้น้ำเสียง					
2	การเรียงลำดับเนื้อหา					
3	ภาษาที่ใช้สละสลวยกะทัดรัดถูกต้อง					
4	การออกเสียงถูกต้องตามอักขรวิธี					
5	การเสนอข้อคิดเห็นชัดเจนมีเหตุผล					

ข้อเสนอแนะ.....

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

แบบทดสอบก่อน - หลังเรียน
เรื่อง การพูดในที่ประชุม

1. ผู้กำหนดการประชุม วัน เวลา และระเบียบวาระการประชุมคือใคร

ก. ประธาน	ข. รองประธาน
ค. เลขานุการ	ง. สมาชิกผู้เข้าร่วมประชุม
2. ผู้แจ้งกำหนดการประชุม คือใคร

ก. ประธาน	ข. รองประธาน
ค. เลขานุการ	ง. สมาชิกผู้เข้าร่วมประชุม
3. ผู้มีหน้าที่เก็บรักษารายงานการประชุมคือใคร

ก. ประธาน	ข. รองประธาน
ค. เลขานุการ	ง. สมาชิกคนใดคนหนึ่ง
4. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์ของการประชุม

ก. เป็นการให้ข้อมูลข่าวสาร นโยบาย หรือคำสั่งแก่ผู้เข้าประชุม	
ข. เป็นการปรึกษาหารือเกี่ยวกับการงานอย่างใดอย่างหนึ่ง	
ค. ช่วยให้ผู้เข้าประชุมได้มีโอกาสแสดงทรรศนะโดยอิสระ	
ง. เป็นการสร้างเสริมความร่วมมือร่วมใจกัน	
5. องค์ประกอบของการประชุมข้อใดถูกต้อง

ก. ประธาน - รองประธาน - สมาชิกผู้เข้าร่วมประชุม	
ข. ประธาน - รองประธาน - เสรฐฎฎฎ - เลขานุการ	
ค. ประธาน - เลขานุการ - เสรฐฎฎฎ - สมาชิกผู้เข้าร่วมประชุม	
ง. ประธาน - รองประธาน - เลขานุการ - สมาชิกผู้เข้าร่วมประชุม	
6. ข้อใดเป็นหน้าที่ของสมาชิกผู้เข้าร่วมประชุม

ก. ส่งหนังสือเชิญประชุม	ข. เสนอญัตติให้ที่ประชุมพิจารณา
ค. ให้กำลังใจเมื่อที่ประชุมเกิดความท้อถอย	ง. สั่งพักการประชุม เลื่อน และปิดประชุม
7. ผู้พูดที่ไร้มารยาทที่สุด คือข้อใด

ก. พูดไม่ตรงประเด็น	ข. พูดเรื่องส่วนตัวผู้อื่น
ค. พูดเรื่องตลกสองแง่สามง่าม	ง. พูดวิจารณ์เหตุการณ์มากเกินไป

8. โดยทั่วไปการลงมติกระทำโดยวิธีใด
 ก. ยกมือ
 ข. ยืนขึ้น
 ค. ลงคะแนนลับ
 ง. ขานชื่อแล้วกล่าวคำว่า “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย”
9. ในการประชุมการพูดทุกครั้งผู้พูดต้องพูดกับใคร
 ก. ประธาน
 ข. ที่ประชุม
 ค. คู่กรณีที่ต้องการทราบความเห็น
 ง. ข้อ ก หรือ ค
10. ข้อใดเป็นข้อควรปฏิบัติที่สำคัญที่สุดของประธานในการประชุม
 ก. หาทางไกลเกลี่ยเมื่อมีการขัดแย้งรุนแรง
 ข. ควบคุมมิให้มีการพูดโดยไม่ได้รับอนุญาต
 ค. ทำความเข้าใจระเบียบวาระการประชุมให้แจ่มแจ้ง
 ง. ดำเนินการประชุมไปตามระเบียบวาระการประชุมอย่างเคร่งครัด

เฉลย

1. ก   2. ค   3. ค   4. ข   5. ง   6. ข   7. ข   8. ก   9. ก   10. ง

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การพูด

จำนวน 10 คาบ

แผนการสอนที่ 12 เรื่อง การพูดในที่ประชุมได้อย่างมีมารยาท จำนวน 1 คาบ
และสร้างสรรค์

สาระสำคัญ

มารยาทการพูดอย่างสร้างสรรค์และมีมารยาท ได้แก่ การทักทายปราศรัย การกล่าวคำเพื่อแสดงอภัยขำขันไมตรี การขอร้อง การพูดสมานไมตรี การแสดงสัมมาคารวะ การพูดแทนหมู่คณะ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

นักเรียนสามารถสื่อสารอย่างสร้างสรรค์และมีมารยาท

2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ

2.1 นักเรียนสามารถคิดได้อย่างคล่องแคล่ว (ทักษะการคิด)

2.2 นักเรียนมีการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานได้ดี (การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้)

2.3 นักเรียนสามารถสรุปเรื่องราวต่างๆ ที่จะนำเสนอได้ (ทักษะการสื่อสาร)

2.4 นักเรียนมีความรับผิดชอบ ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย (ความขยัน อดทน ประหยัด และอดออม)

2.5 นักเรียนมีความมุ่งมั่นและทุ่มเทให้กับงานที่ทำจนสำเร็จ (ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)

เนื้อหา

มารยาทในการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 8-10 คน เลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม เพื่อร่วมอภิปรายเกี่ยวกับการพูดในสถานการณ์ต่างๆ เช่น การพูดอวยพร การพูดในการแสดง อธิษฐานโมทนา เป็นต้น	- ทักษะการคิด
2. แจกใบความรู้เรื่อง มารยาทในการสื่อสาร เพื่อสร้างสรรค์ให้นักเรียนอ่านและร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่ม	- การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
3. ส่งตัวแทนกลุ่มรายงานผลการอภิปรายกลุ่มและให้กลุ่มอื่นร่วมแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม	- ทักษะการสื่อสาร
4. นักเรียนทุกคนสรุป และจดบันทึกมารยาทในการพูดที่สร้างสรรค์ส่งครู	- ความขยัน อดทน ประหยัด และอดออม
5. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเรื่อง หลักการพูด	- ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง

สื่อ

1. ใบความรู้
2. แบบฝึกหัด

การวัดและประเมินผล

1. ตรวจการทำแบบฝึกหัด
2. สังเกตการรายงานผลการอภิปรายกลุ่ม

ภาคผนวก

ใบความรู้ เรื่อง มารยาทในการสื่อสารเพื่อสร้างสรรค์

1. การทักทายปราศรัย ตามประเพณีไทยที่เหมาะสมแก่สมัยนิยม คนไทยได้ชื่อว่าเป็นผู้มีอัธยาศัยไมตรีอันดียิ่ง โดยทั่วไปมักจะมีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสร่าเริง รู้จักโอภาปราศรัย ขอบช่วยเหลือเอื้อเฟื้อผู้อื่นอยู่เสมอ เวลาที่คนไทยพบปะผู้ใดแม้จะเป็นคนแปลกหน้าก็มักจะยิ้มให้ก่อน เป็นการทักทายปราศรัย ทำให้ผู้ถูกมิตรไมตรีกับผู้อื่นได้ง่าย แต่อย่างไรก็ตามการทักทายปราศรัยก็มีธรรมเนียมอยู่บ้าง เช่น กล่าวคำว่า “สวัสดี” “สบายดีหรือ” เป็นการเริ่มต้น นอกจากนั้นจะต้องไม่กล่าวล่วงล้ำก้ำก่ายในเรื่องส่วนตัวของผู้อื่นทั้งโดยเจตนาหรือไม่เจตนา

2. การกล่าวคำเพื่อแสดงอัธยาศัยไมตรี ภาษาเป็นเครื่องช่วยให้มนุษย์สามารถแสดงมิตรภาพและรักษามิตรภาพระหว่างบุคคลไว้ได้ เช่น การกล่าวคำ ขอบใจ เสียใจ ขอโทษ และคำกล่าวที่แสดงมารยาทและนิสัยใจคออันดีงามของบุคคล

3. การขอร้องและห้ามปรามให้สัมฤทธิ์ผล การพูดขอร้องเพื่อให้ผู้อื่นกระทำตามความปรารถนาของเราหรือห้ามปรามผู้อื่นมิให้กระทำในสิ่งใด หากเรามีได้เป็นผู้มีอำนาจในการสั่งการหรือในทางตรงข้าม ถ้าผู้ฟังไม่อยู่ในฐานะที่ต้องปฏิบัติตาม อาจเลือกทำตามประสงค์ของผู้พูดหรือไม่ก็ได้ ดังนั้น เพื่อให้การขอร้องหรือห้ามปรามมีผลสัมฤทธิ์ ผู้พูดจะต้องพูดอย่างนินมวลง อ่อนโยน เพื่อให้ผู้ฟังไม่รู้สึกรังเกียจที่จะทำตาม เช่น แทนที่จะพูดห้วนๆ ว่า “เปิดประตู” ก็อาจเติมบางคำเข้าไปในประโยค เช่น “คุณกรุณาเปิดประตูหน่อย”

เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกอยากทำตามมากยิ่งขึ้น ผู้พูดก็มักหาวิธีจูงใจด้วยประการต่างๆ อาจใช้เหตุผล อาจยกตัวอย่างให้เห็นจริง อาจทำให้เกิดอารมณ์แล้วชักจูงให้ทำตาม ฯลฯ ทั้งนี้ผู้พูดจะต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาเป็นอย่างดี

4. การพูดสมานไมตรี ในการพูดสมานไมตรีต้องคำนึงถึงหลักมนุษยสัมพันธ์ อันได้แก่ การยอมรับนับถือ คุณค่า ศักดิ์ศรี ความสำคัญ และความแตกต่างระหว่างบุคคล การสร้างบรรยากาศและสัมพันธภาพอันดีให้เกิดขึ้นในกลุ่ม จำเป็นต้องอาศัยการพูดเป็นสื่อ เช่น พูดสนทนา พูดติดต่อประสานงาน พูดเกลี้ยกล่อมให้คนมีน้ำใจรักหมู่คณะ พูดไกลเกลียดให้คนคิดกันและให้อภัยกัน พูดจูงใจให้มีศรัทธาที่จะทำงานเพื่อส่วนรวม ฯลฯ การพูดในลักษณะต่างๆ ดังกล่าวนานี้ ถ้าเรารู้จักพูดโดยใช้ถ้อยคำและกิริยามารยาทที่เหมาะสมประกอบการพูด ก็จะช่วยให้การพูดประสบความสำเร็จสมปรารถนา

5. การแสดงสัมมาคารวะ หมายถึง การให้ความเคารพบุคคลที่ควรยกย่อง แม้บุคคลนั้นจะมีอาวุโสน้อยกว่าเรา มีฐานะทางสังคมหรือมีการศึกษาน้อยกว่าเรา คนไทยนิยมการแสดงความเคารพด้วยการไหว้ หากเรารู้จักใช้ถ้อยคำสุภาพนุ่มนวล รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตนให้เหมาะสมกับโอกาสและสถานการณ์ อันเป็นการแสดงถึงการเป็นผู้มีสัมมาคารวะต่อบุคคลและหมู่คณะ

6. การพูดแทนหมู่คณะ สังคมไทยมักจะจัดงานมงคลต่างๆ ขึ้นเสมอ ในงานถ้าจัดเป็นพิธีรีตองก็จะมีกล่าวสุนทรพจน์สั้นๆ เพื่ออวยพร กล่าวต้อนรับ กล่าวขอบคุณ ปกตินิยมกล่าวปากเปล่า โดยกล่าวคำปฏิสันถารบอกรฐานะของผู้พูด ความรู้สึกในฐานะตัวแทนของหมู่คณะ และคำอวยพร

แบบทดสอบ

ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดจากข้อต่อไปนี้

1. กานดาและเริงใจเพิ่งรู้จักกันในงานเลี้ยงคืนนี้ ประโยคในข้อใดที่กานดาควรนำมาพูดคุยกับเริงใจเพื่อสานมิตรภาพต่อไป
  - ก. ทานเปิดไหมคะ เปิดตุ่มมะนาวดองของเขาไม่เลวเลยคะ อร่อยทีเดียวลองชิมดูซิคะ
  - ข. วันอาทิตย์หน้า ที่โรงเรียนเก่าของฉันทันจะจัดงานคืนสู่เหย้า คงสนุกน่าดู เพราะไม่ได้เจอเพื่อนรุ่นเดียวกันมานานแล้ว
  - ค. ดูผู้หญิงคนที่แต่งสีแดงนั้นสิ อ้วนยังกะตุ่ม แล้วยังสวมเสื้อจิ๋วระบายไปทั้งตัวอีกด้วย
  - ง. คุณรู้จักลูกสาวเจ้าภาพไหม อีก 2-3 วัน เขาก็จะไปเมืองนอกแล้วละ เห็นว่าผิดหวังเรื่องรักๆ ใคร่ๆ อะไรเนี่ย
2. สามี : เลขาคนใหม่ชงกาแฟอร่อยมาก
ภรรยา : จันทันก็ไปกินที่ทำงานเถอะ
บทสนทนาข้างต้นให้ข้อคิดตรงกับข้อใด
  - ก. วาจาจริงเป็นสิ่งไม่ตาย
  - ข. พูดความจริงไม่รู้ทิศทางลมอาจถึงตาย
  - ค. วาจาจริงหากผิดกาลเทศะผู้พูดอาจตายได้
  - ง. เมื่อเป็นวาจาจริงก็ไม่มีสิ่งใดๆ ในโลกหยุดยั้งได้
3. คำพูดในข้อใดที่ทำให้ผู้ฟังไม่พอใจ
  - ก. ทานข้าวกลางวันแล้วหรือ
  - ข. เมื่อวานนี้กลับบ้านที่หมู่บ้าน
  - ค. วันนี้มาทำงานแต่เช้าเชียว
  - ง. ชื่อเสื้อตัวนี้มาจากไหนลายเประไปหมด
4. เมื่อเพื่อนสอบแข่งขันแล้วได้รับการคัดเลือกไปปฏิบัติงานต่างประเทศ จะกล่าวอย่างไรจึงจะทำให้รู้สึกว่าท่านยินดีกับความสำเร็จนั้นด้วยความจริงใจ
  - ก. แม้จะไม่ใช่ว่าเก่ง แต่เธอก็ยอดเยี่ยมเลย
  - ข. ฉันทันว่าแล้วเชียว ยังไงๆ เธอก็ต้องได้ เยี่ยมจริงๆ เลยเพื่อน
  - ค. ฉันทันว่าแล้ว พอเขาไม่ได้ เธอก็ต้องได้ แล้วก็ได้จริงๆ ด้วย
  - ง. เธอเนี่ยมันมีดีจริงๆ มาแข่งเอาไฉ่สุดท้าย วังเข้าเป้าเลยนะ
5. ข้อใดเป็นการแสดงความน้อยใจของผู้พูด
  - ก. ยิ่งคิดก็ยิ่งปวดใจ
  - ข. ขึ้นพูดต่อไปเธอก็ไม่มีวันเข้าใจหรอก
  - ค. คุณไม่น่าทำอย่างนี้กับฉันทันเลย
  - ง. แน่ละสิ เธอน่ะเก่งที่สุดในโลก

6. คำพูดในข้อใดทำให้ผู้ฟัง “ปลื้มใจ”
- ก. เธอเลี้ยงลูกยังงั้นะถึงแก่งยังงี้
  - ข. เมื่อปีที่แล้วลูกชายของฉันสอบเข้าเรียนวิศวะได้
  - ค. ลูกสาวของฉันกำลังจะจบปริญญาโทปีนี้อีกคนแล้วนะ
  - ง. ลูกสาวของฉันคนนี้ขยันและเรียนดีกว่าลูกชายของฉันอีกนะ
7. เพื่อนบ้านของนักเรียนพบนักเรียนที่ป้ายรถเมล์ แล้วทักทายว่า “รอรถเมล์หรือ” นักเรียนจะวิเคราะห์การกระทำนั้นว่าอย่างไร
- ก. ผู้ถามเป็นคนปัญญาอ่อน ก็เห็นอยู่แล้วยังถามอีก
  - ข. ผู้ถามต้องการย้ำถึงความเข้าใจ
  - ค. ผู้ถามต้องการทักทายเพื่อแสดงไมตรีจิต
  - ง. ผู้ถามเป็นคนชอบสอดรู้สอดเห็นไปเสียทุกอย่าง
8. คำพูดในข้อใดถือเป็นการดูหมิ่น
- ก. เป็นไง เธอยังเป็นเสมียนอยู่อีกหรือ
  - ข. ได้ข่าวว่าเธอได้ 2 ชั้น ประจบเจ้านายแบบไหนละ
  - ค. ฉันไม่เคยประกาศตัวว่ามีอุดมการณ์เพื่อมวลชนอย่างคุณ
  - ง. ทำไมเธอชอบแต่งตัวปอนๆ มาพบฉันทุกที

เฉลย

1. ก	2. ค	3. ค	4. ข
5. ข	6. ก	7. ค	8. ก

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การพูด

จำนวน 10 คาบ

แผนการสอนที่ 13 เรื่อง การพูดในที่ประชุมได้อย่างมีมารยาท จำนวน 1 คาบ
และสร้างสรรค์

สาระสำคัญ

การพูดในที่ประชุม เป็นการพูดที่มีระเบียบ วิธีการ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น ปรีกษาหารือร่วมกัน ผู้พูดต้องรู้จักมารยาทในการพูดและแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้การประชุมบรรลุตามเป้าหมาย เป็นไปอย่างราบรื่นและได้ผลดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
  - 1.1 สามารถพูดแสดงความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์ในที่ประชุมได้ถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสมตรงตามจุดประสงค์
  - 1.2 มีมารยาทในการพูด
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 นักเรียนสามารถสรุปและสร้างข้อความใหม่จากข้อมูลที่กำหนดให้ได้ (ทักษะการสื่อสาร)
  - 2.2 นักเรียนสามารถประพฤติปฏิบัติตนและปรับปรุงตนเองได้ (การควบคุมตนเองได้)
  - 2.3 นักเรียนสามารถแนะนำ ช่วยเหลือผู้อื่นในทางที่ถูกที่ควรได้ (การช่วยเหลือผู้อื่นเสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา)
  - 2.4 นักเรียนยอมรับผลการกระทำของตนเองได้ (ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)
  - 2.5 นักเรียนมีความพึงพอใจที่จะทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ (ความขยันอดทน ประหยัดและอดออม)

เนื้อหา

1. การพูดในที่ประชุม
2. การรายงานการประชุม

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 8-10 คน เลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม	- การควบคุมตนเองได้
2. ให้แต่ละกลุ่มอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ตามใบงาน	- การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา
3. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลการอภิปรายและให้เพื่อนๆ ช่วยกันประเมินการพูดของกลุ่ม	- ทักษะการเรียนรู้ - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง
4. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง การพูดในที่ประชุม	- ความขยัน อดทน ประหยัดและอดออม
5. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นจากใบความรู้เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและประโยชน์ของการประชุม ตลอดจนหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง แล้วให้สรุปจุดบันทึกลงสมุด ส่งตรวจผลงาน	- ทักษะการเรียนรู้

สื่อ

1. ใบงาน
2. ใบความรู้
3. แบบประเมินการพูด

การวัดและประเมินผล

1. การประเมินการพูด
2. การตรวจผลงาน

ภาคผนวก

ใบงาน

ให้แต่ละกลุ่มอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

- กลุ่มที่ 1 ให้หาตัวอย่างถ้อยคำในบริบทต่างๆ ที่จะทำให้ผู้ฟังพอใจ (3 ตัวอย่าง)
- กลุ่มที่ 2 ให้หาตัวอย่างถ้อยคำในบริบทต่างๆ ที่จะทำให้ผู้ฟังเสียใจ (3 ตัวอย่าง)
- กลุ่มที่ 3 ให้นักเรียนหาถ้อยคำที่จะใช้ในสถานการณ์ต่อไปนี้
- ก. ต้องการให้เพื่อน 2 คน เลิกทะเลาะกัน
  - ข. ต้องการให้เพื่อนหายโกรธ ที่ต้องรอนาน
  - ค. ต้องการให้ผู้ปกครองพาไปเที่ยวต่างจังหวัด
- กลุ่มที่ 4 ให้นักเรียนใช้ถ้อยคำเพื่อแสดงอภัยขำขันในสถานการณ์ต่างๆ ที่กำหนดขึ้นด้วยการใช้คำดังนี้ ขอโทษ เสียใจ ขอขอบคุณ
- กลุ่มที่ 5 ให้นักเรียนเรียบเรียงถ้อยคำในการใช้กล่าวสุนทรพจน์ เป็นการอวยพรในโอกาสพบปะสังสรรค์ในวันขึ้นปีใหม่

แนวตอบ

- กลุ่มที่ 1 วันนี้เธอแต่งตัวสวยจัง สุดาเขียนหนังสือลายมือสวยอ่านง่าย ประวิทย์ช่วยสอนอ่านทำนองเสนาะให้หน่อยซี เธออ่านเพราะจัง
- กลุ่มที่ 2 เธอซังกาแฟภาษาอะไรซมบี้ เดี่ยวฉันไปกินที่ทำงานดีกว่า อะไร งานก็ไม่เห็นจะยากเย็น นั่งทำทั้งวันได้แค่นี้เอง วันแต่งงานของเธอฉันคงมาไม่ได้หรอก เพราะฉันจะจัดห้องรับแขกใหม่
- กลุ่มที่ 3 ก. พูดให้เพื่อน 2 คนเลิกทะเลาะกัน
- “เธอ 2 คน คบกันมาตั้งนานอย่ามาผิดใจกันด้วยเรื่องเล็กน้อยแค่นี้เลย”
- ข. พูดให้เพื่อนหายโกรธที่ต้องรอนาน
- “ขอโทษทีรถติดมากนะเธอ ฉันออกจากบ้านตั้งแต่ 6 โมงกะว่าจะถึง 7 โมง ก่อนจะถึงเวลานัด แต่ก็ช้าจนได้”
- ค. พูดให้ผู้ปกครองพาไปเที่ยวต่างจังหวัด
- “พ่อชาหนูอยากไปเที่ยวงานเวิลด์เทค จังเลย เขามีการแสดงเกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ น่าสนใจ ได้ความรู้ด้วยนะคะ”

กลุ่มที่ 4 ก. ใช้คำขอโทษ

“ขอโทษที่ทำให้คุณเสียเวลารอนาน ฉันคาดการณ์ผิด รถติดมาก โอกาสหน้าจะไม่ให้มีเหตุการณ์อย่างนี้อีก”

ข. ใช้คำเสียใจ

“เสียใจด้วยนะที่เธอสอบไม่ผ่าน โอกาสหน้ายังมีอีกนะ”

ค. ใช้คำขอโทษ

“ฉันขอขบใจเพื่อนที่มาให้กำลังใจในการแข่งขันวันนี้”

กลุ่มที่ 5 คำกล่าวอวยพรในวันขึ้นปีใหม่

สวัสดีเพื่อนๆ ที่รักทุกท่าน เป็นที่น่ายินดีอย่างยิ่งที่เราได้ผ่านชีวิตการต่อสู้ในรอบปี.....มาด้วยดี เป็นความจริงที่ว่าเราทุกคนย่อมประสบปัญหาอุปสรรคต่างๆ มาบ้างไม่มากก็น้อย แต่เราก็ฟันฝ่าอุปสรรคมาได้ด้วยความภาคภูมิใจและนับเป็นโชคลาภที่ควรพึงพอใจ

เพื่อให้พวกเราทั้งหลาย ได้ดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคตปีใหม่นี้ด้วยความราบรื่นปราศจากทุกข์ โรคภัยและไข้เจ็บทั้งหลาย จึงขอได้โปรดตั้งปณิธานและตั้งใจมั่นในคติธรรมทางศาสนา กล่าวคือ ละเว้นความชั่วทั้งปวง ประกอบแต่คุณงามความดีและทำให้บริสุทธิ์

ในโอกาสอันเป็นศุภมงคลแห่งวันขึ้นปีใหม่ ขอเชิญชวนท่านทั้งหลาย ตั้งจิตอธิษฐานรำลึกถึงคุณพระรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ดลบันดาลให้พวกเราทั้งหลายและครอบครัว จงเปี่ยมพร้อมด้วยคุณธรรมอันดีงาม และถึงพร้อมด้วยจตุรพิธพร คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ตลอดจนมีทรัพย์สมบัติ มีกำลังกายและกำลังใจอันที่จะประกอบอาชีพ เพื่อความสมบูรณ์ทั้งกายและใจเทอญ

แบบประเมินการพูดในที่ประชุม

ชื่อกลุ่ม .....

สมาชิก 1 ..... 2 .....
 3 ..... 4 .....
 5 ..... 6 .....
 7 ..... 8 .....

รายการ	คะแนนประเมิน				รวม (16)
	4	3	2	1	
1. เนื้อหาสาระ					
2. การใช้ถ้อยคำเชิงสร้างสรรค์					
3. บุคลิกภาพผู้พูด					
4. การออกเสียงถูกต้องตามอักขรวิธี					

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

ใบความรู้ เรื่อง การพูดในที่ประชุม

การประชุม คือ การที่บุคคลกลุ่มหนึ่งมาพบกันด้วยวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง

ความมุ่งหมายของการประชุม อาจมีความมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังนี้

1. เพื่อแถลงข่าวหรือเรื่องราว ตลอดจนแจ้งนโยบายใหม่ๆ พร้อมทั้งเหตุผล
2. เพื่อปรึกษาหารือ ขอคำแนะนำ และความคิดเห็น
3. เพื่อดำเนินงานหรือประสานงาน
4. เพื่อให้การศึกษา
5. เพื่อพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ
6. เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกเกิดความรู้สึกและทัศนคติใหม่ๆ ในการดำเนินงาน

ประโยชน์ของการประชุม

1. เป็นการแบ่งความรับผิดชอบได้ดีที่สุด หากเกิดการผิดพลาด ที่ประชุมย่อมแบ่งเบาภาระได้ดี
2. เป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อกัน การกระจายข้อความด้วยการแจ้งให้ผู้เข้าร่วมประชุมทราบ
3. ช่วยให้มีการตัดสินใจอย่างรอบคอบ เพราะหลายคนช่วยกันพิจารณา
4. อาจใช้เป็นเครื่องมือในการผ่อนผันเวลา หรือการตัดสินใจแก้ปัญหาในขณะที่ยังไม่พร้อมด้วยการมอบให้ที่ประชุมไปหาทางพิจารณา
5. ช่วยในการประสานงานได้ดี เพราะผู้เข้าร่วมประชุมมาจากหลายสถานที่ ทำให้เกิดการประสานงานกันง่ายขึ้น
6. ช่วยให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้เกิดแนวคิดกว้างขวางขึ้น
7. ทำให้เกิดความร่วมมือดีขึ้น เพราะมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานนั้น

สำนวนที่ใช้ในการประชุม

องค์ประชุม คือ จำนวนสมาชิกที่มาประชุม ทำให้การประชุมมีผลบังคับใช้ ตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับ หรืออาจถือตามหลักสากลว่า ต้องมีผู้เข้าประชุมกึ่งหนึ่ง

ญัตติ คือ ข้อเสนอเพื่อพิจารณาลงมติ

มติ คือ ข้อตกลงในญัตติต่างๆ ที่เสนอต่อที่ประชุม
 อภิปราย คือ การกล่าวสนับสนุนหรือคัดค้านปัญหาที่พิจารณาปรึกษา
 ผู้เข้าประชุม คือ ผู้เข้าประชุมที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง จะมีจำนวนเท่าใด แล้วแต่จะกำหนด

ผู้ดำเนินการประชุม

ประธาน คือ ผู้ที่จะต้องทำหน้าที่นำการประชุมไปสู่จุดหมาย
 รองประธาน คือ ผู้ที่จะทำหน้าที่แทนประธานในเมื่อประธานไม่สามารถทำหน้าที่ได้
 อาจมีได้มากกว่า 1 คน
 เลขานุการ คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือประธานในการเตรียมการให้ความสะดวกใน
 การประชุม ตลอดจนบันทึกผลการประชุมและติดตามผลงาน
 ผู้เข้าร่วมประชุม คือ ผู้ที่จะช่วยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การพูด

จำนวน 10 คาบ

แผนการสอนที่ 14 เรื่อง การพูดในที่ประชุมและรายงาน
การประชุม

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การพูดในที่ประชุม เป็นการพูดที่มีระเบียบ วิธีการ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น ปรีกษาหารือร่วมกัน ผู้พูดต้องรู้จักมารยาทในการพูดและแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้การประชุมบรรลุตามเป้าหมาย เป็นไปอย่างราบรื่นและได้ผลดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

นักเรียนสามารถพูดในที่ประชุมได้อย่างสร้างสรรค์และมีมารยาท

2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ

2.1 นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลตามที่กำหนดให้ได้ (ทักษะการเรียนรู้)

2.2 นักเรียนสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลและจำแนกแยกแยะข้อมูลได้ (ทักษะการคิด)

2.3 นักเรียนช่วยเหลือ แนะนำสิ่งที่ถูกที่ควรแก่ผู้อื่นได้ (การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา)

2.4 นักเรียนมีความอดทนต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ ไม่ตอบโต้ต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ที่ได้รับ (ความขยัน อดทน ประหยัดและอดออม)

2.5 นักเรียนสามารถประสานงานตามแผนงานที่กำหนดได้ (ทักษะการจัดการ)

เนื้อหา

1. การพูดในที่ประชุม

2. การรายงานการประชุม

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ครูแจกแบบรายงานการประชุมให้นักเรียนได้ร่วมกันศึกษา 2. ให้นักเรียนจัดการประชุมตามหลักการประชุมที่ได้ศึกษามาแล้ว โดยให้ดำเนินการประชุมในหัวข้อ “การรักษาความสะอาดของห้องเรียน” โดยให้นักเรียนผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นเลขานุการในที่ประชุม จัดบันทึกรายงานการประชุมลงในแบบบันทึกรายงานการประชุม 3. เมื่อสิ้นสุดการประชุมแล้ว ครูและนักเรียนช่วยกันวิจารณ์บทบาทของแต่ละคนในการประชุม เช่น ประธาน ผู้เข้าร่วมประชุม มีวิธีการพูดที่ดีหรือไม่ มีข้อดี ข้อเสียอย่างไรบ้าง * (ตารางการประเมินการพูดในที่ประชุม) 4. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 8 - 10 คน เตรียมแสดงบทบาทสมมุติการประชุมในคาบต่อไป	- ทักษะการเรียนรู้ - ทักษะการคิด - การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา - ความขยัน อดทน ประหยัดและอดออม - ทักษะการจัดการ

สื่อ

1. แบบรายงานการประชุม
2. ตารางประเมินการพูดในที่ประชุม

การวัดและประเมินผล

1. พฤติกรรมในการแสดงออกในการประชุม
2. การร่วมแสดงความคิดเห็น

ภาคผนวก

แบบรายงานการประชุม เรื่อง การพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ครั้งที่...../.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น.
ณ.....

ผู้มาประชุม

- ..... ประธาน
- ..... รองประธาน
- .....
- .....
- .....
- .....
- ..... เลขานุการ
- ..... ผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้ไม่มาประชุม

- .....
- .....
- .....

เปิดประชุมเวลา ..... น.

ระเบียบวาระการประชุม

.....
.....
.....

ปิดประชุมเวลา ..... น.

.....ผู้จัดบันทึกการประชุม
.....ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

ตารางการประเมินการพูดในที่ประชุม

ชื่อผู้พูด.....

บทบาทสมาชิกในที่ประชุม	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)	รวม (20)
1. ความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมในที่ประชุม					
2. การแสดงความคิดเห็นในเชิงสร้างสรรค์					
3. การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
4. การรักษาระเบียบวาระหรือประเด็นของการประชุม					
5. การควบคุมอารมณ์และรักษามารยาทในที่ประชุม					

(ลงชื่อ).....

ผู้ประเมิน

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การพูด

จำนวน 10 คาบ

แผนการสอนที่ 15 เรื่อง การพูดในที่ประชุมได้อย่างมีมารยาท จำนวน 1 คาบ
และสร้างสรรค์

สาระสำคัญ

การพูดในที่ประชุม เป็นการพูดที่มีระเบียบ วิธีการ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น ปรัชญาหารือร่วมกัน ผู้พูดต้องรู้จักมารยาทในการพูดและแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้การประชุมบรรลุตามเป้าหมาย เป็นไปอย่างราบรื่นและได้ผลดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
นักเรียนสามารถพูดในที่ประชุมได้อย่างสร้างสรรค์และมีมารยาท
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 นักเรียนมีความมุ่งมั่นและทุ่มเทให้กับงานที่ทำจนสำเร็จได้ (ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)
  - 2.2 นักเรียนยอมรับและแก้ไขผลงานของตนเองให้ดีกว่าเก่าได้ (การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา)
  - 2.3 นักเรียนสามารถให้คำแนะนำที่ดีแก่ผู้อื่นได้ (การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา)

เนื้อหา

การพูดในที่ประชุมได้อย่างมีมารยาทและสร้างสรรค์

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ให้นักเรียนจัดที่ประชุม แล้วให้แต่ละกลุ่มดำเนินการประชุมตามหัวข้อที่ได้เตรียมมา โดยให้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการที่ได้เรียนมาแล้ว	- ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง
2. ให้นักเรียนจับคู่ประเมินผลการพูดในที่ประชุมกับเพื่อนในห้องเรียน (ตามแบบประเมินผลการพูดในที่ประชุม)	- การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา
3. ครูแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในส่วนที่ดีและส่วนที่ต้องแก้ไขในการปฏิบัติการประชุมของแต่ละบุคคลหรือกลุ่ม	- การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา

สื่อ

1. แบบประเมินการพูด
2. แบบรายงานการประชุม

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการพูด
2. รายงานการประชุม

ภาคผนวก

ตารางการประเมินการพูดในที่ประชุม

ชื่อผู้พูด.....

บทบาทสมาชิกในที่ประชุม	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)	รวม (20)
1. ความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมในที่ประชุม					
2. การแสดงความคิดเห็นในเชิงสร้างสรรค์					
3. การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
4. การรักษาระเบียบวาระหรือประเด็นของการประชุม					
5. การควบคุมอารมณ์และรักษามารยาทในที่ประชุม					

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การอ่าน

จำนวน 21 คาบ

แผนการสอนที่ 16 เรื่อง การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว (ตอนที่ 1) จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านออกเสียงร้อยแก้วให้คล่องแคล่ว ชัดเจน ถูกต้องตามหลักการอ่าน โดยใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์ ความรู้สึกให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง เป็นทักษะที่ต้องฝึกฝน เพื่อให้เกิดความชำนาญสามารถนำไปใช้ได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

สามารถอ่านร้อยแก้วได้คล่องแคล่ว ชัดเจน ถูกต้องตามหลักการอ่าน

2. จุดประสงค์การพัฒนาศัภยภาพ

2.1 อ่านออกเสียงได้ถูกต้องตามหลักการอ่าน (ทักษะการเรียนรู้)

2.2 วิเคราะห์วิจารณ์และให้คำแนะนำแก่ผู้อื่นได้ (ทักษะการเรียนรู้)

2.3 วิเคราะห์คำอ่านและหาข้อมูลที่ต้องการได้ (ทักษะการเรียนรู้)

2.4 วางแผนการปฏิบัติงานในกลุ่มได้ (ทักษะการจัดการ)

2.5 มีสติบังคับตนเองในการทำงานได้ (การควบคุมตนเองได้)

2.6 รู้หน้าที่และทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย (ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)

2.7 ยอมรับคำวิจารณ์ของผู้อื่นได้ (การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา)

เนื้อหา

การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว เรื่อง สมเด็จเจ้าแดงโม

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าศัพท์ยากจากเรื่อง สมเด็จพระเจ้าตากสิน โดยศึกษาในแง่ของการอ่าน และความหมาย	- ทักษะการเรียนรู้
2. ครูซักถามถึงศัพท์ยาก ซึ่งได้มอบหมายให้นักเรียน ไปศึกษาค้นคว้า	- ทักษะการเรียนรู้ - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง
3. นักเรียนพิจารณาคำที่อ่านยาก แล้วช่วยกันนำเสนอบนกระดาน	- ทักษะการเรียนรู้
4. นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงคำพร้อม ๆ กัน ครูช่วยแก้ไข ดิฉัน แล้วให้นักเรียนหาคำอ่านที่ถูกต้องจากพจนานุกรม ฝึกอ่านใหม่จนอ่านได้ถูกต้องชัดเจน	- ทักษะการเรียนรู้ - การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา
5. ให้นักเรียนฝึกอ่านออกเสียง เรื่อง สมเด็จพระเจ้าตากสิน เป็นรายบุคคล	- ทักษะการเรียนรู้
6. ครูและนักเรียนช่วยกันพิจารณาว่า นักเรียนที่ฝึกอ่านออกเสียงคนใดอ่านออกเสียงได้ดีที่สุดตามหลักการอ่านออกเสียง และคนที่อ่านไม่เต็มมีข้อบกพร่องอย่างไร	- ทักษะการเรียนรู้ - ทักษะการสื่อสาร - ความขยัน อดทน ประหยัดและอดออม - การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา
7. แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 4 - 5 คน เพื่อเตรียมตัวมาอ่านในคาบต่อไป	- ทักษะการจัดการ - การควบคุมตนเองได้ - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง

สื่อ

- หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 เรื่อง สมเด็จพระเจ้าตากสิน
- พจนานุกรม
- แบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านออกเสียง

การวัดและประเมินผล

- สังเกตพฤติกรรมการอ่านออกเสียง
- สังเกตการร่วมกิจกรรม

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การอ่าน

จำนวน 21 คาบ

แผนการสอนที่ 17 เรื่อง การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว (ตอนที่ 2) จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านออกเสียงร้อยแก้วเป็นการสื่อสารให้ผู้ฟังได้รับรู้ทั้งเนื้อหา สาระ และอารมณ์ จึงต้องอาศัยการฝึกฝนให้เกิดความชำนาญในการอ่านออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการอ่านที่ดีนั้น ควรเสียงดังชัดเจน ถูกต้อง มีจังหวะและลีลาใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์และความรู้สึก และมีบุคคลิกที่แสดงออกอย่างเหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

อ่านออกเสียงร้อยแก้วได้คล่องแคล่ว ชัดเจน ถูกต้องตามหลักการอ่าน

2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ

2.1 นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการอ่านข่าวที่ถูกต้องได้ (ทักษะการสื่อสาร)

2.2 นักเรียนวางแผนปฏิบัติงานและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (ทักษะการสื่อสาร)

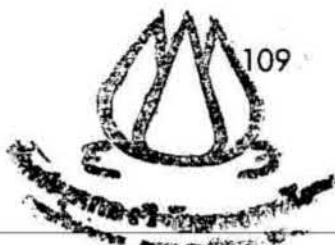
2.3 นักเรียนวิเคราะห์วิจารณ์การอ่านของผู้อื่นได้ (ทักษะการเรียนรู้)

2.4 นักเรียนยอมรับข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไขการอ่านของตน (การช่วยเหลือผู้อื่นเสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา)

2.5 รู้หน้าที่และทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย (การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้)

เนื้อหา

การอ่านร้อยแก้วประเภทข่าว

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ให้นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียงการอ่านข่าว	- ทักษะการสื่อสาร
2. ครูและนักเรียนสนทนาถึงการอ่านข่าวที่นักเรียนได้ยินได้ฟัง หรือได้ดูมา โดยเน้นเกี่ยวกับลักษณะการอ่าน น้ำเสียง บุคลิกภาพ ท่าทาง	- ทักษะการเรียนรู้ - ทักษะการสื่อสาร
3. แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 4 -5 คน ฝึกปฏิบัติการอ่านข่าว ภายในกลุ่ม	- การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
4. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาอ่านข่าวหน้าชั้น	- ทักษะการจัดการ - การควบคุมตนเองได้
5. สมาชิกช่วยกันวิจารณ์ ตีชม การอ่านของตัวแทนแต่ละกลุ่ม	- การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา
6. นักเรียนปฏิบัติเป็นรายบุคคล โดยให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันวิจารณ์	- การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา

สื่อ

1. แบบประเมินการอ่านร้อยแก้ว
2. แถบบันทึกเสียงการอ่านข่าว
3. หนังสือพิมพ์

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินการอ่านร้อยแก้ว
2. สังเกตการร่วมกิจกรรม

กิจกรรมเสนอแนะ

ควรจัดการประกวดการอ่านข่าว

ภาคผนวก

แบบประเมินการอ่านออกเสียง

ชื่อ.....กลุ่มที่.....

รายการประเมิน	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)	รวม (20)
1. เสียงดังชัดเจน					
2. ความถูกต้อง					
3. ความคล่องแคล่ว จังหวะและลีลา					
4. ใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์และความรู้สึก					
5. บุคลิกท่าทางการแสดงออก					

ความคิดเห็นของผู้ประเมิน

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การอ่าน

จำนวน 21 คาบ

แผนการสอนที่ 18 เรื่อง หลักการพิจารณาหนังสือ

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

หนังสือที่ดีควรให้ประโยชน์แก่ผู้อ่านคัมค่าด้านความบันเทิง ความรู้ คติธรรม ปรัชญา อุดมคติ และการสะท้อนสังคม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
  - 1.1 บอกคุณค่าของการอ่านที่เป็นประโยชน์ได้
  - 1.2 อ่านและนำสิ่งที่ประโยชน์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
  - 1.3 บอกแหล่งค้นคว้าหนังสือที่เป็นประโยชน์ได้
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 นักเรียนสรุปประโยชน์และคุณสมบัติของหนังสือที่ดีได้ (ทักษะการคิด)
  - 2.2 นักเรียนสามารถค้นคว้าหนังสือที่เป็นประโยชน์ได้ (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.3 นักเรียนสามารถแนะนำหนังสือให้แก่ผู้อื่นได้ (ทักษะการสื่อสาร)
  - 2.4 นักเรียนจัดบันทึกการอ่านได้ถูกต้องและส่งงานได้ตามกำหนด (ความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง)
  - 2.5 นักเรียนวางแผนการทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้ (การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้)
  - 2.6 นักเรียนมีความอดทนและมุ่งมั่นจนปฏิบัติงานได้สำเร็จ (การควบคุมตนเองได้)

เนื้อหา

หลักการพิจารณาหนังสือ

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับประโยชน์และคุณสมบัติของหนังสือที่ดี 2. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ (ภาคผนวก) 3. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 6 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มค้นคว้าหาหนังสือที่จัดว่าเป็นหนังสือดีมีประโยชน์ กลุ่มละ 1 เล่ม โดยศึกษาค้นคว้างานนี้ กลุ่มที่ 1 หนังสือที่ให้ความบันเทิง กลุ่มที่ 2 หนังสือที่ให้ความรู้ กลุ่มที่ 3 หนังสือที่ให้คติธรรม กลุ่มที่ 4 หนังสือที่ให้แนวคิด กลุ่มที่ 5 หนังสือที่ให้อุดมคติ กลุ่มที่ 6 หนังสือสะท้อนภาพสังคม 4. ให้นักเรียนแต่ละคนแนะนำหนังสือที่ตนค้นคว้าให้เพื่อนรู้จัก โดยบอกชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่งและเล่าเรื่องย่อของหนังสือเล่มนั้น และบอกแหล่งค้นคว้าให้เพื่อนฟังด้วย 5. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำบันทึกการอ่านตลอดภาคเรียน โดยส่งให้ครูตรวจตามระยะเวลาที่กำหนด	- ทักษะการคิด - ทักษะการสื่อสาร - ทักษะการเรียนรู้ - การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ - ทักษะการจัดการ - ทักษะการเรียนรู้ - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง - ทักษะการสื่อสาร - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง - การควบคุมตนเองได้ - ทักษะการสื่อสาร

สื่อ

1. ใบความรู้ เรื่อง หลักการพิจารณาหนังสือ
2. แบบบันทึกการอ่าน
3. หนังสือ วารสาร นิตยสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ

การวัดและประเมินผล

1. ตรวจผลงานการแนะนำหนังสือ
2. สังเกตการร่วมกิจกรรม
3. ตรวจบันทึกการอ่าน

ภาคผนวก

หลักการพิจารณาหนังสือ

เมื่อผู้อ่านหนังสือรู้จักวิธีอ่านหนังสือเป็นอย่างดีแล้ว ก็ควรจะรู้จักหลักการพิจารณาว่าหนังสือที่อ่านนั้น “ดี” หรือ “ไม่ดี” เหตุใดจึงเรียกว่าดี หรือเหตุใดจึงไม่ดี หรือบกพร่อง

หนังสือที่ดีควรให้ประโยชน์แก่ผู้อ่านคุ้มค่า อาจเป็นประโยชน์เพียงด้านใดด้านหนึ่ง หรือทั้งหมดจากหัวข้อต่อไปนี้

1. **ความบันเทิง** ได้แก่ ความพอใจ ความเพลิดเพลิน และความสนใจอันเกิดจากเนื้อเรื่อง หรือความไพเราะของถ้อยคำ

2. **ความรู้** คือ อ่านให้ได้ความรู้ เกิดความรู้ หรือความเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ทางวิชาการหรือสังคม

3. **คติธรรม** ได้แก่ ให้แง่คิด และสิ่งเตือนใจที่เป็นประโยชน์ เช่น ชีชวนให้กล่าววาจาไพเราะ รู้จักคบคน และประพฤติดี เป็นต้น

4. **ปรัชญา** คือ แนวคิดสำคัญของเรื่องที่แสดงความจริงแท้ของชีวิต และของโลก เช่น แสดงความจริงว่า การพลัดพรากอาจเกิดได้เป็นธรรมดา ความตายเป็นธรรมดาของชีวิต การเปลี่ยนแปลงเป็นธรรมดาของโลก

5. **อุดมคติ** คือ การชี้ให้เห็นความถูกต้อง ความเที่ยงธรรม ความดี ความงาม จนผู้อ่านเกิดความสำนึกทางขอบธรรม และยึดถือปฏิบัติเป็นแนวชีวิต

6. **การสะท้อนภาพสังคม** คือ บรรยายสภาพทางวัตถุ สภาพสถานการณ์ และวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมได้ถูกต้องตามจริง

หนังสือที่ให้ประโยชน์ทางใดทางหนึ่ง หรือหลายทางดังกล่าวข้างต้น ผู้อ่านควรพิจารณาดัดสันได้ว่า เป็นหนังสือดี และควรอ่านอย่างยิ่ง

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การอ่าน

จำนวน 21 คาบ

แผนการสอนที่ 19 เรื่อง การอ่านตีบท

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านตีบทเป็นการอ่านออกเสียง โดยใส่อารมณ์ความรู้สึก ตลอดจนสีหน้าท่าทาง ให้สอดคล้องกับบทที่อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

1.1 สรุปลักษณะของการอ่านตีบทและการอ่านตีความได้

1.2 บอกวิธีการอ่านร้อยแก้ว โดยใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์ความรู้สึกให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องได้

2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ

2.1 สังเกตและจำแนกข้อมูลที่กำหนดให้ได้ (ทักษะการเรียนรู้)

2.2 ระบุประเด็นที่กำหนดให้ได้ (ทักษะการคิด)

2.3 ตั้งใจฟังข้อมูลที่กำหนดให้ได้ (การควบคุมตนเองได้)

2.4 ยอมรับคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไขงานของตน (การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา)

เนื้อหา

การอ่านตีบท

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ การอ่านตีความ หมายถึง การอ่านอย่างพินิจพิจารณา ให้เข้าใจ สิ่งที่อ่านได้ทั้งหมด การอ่านตีบท หมายถึง การอ่านออกเสียงโดยใส่อารมณ์ความรู้สึก ตลอดจนสีหน้าท่าทางให้สอดคล้องกับบทที่อ่าน	- ทักษะการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
2. นักเรียนช่วยกันระบุความแตกต่างและลักษณะร่วมของการอ่านตีบทกับการอ่านตีความ (ภาคผนวก)	- ทักษะการคิด - ทักษะการสื่อสาร
3. ให้นักเรียนพิจารณาการอ่านในโอกาสต่างๆ ต่อไปนี้ แล้วระบุว่าเป็นการอ่านแบบใด (ภาคผนวก)	- ทักษะการคิด - ทักษะการเรียนรู้
4. ครูเปิดแถบบันทึกเสียงการอ่านร้อยแก้ว ให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็น ตามหัวข้อต่อไปนี้ - น้ำเสียงลีลา - การใส่อารมณ์และความรู้สึก - อ่านถูกต้องตามอักขรวิธี - การเว้นวรรคตอน	- ทักษะการสื่อสาร - การควบคุมตนเองได้ - ทักษะการคิด
5. นักเรียนช่วยกันสรุปตามหัวข้อต่อไปนี้ - ขั้นตอนการอ่านตีบท - หลักการอ่าน - การอ่านตีบทที่มีความสำคัญอย่างไรจงอธิบายโดยสรุป	- ทักษะการคิด - ทักษะการสื่อสาร
6. ครูตรวจผลงาน แก้ไขข้อบกพร่องและเสนอแนะเพิ่มเติม	- การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา

สื่อ

1. ใบงาน
2. แถบบันทึกเสียง
3. ข้อความต่างๆ
4. ใบความรู้

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการร่วมอภิปราย
2. ตรวจผลงาน

ภาคผนวก

ใบงาน

ให้นักเรียนพิจารณาการอ่านในโอกาสต่างๆ ต่อไปนี้ แล้วระบุว่าเป็นการอ่านแบบใด

1. พรชิตา   อ่านออกเสียงประภวตที่ศูนย์ภาษาไทยของจังหวัด
2. ชลิตา   อ่านในใจแล้วตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน
3. สโรชา   อ่านแล้วสรุปเรื่องเพื่อจะได้จำได้ง่าย
4. ลลิตา   ท่องบทละครเพื่อแสดงละครการกุศล
5. สุนิสา   อ่านเรื่องแล้วตอบคำถามท้ายบท
6. เมทินี   อ่านหนังสือพิมพ์
7. การแสดงละคร

ใบความรู้

หลักการอ่านตีบท

(1) การอ่านเสียง ควรให้ดังพอเหมาะกับจำนวนผู้ฟัง ตอนใดควรเน้นเสียง ทำเสียงดู เสียงแผ่วเบา เสียงอ่อนโยน เสียงเศร้า เสียงธรรมชาติ ฯลฯ ก็ควรทำเสียงให้เป็นไปในทำนองนั้น เพื่อให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์คล้อยตามไปกับเรื่องราวในตอนนั้นๆ

(2) ต้องอ่านออกเสียงให้ชัดเจน ถูกต้อง ไม่ช้าหรือเร็วเกินไป ไม่ดังหรือค่อยเกินไป

(3) ต้องอ่านให้ถูกวรรคตอน รู้จักทอดเสียงให้ตรงกับความหมายของข้อความที่อ่าน

(4) ต้องอ่านให้เหมือนเสียงพูดธรรมดาในตอนดำเนินเรื่องหรือบรรยายความต่างๆ ไป

(5) ไม่อ่านตก เดิม หรือตั่วตัวพยัญชนะ (ถ้อยคำ) ว่าเป็นอย่างนั้นอย่างนี้

(6) สำเนียงต้องไม่แปร่ง หรือเพี้ยนไปตามภาษาถิ่น

(7) อ่านเน้นเสียงให้เหมือนเหตุการณ์ที่เป็นจริงมากที่สุด รู้จักวางจังหวะเสียงไว้ตามระยะที่ถูกต้อง (จังหวะ คือ ระยะหรือตอนที่ควรหยุดเสียง ทอดเสียง หรือชะงักเสียงไว้เป็นทอดๆ เพื่อผ่อนคลายใจหรือแบ่งตอนให้ผู้ฟังเข้าใจความดียิ่งขึ้น)

(8) การอ่านจริง ๆ อาจไม่จำเป็นจะต้องหยุดวรรคตอนที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเสมอไป อาจหยุดระหว่างวรรคก็ได้ แต่ต้องให้ได้ความเป็นตอนๆ ไป

(9) ขณะอ่านต้องใช้ไหวพริบจับใจความ คิดตามและรู้สึกคล้อยตามไปกับเรื่องที่อ่าน ปะติดปะต่อเรื่องราวให้รู้เรื่องตลอดเวลา อย่าสักแต่ว่าอ่าน อ่านใจลอย เมื่ออ่านจบยังรู้เรื่องไม่หมด

(10) ต้องกวาดสายตาไปก่อนที่จะอ่านข้อความของแต่ละตอน เพื่อมิให้การอ่านต้องชะงักไม่ติดต่อกัน มีสมาธิ อย่าท้วงหน้าพะวงหลัง จะเป็นเหตุให้อ่านตะกุกตะกัก ไม่ราบรื่น ไม่น่าฟัง

แบบสังเกตการร่วมอภิปราย
ระดับคุณภาพของการร่วมอภิปราย

เลขที่	ชื่อ-สกุล	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	หมายเหตุ
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การอ่าน

จำนวน 21 คาบ

แผนการสอนที่ 20 เรื่อง การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว (ตอนที่ 1) จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านออกเสียงร้อยแก้วโดยสวดแทรกอารมณ์ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง จะประกอบด้วยการอ่านที่ถูกต้องตามอักขรวิธี แทรกความรู้สึก แบ่งวรรคตอนได้ถูกต้อง เน้นเสียงหนักเบา ออกเสียงชัดเจน และเรื่องสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
อ่านร้อยแก้วได้คล่องแคล่ว โดยใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์ความรู้สึก ได้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.2 วางแผนและปฏิบัติตามแผนได้ (ทักษะการจัดการ)
  - 2.3 มุ่งมั่นศึกษาเล่าเรียน (ความขยัน อดทน ประหยัดและอดออม)
  - 2.4 ให้ข้อเสนอแนะที่ดีในการพัฒนาแก่ผู้อื่นได้ (การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้)
  - 2.5 อดทนต่อคำวิจารณ์ และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง (ความขยัน อดทน ประหยัดและอดออม)
  - 2.6 รู้จักตนเอง และสามารถบังคับตนเองได้ (การควบคุมตนเองได้)

เนื้อหา

อ่านออกเสียงร้อยแก้ว โดยสวดแทรกอารมณ์ได้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ครูนำสนทนาเกี่ยวกับความสำคัญของการออกเสียงให้ชัดเจน ซึ่งจะทำให้ผู้พูดได้รับคำชมเชยและการใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์ ความรู้สึกได้เหมาะสมจะทำให้ผู้ฟังคล้อยตามอารมณ์ของผู้พูดได้ ให้นักเรียนยกตัวอย่างเพื่อร่วมอภิปราย	- ทักษะการเรียนรู้ - ทักษะการคิด
2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 - 5 คน	- ทักษะการจัดการ
3. แต่ละกลุ่มฝึกอ่านบทร้อยแก้ว ซึ่งครูเตรียมให้ตามแนวการฝึกดังนี้ - ฝึกอ่านออกเสียง ร. ล ควบกล้ำให้ชัดเจน - ฝึกใช้เสียงให้มีประสิทธิภาพ การเปล่งเสียง การทอดเสียง การเน้นเสียงให้นักแน่น การทำเสียงให้สั้นเครือแผ่วเบา ฯลฯ - ฝึกการอ่านเว้นวรรคตอน	- การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ - ความขยัน อดทน ประหยัดและอดออม - ทักษะการจัดการ
4. นักเรียนฝึกอ่านเป็นรายกลุ่ม เพื่อให้เพื่อนช่วยประเมินผล ปรับปรุงการอ่านให้ดีขึ้น	- การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา - ความขยัน อดทน ประหยัดและอดออม
5. ฝึกปฏิบัติเป็นรายบุคคล	- การควบคุมตนเองได้

สื่อ

1. แบบฝึก
2. แบบประเมินการอ่าน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตความร่วมมือในการทำกิจกรรม
2. ประเมินผลการอ่าน

ภาคผนวก

แบบฝึกการอ่าน

1. ฝึกอ่านออกเสียง ร, ล และควบเกล้า

การอ่านออกเสียง ร, ล

แบบฝึกที่ 1		แบบฝึกที่ 2	
1	2	1	2
เรียน	เลียน	โรงเรียน	โลงเลียน
รัก	ลัก	รื่นเริง	ลั่นเลิง
รื่น	ลื่น	รุ่มรื่น	ลุ่มลื่น
รุ่ม	ลุ่ม	เรียบร้อย	เลียบล้อย
ร้าง	ล้าง	ร้างรา	ล้างลา

แบบฝึกที่ 3	
1. เราร่วมมือกันอนุรักษ์ต้นไม้	2. โรงเรียนเป็นแหล่งหาความรู้
3. ความรักไม่ราบรื่นเสมอไป	4. เรื่องราวทั้งหลายไม่มีใครเรียกร้องหาให้รู้มร้อนใจ
5. ทำอะไรรู้รุ่มร่ามให้ระวังตัวด้วย	

แบบฝึกที่ 4	
บทเพลง รักหนอรัก	
รักหนอรักไม่จริง	ถูกทอดทิ้งให้ใจหาย
สิ้นสลายกลายขม	รักหนอรักต้องตรม
รักหนอรักไม่รอ	เผียงอนง้อรอผิน
ขึ้นเป็นข้ากำสรวล	เราหนอเราเฝ้าครวญ
เธอหนอเธอขยี้รัก	และภักดีของฉัน
ใจหนอใจภักดี	ฉันพลีให้เธอทั้งดวง
ลืมหนอลืมเท่าไร	เจ็บเพียงไหนใจเอ๋ย
โปรดอย่าเฝ้าผู้แพ้	ใจหนอใจอ่อนแอ
ไม่ผันแปรรักเธอ	ไม่ผันแปรรักเธอ

รักหนอรักกลับกลาย	สุดระทมขมขึ้น
รักหนอรักไม่คืน	เมื่อรักรวนลับลวง
หวังกลายมลายเหมือนฝันลง	โดนรักลวงทั้งทรวงแหลกแล้วเอย
ลืมมิลืมได้เลย	ไม่ผันแปรรักเธอ

2. ฝึกอ่านออกเสียง ตัวควบกล้ำ ร, ล, ว

แบบฝึกที่ 1		แบบฝึกที่ 2		แบบฝึกที่ 3	
1	2	1	2	1	2
กว้าง	ฟาง	คล้าย	ค้าย	กราย	กาย
ควาย	ฟ่าย	กลาย	กาย	กรวม	กาม
ความ	ฟ้าม	กลาง	กาง	คราม	คาม
กว้าง	ฟาง	กลับ	กับ	ปราบ	ปาม
		กลม	กม	เปรม	เปม

แบบฝึกที่ 4

1. ไม่ใคร่กล้ากรายเข้ามาเกลือกกลั้วกับอบายมุขเหล่านี้
2. เด็กๆ กล้ากลืนอาหารด้วยความหวาดกลัว
3. มีเรื่องแปลกๆ เกิดขึ้นก่อนจะกลับกลายเป็นความเคยชิน
4. ฟุ้งกว้างพากันมากินฟาง ท่วมกลางซากหนามและความเจ็บ
5. เขาไม่กล้าปรับปรุงที่นาเพราะกลัวว่าจะไม่มีทุน

แบบฝึกที่ 5

คล้ายเดือนเดินกรุยกรายอยู่หน้ากระຈก ครั้นเมื่อนึกอะไรขึ้นมาได้อย่างหนึ่งก็หันรีหันขวาง สอดสายสายตาครุ่นคิด หลังจากนั้นก็เดินตรงไปที่ตู้เสื้อผ้า ค้นหอะไรซลุขลักอยู่สักครู่ เสียงดังแว่ว! เลื้อยตัวสวยถูกแหวนวงงามเกี่ยวขาด อารมณ์ยังพลุ่งพล่านหนักขึ้น “ลืมต่างหูกูโปรดไว้ที่ไหนนะ ค้นจนทั่วแล้วไม่เจอ” เดินกลับมาที่โต๊ะเครื่องแป้ง ภาพสาวน้อยหน้าตาแสดงท่าครุ่นคิด มีต่างหูกะย้าอยู่สองข้างปรากฏอยู่ตรงหน้า คล้ายเดือนแทบทุบกระຈกโครมไป แต่ก็นึกเสียดายที่จะต้องจับตัวและเสียกระຈกแสนรักไปอีก อาการเจ็องจิงลดลงโดยปริยาย

3. ฟังใช้เสียงให้มีประสิทธิภาพ

1. ให้นักเรียนสังเกตการใช้เสียงอ่านต่อไปนี้

มลพิษในอากาศ	จะทำให้หายใจไม่สะดวก		แสบเคืองจมูกและนัยน์ตา	
เสียงธรรมดานั้นเล็กน้อย	เสียงธรรมดานั้นมากขึ้นตอนท้าย		เน้นคำว่าแสบ	
ทำให้หลอดลมอักเสบ	เวียนหัว	ซึม	เหนื่อยอ่อน	อารมณ์หงุดหงิด
เน้นอักเสบ	เน้นหนัก	ทอดเสียง	อ่อนเสียง	เน้นเสียงขึ้นอ่านเร็วขึ้น
นอนไม่ค่อยหลับ	จาม น้ำมูกไหล	มีอาการแพ้อากาศ		และมลพิษบางอย่าง
เน้นคำว่าค่อย	เน้น...แล้วหยุดเว้นระยะ	เน้นคำว่าแพ้		เน้นคำว่าพิษ
เช่น ควันบุหรีจะทำให้เกิดมะเร็งในปอด	โรคถุงลมโป่งพอง		เป็นต้น	
เสียงธรรมดา	เสียงธรรมดา			

2. ให้นักเรียนระบุวิธีการอ่านข้อความต่อไปนี้

เดือนขึ้นไปแขวนคางอยู่กลางฟ้า ทนาวบาดอก น้ำค้างห่มไพรดั่งเปาะๆ

วิธีอ่าน.....

เจียบงำอยู่ล้ำลึก ป่าดึกมีแต่เสียงลมตียอดไม้ดังฮือฮาลั่นไหว

วิธีอ่าน.....

เสียงลมกลบเสียงน้ำไหลไปหมด ต้นยางใหญ่แมลงรากลึกแข็งแรง

วิธีอ่าน.....

ห้างยั้งสัตว์แม่มูกมัดแน่นหนา แต่โดนลมตีกติ๊ด ห้างก็โยกไกวโอนเอียง

วิธีอ่าน.....

(มาลา คำจันทร์ : ใต้หล้าฟ้าหลัง : สกุลไทย ฉบับที่ 2024 : 3 สิงหาคม 2536)

4. ฝึกอ่านวันวรรณคดี

ให้นักเรียนอ่านวันวรรณคดีข้อความต่อไปนี้ โดยการขีดเส้นขวาง (/) แบ่งวรรคตอนไปพร้อมๆ กับการอ่าน

1. ความคิดที่ว่ามีความสงสารผู้ใดผู้หนึ่งหรือความคิดที่ว่ามีความเมตตาผู้ใดผู้หนึ่งซึ่งมีความทุกข์ให้เห็นอยู่ แต่ไม่มีความรู้สึกเลยที่จะพยายามช่วยให้พ้นทุกข์ให้ได้เป็นสุข หรือแม้มีทางจะช่วยได้ก็มิได้ช่วย เช่นนี้เป็นความใจดำไม่ใช่เป็นความสงสาร ไม่ใช่เป็นความมีเมตตา และไม่ใช่เป็นความกรุณา

2. คนที่ปกปิดความจริงด้วยความเท็จนั้นนักหมายว่าตนหลอกลวงผู้อื่นให้หลงเชื่อ แต่แท้จริงตนกลับหลอกตัวเองเพราะความจริงนั้นคงจะปรากฏขึ้นสักวันหนึ่ง คนจำพวกนี้จึงได้ชื่อว่าอยู่ในกองทุกข์

ตารางประเมินผลการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว

ชื่อผู้อ่าน .....

ที่	รายการประเมิน	ดีมาก (5)	ดี (4)	ปานกลาง (3)	พอใช้ (2)	ควร ปรับปรุง (1)	รวม (30)
1	ถูกต้องตามอักขรวิธี						
2	แทรกความรู้สึกอารมณ์						
3	การแบ่งวรรคตอน						
4	เน้นเสียงหนักเบา						
5	ออกเสียงชัดเจน						
6	น้ำเสียง						
	รวม						

ชื่อผู้ประเมิน .....

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การอ่าน

จำนวน 21 คาบ

แผนการสอนที่ 21 เรื่อง การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว (ตอนที่ 2) จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านออกเสียงวรรณกรรมร้อยแก้วได้ถูกต้อง ประกอบด้วยน้ำเสียงและลีลา การใช้
สายตา การแบ่งจังหวะวรรคตอน อ่านถูกอักขรวิธี และมีบุคลิกภาพท่าทางที่เหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
  - 1.1 บอกหลักการอ่านร้อยแก้วได้
  - 1.2 อ่านร้อยแก้วได้คล่องแคล่ว ชัดเจน ถูกต้อง ตามหลักการอ่าน
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 บอกหลักการอ่านได้ (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.2 อ่านได้ถูกต้องตามหลักการอ่าน (ทักษะการสื่อสาร)
  - 2.3 ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการอ่านที่ดีได้ (ทักษะการคิด)

เนื้อหา

การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว เรื่อง เมตตากรรณา

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ครูและนักเรียนทบทวนหลักการอ่านร้อยแก้ว	- ทักษะการเรียนรู้
2. ให้นักเรียนค้นหาศัพท์ยากจากเรื่อง เมตตากรุณา แล้วฝึกอ่านให้คล่อง	- ทักษะการเรียนรู้ - ทักษะการคิด
3. ให้นักเรียนอ่านออกเสียงร้อยแก้ว เรื่อง เมตตากรุณา เป็นรายบุคคล โดยเน้นการอ่านให้ถูกต้องตามหลักการอ่านออกเสียง	- ทักษะการสื่อสาร - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง - การควบคุมตนเองได้
4. ครูและนักเรียนร่วมกันติชม และเสนอแนะแก้ไขข้อบกพร่อง	- การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา

สื่อ

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3
2. พจนานุกรม
3. แบบประเมินการอ่าน

การวัดและประเมินผล

ประเมินผลการอ่าน

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การอ่าน

จำนวน 21 คาบ

แผนการสอนที่ 22 เรื่อง การอ่านออกเสียงร้อยกรอง

จำนวน 1 คาบ

ท่องบทประพันธ์ (ตอนที่ 1)

สาระสำคัญ

การอ่านร้อยกรองให้ไพเราะ ต้องศึกษาหลักหรือวิธีการอ่านให้ถูกต้อง ได้แก่ เสียงดังพอเหมาะ อ่านได้คล่อง แบ่งวรรคตอนได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ และหมั่นฝึกอ่านให้คล่องแคล่วชัดเจน และได้อารมณ์ คือ ใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์ หรือความรู้สึกให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง จึงจะทำให้ผู้ฟังเกิดภาพพจน์และได้อรรรถรสตามไปด้วย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงร้อยกรองได้ถูกต้องตามอักขรวิธี แบ่งวรรคตอนถูกต้องออกเสียงถูกต้องตามฉันทลักษณ์ สอดใส่อารมณ์ตามเนื้อเรื่อง

2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ

2.1 บอกหลักการอ่านบทร้อยกรองได้ (ทักษะการเรียนรู้ การควบคุมตนเองได้)

2.2 สังเกตการอ่านเพื่อสังเกตเจตนาของกวี (ทักษะการจัดการ)

2.3 ท่องโคลง กลอน กาพย์ ที่เป็นแม่แบบได้ (ทักษะการคิด)

2.4 นักเรียนอ่านบทร้อยกรองจากเรื่องที่กำหนดได้ไพเราะถูกต้องตามฉันทลักษณ์ และ สอดใส่อารมณ์ตามเนื้อเรื่อง (ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)

เนื้อหา

หลักการอ่านบทร้อยกรองประเภทกลอน กาพย์ยานี โคลงสี่สุภาพ กลอน กาพย์ยานี และ โคลงสี่สุภาพที่เป็นแม่แบบ เรื่องจากทักษะสัมพันธ์ เรื่องรามเกียรติ์ ตอนทศกัณฐ์ล้ม

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. สนทนากับนักเรียนเรื่องการอ่านบทร้อยกรอง ตั้งแต่ ท101 ท 102 ซึ่งเคยฝึกอ่านและให้ท่องจำไว้ทั้งผิงภูมิ และตัวอย่างบทร้อยกรองที่เป็นโคลงสี่สุภาพ กาพย์ฉกั และกาพย์สุรางคนางค์ ให้นักเรียนช่วยกันย้อนกลับไป แล้วให้นักเรียนทั้งชั้นท่องบทร้อยกรองแม่แบบเหล่านั้น ถ้ายังติดขัดบ้าง ครูช่วยเสริมต่อให้เพื่อให้ท่องได้จบทุกอย่าง 2. ทบทวนหลักการอ่านโดยแจกใบความรู้ที่ 1, 2 หลักการอ่านบทร้อยกรองให้นักเรียนเป็นกลุ่มๆ ละประมาณ 7 - 8 คน ให้บทรเย็นแต่ละกลุ่มอ่านให้กันฟังแล้วจำหลักใหญ่ๆ ไว้ปฏิบัติ 3. ให้แต่ละกลุ่มฝึกท่องโคลงสุภาพ กาพย์ยานี และกลอนสุภาพที่เป็นแม่แบบ ให้ได้ทุกคนแล้วทดสอบโดยใช้แบบประเมินโดยผลัดกันท่อง ผลัดกันประเมิน เช่น กลุ่ม 1 ประเมินกลุ่ม 2 กลุ่ม 3 ประเมินกลุ่ม 4 4. ครูนำแถบบันทึกเสียงการอ่านบทร้อยกรองจากหนังสือทักษะสัมพันธ์ ให้เด็กฝึกอ่านตามพร้อมกัน ครูสังเกตการอ่านพร้อมกันทั้งชั้น 5. ส่งการบ้านให้ไปฝึกอ่านบทร้อยกรองในหนังสือทักษะสัมพันธ์ เรื่องรามเกียรติ์ ตอนทศกัณฐ์ล้ม (กลอน) โคลงจากเรื่องธรรมจริยา : ความสัตย์สุจริต หมายเหตุ คาบนี้ยังไม่ประเมินการอ่านเพราะเวลาจำกัด	- ทักษะการเรียนรู้ - ทักษะการจัดการ - ทักษะการสื่อสาร - การควบคุมตนเองได้ - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง - การควบคุมตนเองได้

สื่อ

1. หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 กลอนหน้า 220, กาพย์ยานี หน้า 221, โคลงสุภาพหน้า 224
2. ใบความรู้ที่ 1, 2
3. แบบประเมินการท่องจำ, แบบสังเกตจุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
4. คู่มือสอนภาษาไทย ม.3
5. หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 จากเรื่องขุนช้างขุนแผน กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน โคลงโลกนิติ
6. แถบบันทึกเสียง

การวัดและประเมินผล

- วิธีวัด - สังเกต ท่อง
- เครื่องมือ - แบบประเมิน แบบสังเกต
- เกณฑ์ - ผ่านเกณฑ์ 50%

กิจกรรมเสนอแนะ

อาจนำบทร้อยกรองจากแหล่งความรู้อื่น เช่น จากคู่มือครู มาให้นักเรียนฝึกอ่านหลายๆ บทก็ได้ ถ้ามีเวลา

ภาคผนวก

ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง หลักและวิธีการอ่านร้อยกรอง

ร้อยกรองหรือคำประพันธ์ คือ ถ้อยคำที่เรียบเรียงอย่างไพเราะตามแผนผังบังคับของร้อยกรองแต่ละชนิด

หลักและวิธีการอ่านบทร้อยกรอง ส่วนใหญ่คล้ายคลึงกับหลักและวิธีการอ่านร้อยแก้ว จะมีความแตกต่างกันบ้างก็เพียงเล็กน้อย เพราะลักษณะของร้อยแก้ว และร้อยกรองนั้นไม่เหมือนกัน เนื่องจากในร้อยกรองจะมีฉันทลักษณ์บังคับอยู่

หลักและวิธีการอ่านบทร้อยกรอง มีดังนี้ คือ

1. อ่านออกเสียงดังพอเหมาะกับสถานที่และจำนวนผู้ฟัง
2. ควรอ่านให้คล่อง ให้รื่นหู ออกเสียงให้ชัดเจน โดยเฉพาะตัว ร. ล หรือตัวควบกล้ำ เช่นเดียวกับการอ่านร้อยแก้ว

3. ในบทร้อยกรองแต่ละชนิดจะมีฉันทลักษณ์ หรือแบบแผนบังคับเฉพาะร้อยกรองชนิดนั้นๆ บังคับอยู่ เช่น จำนวนคำ จำนวนวรรค สัมผัส ครุ ลหุ เอก โท คำเป็น คำตาย เป็นต้น ลักษณะบังคับของแบบแผนดังกล่าว จะทำให้ต้องมีการเน้น หรือเว้นจังหวะแบ่งวรรคตอนตามลักษณะของฉันทลักษณ์ อีกประการหนึ่ง ความเร็ว ความช้าของจังหวะเสียง ควรปรับตามจำนวนผู้ฟัง เช่นเดียวกับการอ่านบทร้อยแก้ว คือ ถ้าจะอ่านให้ผู้ฟังกลุ่มใหญ่ฟัง ก็ควรอ่านให้ช้ากว่าอ่านให้ผู้ฟังกลุ่มเล็กฟัง ยกเว้นอารมณ์ หรือสถานการณ์ที่แสดงออกในบทร้อยกรองตอนนั้นๆ เด่นชัดในด้านใดด้านหนึ่ง ก็ควรแปรเปลี่ยนจังหวะเร็วช้าตามอารมณ์ หรือสถานการณ์ที่ปรากฏในบทร้อยกรองตอนนั้น นอกจากนี้ยังควรมีการเปลี่ยนระดับเสียงเพิ่มหรือลดความดังของเสียงให้สัมพันธ์กับเนื้อหาและอารมณ์เช่นเดียวกับการอ่านบทร้อยแก้ว สามารถแยกแยะได้ดังนี้

1. แบ่งวรรคตอนและจำนวนคำแต่ละวรรคของร้อยกรองแต่ละชนิด ตามปกติพยางค์หนึ่งนับเป็นคำหนึ่ง ถ้าเป็นพยางค์สระเสียงสั้น แม่ ก กา อาจออกเสียงรวมกับพยางค์อื่นนับเป็นคำหนึ่ง เช่น

สวัสดี	เป็นคำ	2 พยางค์อาจนับเป็น 1 คำ
ปรารภนา	เป็นคำ	3 พยางค์อาจนับเป็น 2 คำ

ยุคบาท เป็นคำ 4 พยางค์อาจนับเป็น 3 คำ
 บัญญาสชาติก เป็นคำ 5 พยางค์อาจนับเป็น 4 คำ
 ระริกกระรี่ เป็นคำ 4 พยางค์อาจนับเป็น 4 คำ

2. แบ่งจังหวะการออกเสียงตามชนิดของคำประพันธ์

โคลงสี่สุภาพ

วรรค 5 คำ แบ่งเป็น 2 จังหวะ จังหวะ 2 คำ และ 3 คำ หรือจังหวะ 3 คำ และ 2 คำ

วรรค 4 คำ แบ่งเป็น 2 จังหวะ จังหวะ 2 คำ

วรรค 2 คำ แบ่งเป็นจังหวะเดียว 2 คำ

ตัวอย่าง

จากมา	มาแล้ว	ล้าบาง
บางยี่เรือ	ราพลาง	พี่พร้อม
เรือแพง	ช่วยพานาง	เมี่ยงม่าน / มานา
บางบับ	คำคล้อง	คล่าวน้ำ / ตาคลอ

กาพย์ยานี

วรรค 5 คำ แบ่งเป็น 2 จังหวะ คือ จังหวะ 2 คำ และ 3 คำ ตามลำดับ

วรรค 6 คำ แบ่งเป็น 2 จังหวะ จังหวะ 3 คำ

ตัวอย่าง

มัสมัน / แกงแก้วตา / หอมยี่หระ / รสร้อนแรง
 ชายใด / ได้กลิ่นแกง / แรงอยากให้ / ใฝ่ฝันหา

กลอนสุภาพหรือกลอนแปด

วรรคหนึ่งๆ แบ่งเป็น 3 จังหวะ คือ จังหวะ 3 คำ 2 คำ และ 3 คำ ตามลำดับ

ตัวอย่าง

พलयามน้อย / สร้อยเศร้า / รับเจ้าคะ / ดิฉันจะ / พากเพียร / เรียนให้ได้
 ต่างพูดจา / พาที / ค่อยดีใจ / จนจวนใกล้ / โพล่เพล / ถึงเวลา

3. คำทำยวรรคที่ใช้อักษรสูงคำเป็น ควรเอื้อนเสียงให้สูงเป็นพิเศษ เช่น

ขวัญพ่อพलयามทรมาสวาท มาชมภาชนะทองอันผ่องใส
 ล้วนของขวัญจันทร์จวงพวงมาลัย ขวัญอย่าไปป่าเขาลำเนาเนิน
 คำ “สวาท” “ใส” ควรเอื้อนเสียงสูงเป็นพิเศษ

ใบความรู้ที่ 2

สำหรับนักเรียนอ่านเพื่อสังเกต

ก่อนที่จะอ่านบทร้อยกรองควรพิจารณาถึงเจตนาของกวีว่า บทร้อยกรองนั้นๆ หรือเนื้อเรื่องตอนนั้น กล่าวถึงอะไร เช่น ปลากำลังว่ายน้ำ นกกำลังบิน ทหารกำลังรบ ดาวเคลื่อน อากาศต่างๆ เหล่านี้ กวีย่อมมีเจตนาที่จะเขียนโดยเลือกคำ เพื่อให้เหมาะกับอาการเหล่านั้น ผู้อ่านจึงต้องอ่านเพื่อให้บังเกิดจังหวะของคำ เกิดอารมณ์คล้อยตาม บังเกิดภาพพจน์ หรือจินตนาการเกิดความคิด หรือสติปัญญา หรือเกิดการรับรู้ได้เฉยๆ

แบบบันทึกพฤติกรรมการอ่านร้อยกรอง

ชื่อ.....เลขที่.....มัธยมศึกษาปีที่ 3/.....

พฤติกรรม ครั้งที่	อ่านผิด อักขรวิธี (5)	อ่านตก อ่านเกิน (5)	อ่านตัว (5)	วรรคตอน (5)	ความกล้า (5)	อ่านตะกุก ตะกัก (5)	รวม คะแนน (30)	หมายเหตุ
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								

หมายเหตุ แบบประเมินนี้ใช้ประเมินหลายๆ ครั้ง เพื่อสังเกตพัฒนาการอ่านและการนำการสังเกต
ครั้งสุดท้ายมาเป็นคะแนนการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน

26 - 30 คะแนน = ดีมาก

21 - 25 คะแนน = ดี

16 - 20 คะแนน = พอใช้

ต่ำกว่า 16 คะแนน = ควรปรับปรุง

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การอ่าน

จำนวน 21 คาบ

แผนการสอนที่ 23 เรื่อง การอ่านออกเสียงร้อยกรอง/ท่องบท
ประพันธ์ (ตอนที่ 2) จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านร้อยกรองให้ไพเราะ ต้องอ่านให้ถูกต้อง ชัดเจน ได้อารมณ์ โดยใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์หรือความรู้สึกให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ส่วนการท่องบทประพันธ์ที่ชอบ เลือกบทประพันธ์ที่ชอบ แล้วท่องออกเสียงให้ถูกต้อง ชัดเจน ได้อารมณ์เช่นเดียวกับการอ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
อ่านร้อยกรองได้คล่องแคล่วชัดเจน ถูกต้อง ตามหลักการอ่าน
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 นักเรียนมุ่งมั่นและทุ่มเทในการฝึกปฏิบัติการอ่านร้อยกรองได้ (ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)
  - 2.2 นักเรียนยอมรับคำวิจารณ์ และเต็มใจแก้ไขปรับปรุงงาน (ความขยัน อดทน ประหยัด และอดออม)
  - 2.3 นักเรียนอ่านได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.4 นักเรียนบอกเหตุผลในการเลือกท่องจำบทประพันธ์ได้ (การควบคุมตนเองได้)

เนื้อหา

1. การอ่านออกเสียงร้อยกรอง เรื่อง รามเกียรติ์
2. การท่องบทประพันธ์

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ให้แต่ละกลุ่มเลือกอ่านบทหรือกรองจากเรื่องรามเกียรติ์ ตอนทศกัณฐ์ล้ม โดยให้แต่ละคนฝึกอ่านคนละ 1-2 ครั้ง แล้วให้เพื่อนชี้ข้อบกพร่อง ร่วมกันแก้ไข	- การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ - ทักษะการเรียนรู้ - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง - การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา - ความขยัน อดทน ประหยัดและอดออม
2. นักเรียนแต่ละคนฝึกอ่านให้สมาชิกในกลุ่มฟังอย่างน้อย 5 ครั้ง และให้กลุ่มบันทึกลงในตาราง พฤติกรรมการอ่านของทุกคนในกลุ่มส่งครูเพื่อให้งำลึงใจ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	- การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา - ทักษะการจัดการ
3. ครูมอบหมายงานให้นักเรียนเลือกท่องจำบทหรือกรองที่ชอบอย่างน้อย 5 บท และคัดลอกกลงสมุด พร้อมทั้งบอกที่มาและเหตุผลที่ประทับใจ แล้วท่องจำให้เพื่อนและครูฟังหน้าชั้นเรียนวันละ 5 คน	- ทักษะการเรียนรู้ - ทักษะการคิด - การควบคุมตนเองได้

สื่อ

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3
2. ตารางบันทึกพฤติกรรมการอ่าน
3. แบบบันทึกบทประพันธ์ที่ชอบ

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินพฤติกรรมการอ่าน
2. สังเกตการร่วมกิจกรรม
3. ประเมินการท่องจำบทประพันธ์ที่ชอบ

กิจกรรมเสนอแนะ

1. ควรให้นักเรียนได้ฝึกท่องจำบทประพันธ์ที่ชื่นชอบอย่างสม่ำเสมอทุกวัน
2. ให้นักเรียนท่องอาขยานตามที่กำหนดทุกวัน

ภาคผนวก

แบบบันทึกพฤติกรรมการอ่านร้อยกรอง

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

พฤติ กรรม ครั้งที่	อ่านผิด อักษรวิธี (5)	อ่านตก อ่านเกิน (5)	อ่านตัว ตัว (5)	วรรคตอน (5)	ควบล้ำ (5)	อ่านตะกุก ตะกัก (5)	รวม คะแนน (30)	หมายเหตุ
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								

หมายเหตุ แบบประเมินนี้ใช้ประเมินหลายๆ ครั้ง เพื่อสังเกตพัฒนาการอ่านและการนำการสังเกต
ครั้งสุดท้ายมาเป็นคะแนนการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน

26 - 30 คะแนน = ดีมาก

21 - 25 คะแนน = ดี

16 - 20 คะแนน = พอใช้

ต่ำกว่า 16 คะแนน = ควรปรับปรุง

ท่องจำบทประพันธ์ที่ชอบ พร้อมทั้งบอกเหตุผล

ให้นักเรียนเขียนคำประพันธ์ที่นักเรียนชอบและท่องจำได้ (ความยาว 10-12 บรรทัด) พร้อมทั้งบอกเหตุผลที่ชอบ

บทประพันธ์ที่ชอบ

ที่มา

เหตุผล

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การอ่าน

จำนวน 21 คาบ

แผนการสอนที่ 24 เรื่อง การอ่านออกเสียงร้อยกรอง
(ตอนที่ 1)

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านร้อยกรองให้ไพเราะนั้น ต้องศึกษาหลัก หรือวิธีการอ่านและอ่านให้ถูกต้อง ชัดเจน การแบ่งวรรคให้ถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ ฟังอ่านให้คล่องแคล่ว ชัดเจน และได้อารมณ์ คือ ใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์หรือความรู้สึกให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง จึงจะทำให้ผู้ฟังเกิดภาพพจน์ และได้อารมณ์สตามไปด้วย และเห็นคุณค่าของบทร้อยกรองนั้นๆ ยิ่งขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

อ่านร้อยกรองโดยใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์ความรู้สึกได้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ

2.1 อ่านทำนองเสนาะได้ (ทักษะการสื่อสาร)

2.2 วิเคราะห์ข้อดี ข้อบกพร่องในการอ่านและให้คำแนะนำแก่ผู้อื่นได้ (ทักษะการเรียนรู้)

2.3 ยอมรับคำติชมของผู้อื่นได้ (การควบคุมตนเองได้)

2.4 มุ่งมั่นและทุ่มเทกับการอ่านคำประพันธ์อย่างเหมาะสม (ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)

เนื้อหา

1. การอ่านออกเสียงร้อยกรอง เรื่อง รามเกียรติ์ ตอนทศกัณฐ์ล้ม (ต่อ)

2. การท่องบทประพันธ์

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ให้นักเรียนทออบทประพันธ์ที่ชอบให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน จำนวน 5 คน	- ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง - การควบคุมตนเองได้
2. ให้นักเรียนแข่งขันอ่านออกเสียงบทร้อยกรองเป็นรายบุคคล โดยเลือกบทร้อยกรองจากเรื่องรามเกียรติ์ ตอนทศกัณฐ์ล้ม ความยาวประมาณ 6-8 บรรทัด อ่านออกเสียงโดยใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์และความรู้สึกให้เหมาะสม	- ทักษะการสื่อสาร
3. ให้นักเรียนแข่งขันเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน นักเรียนกลุ่มอื่นที่ยังไม่ได้แข่งขันผลัดเปลี่ยนกันให้คะแนนประเมินโดยพิจารณาตามเกณฑ์ (ภาคผนวก)	- การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
4. เมื่อแข่งขันเสร็จแล้ว รวมคะแนนตัดสิน ผลการแข่งขัน ประกาศผลผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดแต่ละกลุ่ม	- ทักษะการคิด
5. ให้นักเรียนช่วยกันวิจารณ์ว่า คนที่ชนะการแข่งขัน อ่านได้อย่างไร และคนที่ได้คะแนนไม่ได้นั้น มีข้อบกพร่องอย่างไร	- ทักษะการเรียนรู้ - ความขยัน อดทน ประหยัด และอดออม - การช่วยเหลือผู้อื่น - เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา

สื่อ

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3
2. แบบประเมินการอ่านร้อยกรอง

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินผลการอ่านออกเสียงร้อยกรองรายกลุ่ม
2. สังเกตการร่วมกิจกรรม
3. สังเกตความสนใจ

ภาคผนวก

เกณฑ์ประเมินการอ่านออกเสียงร้อยกรอง (ทักษะการสื่อสาร)

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ความถูกต้อง ชัดเจน (10)	ฉันทลักษณ์ การแบ่งวรรค (10)	อารมณ์ ความรู้สึก (10)	รวม (30)
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การอ่าน

จำนวน 21 คาบ

แผนการสอนที่ 25 เรื่อง การอ่านออกเสียงร้อยกรอง (ตอนที่ 2) จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านร้อยกรองให้ไพเราะนั้น ต้องศึกษาหลักหรือวิธีการอ่านและอ่านให้ถูกต้อง ชัดเจน การแบ่งวรรคให้ถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ ฝึกอ่านให้คล่องแคล่ว ชัดเจน และได้อารมณ์ คือ ใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์หรือความรู้สึกให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง จึงจะทำให้ผู้ฟังเกิดภาพพจน์และได้ อรรถรสตามไปด้วย และเห็นคุณค่าของบทร้อยกรองนั้นๆ ยิ่งขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

อ่านร้อยกรอง โดยใช้ น้ำเสียงแสดงอารมณ์ ความรู้สึก ได้ถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์

2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ

2.1 อ่านบทร้อยกรองได้ถูกต้องตามรูปแบบ (ทักษะการสื่อสาร)

2.2 บอกฉันทลักษณ์ของบทร้อยกรองที่อ่านได้ (ทักษะการเรียนรู้)

2.3 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับฉันทลักษณ์ (ทักษะการเรียนรู้)

เนื้อหา

ฉันทลักษณ์ของโคลงสี่สุภาพ กลอนสุภาพ

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ครูทบทวนหลักและวิธีการอ่านร้อยกรอง โดยให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ “ในบทร้อยกรองแต่ละชนิดจะมีฉันทลักษณ์ หรือแบบแผนบังคับ เฉพาะร้อยกรองชนิดนั้นๆ บังคับอยู่ เช่น จำนวนคำ จำนวนวรรค สัมผัส ครู ลหุ คำเป็น คำตาย เป็นต้น ลักษณะของแบบ	- ทักษะการสื่อสาร - ทักษะการคิด

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
แผนบังคับดังกล่าวนี้ จะทำให้ต้องมีการเน้นหรือเว้นจังหวะแบ่งวรรคตอนตามลักษณะฉันทลักษณ์ของบทร้อยกรองแต่ละชนิด” ให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ว่า การที่นักเรียนจะอ่านบทร้อยกรองได้ถูกต้องนั้น จำเป็นต้องรู้อะไรบ้าง 2. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม ให้ศึกษาใบความรู้เรื่องฉันทลักษณ์ของบทร้อยกรอง และการแบ่งวรรคตอนตามลักษณะของฉันทลักษณ์นั้นๆ ดังนี้ - กลุ่มที่ 1 ศึกษาเรื่อง กลอนสุภาพ - กลุ่มที่ 2 ศึกษาเรื่อง โคลงสี่สุภาพ 3. ให้นักเรียนฝึกอ่านกลอนสุภาพหรือโคลงที่ชอบคนละ 1 บท 4. นักเรียนทุกคนช่วยกันสรุปและจดบันทึกความรู้จากการเรียนนำประโยชน์ที่ได้รับไปใช้โอกาสต่างๆ ต่อไป	- การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ - ทักษะการเรียนรู้ - ทักษะการสื่อสาร - ทักษะการเรียนรู้ - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง

สื่อ

1. ใบความรู้
2. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3

การวัดและประเมินผล

1. การอภิปราย
2. ประเมินการอ่านบทร้อยกรอง
3. ตรวจผลงานการจดบันทึก

กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับฉันทลักษณ์ของบทร้อยกรองอื่นๆ เพิ่มเติม

ใบความรู้
เรื่อง กลอนสุภาพ

กลอนสุภาพ มีลักษณะบังคับของร้อยกรอง ดังนี้

บาทที่ 1 เรียกว่า บาทเอก มี 2 วรรค คือ วรรคสดับ และวรรครับ

บาทที่ 2 เรียกว่า บาทโท มี 2 วรค คือ วรครอง และวรคส่ง

พยางค์ ในกลอนวรรคหนึ่งๆ จะบรรจุคำได้ตั้งแต่ 6 ถึง 9 คำ กลอนแปดมีวรรคละ 8 คำ รวม 4 วรรคเป็น 32 คำ ถ้าเป็นกลอนหก ก็มีวรรคละ 6 คำ รวม 4 วรรค เป็น 24 คำ

ล้มผัส ดูได้จากผัง ดังนี้

ผังของกลอนสุภาพ

การแบ่งวรรคตอน

3 / 2 / 3

3 / 2 / 3

การแบ่งวรรคตอน

2 / 3	2 (2)
2 / 3	2
2 / 3	2 (2)
2 / 3	2 / 2

คำเอกและคำโท มีตามตำแหน่งที่เขียนตามผัง รวมทั้งหมด มีคำเอก 7 คำ และคำโท 4 คำ นอกนั้นเป็นคำสุภาพอีก 19 คำ คำสุภาพก็คือคำธรรมดา ไม่จำเป็นต้องเป็น เอก โท จะเป็นเสียงวรรณยุกต์อะไรก็ได้

คำเป็นคำตาย คำตายใช้แทนคำเอกทุกแห่งที่บังคับ ไม่ว่าคำตอบนั้นๆ จะมีเสียงวรรณยุกต์อะไร อาจเป็นคำตายเสียงเอก เช่น จาก โศก คำตายเสียงโท เช่น โชค ลาก หรือคำตายเสียงตรี เช่น คิด ทรัพย์ เป็นต้น

ตัวอย่างแบบประเมินการอ่านทำนองเสนาะ

เลขที่	ชื่อ - สกุล	อ่านถูกต้อง ชัดเจน (10)	ทำนอง จังหวะ วรรคตอน (10)	น้ำเสียง ความไพเราะ (10)	รวม (30)	หมายเหตุ
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การอ่าน

จำนวน 21 คาบ

แผนการสอนที่ 26 เรื่อง การอ่านออกเสียงร้อยกรอง (ตอนที่ 3) จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านร้อยกรองให้ไพเราะนั้น ต้องศึกษาหลักหรือวิธีการอ่านและอ่านให้ถูกต้อง ชัดเจน การแบ่งวรรคให้ถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ ฝึกอ่านให้คล่องแคล่ว ชัดเจน และได้อารมณ์ คือ ใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์หรือความรู้สึกให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง จึงจะทำให้ผู้ฟังเกิดภาพพจน์และได้ อรรถรสตามไปด้วย และเห็นคุณค่าของบทร้อยกรองนั้นๆ ยิ่งขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
  - 1.1 อ่านร้อยกรองได้ถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์
  - 1.2 อ่านร้อยกรองโดยใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์ ความรู้สึกได้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้)
  - 2.2 มีความเชื่อมั่นในตนเอง (การควบคุมตนเองได้)
  - 2.3 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ (ทักษะการเรียนรู้)

เนื้อหา

บทร้อยกรอง เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนกำเนิดพลายงาม

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. สนทนาถึงความไพเราะของการอ่านทำนองเสนาะที่ถูกต้องตามลักษณะของคำประพันธ์ ซึ่งผู้ที่สามารถอ่านทำนองเสนาะนั้น ถือเป็นความสามารถพิเศษ และเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางภาษาอีกด้วย	- ทักษะการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 - 5 คน แต่ละกลุ่ม ค้นคว้าตัวอย่างบทร้อยกรอง จากเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน ตอน พลายงามพบพ่อ ในหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 ที่แสดงอารมณ์ต่อไปนี้ ตอนละ 1 บท เช่น - อารมณ์เศร้าโศก - อารมณ์โกรธ - อารมณ์ตกใจ - อารมณ์ยินดี	- ทักษะการจัดการ - การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ - ทักษะการเรียนรู้ - ทักษะการคิด - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง
3. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนอ่านบทร้อยกรองที่ค้นคว้ามาได้ โดยใช้เสียงให้เหมาะสมกับอารมณ์แต่ละชนิดด้วย	- การควบคุมตนเองได้ - ทักษะการสื่อสาร
4. ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลว่า ใครอ่านบทร้อยกรองแสดงอารมณ์ได้ดีที่สุด	- ทักษะการสื่อสาร - การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา

สื่อ

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3
2. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินผลการอ่านร้อยกรอง
2. สังเกตความร่วมมือในกลุ่ม

ภาคผนวก

ใบงาน

ให้นักเรียนค้นคว้าบทร้อยกรอง จากเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน ตอนพลายงามพบพ่อ ในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 แล้วบันทึกเป็นผลงานกลุ่มที่แสดงอารมณ์ต่อไปนี้

1. อารมณ์เศร้าโศก
2. อารมณ์โกรธ
3. อารมณ์ตกใจ
4. อารมณ์ยินดี

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การอ่าน

จำนวน 21 คาบ

แผนการสอนที่ 27 เรื่อง การอ่านออกเสียงร้อยกรอง
(ตอนที่ 4)

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านวรรณกรรมร้อยกรองให้ไพเราะนั้น ต้องศึกษาหลักหรือวิธีการอ่านให้ถูกต้อง ซึ่งต้องประกอบด้วยน้ำเสียง ท่วงทำนอง อักษรวิธีถูกต้องตามฉันทลักษณ์ ถูกต้องคล้องแคล้ว และหมั่นฝึกอ่านให้คล้องแคล้ว ชัดเจน และได้อารมณ์ คือใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์หรือความรู้สึก ให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง จึงจะทำให้ผู้ฟังเกิดภาพพจน์และได้อรรถรสตามไปด้วย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
  - 1.1 บอกหลักการอ่านร้อยกรองได้
  - 1.2 อ่านร้อยกรองได้คล้องแคล้วชัดเจน ถูกต้องตามลักษณะของคำประพันธ์
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 อ่านถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์ (ทักษะการสื่อสาร)
  - 2.2 รวบรวมข้อมูลได้ (ทักษะการเรียนรู้)

เนื้อหา

การอ่านโคลงสี่สุภาพ เรื่อง โคลงโลกนิติ

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ครูซักถามเพื่อทบทวนถึงหลักการอ่านบทร้อยกรองโคลงสี่สุภาพแบบธรรมดาและเป็นการทบทวนเนื้อหาที่ถูกต้อง	- ทักษะการสื่อสาร
2. ให้นักเรียนอ่านโคลงสี่สุภาพเรื่องโคลงโลกนิติแบบธรรมดาตามกิจกรรมต่อไปนี้ - แบ่งวรรคตอนให้ถูกต้อง - อ่านออกเสียงถูกต้องชัดเจนตามอักขรวิธี	- ทักษะการสื่อสาร - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง
3. ครูและนักเรียนร่วมกันถอดความ ทำความเข้าใจกับเนื้อหาโคลงโลกนิติที่อ่านเพื่อให้เกิดความซาบซึ้งในการอ่านมากขึ้น	- ทักษะการสื่อสาร
4. นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียงการอ่านทำนองเสนาะเรื่องโคลงโลกนิติ	- ทักษะการสื่อสาร - การควบคุมตนเองได้
5. นักเรียนฝึกอ่านทำนองเสนาะตามตัวอย่าง	- ทักษะการสื่อสาร - ความขยัน อดทน - ประหยัดและอดออม

สื่อ

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3
2. แถบบันทึกเสียง
3. แบบประเมินผลการอ่าน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ
2. ประเมินผลการอ่าน
3. ตรวจผลงานการจดบันทึก

ภาคผนวก

**แบบประเมินผลการอ่านบทร้อยกรอง
(เน้นทักษะการสื่อสาร)**

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	น้ำเสียง (5)	ท่วง ทำนอง (5)	อักขร วิธี (5)	ฉันท- ลักษณ์ (5)	คล้อง แคล่ว ชัดเจน (5)	รวม (25)	หมายเหตุ
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								
16								
17								
18								

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การอ่าน

จำนวน 21 คาบ

แผนการสอนที่ 28 เรื่อง การอ่านออกเสียงร้อยกรอง (ตอนที่ 5) จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านออกเสียงร้อยกรองให้ไพเราะ จะต้องศึกษาหลักการอ่านให้ถูกต้อง ซึ่งประกอบด้วย ท่าทาง ความดังของเสียง ถูกต้องชัดเจน และใช้เสียงได้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องและหมั่นฝึกอ่าน ให้คล่องแคล่ว ชัดเจน และได้อารมณ์ คือใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์หรือความรู้สึกให้สอดคล้องกับ เนื้อเรื่อง จะช่วยให้ผู้ฟังเกิดภาพพจน์และได้รรถรส ทำให้เห็นคุณค่าของบทร้อยกรองนั้นๆ ยิ่งขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
  - 1.1 อ่านร้อยกรองได้คล่องแคล่วชัดเจน ถูกต้องตามหลักการอ่าน
  - 1.2 อ่านร้อยกรองได้โดยใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์ ความรู้สึกให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องได้
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 อ่านถูกต้องตามหลักการอ่าน (ทักษะการสื่อสาร)
  - 2.2 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.3 ยอมรับคำแนะนำ คำวิจารณ์ และเต็มใจแก้ไขผลงานของตน (ทักษะการสื่อสาร)

เนื้อหา

การอ่านร้อยกรอง เรื่อง โคลงโลกนิติ

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ให้นักเรียนอาสาสมัครประมาณ 5 คน ออกมาขึ้นหน้าชั้น ครูแจกบัตรที่มีโคลงโลกนิติให้คนละ 1 บท ต่อจากนั้นแจกบัตรที่บอกเนื้อความของโคลงที่เป็นร้อยแก้วให้แก่นักเรียนที่นั่งอยู่ลึก 6 เรื่อง ให้นักเรียนที่นั่งอยู่ลุกขึ้นยืนอ่านข้อความร้อยแก้วในบัตร นักเรียนที่ยืนอยู่หน้าชั้น ถ้าเห็นว่าเนื้อความนั้นตรงกับโคลงที่ตนถืออยู่ ก็อ่านโคลงนั้นเป็นทำนองเสนาะ ครูและเพื่อนช่วยกันติชม แก้ไขข้อบกพร่อง	- ทักษะการคิด - ทักษะการสื่อสาร
2. นักเรียนทุกคนฝึกอ่านทำนองเสนาะโคลงสี่สุภาพ โคลงโลกนิติพร้อมกัน โดยครูคอยแนะนำข้อบกพร่องหรือเปิดแถบบันทึกเสียงให้ฟังเพิ่มเติม	- ความขยัน อดทน - ประหยัดและอดออม - ทักษะการเรียนรู้
3. นักเรียนจับคู่กันฝึกอ่านโคลงสี่สุภาพ เรื่อง โคลงโลกนิติ ด้วยการผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้อ่าน ผู้ฟังพร้อมทั้งติชมซึ่งกันและกัน	- ทักษะการสื่อสาร
4. ให้นักเรียนอ่านเป็นรายบุคคล โดยครูบันทึกผลการอ่านไว้เป็นหลักฐาน	- การควบคุมตนเองได้ - การช่วยเหลือผู้อื่น
5. มอบหมายให้นักเรียนท่องจำบทประพันธ์ที่ชอบ พร้อมทั้งฝึกฝนให้เกิดทักษะ เพื่อจะได้นำไปใช้ในโอกาสต่อไป	- เสียดสละ มุ่งมั่นพัฒนา - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง

สื่อ

1. ใบงาน
2. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3
3. แบบประเมินผลการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว การอ่านทำนองเสนาะ

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินผลการอ่าน
2. สังเกตพฤติกรรม
3. ประเมินการท่องจำบทประพันธ์

ให้นักเรียนจับคู่กับเพื่อน ฝึกการอ่านออกเสียงร้อยกรองจากข้อความตอนใดตอนหนึ่งในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 แล้วให้เพื่อนเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการอ่านของนักเรียน ลงในตาราง

รายละเอียดในการอ่าน	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง
1. ทำทาง				
2. ความดังของเสียง				
3. ความถูกต้อง ชัดเจน				
4. การใช้เสียงให้สอดคล้องกับเรื่อง				

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

ผู้แสดงความคิดเห็น

ใบงาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านโคลงต่อไปนี้เป็นทำนองเสนาะ

1. ชนุนสุกส้างแห่ง	สาขา
ภายนอกเห็นหนามหนา	หนั่นแท้
ภายในย่อมรส	เอมโอช
สาธุชนนั่นแล	เลิศด้วยดวงใจ
2. ไม้ค้อมมีลูกน้อม	นวยตาม
คือสัปบุรุษสอนตาม	ง่ายแท้
ไม้ผุดังคนทรา	สอนยาก
คัดก็หักแหลกแล	ท่อนรื้อโดยตาม
3. ความรู้ผู้ปราชญ์นั้น	รักเรียน
ฝนทั้งเท่าเข็มเพียร	ฝ่ายหน้า
คนเกียจเกลียดหน่ายเรียน	วนจิต
กลอุทกในตะกร้า	เปี่ยมล้นฤมี
4. พระสมุทรสติกลั่น	คณนา
สายดั่งทิ้งทอดมา	หยั่งได้
เขาสูงอาจวัดวา	กำหนด
จิตมนุษย์นั้นไซร้	ยากแท้หยั่งถึง
5. คนใดละทิ้งพ่อ	มารดา
อันทุพลชรา-	ภาพแล้ว
ขับไล่ไปมีปรา-	นิเนตร
คนดั่งนี้ฤาแคล้ว	คลาดพันภัยยัน
6. คนใดคนหนึ่งผู้	ใจฉกรรจ์
เคียดซ่าคนอนันต์	หนักแท้
ไปปานบุรุษอัน	ผจญจิต เองนา
เถียรท่านเ็นยอแล	ว่าผู้มีชัย

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)   ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 หน่วย/เรื่อง การอ่าน
 แผนการสอนที่ 29 เรื่อง การอ่านวรรณกรรมอย่าง
 มีวิจารณ์ญาณ (ตอนที่ 1)

ภาคเรียนที่ 1
 จำนวน 21 คาบ
 จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณต้องอาศัยการวิเคราะห์เป็นพื้นฐาน ผนวกกับการประเมินค่าโดยอาศัยสติปัญญาและเหตุผล จึงจะสามารถวิพากษ์วิจารณ์ และวินิจฉัยเรื่องที่อ่าน สามารถสรุปเปรียบเทียบ ทำให้เกิดความซาบซึ้ง และเห็นคุณค่าของวรรณกรรม จึงควรฝึกฝนให้เกิดความชำนาญสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
  - 1.1 บอกหลักการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณได้
  - 1.2 บอกลักษณะของวรรณกรรมประเภทต่างๆ ได้
  - 1.3 อธิบายรูปแบบของเรื่องที่อ่านได้
2. จุดประสงค์การพัฒนาศัถยภาพ
  - 2.1 นักเรียนสรุปหลักการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณได้ (ทักษะการสื่อสาร)
  - 2.2 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานกลุ่มได้ (การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้)
  - 2.3 นักเรียนจำแนกประเภทของวรรณกรรมได้ (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.4 นักเรียนวิเคราะห์ลักษณะที่แตกต่างของวรรณกรรมแต่ละประเภทได้ (ทักษะการเรียนรู้)

เนื้อหา

1. หลักการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ
2. ประเภทของวรรณกรรม

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ให้นักเรียนอ่านใบความรู้ เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (ภาคผนวก)	- ทักษะการเรียนรู้
2. ให้นักเรียนสรุปว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะต้องอาศัยความสามารถอย่างไรบ้าง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ 1. .... 2. .... 3.	- ทักษะการสื่อสาร
3. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มๆ ละ 4-5 คน ศึกษาเรื่องรูปแบบของวรรณกรรมประเภทต่างๆ จากใบความรู้	- การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
4. ครูและนักเรียนรวบรวมวรรณกรรมมาหลายๆ ประเภท แล้วช่วยกันพิจารณาว่ามีลักษณะต่างกันอย่างใด	- ทักษะการเรียนรู้ - ทักษะการคิด
5. นักเรียนช่วยกันแยกประเภทของวรรณกรรมเหล่านั้น	- การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา
6. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงลักษณะของงานเขียนแต่ละประเภท แล้วช่วยสรุปข้อความรู้และบันทึกไว้	- ทักษะการคิด - ทักษะการสื่อสาร

สื่อ

1. ใบความรู้เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
2. ใบความรู้เรื่อง ประเภทของวรรณกรรม
3. วรรณกรรมประเภทต่างๆ

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตความตั้งใจ ความสนใจในการปฏิบัติงานกลุ่ม
2. ตรวจผลงาน

ภาคผนวก

ใบความรู้ที่ 1

การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ คือ การอ่านที่ใช้ดุลยพินิจหาเหตุผล และพิจารณาคุณค่าของเรื่องทีอ่านได้ถูกต้อง สามารถเปรียบเทียบได้อย่างมีหลักเกณฑ์และตัดสินใจว่า เรื่องนั้นหรือตอนใดตอนหนึ่งของเรื่องนั้นผิดหรือถูก ดีหรือไม่ดี สำคัญหรือไม่สำคัญ สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น หรือแยกความคิดเห็นออกจากข้อเท็จจริง โดยใช้ปัญญา เหตุผล และหลักวิชา แต่ไม่ใช้อารมณ์เป็นเครื่องตัดสิน

การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณต้องอาศัยการวิเคราะห์เป็นพื้นฐาน และผนวกด้วยการประเมินค่าเรื่องทีอ่านอีกชั้นหนึ่ง คือ เมื่อสามารถวิเคราะห์เรื่องได้แล้ว สามารถตีความของเรื่องโดยอาศัยสติปัญญาและเหตุผล รวมทั้งความรู้ที่มีอยู่มาไตร่ตรองได้อีกด้วย เช่น สามารถวิพากษ์วิจารณ์เรื่องนั้นได้ สามารถสรุปเปรียบเทียบได้ หรือสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลได้

จากข้อความข้างต้น ให้นักเรียนสรุปว่าการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ จะต้องอาศัยความสามารถอย่างไรบ้าง

การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ คือ

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

ใบความรู้ที่ 2

เรื่อง ประเภทของวรรณกรรม

การแบ่งประเภทของวรรณกรรม แบ่งได้ 2 วิธี คือ

1. แบ่งตามความมุ่งหมาย
  2. แบ่งตามลักษณะที่แตกต่าง
- **แบ่งตามความมุ่งหมาย** แบ่งได้ 2 ประเภทคือ
    1. สารคดี
    2. บันเทิงคดี
  - **แบ่งตามลักษณะที่แต่ง** แบ่งได้ 2 ประเภท คือ
    1. ร้อยแก้ว
    2. ร้อยกรอง

ลักษณะของวรรณกรรมแต่ละประเภท

1. สารคดี

สารคดี คือ วรรณกรรมที่มุ่งให้ความรู้แก่ผู้อ่านเป็นสำคัญ แต่ในขณะเดียวกันก็ให้ความบันเทิงเป็นผลพลอยได้ไปด้วย สารคดีมีส่วนคล้ายตำราที่มุ่งให้ความรู้ แต่มีสิ่งที่ต่างจากตำรา คือ ตำรามุ่งให้ความรู้โดยไม่แทรกความบันเทิงไว้ด้วย

2. บันเทิงคดี

บันเทิงคดี คือ วรรณกรรมที่มุ่งให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านมากกว่าความรู้ บันเทิงคดีมีเนื้อหาที่เป็นสาระสำคัญแทรกอยู่ด้วยในรูปแบบของคติชีวิตและเกร็ดความรู้

3. ร้อยแก้ว

ร้อยแก้ว คือ ความเรียงที่ใช้ภาษาพูดธรรมดา แต่มีรูปแบบโดยเฉพาะ มีความสละสลวยไพเราะ เหมาะด้วยความหมาย ร้อยแก้วแบ่งออกเป็น

3.1 บทความ หรือความเรียง	3.4 เรื่องสั้น
3.2 สารคดี	3.5 นวนิยาย
3.3 นิทาน	3.6 บทละครพูด

บทความหรือความเรียง

บทความ คือ หนังสือที่เรียบเรียงตามหัวข้อที่กำหนดไว้แน่นอน อาจมีทั้งความรู้และความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน

สารคดี

สารคดีเป็นส่วนหนึ่งของร้อยแก้ว มีลักษณะคล้ายบทความวิชาการ บทความชีวประวัติ แต่มีเนื้อหามากกว่า

นิทาน

นิทานหรือนิยาย คือ เรื่องที่เล่าสืบทอดกันมา โดยมีผู้แต่งขึ้นไม่ใช่เรื่องจริง แต่นิทานบางเรื่อง เช่น นิทานพื้นเมืองชุดขุนช้างขุนแผน บางส่วนอาจมีเค้าจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

นวนิยาย

นวนิยาย คือ เรื่องที่แต่งขึ้นโดยมีเค้าความจริงจากชีวิตของมนุษย์หรือสัตว์ นวนิยายมีลักษณะร่วมกับนิทานหรือนิยายตรงที่ความสมจริง

เรื่องสั้น

มีลักษณะคล้ายนิทาน คือ เนื้อเรื่องและตัวละครที่ผู้แต่งสมมุติขึ้น แต่การดำเนินเรื่องไม่เหมือนกัน เรื่องสั้นกล่าวถึงลักษณะนิสัยกิริยาอาการและคำพูดของตัวละครละเอียดชัดเจนกว่านิทาน และเป็นไปตามปกตินิสัยที่อาจเกิดขึ้นได้จริง ส่วนนิทานอาจกล่าวถึงเรื่องที่พันวิสัย หรืออิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์

บทละคร

บทละคร เป็น วรรณกรรมที่แต่งขึ้นเพื่อกำหนดให้ตัวละครดำเนินเรื่องของรูปแบบการสนทนา การแสดงท่ารำและส่วนประกอบอื่นๆ เช่น ฉาก แสง และเสียง บทละคร แต่งขึ้นเพื่อการแสดงโดยเฉพาะ อย่างไรก็ตามบทละครยังใช้อ่านเพื่อความบันเทิงได้อย่างวรรณกรรมบันเทิงทั่วไป

4. ร้อยกรอง

ร้อยกรอง หมายถึง ข้อความที่เรียบเรียงตามกำหนดของคณะและลักษณะบังคับของแต่ละประเภท ได้แก่ สำนวนคำ และจำนวนวรรค ในแต่ละบท ลักษณะบังคับ ได้แก่กำหนดสัมผัส กำหนดคำเอก โท หรือ ครุ ลหุ

ประเภทของร้อยกรอง แบ่งได้ดังนี้

1. โคลง	5. ร่าย
2. ฉันท์	6. ลิลิต
3. กาพย์	7. กาพย์ห่อโคลง
4. กลอน	8. กลบท

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การอ่าน

จำนวน 21 คาบ

แผนการสอนที่ 30 เรื่อง การอ่านวรรณกรรมอย่างมี
วิจารณ์ญาณ (ตอนที่ 2)

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ คือการอธิบายรูปแบบของเรื่องที่อ่าน บอกจุดประสงค์ของผู้เขียน บอกความหมายของถ้อยคำสำนวนในเรื่องที่อ่าน วิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่องที่อ่าน และแสดงความคิดเห็นและประเมินค่าอย่างมีเหตุผล เป็นการอ่านที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้และความคิดอย่างกว้างขวาง จึงควรฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
  - 1.1 อ่านวรรณกรรมที่กำหนดให้อย่างมีวิจารณ์ญาณ
  - 1.2 แสดงความคิดเห็นและประเมินผลได้อย่างมีเหตุผล
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 สามารถวิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่านได้ (ทักษะการคิด)
  - 2.2 มีความมุ่งมั่นในการที่จะทำงานให้สำเร็จ (ความขยัน อดทน ประหยัดและอดออม)
  - 2.3 สามารถพูดอภิปรายหน้าชั้นเรียนได้ (ทักษะการสื่อสาร)
  - 2.4 ร่วมกันวางแผนกำหนดงานได้ (การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้)

เนื้อหา

การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ เรื่อง สมเด็จเจ้าแดงโม

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. แบ่งกลุ่มนักเรียนให้อ่านในใจเรื่อง สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ร่วมกัน อภิปรายตามหัวข้อต่อไปนี้ - ชื่อผู้เขียน - รูปแบบและประเภทของวรรณกรรม - จุดประสงค์ของผู้เขียน - ถ้อยคำสำนวนโวหารที่ปรากฏในเรื่อง - วิเคราะห์เนื้อหา ประโยชน์และคุณค่าของเรื่อง	- ทักษะการเรียนรู้ - ความขยัน อดทน ประหยัด และอดออม
2. มอบหมายหน้าที่ให้สมาชิกในกลุ่มดำเนินงานและบันทึกผลการ อภิปรายในรูปแบบบันทึก	- ความรับผิดชอบ และมี วินัยในตนเอง - ทักษะการจัดการ - การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
3. ส่งตัวแทนอภิปรายหน้าชั้นเรียน	- การควบคุมตนเองได้ - ทักษะการเรียนรู้
4. ทดสอบความเข้าใจในการอ่านเรื่อง สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช โดยใช้ แบบทดสอบในภาคผนวก 5 ข้อ	- ทักษะการเรียนรู้

สื่อ

- หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3
- ใบงาน
- แบบทดสอบการอ่านเรื่อง สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

การวัดและประเมินผล

- ตรวจผลงานบันทึกการอภิปราย
- ทำแบบทดสอบหลังการอ่านเรื่อง สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

ภาคผนวก

ใบงาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนร่วมอภิปรายและแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ชื่อผู้เขียน
2. รูปแบบและประเภทของวรรณกรรม
3. จุดประสงค์ของผู้เขียน
4. ถ้อยคำสำนวน และโวหารที่ปรากฏในเรื่อง
5. วิเคราะห์เนื้อหา ประโยชน์และคุณค่าของเรื่อง
6. เนื้อเรื่องย่อ
7. ประโยชน์ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

แบบทดสอบหลังบทเรียนเรื่อง สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

จงเลือกกา X ทับหัวข้อหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

1. ผู้แต่งเรื่องสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชคือผู้ใด

ก. พระยาปริยัติธรรมธาดา	ข. เจ้าพระยาพระคลัง
ค. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช	ง. พระสุวรวงศ์มนตรี
2. จุดประสงค์ของการแต่งเรื่องสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชคืออะไร

ก. ให้เห็นวิถีชีวิตของคนในชนบท	ข. ให้เห็นความสำคัญของคนจน
ค. ให้เห็นตัวอย่างที่ดีคนสำคัญ	ง. ให้เห็นความเชื่อของคนในชนบท
3. รูปแบบในการเขียนเรื่องสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชเป็นแบบใด

ก. เรื่องสั้น	ข. ความเรียง
ค. บทความ	ง. สารคดี
4. เรื่องสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชใช้โวหารใด

ก. บรรยายโวหาร	ข. เทศนาโวหาร
ค. สาธกโวหาร	ง. ถูกทั้งข้อ ก และ ข
5. เทศน์ธรรมวัตรคืออะไร

ก. เทศน์ทุกวันพระ	ข. เทศน์ทำนองเสนาะ
ค. เทศน์ทำนองธรรมดา	ง. เทศน์ก่อนวันเข้าพรรษา

// // // // //

เฉลย

1. ก

2. ค

3. ข

4. ง

5. ค

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การอ่าน

จำนวน 21 คาบ

แผนการสอนที่ 31 เรื่อง การอ่านวรรณกรรมอย่างมี
วิจารณ์ญาณ (ตอนที่ 3)

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านจากสื่อต่างๆ เป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวัน เมื่อได้อ่านเรื่องใดแล้วควรบอกได้ว่าผู้ส่งสารมีเจตนาใด การฝึกการอ่านประเภทนี้ ต้องทำความเข้าใจความหมายของคำและสำนวน ตลอดจนจัดลำดับเหตุการณ์ในเรื่องได้ วิเคราะห์ วิจารณ์และวินิจฉัยเรื่องได้อย่างมีเหตุผล

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
  - 1.1 อ่านวรรณกรรมที่กำหนดให้ได้อย่างมีวิจารณ์ญาณ
  - 1.2 สามารถวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และวินิจฉัยจากเรื่องที่อ่านได้
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 วิเคราะห์ วิวิจารณ์และวินิจฉัยข้อมูลได้ (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.2 ปฏิบัติงานตามแผนและมุ่งมั่น ทุ่มเทจนงานสำเร็จ (ทักษะการจัดการ)
  - 2.3 ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม และให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้อื่นได้ (การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้)
  - 2.4 สามารถสรุปและประเมินผลงานได้ (ทักษะการคิด)
  - 2.5 ยอมรับคำวิจารณ์ของผู้อื่น (ความขยัน อดทน ประหยัดและอดออม)

เนื้อหา

1. การวิเคราะห์ถ้อยคำ วิเคราะห์ประโยค วิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่อง
2. การแสดงความคิดเห็นและประเมินค่าอย่างมีเหตุผลจากวรรณกรรมเรื่องรามเกียรติ์

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 - 5 คน 2. ให้แต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าเรื่องราวเกี่ยวกับหัวข้อต่อไปนี้ - อธิบายรูปแบบของเรื่อง - บอกจุดประสงค์ของผู้เขียน - สรุปเรื่องย่อ - บอกความหมายของถ้อยคำสำนวน - วิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่อง - แสดงความคิดเห็นและประเมินค่าเรื่องที่อ่าน 3. ให้แต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าแล้วอภิปรายแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อจากข้อ 2 4. ให้สรุปสาระสำคัญของเรื่องที่ได้รับมอบหมาย 5. ส่งตัวแทนกลุ่มรายงานหน้าชั้น กลุ่มอื่นๆ อภิปรายเพิ่มเติม 6. นักเรียนสรุปเรื่องจากรายงานแล้วจดบันทึก และตอบคำถามจากแบบฝึกหัด (ตามใบงาน)	- การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ - ทักษะการจัดการ - ทักษะการเรียนรู้ - ทักษะการคิด - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง - ทักษะการสื่อสาร - ทักษะการคิด - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง - การควบคุมตนเองได้ - การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา - ทักษะการสื่อสาร - ทักษะการจัดการ - ความขยัน อดทน ประหยัด และอดออม

สื่อ

- หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3
- ใบงาน

การวัดและประเมินผล

- ประเมินผลการเสนอผลงาน
- สังเกตการร่วมกิจกรรมกลุ่ม
- ตรวจผลงาน

ภาคผนวก

แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของกลุ่ม

กลุ่มที่ .....

พฤติกรรมที่ประเมิน	ระดับ		หมายเหตุ
	ดี	ปรับปรุง	
1. ความกระตือรือร้นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย			
2. การปฏิบัติตามกติกา			
3. มีการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล			
4. ปฏิบัติตามมติของกลุ่ม			
5. เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี			
6. มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ			
7. ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			
8. ความสมบูรณ์ของงาน			
9. สมาชิกกลุ่มให้ความร่วมมือ			
10. การนำเสนอผลงานของกลุ่ม			

สรุปผล.....

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน

วิชาภาษาไทย ชั้น..... กลุ่มที่.....

พฤติกรรมนักเรียน	มาก	ปานกลาง	น้อย	หมายเหตุ
การทำงานกลุ่ม				
1. ประธานกลุ่ม คือ ..... ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย				
2. เลขานุการกลุ่ม คือ ..... ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย				
3. การกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิก				
4. การวางแผนและจัดลำดับขั้นตอนการทำงาน				
5. การรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น				
6. การแสดงความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน				
7. การขัดแย้งภายในกลุ่ม				
8. การแบ่งปันอุปกรณ์การทำงาน				
9. การให้ความใส่ใจและเต็มใจทำงานกลุ่ม				
10. การควบคุมอารมณ์				
การเรียนรู้เนื้อหาวิชา				
1. สนใจเนื้อหาจากกิจกรรม				
2. ร่วมแสดงความคิดเห็นและอภิปรายเนื้อหาสาระ				
3. มีการซักถามสิ่งที่ไม่เข้าใจ				
4. ตอบคำถามของเพื่อนและครูได้อย่างถูกต้อง				
5. สามารถสรุปประเด็นและสาระของเนื้อหา				

พฤติกรรมโดยสรุปของนักเรียนในกลุ่มในการเรียนครั้งนี้

(.....) ดีมาก   (.....) ปานกลาง   (.....) ต้องปรับปรุงด้าน.....

ผู้ประเมิน.....

วันที่ประเมิน...../...../.....

คำถามท้ายบทเรื่อง รามเกียรติ์

จงเลือกกา X ทับหัวข้อหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

1. ผู้แต่งเรื่องรามเกียรติ์ ตอนทศกัณฐ์ล้มคือใคร

ก. รัชกาลที่ 1	ข. รัชกาลที่ 2
ค. รัชกาลที่ 3	ง. รัชกาลที่ 4
2. รูปแบบในการเขียนเรื่องรามเกียรติ์เป็นแบบใด

ก. บทละครร้อง	ข. บทละครรำ
ค. บทละครชาตรี	ง. บทละครนอก
3. เรื่องรามเกียรติ์ฉบับนี้ผู้แต่งมีจุดประสงค์ใด

ก. ใช้เป็นบทละครพูด	ข. ใช้เล่นโขน
ค. ใช้เป็นละครดึกดำบรรพ์	ง. รวบรวมเรื่องเข้าไว้ด้วยกัน
4. ข้อความที่ว่า “อันคำบุราณกล่าวไว้ อย่าได้หลงกลทั้งสี่” กลทั้งสี่คืออะไร

ก. เกิด แก่ เจ็บ ตาย	ข. บาป บุญ คุณ โทษ
ค. รูป รส กลิ่น เสียง	ง. รูป สี เสียง เสียง
5. ข้อใดแสดงถึงความเป็นนักรบที่กล้าหาญของทศกัณฐ์

ก. มุ่งหมายพระลักษณ์พระราม อสุราจับศรแผลงไป	
ข. ความแค้นเป็นแสนสุดนักร คินคิดถึงรักก็ใจหาย	
ค. แข็งใจตรัสสั่งเสนา	ให้โบกธงสัญญาเป็นกำหนด
ง. ตัวเราชั่วเองจึงเสียชนม์	แล้วได้ร่อนรนทั้งแผ่นดิน

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การอ่าน

จำนวน 21 คาบ

แผนการสอนที่ 32 เรื่อง การอ่านวรรณกรรมอย่าง

จำนวน 1 คาบ

มีวิจารณ์ญาณ (ตอนที่ 4)

สาระสำคัญ

การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณเป็นการอ่านขั้นลึกซึ้งกว่าการอ่านเพื่อรับรู้ข้อความ เพราะต้องอ่านแล้วคิดหาเหตุผลเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ด้วยการพินิจสาร แล้ววิเคราะห์ตีความ รวมทั้งประเมินค่าเรื่องที่อ่านด้วย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

แสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ วิเคราะห์ วินิจฉัยเรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล

2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ

2.1 นักเรียนสามารถรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีเหตุผล (ทักษะการเรียนรู้)

2.2 นักเรียนอ่านแล้วสามารถเขียนอธิบายได้ (ทักษะการสื่อสาร)

2.3 นักเรียนให้คำแนะนำแก่ผู้อื่น และยอมรับแก้ไขงานของตน (การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา)

เนื้อหา

การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณเรื่อง ความสัตย์สุจริตของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. แบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม โดยกำหนดให้นักเรียนอ่านเรื่อง ความสัตย์สุจริตของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี จากหนังสือ แบบเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 จนจบ	- ทักษะการเรียนรู้
2. ให้นักเรียนอธิบายข้อความและสำนวนโวหารที่สำคัญ (ภาคผนวก)	- ทักษะการสื่อสาร
3. นักเรียนร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้	- การควบคุมตนเองได้
กลุ่มที่ 1 คนที่พูดเท็จ หุจริต ประพฤติมิชอบ จะได้รับผลเช่นไร	- การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
กลุ่มที่ 2 ความซื่อสัตย์ สุจริต ช่วยทำให้ชีวิตเป็นอย่างไร กลุ่มที่ 3 นิทานชาดกเรื่อง แม่เสียกับแม่โค ให้อุทาหรณ์อย่างไรแก่เราบ้าง กลุ่มที่ 4 ประเทศที่ประชาชนค้าขายในลักษณะไม่สุจริต จะทำให้เกิดผลอย่างไรต่อประเทศชาติ 4. ให้นักเรียนอภิปรายในกลุ่ม เพื่อสรุปสาระสำคัญแล้วนำเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน นักเรียนคนใดมีความเห็นไม่ตรงกับกลุ่มที่รายงานหรือจะเสนอความคิดเสริมให้อภิปรายแสดงความคิดเห็นได้ 5. ให้นักเรียนแต่ละคนไปหาข่าวจากหนังสือพิมพ์ที่เป็นข่าวเกี่ยวกับความทุจริตแบบต่างๆ ชี้ให้เห็นผลของความทุจริตเหล่านั้นแล้วสรุปนำไปเสนอที่ป้ายนิเทศ 6. ให้นักเรียนบอกพฤติกรรมของตนที่แสดงความไม่ซื่อสัตย์ แล้วสรุปผลเสียของการกระทำนั้นด้วย ผลของความสุจริต..... ผลของความทุจริต..... 7. ทบทวนบทเรียนโดยฝึกทำกิจกรรมท้ายบทเรียน	- ความขยัน อดทน - ประหยัดและอดออม - การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา - ทักษะการเรียนรู้ - การควบคุมตนเองได้ - ทักษะการคิด - ทักษะการสื่อสาร - การควบคุมตนเองได้

สื่อ

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3
2. ใบงาน
3. แบบประเมินการควบคุมตนเองได้

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินความสามารถในการอภิปรายระดมความคิดและการนำเสนอผลงานกลุ่มหน้าชั้น
2. สังเกตความตั้งใจ ความสนใจในการปฏิบัติงานกลุ่ม
3. ตรวจผลงานของนักเรียน

กิจกรรมเสนอแนะ

ควรกำหนดให้นักเรียนได้อ่านหนังสือ พระมหาชนก เสริมด้วย

ภาคผนวก

ใบงาน

ให้นักเรียนอธิบายข้อความต่อไปนี้

1. ความจริงเป็นสิ่งไม่ตาย
2. ควันความบ่ควรความ ฤจะปิดจะป้องคง
3. “ความเท็จ เป็นของหยาบยาก ประสมยาก”
4. ความสัตย์ ต้องประกอบ
5. รู้สีกละเท็จพลัน ผละกลับ จริ่งฤ
ผลเท็จส่งผลให้ พจนันันยังหมัน
6. งาสารฤท่อนเหียน หดคิน
คำกล่าวสาธุชนยีน อย่างนั้น
ทรชนกล่าวคำฝืน คำเล่า
หัวเต่ายาวแล้วสั้น เล่ห์ลั่นทรชน

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การอ่าน

จำนวน 21 คาบ

แผนการสอนที่ 33 เรื่อง การอ่านวรรณกรรมอย่างมี
วิจารณ์ญาณ (ตอนที่ 5)

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ต้องอาศัยการวิเคราะห์เป็นพื้นฐาน ผสมกับการประเมินค่า โดยอาศัยสติปัญญาและเหตุผลจึงจะสามารถวิพากษ์วิจารณ์ และวินิจฉัยเรื่องที่อ่าน สามารถสรุป เปรียบเทียบ ทำให้เกิดความซาบซึ้ง และเห็นคุณค่าของวรรณกรรม จึงควรฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
  - 1.1 บอกความหมายของถ้อยคำสำนวนในเรื่องที่อ่านได้
  - 1.2 แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 วางแผนปฏิบัติงานร่วมกันได้ (ทักษะการจัดการ)
  - 2.2 ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับอย่างเหมาะสม (การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้)
  - 2.3 วิเคราะห์ วิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้ (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.4 พุดนำเสนอเรื่องราวได้ (ทักษะการสื่อสาร)
  - 2.5 สรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านและนำเสนอเรื่องราวได้ (ทักษะการสื่อสาร)

เนื้อหา

อ่านวรรณกรรมอย่างมีวิจารณ์ญาณจากเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายงามพบพ่อ

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม อ่านเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายงาม พบพ่อจากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 หน้า 45-54 ตามที่กำหนดให้ ดังนี้ กลุ่มที่ 1 หน้า 45-46 กลุ่มที่ 2 หน้า 47-48 กลุ่มที่ 3 หน้า 49-50 กลุ่มที่ 4 หน้า 51-52 กลุ่มที่ 5 หน้า 53-54 (ตามตารางใบงาน) 2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันพิจารณาสรุปเนื้อเรื่องตอนที่กลุ่มได้รับมอบหมาย เรียบเรียงเป็นความเรียงร้อยแก้ว ก. ช่วยกันศึกษาถ้อยคำสำนวนซึ่งบางคำต้องอาศัยการตีความ เพื่อพิจารณาความหมายด้วยการศึกษาค้นคว้าจากพจนานุกรม ข. ส่องตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมาสรุปเนื้อเรื่อง อธิบาย ถ้อยคำสำนวน 3. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาอธิบายสรุปเนื้อเรื่อง และถ้อยคำ สำนวนที่กลุ่มได้รับมอบหมาย 4. ให้ทุกคนสรุปเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายงามพบพ่อ เฉพาะ ตอนที่กลุ่มได้รับมอบหมาย พร้อมอธิบายความหมายของถ้อยคำ สำนวนด้วย	- การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ - ทักษะการสื่อสาร - ทักษะการจัดการ - ทักษะการสื่อสาร - การควบคุมตนเองได้ - ทักษะการสื่อสาร - ทักษะการสื่อสาร - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง

สื่อ

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3
2. ใบงาน
3. พจนานุกรม
4. แบบสังเกตความสนใจร่วมกิจกรรมกลุ่ม

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตความสนใจร่วมกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน

กิจกรรมเสนอแนะ

ควรให้นักเรียนได้ฝึกทำกิจกรรมท้ายบทเพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้ให้ดีขึ้น

ภาคผนวก

ใบงาน

กลุ่มที่ 1 อ่านหน้า 45 - 46 ตั้งแต่

“จะกล่าวถึงพลาวยามทรงสงสาร

จนถึง

ถึงยามกินสิ้นรสสู้อดอม

พึงสมการอยู่ในห้องนั่งร้องไห้

จนชุ่มพอมผิวพรรณทุกวันคืนฯ”

กลุ่มที่ 2 อ่านหน้า 47 - 48 ตั้งแต่

“เจ้าพลาวยามตามทางไปกลางทุ่ง

จนถึง

แล้วนึกว่าย่าตัวกลัวอะไร

เขม้นมุงเขาเขินเดินสะอื้น

โจนลงไปกราบยาที่ฝาดินฯ”

กลุ่มที่ 3 อ่านหน้า 49 - 50 ตั้งแต่

“ทองประศรีดีหลังเสียงดังผิง

จนถึง

สองวันครึ่งถึงกรุงศรีอยุธยา

จะมัดมึงกูไม่ปรับเอาทรัพย์สิน

ลงเดินพาพลาวยามไปตามทางฯ”

กลุ่มที่ 4 อ่านหน้า 51 - 52 ตั้งแต่

“จะกล่าวฝ่ายนายขุนแผนที่แสนทุกข์

จนถึง

ออกข้ามทุ่งกรุงศรีอยุธยา

แต่ติดคุกขัดข้องให้หมองหมาง

รับกลับมาถึงบ้านกาญจนบุรีฯ”

กลุ่มที่ 5 อ่านหน้า 53 - 54 ตั้งแต่

“อันเรื่องราวกล่าวความพลาวยามน้อย

จนถึง

จะได้เฝ้าเจ้าชีวิตชิดชอบพอ

ค่อยเรียบร้อยรู้ครูทองประศรี

ทูลขอเพื่อจะโปรดที่โทษทัณฑ์ฯ”

[illegible]

3 รายการ = ดีมาก
2 รายการ = ดี
1 รายการ = พอใช้
0 รายการ = ปรับปรุง

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การอ่าน

จำนวน 21 คาบ

แผนการสอนที่ 34 เรื่อง การอ่านวรรณกรรมอย่างมี
วิจารณ์ญาณ (ตอนที่ 6)

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านจากสื่อต่างๆ เป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวัน เมื่อได้อ่านเรื่องใดแล้ว ควรบอกได้ว่าผู้ส่งสารมีเจตนาใด การฝึกการอ่านประเภทนี้ต้องทำความเข้าใจความหมายของคำและสำนวนตลอดจนจัดลำดับเหตุการณ์ในเรื่องได้ วิเคราะห์ วิจารณ์ และวินิจฉัยเรื่องได้อย่างมีเหตุผล

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
  - 1.1 อธิบายรูปแบบของเรื่องที่อ่านได้
  - 1.2 บอกจุดประสงค์ของผู้เขียนได้
  - 1.3 วิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่องที่อ่านได้
  - 1.4 แสดงความคิดเห็นและประเมินค่าได้อย่างมีเหตุผล
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 ตั้งใจปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย (ความขยัน อดทน ประหยัดและอดออม)
  - 2.2 วิเคราะห์ วิจารณ์ และให้คำแนะนำแก่ผู้อื่นได้ (การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา)
  - 2.3 วางแผนปฏิบัติงานและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้)
  - 2.4 ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลได้ (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.5 พูดย่อปรายในกลุ่มได้ (ทักษะการสื่อสาร)

เนื้อหา

การอ่านวรรณกรรมอย่างมีวิจารณ์ญาณจากเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายงามพบพ่อ

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้า ดังต่อไปนี้ กลุ่มที่ 1 ศึกษาค้นคว้าเรื่อง ประวัติผู้แต่งเรื่อง ชุนช้าง ชุนแผน ตอนพลายงามพบพ่อ ลักษณะคำประพันธ์ จุดประสงค์การแต่งและเรื่องย่อ กลุ่มที่ 2 ศึกษาค้นคว้า เรื่อง นิสสัยตัวละคร กลุ่มที่ 3 ศึกษาค้นคว้า เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมจากเรื่องเปรียบเทียบกับปัจจุบัน กลุ่มที่ 4 ศึกษาค้นคว้าและสรุปข้อคิดจากเรื่อง กลุ่มที่ 5 ศึกษาค้นคว้า เรื่อง การศึกษาเล่าเรียนทางไสยศาสตร์และพุทธศาสนา 2. แต่ละกลุ่มมอบหมายงานให้สมาชิกรับผิดชอบ 3. อภิปรายและแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมายแล้วสรุป 4. ส่งตัวแทนเสนอผลงานหน้าชั้น 5. ครูและนักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นประเมินการรายงานของแต่ละกลุ่ม 6. ทุกคนสรุปและจดบันทึก	- การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ - ทักษะการเรียนรู้ - ความขยัน อดทน ประหยัด และอดออม - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง - ทักษะการคิด - ทักษะการสื่อสาร - ทักษะการสื่อสาร - การควบคุมตนเองได้ - การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา - ทักษะการสื่อสาร - ทักษะการเรียนรู้

สื่อ

1. ใบงาน
2. แบบประเมินการรายงาน

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินการรายงาน
2. ตรวจผลงาน
3. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม

ภาคผนวก

ใบงาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาหัวข้อต่อไปนี้

- กลุ่มที่ 1** ศึกษาค้นคว้า เรื่อง ประวัติผู้แต่งเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพलयางมพบพ้อ ลักษณะคำประพันธ์ จุดประสงค์การแต่งและเรื่องย่อ
- กลุ่มที่ 2** ศึกษาค้นคว้า เรื่อง นิสัยตัวละคร
- กลุ่มที่ 3** ศึกษาค้นคว้า เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมจากเรื่องเปรียบเทียบกับปัจจุบัน
- กลุ่มที่ 4** ศึกษาค้นคว้า และสรุปข้อคิดที่ได้จากเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพलयางมพบพ้อ
- กลุ่มที่ 5** ศึกษาค้นคว้า เรื่อง การศึกษาเล่าเรียนทางไสยศาสตร์และพุทธศาสนา

แบบประเมินการรายงาน

กลุ่มที่ .....

รายการประเมิน	ดีมาก (4)	ดี (3)	ปานกลาง (2)	ควรปรับปรุง (1)
1. บุคลิกในการพูด				
2. เสียงดังชัดเจน				
3. การใช้ภาษา				
4. การลำดับเนื้อหา				
5. มารยาท				

ผู้ประเมิน.....

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การอ่าน

จำนวน 21 คาบ

แผนการสอนที่ 35 เรื่อง การอ่านวรรณกรรมอย่างมี

จำนวน 1 คาบ

วิจารณ์ญาณ (ตอนที่ 7)

สาระสำคัญ

การอ่านจากสื่อต่างๆ เป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวัน เมื่อได้อ่านเรื่องใดแล้ว ควรบอกได้ว่าผู้ส่งสารมีเจตนาใด การฝึกการอ่านประเภทนี้ต้องทำความเข้าใจความหมายของคำและสำนวน ตลอดจนจัดลำดับเหตุการณ์ในเรื่องได้ วิเคราะห์ วิจารณ์ และวินิจฉัยเรื่องได้อย่างมีเหตุผล

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
สามารถวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความคิดเห็นเรื่องที่อ่านได้
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 วิเคราะห์เนื้อเรื่องจากเรื่องที่กำหนดให้อ่านได้ (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.2 สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานกลุ่ม (การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้)
  - 2.3 มุ่งมั่นศึกษาเล่าเรียน (ความขยัน อดทน ประหยัดและอดออม)
  - 2.4 พูดอภิปรายได้ (ทักษะการสื่อสาร)

เนื้อหา

การอ่านวรรณกรรมอย่างมีวิจารณ์ญาณจากเรื่อง เมตตากรุณา

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ครูและนักเรียนสนทนาทบทวนถึงประโยชน์ของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ	- ทักษะการคิด - ทักษะการสื่อสาร
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 4 - 5 คน ให้แต่ละกลุ่มอ่านเรื่อง เมตตากรุณาจากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 เพื่อศึกษาหัวข้อจากใบงานต่อไปนี้	- การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ - ทักษะการเรียนรู้ - ทักษะการคิด

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
- ประวัติผู้แต่ง - ลักษณะและรูปแบบการแต่ง - จุดประสงค์การแต่ง - เนื้อเรื่องย่อ - ข้อคิดที่ได้รับ	- ความขยัน อดทน ประหยัด และอดออม - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง
3. ส่งตัวแทนรายงานหน้าชั้น	- การควบคุมตนเองได้ - ทักษะการสื่อสาร
4. ให้นักเรียนวิเคราะห์ วิจารณ์ หัวข้อต่อไปนี้	- ทักษะการเรียนรู้ - ทักษะการคิด - ทักษะการสื่อสาร
- ประโยชน์ที่ได้จากการอ่าน - คำคม สำนวน ที่น่าสนใจจากเรื่อง	

สื่อ

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3
2. ใบงาน
3. แบบประเมินการอ่าน

การวัดและประเมินผล

1. วัดผลจากแบบประเมิน
2. ตรวจผลงาน

กิจกรรมเสนอแนะ

การจัดกิจกรรมต่างๆ เมื่อจัดกิจกรรมกลุ่มแล้ว ควรให้นักเรียนได้นำเสนอผลงานของตนเอง ด้วย เพื่อเป็นการฝึกฝนตนเอง

ภาคผนวก

ใบงาน

คำชี้แจง ให้แต่ละกลุ่มอ่านเรื่อง เมตตากฤณา จากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 แล้วศึกษาในหัวข้อต่อไปนี้

- ประวัติผู้แต่ง
- ลักษณะและรูปแบบการแต่ง
- จุดประสงค์ของการแต่ง
- เนื้อเรื่องย่อ
- ข้อคิดที่ได้รับ

ข้อมูล

ชื่อสมาชิก 1. .... 2. ....
3. .... 4. ....

รายละเอียดในการอ่าน	ดีมาก (4)	ดี (3)	ปานกลาง (2)	ควรปรับปรุง (1)
1. ท่าทาง				
2. ความดังของเสียง				
3. ความถูกต้อง ชัดเจน				
4. การใช้เสียงให้สอดคล้องกับเรื่อง				

บันทึกเพิ่มเติม

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การอ่าน

จำนวน 21 คาบ

แผนการสอนที่ 36 เรื่อง การอ่านวรรณกรรมอย่างมี
วิจารณ์ญาณ (ตอนที่ 8)

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านวรรณกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นร้อยแก้ว หรือร้อยกรองก็ตาม จะต้องรู้จักใช้
วิจารณ์ญาณ วิเคราะห์ วิจารณ์ และวินิจฉัย เรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล สามารถประเมินค่า
วรรณกรรมตลอดจนนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างคุ้มค่า

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

อ่านวรรณกรรมต่างๆ ได้อย่างมีวิจารณ์ญาณ โดยแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ วิเคราะห์
และวินิจฉัยเรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล

2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ

2.1 วิเคราะห์เนื้อหาได้ (ทักษะการคิด)

2.2 พุดอภิปรายได้ (ทักษะการสื่อสาร)

2.3 ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ (ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)

2.4 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้)

2.5 วางแผนการปฏิบัติงานและกำหนดหน้าที่ในกลุ่มได้ (ทักษะการจัดการ)

เนื้อหา

การอ่านอ่านวรรณกรรมอย่างมีวิจารณ์ญาณจากเรื่อง โคลงโลกนิติ

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ครุภัณฑ์นาเกี่ยวกับลักษณะบังคับของโคลงสี่สุภาพ และความเป็นมาของเรื่องโคลงโลกนิติ 2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าเรื่องโคลงโลกนิติ ตามหัวข้อที่กำหนดในใบงาน ดังนี้ - อธิบายรูปแบบของเรื่อง - บอกจุดประสงค์ของผู้เขียน - บอกความหมายของถ้อยคำสำนวน - สรุปเรื่องย่อ - วิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่อง - แสดงความคิดเห็นและประเมินค่าเรื่องที่อ่าน 3. แต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าแล้วอภิปรายแสดงความคิดเห็น 4. แต่ละกลุ่มสรุปหัวข้อที่ได้รับมอบหมายหลังจากอภิปรายเสร็จแล้ว 5. ส่งตัวแทนรายงานหน้าชั้น ร่วมอภิปรายสรุปผลการรายงาน	- ทักษะการเรียนรู้ - ทักษะการคิด - ทักษะการจัดการ - การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง - ทักษะการคิด - ทักษะการสื่อสาร - ทักษะการคิด - ทักษะการสื่อสาร - การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา

สื่อ

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3
2. แบบประเมินการร่วมกิจกรรมการอ่าน

การวัดและประเมินผล

จากแบบประเมินการอ่าน

ภาคผนวก

แบบประเมินการอ่าน (ทักษะการสื่อสาร)

ชื่อกลุ่ม .....

ชื่อสมาชิก 1. .... 2. ....

3. .... 4. ....

รายละเอียดในการอ่าน	ดีมาก (4)	ดี (3)	ปานกลาง (2)	ควรปรับปรุง (1)
1. ท่าทาง				
2. ความดังของเสียง				
3. ความถูกต้องชัดเจน				
4. การใช้เสียงให้สอดคล้องกับเรื่อง				

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	ภาคเรียนที่ 1
หน่วย/เรื่อง การเขียน		จำนวน 19 คาบ
แผนการสอนที่ 37 เรื่อง การเขียนเล่าเรื่อง (ตอนที่ 1)		จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การเขียนเล่าเรื่องเป็นการถ่ายทอดสารที่ได้จากการอ่าน การฟัง หรือจากการประสบเหตุการณ์ด้วยตนเองให้ผู้อื่นได้รับรู้ ผู้เขียนจะต้องลำดับความคิด ใช้ภาษาที่เร้าความสนใจ และรวบรวมข้อมูลที่เป็นจริง สามารถถ่ายทอดเรื่องราวได้อย่างถูกต้องชัดเจน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
เขียนเล่าเรื่องหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 นักเรียนสามารถกำหนดโครงเรื่องที่จะเขียนได้ (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.2 อธิบายประเด็นสำคัญของเรื่องได้ (ทักษะการสื่อสาร)
  - 2.3 นักเรียนมีความอดทนอดกลั้นต่อคำวิจารณ์ (ความขยัน อดทน ประหยัดและอดออม)
  - 2.4 นักเรียนปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ (ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)

เนื้อหา

การเขียนเล่าเรื่อง

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ครูสนทนากับนักเรียนถึงหลักการเขียนเล่าเรื่อง	- ทักษะการสื่อสาร
2. นักเรียนศึกษาความรู้เรื่องหลักการเขียนเล่าเรื่องจากใบความรู้ (ภาคผนวก)	- ทักษะการเรียนรู้
3. ให้นักเรียนฟังเรื่องเล่าจากครูแล้วจับประเด็นสำคัญ	- ทักษะการสื่อสาร - ทักษะการคิด
4. ให้นักเรียนฝึกวางโครงเรื่องและเขียนเล่าเรื่อง	- ทักษะการสื่อสาร
5. นักเรียนร่วมกันติชมและให้ข้อเสนอแนะในแง่ของการวางโครงเรื่อง การลำดับความคิด และการใช้สำนวนภาษา	- ความขยัน อดทน - ประหยัดและอดออม
6. ครูกำหนดเรื่อง “ความประทับใจในตอนปิดภาคเรียน” หรือเรื่องใดๆ ที่เหมาะสมกับความประทับใจของนักเรียน ตามหลักการเขียนเล่าเรื่องและส่งผลงาน	- ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง

สื่อ

1. ใบความรู้เรื่อง หลักการเขียนเล่าเรื่อง
2. แบบประเมิน

การวัดและประเมินผล

1. วัดผลจากแบบประเมิน
2. ตรวจผลงาน

กิจกรรมเสนอแนะ

ควรแนะนำให้ นักเรียนได้ฝึกเขียนเล่าเหตุการณ์ในสมุดบันทึกเป็นประจำ

ภาคผนวก

ใบความรู้ เรื่อง หลักการเขียนเล่าเรื่อง

1. กำหนดโครงเรื่องที่จะเขียนเล่า
2. ลำดับเนื้อความต่อเนื่องกันเป็นอย่างดี
3. ใช้สำนวนภาษาเหมาะสม ไม่ใช่ศัพท์ภาษาต่างประเทศเกินความจำเป็น หลีกเลี่ยงศัพท์เทคนิคต่างๆ เป็นต้น
4. เขียนจากประสบการณ์จริงหรือประสบการณ์ที่ได้ยินได้ฟังมา
5. มีรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ เหตุการณ์ บุคคลที่เกี่ยวข้อง
6. เลือกเนื้อหาที่มีลักษณะน่าสนใจ เช่น ตื่นเต้น ลึกลับ ไม่น่าเชื่อ หรือเรื่องราวอันน่าประทับใจ
7. การเขียนเล่าเรื่อง ต้องมีคำนำ เนื้อเรื่อง และสรุปเช่นเดียวกับการเขียนเรียงความ

แบบประเมินการเขียนเล่าเรื่อง (ทักษะการสื่อสาร)

[illegible]

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การเขียน

จำนวน 19 คาบ

แผนการสอนที่ 38 เรื่อง การเขียนเล่าเรื่อง (ตอนที่ 2)

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การเขียนเล่าเรื่องเป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และประสบการณ์ ให้ผู้อื่นได้ทราบ ซึ่งผู้เขียนจะต้องลำดับความคิด และเรียบเรียงเรื่องราวให้ต่อเนื่องได้ใจความ จึงจะทำให้ผู้อ่าน หรือผู้ฟังเข้าใจสาร

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
  - 1.1 ระบุประเด็นสำคัญของเรื่องเล่า ตามกำหนดให้ได้
  - 1.2 กำหนดโครงเรื่องที่เขียนได้
  - 1.3 เขียนเล่าเรื่องหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 นักเรียนสามารถอ่านและเขียนเล่าเรื่องได้ (ทักษะการสื่อสาร)
  - 2.2 นักเรียนเล่าเรื่องจากโครงเรื่องที่กำหนดเองได้ (ทักษะการสื่อสาร)
  - 2.3 นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ (การควบคุมตนเองได้)
  - 2.4 นักเรียนยอมรับแก้ไขผลงานของตนเอง (การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา)

เนื้อหา

การเขียนเล่าเรื่องจากเรื่อง ธรรมจรียา เมตตากรุณา

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ให้นักเรียนอ่านเรื่อง ธรรมจริยา เมตตากรุณา ในหนังสือเรียน ภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 อ่านซ้ำ บทความ หรือนิทาน สารานุกรม จับประเด็นสำคัญของเรื่องที่กำหนดให้แล้ว นำเสนอหน้าชั้นเรียน	- ทักษะการสื่อสาร
2. ให้นักเรียนแต่ละคนกำหนดโครงเรื่องของการเขียนเล่าเรื่องเอง โดยใช้ภาษาไทยง่ายๆ กะทัดรัด	- ทักษะการคิด
3. ให้นักเรียนเขียนเล่าเรื่องจากโครงเรื่องที่นักเรียนกำหนดขึ้นเอง แล้วนำมาอ่านให้เพื่อนฟัง	- การควบคุมตนเองได้ - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง
4. ครู - นักเรียนร่วมกันติชม เสนอแนะเพิ่มเติม และนำไปปรับปรุงแก้ไข	- การช่วยเหลือผู้อื่น - เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา

สื่อ

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3
2. ซาว์ บทความ นิทาน สารานุกรม
3. แบบประเมินการเขียนเล่าเรื่อง

การวัดและประเมินผล

ประเมินผลจากแบบประเมิน

ภาคผนวก

แบบประเมินการเขียนเล่าเรื่อง

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	อักขรวิธี (5)	การใช้ ภาษา (15)	ลำดับเนื้อหา ตามขั้นตอน (5)	ตรงตาม จุดประสงค์ (10)	ความ สะอาด (5)	รวม (40)
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การเขียน

จำนวน 19 คาบ

แผนการสอนที่ 39 เรื่อง การเขียนเรียงความ

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การเขียนเรียงความได้ดีนั้นจะต้องรู้จักองค์ประกอบ สามารถกำหนดโครงเรื่อง รวบรวมข้อมูล และมีศิลปะการเขียนในเชิงสร้างสรรค์ ทำให้สามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความคิด และจินตนาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

บอกหลักการ องค์ประกอบในการเขียนเรียงความ และเขียนเรียงความได้

2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ

2.1 นักเรียนสามารถคิดกำหนดหัวข้อเรื่องในการเขียนเรียงความได้ (ทักษะการคิด)

2.2 นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ที่ได้รับมอบหมาย (ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)

2.3 นักเรียนปฏิบัติตามแผนที่วางไว้จนสำเร็จ (ทักษะการจัดการ)

2.4 นักเรียนสามารถบอกหลักการ องค์ประกอบในการเขียนเรียงความได้ (ทักษะการเรียนรู้)

2.5 นักเรียนยอมรับแก้ไขผลงานของตนเอง (การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา)

เนื้อหา

หลักการเขียนเรียงความ

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ครูสนทนาซักถามถึงองค์ประกอบในการเขียนเรียงความว่ามีลักษณะอย่างไร ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย	- ทักษะการสื่อสาร
2. ให้นักเรียนศึกษาหลักการเขียนเรียงความจากใบความรู้ (ภาคผนวก) และครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปว่าองค์ประกอบอะไรบ้าง	- ทักษะการเรียนรู้
3. ครูและนักเรียนช่วยกันคิดหัวข้อเรื่องในการเขียนเรียงความ	- ทักษะการคิด
4. นักเรียนร่วมกันกำหนดขอบข่ายของโครงเรื่อง	- ทักษะการจัดการ
5. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงาน แล้วช่วยกันแก้ไขติชม	- การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา
6. แบ่งกลุ่มให้นักเรียนกลุ่มละ 3-4 คน ร่วมกันเขียนเรียงความกลุ่มละ 1 เรื่อง	- ทักษะการจัดการ - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง

สื่อ

1. ใบความรู้เรื่อง หลักการเขียนเรียงความ
2. แบบประเมินการเขียนเรียงความ

การวัดและประเมินผล

1. จากแบบประเมิน
2. ตรวจผลงาน

กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนฝึกเขียนเรียงความ โดยให้เขียนเรียงความประกวดในวันสำคัญต่างๆ

ภาคผนวก

ใบความรู้ เรื่อง หลักการเขียนเรียงความ

องค์ประกอบของเรียงความ

รูปแบบของเรียงความประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ

1. คำนำ (การเปิดเรื่อง)
2. เนื้อเรื่อง (เนื้อความ)
3. สรุป (ปิดเรื่องหรือบทลงท้าย)

คำนำ คือ ข้อความตอนเริ่มเรื่อง เป็นการเขียนนำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจเรื่องนั้น และเขียนนำเข้าสู่ประเด็นสำคัญ การเขียนคำนำนี้อาจขึ้นต้นด้วย ข้อคิด คำคม สุภาษิต คำขวัญ หรือบทกลอนก็ได้ แต่ต้องใช้ภาษาที่กระชับ รัดกุมในการขยายคำนำนั้นด้วย

เนื้อเรื่อง หมายถึง สาระสำคัญของเรื่องที่ผู้เขียนต้องแสดงความรู้หรือความคิดอย่างกว้างขวาง และสมบูรณ์ ตรงตามหัวข้อเรื่องที่เขียน การเขียนส่วนของเนื้อเรื่องนี้ต้องแบ่งสัดส่วนออกเป็นย่อหน้าต่างๆ หลายย่อหน้า จะย่อเมื่อใดนั้นขึ้นอยู่กับ การดำเนินเรื่อง และขึ้นอยู่กับว่าเราได้เปลี่ยนหัวข้อที่จะพูดถึงอีกหรือยัง ถ้าเริ่มเปลี่ยนพูดถึงส่วนอื่นๆ ก็ย่อหน้าได้ ส่วนเนื้อเรื่องนี้ควรอ้างอุทาหรณ์ต่างๆ มาประกอบด้วย ก็จะทำให้ส่วนของเนื้อหามีคุณค่ามากขึ้น

สรุป ไม่ใช่การย่อเรื่องที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่เป็นการทิ้งท้ายเรื่องให้ผู้อ่านได้เข้าใจอย่างชัดเจนว่าผู้เขียนต้องการอะไร โดยฝากข้อคิดเห็นต่างๆ ตลอดจนข้อเสนอแนะไว้อย่างน่าฟัง ในช่วงสรุปนี้อาจทิ้งท้ายด้วยบทกลอน คำคม หรือภาษิต ที่ประทับใจด้วยก็จะยิ่งดีมาก

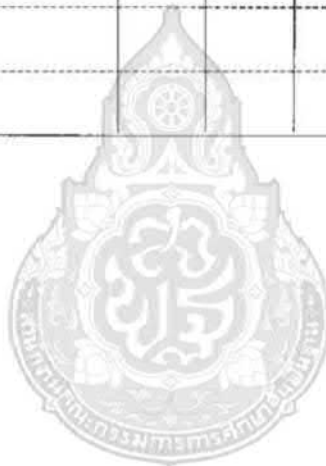
แบบประเมินการเขียนเรียงความ

ชื่อ.....เลขที่.....

ลำดับ	รายการ	ระดับคุณภาพ				รวม 16	หมายเหตุ
		4	3	2	1		
1.	การเรียบเรียงถ้อยคำ						
2.	เนื้อเรื่องสอดคล้องกับโครงเรื่อง						
3.	การลำดับความคิด						
4.	ถูกต้องตามรูปแบบ						

เกณฑ์การประเมิน

- 4 หมายถึง ดีมาก
- 3 หมายถึง ดี
- 2 หมายถึง ปานกลาง
- 1 หมายถึง ต้องปรับปรุง

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การเขียน

จำนวน 19 คาบ

แผนการสอนที่ 40 เรื่อง การเขียนเรียงความจากข้อเท็จจริง

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การเขียนเรียงความได้ดีนั้นจะต้องรู้จักองค์ประกอบ สามารถกำหนดโครงเรื่อง รวบรวมข้อมูล และมีศิลปะการเขียนในเชิงสร้างสรรค์ ทำให้สามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความคิด และจินตนาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

นักเรียนเขียนเรียงความจากเรื่องที่กำหนดให้จากข้อเท็จจริงได้

2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ

2.1 นักเรียนรู้แหล่งข้อมูลและมีทักษะในการรวบรวมข้อมูล (ทักษะการเรียนรู้)

2.2 นักเรียนสามารถวางแผนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนได้ด้วยตัวเอง (ทักษะการจัดการ)

2.3 นักเรียนสามารถพิจารณาเรื่องที่เขียนบนพื้นฐานข้อเท็จจริง โดยใช้หลักเหตุผล (ทักษะการสื่อสาร)

2.4 นักเรียนยอมรับแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองด้วยความเต็มใจ (การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา)

เนื้อหา

การเขียนเรียงความจากข้อเท็จจริง

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ครูและนักเรียนทบทวนเกี่ยวกับรูปแบบและองค์ประกอบของการเขียนเรียงความ	- ทักษะการสื่อสาร
2. ให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างการเขียนเรียงความเรื่อง ชีวิตนี้ยังมีหวัง (ภาคผนวก)	- ทักษะการเรียนรู้
3. กำหนดให้นักเรียนเขียนเรียงความจากข้อเท็จจริงคนละ 1 เรื่อง โดยให้นักเรียนกำหนดเรื่องเอง	- ทักษะการจัดการ - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง
4. ให้นักเรียนได้เสนอผลงานหน้าชั้นเรียนหรือจัดแสดงนิทรรศการ	

สื่อ

1. ตัวอย่างเรียงความเรื่อง ชีวิตนี้ยังมีหวัง
2. แบบประเมินผลการเขียนเรียงความ

การวัดและประเมินผล

1. ตรวจผลงาน
2. จากแบบประเมิน

กิจกรรมเสนอแนะ

ควรให้นักเรียนได้มีโอกาสเขียนเรียงความจากข้อเท็จจริง เนื่องในโอกาสวันสำคัญต่างๆ

ภาคผนวก

ตัวอย่างเรียงความ นิคมคนเป็นโรคเรื้อน “ชีวิตนี้ยังมีหวัง”

โรคเรื้อนเป็นโรคที่คนส่วนมากรู้จักกันดี และมักจะลงความเห็นว่าเป็นโรคที่น่ารังเกียจ ถ้าใครเป็นโรคนี้ก็มักจะถูกตัดขาดออกจากสังคม หรืออีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่าไม่มีใครต้องการคบหาสมาคมด้วย เพราะเข้าใจว่าโรคนี้ไม่มีทางรักษาหายได้ และเกรงว่าตนเอง ลูกหลาน หรือญาติมิตรจะพลอยติดโรคนี้ไปด้วย ซึ่งถ้าศึกษาให้ละเอียดและแจ่มแจ้งแล้วจะทราบว่า โรคนี้มีไซโรคิดติดต่อที่ร้ายแรง ปัจจุบันสามารถรักษาให้หายได้ด้วยวิทยาการทางการแพทย์ที่ก้าวหน้า และเมื่อผู้ที่เป็นโรคนี้หายสนิทแล้ว ก็สามารถจะใช้ชีวิตเช่นคนทั่วไปได้

ผู้ที่เป็นโรคเรื้อนมักจะมีค่าน้อยเนื้อต่ำใจ ที่เป็นที่รังเกียจของสังคมไม่สามารถใช้ชีวิตเป็นปกติสุข เช่นเดียวกับผู้อื่น ต้องอยู่ในสถานที่ที่จำกัด ไม่มีอิสระในตัวเอง คนเหล่านี้เป็นคนที่น่าเห็นใจเป็นอย่างยิ่ง ถ้าเราตกอยู่ในสภาพเช่นเขา เขาก็คงจะมีความรู้สึกเสียใจและน้อยใจไม่น้อยไปกว่าเขา ดังนั้นเราจึงไม่ควรแสดงท่าทีรังเกียจหรือท่าทีที่จะทำให้เขาสะเทือนใจ พร้อมกันนี้ก็ควรจะทำให้กำลังใจปลอบใจเขาว่า อย่าสิ้นหวังในชีวิตเพราะถึงอย่างไรโรคนี้ก็สามารถรักษาให้หายได้ แนะนำให้เขาไปรักษายังสถานที่ที่ทำการรักษาเกี่ยวกับโรคนี้โดยเฉพาะ เช่น สถาบันโรคผิวหนัง เป็นต้น นอกจากนี้ถ้าเราสามารถจะช่วยเหลือเขาและครอบครัวในด้านอื่นๆ เป็นต้นว่า ด้านการเงิน เราก็ควรช่วยเหลือที่เราสามารถจะช่วยให้ได้ เพราะคนที่เป็นโรคเรื้อนนั้นไม่สามารถที่จะประกอบอาชีพต่างๆ ได้ ทำให้รายได้ที่ต้องนำมาจุนเจือครอบครัวหมดไป ส่งผลกระทบไปยังสมาชิกในครอบครัวให้ต้องลำบากและเดือดร้อนอีกด้วย

จากสิ่งที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ เราก็คงจะเห็นแล้วว่าโรคเรื้อนนั้นเป็นโรคที่ทำความทรมานให้แก่ผู้ที่เป็นทั้งทางร่างกายและจิตใจ เราจึงควรให้กำลังใจและไม่ซ้ำเติมเขา พร้อมทั้งสนับสนุนให้ผู้ที่ย้ายจากการเป็นโรคเรื้อน เป็นที่ยอมรับของสังคมเช่นเดียวกับคนอื่นๆ ทั่วไป เพื่อเขาเหล่านั้นจะได้ทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมและประเทศชาติสืบต่อไป

“ เรียงความขณะการประกวด ของเด็กหญิงอุษณีย์ ชาญวิทย์การ ชั้น ม. 2.8 โรงเรียนสตรีวิทยา เนื่องในงานสัปดาห์ณรงค์โรคเรื้อน ระหว่างวันที่ 13 - 18 ธันวาคม 2523 ณ หอประชุมกรมประชาสัมพันธ์

แบบประเมินผลการเขียนเรียงความ

ลำดับ ที่	รายการ	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)	รวม (16)
1	การเรียบเรียงถ้อยคำ					
2	เนื้อเรื่องสอดคล้องกับโครงเรื่อง					
3	การลำดับความคิด					
4	การค้นคว้าข้อมูล					

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การเขียน

จำนวน 19 คาบ

แผนการสอนที่ 41 เรื่อง การเขียนจดหมายกิจธุระ (ตอนที่ 1) จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

จดหมายกิจธุระ เป็นจดหมายที่เขียนติดต่อกันเพื่อประโยชน์ในด้านการงาน การนัดหมาย หรือแจ้งกิจธุระ จึงต้องศึกษาให้เข้าใจ เพื่อสามารถนำไปใช้ในการติดต่อสื่อสารให้ได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
บอกกลวิธีในการเขียน และส่วนประกอบของจดหมายกิจธุระได้
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 นักเรียนสามารถพูดอธิบายถึงรูปแบบของการเขียนจดหมายกิจธุระได้ (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.2 นักเรียนมีความมุ่งมั่นอดทนต่อการทำงาน (ความขยัน อดทน ประหยัดและอดออม)
  - 2.3 นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ (ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)

เนื้อหา

1. กลวิธีการเขียน และส่วนประกอบของจดหมายกิจธุระ
2. รูปแบบจดหมายกิจธุระ

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ครู - นักเรียนช่วยกันสนทนาถึงรูปแบบการใช้สำนวนภาษาของการเขียนจดหมาย 2. ให้นักเรียนศึกษากลวิธีในการเขียนจดหมายและส่วนประกอบของจดหมายกิจธุระจากใบความรู้ (ภาคผนวก) 3. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้ - ประโยชน์และความสำคัญของการเขียนจดหมายกิจธุระ - การใช้สำนวนภาษา - ข้อบกพร่องในการสื่อสารทางจดหมาย เช่น สิ่งเกิดการจำหน้าของ การติดดวงตราไปรษณียากร 4. ให้นักเรียนฝึกเขียนจดหมายกิจธุระ 1 ฉบับ 5. ให้เขียนจดหมายกิจธุระตามที่นักเรียนเห็นเหมาะสม เป็นการบ้านคนละฉบับ เพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจพื้นฐาน	- ทักษะการสื่อสาร - ทักษะการเรียนรู้ - ความขยัน อดทน ประหยัด และอดออม - ทักษะการคิด - ทักษะการสื่อสาร - ทักษะการสื่อสาร - การควบคุมตนเองได้ - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง

สื่อ

1. ใบความรู้ เรื่อง การเขียนจดหมายกิจธุระ
2. ตัวอย่างจดหมายกิจธุระ
3. แบบประเมิน

การวัดและประเมินผล

1. ตรวจผลงาน
2. จากแบบประเมิน

ภาคผนวก

ใบความรู้ เรื่อง การเขียนจดหมายกิจธุระ

จดหมายกิจธุระ คือ จดหมายที่บุคคลสื่อสารติดต่อกันด้วยกิจธุระ เช่น ติดต่อบริษัท ลูกค้า พนักงาน เดือนหรือทวงถาม ทำธุระอย่างใดอย่างหนึ่งให้แก่กัน ถ้าเป็นจดหมายของบริษัท ห้างร้าน องค์กรต่างๆ เขียนติดต่อกิจธุระกันเราเรียกว่า "จดหมายธุรกิจ"

กลวิธีในการเขียนจดหมายกิจธุระ

1. มีถ้อยคำข้อความชัดเจน เข้าใจง่าย ใช้คำที่มีความหมายโดยตรง
2. เขียนถูกต้องตามลักษณะของการใช้ภาษา
3. เขียนด้วยความปราณีต สะอาดเรียบร้อย ใช้กระดาษสีขาว
4. เขียนตามแบบฟอร์มที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป
5. มีความสุภาพให้เกียรติผู้รับจดหมายและมีมารยาทอันดีงาม

ส่วนประกอบของจดหมาย

1. ที่อยู่ของผู้ส่ง
2. วันที่ เดือน พ.ศ.
3. คำขึ้นต้นใช้คำว่า "เรียน"
4. เนื้อเรื่อง
5. คำลงท้ายให้ใช้คำว่า "ด้วยความนับถือหรือขอแสดงความนับถือ"
6. ลายเซ็น และชื่อสกุลตัวบรรจง

ตัวอย่างจดหมายกิจธุระ

13/1 ต.เขากอบ อ.ห้วยยอด
จ.ตรัง 92000

2 มีนาคม 2542

เรียน คุณลุงจุง ที่นับถือ

ผมเรียนจบ ม.3 แล้ว ประสงค์จะกวดวิชาเพื่อศึกษาต่อในกรุงเทพฯ แต่ขณะนี้ยังไม่มีที่พักในกรุงเทพฯ เลย ระยะเวลา 1 เดือนที่จะมากวดวิชา จะต้องเช่าหอพักอยู่ จึงใคร่ขอให้คุณลุงจุงช่วยหาหอพักและจองให้ด้วย ขอให้ยู่ใกล้ๆ กับอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ไม่แพงเกินไปนัก ผมจะขึ้นมากรุงเทพฯ วันที่ 15 มีนาคมนี้ และจะมาพบคุณลุงที่ทำงานราวๆ บ่าย 3 โมง

คุณแม่ฝากความคิดถึงคุณลุงด้วย และหวังว่าคุณลุงคงสบายดี

ด้วยความนับถือ

(นายดำริ ใจดี)

**แบบประเมินการเขียนจดหมายตามแบบ
(วัดทักษะการสื่อสาร)**

ลำดับ ที่	รายการ	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1	การใช้สำนวนภาษา				
2	การลำดับความคิด				
3	เนื้อหามีความสำคัญกับแบบ				
4	รูปแบบการเขียนจดหมายและช่อง				
5	การสะกุดคำถูกต้องและประณีต				

(ลงชื่อ).....

ผู้ประเมิน

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การเขียน

จำนวน 19 คาบ

แผนการสอนที่ 42 เรื่อง การเขียนจดหมายกิจธุระ (ตอนที่ 2) จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

จดหมายกิจธุระ เป็นจดหมายที่เขียนติดต่อกันเพื่อประโยชน์ในด้านการงาน การนัดหมาย หรือแจ้งกิจธุระ จึงต้องศึกษาให้เข้าใจ เพื่อสามารถนำไปใช้ในการติดต่อสื่อสารให้ได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
เขียนจดหมายได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 นักเรียนปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ (ความขยัน อดทน ประหยัด และอดออม)
  - 2.2 นักเรียนรู้จักวิเคราะห์และตัดสินใจเลือกสำนวนภาษาที่ใช้เขียนจดหมายได้ (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.3 นักเรียนยอมรับแก้ไขผลงานของตนเอง ด้วยความเต็มใจ (การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา)

เนื้อหา

การเขียนจดหมายกิจธุระ

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ครู - นักเรียนช่วยกันสนทนาถึงรูปแบบของจดหมายกิจวัตรที่เคยเรียนมาแล้ว	- ทักษะการเรียนรู้
2. แบ่งนักเรียนกลุ่มละ 3 - 4 คนให้แต่ละกลุ่มฝึกเขียนจดหมายตามรูปแบบในตัวอย่าง โดยเปลี่ยนแปลงเนื้อหา สาระ ตามความเหมาะสม	- ความขยัน อดทน ประหยัด และอดออม - การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ - ทักษะการสื่อสาร
3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอผลงานจากการเขียนและร่วมกันอภิปรายติชมเพิ่มเติม	- การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา - การควบคุมตนเองได้
4. มอบหมายให้นักเรียนไปเขียนจดหมายกิจวัตรมาคนละ 1 ฉบับ	- ความขยัน อดทน ประหยัด และอดออม

สื่อ

1. แบบประเมิน
2. ตัวอย่างจดหมายกิจวัตร

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม (ใช้แบบสังเกต)
2. ตรวจผลงานนักเรียน (แบบประเมินการเขียนจดหมายตามแบบ)

ภาคผนวก

ตัวอย่างจดหมายกิจธุระ

13/1 ต.เขากอบ อ.ห้วยยอด
จ.ตรัง 92000

2 มีนาคม 2542

เรียน คุณลุงจุง ที่นับถือ

ผมเรียนจบ ม.3 แล้ว ประสงค์จะกวาดวิชาเพื่อศึกษาต่อในกรุงเทพฯ แต่ขณะนี้ยังไม่มีที่พักในกรุงเทพฯ เลย ระยะเวลา 1 เดือนที่จะมากวดวิชา จะต้องเช่าหอพักอยู่ จึงใคร่ขอให้คุณลุงจุงช่วยหาหอพักและจองให้ด้วย ขอให้ยู่ใกล้ๆ กับอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ไม่แพงเกินไปนัก ผมจะขึ้นมากรุงเทพฯ วันที่ 15 มีนาคมนี้ และจะมาพบคุณลุงที่ทำงานราวๆ บ่าย 3 โมง

คุณแม่ฝากความคิดถึงคุณลุงด้วย และหวังว่าคุณลุงคงสบายดี

ด้วยความนับถือ

(นายดำริ ใจดี)

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การเขียน

จำนวน 19 คาบ

แผนการสอนที่ 43 เรื่อง การกรอกข้อความในโทรเลข

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การกรอกข้อความในแบบฟอร์มโทรเลขต้องมีทักษะในการใช้ภาษา และสามารถสื่อสารได้ตรงตามจุดประสงค์ เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในการส่งโทรเลข จึงควรเรียนรู้วิธีการกรอกข้อความในโทรเลขให้ถูกต้อง เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
กรอกข้อความในโทรเลขได้ถูกต้อง ชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 นักเรียนเลือกกรอกข้อความโทรเลขในแต่ละโอกาสได้ (ทักษะการสื่อสาร)
  - 2.2 นักเรียนสามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเขียนกรอกข้อความในโทรเลขอย่างถูกต้องแก่ผู้อื่นได้ (การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา)
  - 2.3 นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ (การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา)

เนื้อหา

การกรอกข้อความในโทรเลข

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ครูสนทนากับนักเรียนถึงการเขียนโทรเลขว่าโทรเลขคืออะไร นำไปใช้ในโอกาสใด นักเรียนคนใดเคยโทรเลข หรือรับโทรเลข	- ทักษะการสื่อสาร
2. ให้นักเรียนอ่านระเบียบการใช้โทรเลข (ภาคผนวก)	- ทักษะการสื่อสาร - ทักษะการเรียนรู้
3. นำแบบฟอร์มโทรเลขมาให้นักเรียนพิจารณาและซักถามถึงความสำคัญและความถูกต้อง	- ทักษะการสื่อสาร - ทักษะการคิด
4. สนทนาอภิปรายถึงลักษณะการให้บริการโทรเลข ซึ่งจะต้องอาศัยทักษะการใช้ภาษาให้กะทัดรัดเหมาะสมได้ใจความ	- ทักษะการสื่อสาร
5. จัดสถานการณ์สมมติให้นักเรียนกรอกแบบฟอร์มโทรเลขในโอกาสต่างๆ โดยฝึกหลายสถานการณ์	- ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง - การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา - การควบคุมตนเองได้
6. ครู - นักเรียนร่วมกันสรุปถึงการกรอกข้อความที่ถูกต้องและประโยชน์ที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	- ทักษะการสื่อสาร
7. ให้นักเรียนกรอกข้อความในโทรเลขเป็นรายบุคคลแล้วส่งเป็นรายบุคคล	- การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา

สื่อ

1. แบบฟอร์มโทรเลข
2. ใบความรู้เรื่อง ระเบียบการโทรเลข

การวัดและประเมินผล

ตรวจผลงาน

ภาคผนวก

ใบความรู้ เรื่อง ระเบียบการใช้โทรเลข

โทรเลข เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เราส่งสารไปถึงผู้รับได้โดยรวดเร็ว มีทั้งโทรเลขธรรมดาและโทรเลขด่วน

การส่งโทรเลข ต้องไปส่งที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ซึ่งมีแบบฟอร์มพิมพ์ไว้ให้ผู้ส่งกรอกข้อความ เจ้าหน้าที่จะเป็นผู้คำนวณค่าธรรมเนียม สำหรับ 10 คำแรกคิดรวมเป็นอัตราหนึ่ง และคิดอัตราเพิ่มขึ้นสำหรับคำต่อๆ ไปแต่ละคำ ถ้าเป็นโทรเลขด่วนคิดค่าธรรมเนียมเป็น 2 เท่าของโทรเลขธรรมดา ชื่อและที่อยู่ของผู้รับโทรเลขคิดรวมอยู่ในค่าธรรมเนียม

การเขียนโทรเลข ผู้เขียนจะต้องเขียนข้อความสั้นๆ แต่ต้องให้ได้ใจความตามความจำเป็นของกิจธุระ ผู้เขียนโทรเลขต้องใช้จินตนาการคาดคะเนว่า ผู้รับสารจะมีปฏิกิริยาตอบสนองอย่างไร เช่น ถ้าส่งข่าวร้ายเกี่ยวกับการสูญเสียชีวิตของญาติ ควรใช้ข้อความให้เป็นการเตรียมใจไว้ก่อน เว้นสักระยะ จึงส่งข่าวนั้นไปให้ แล้วควรเลือกใช้ถ้อยคำที่ไม่ให้ผู้รับตกใจจนเกินไป ข้อที่ควรระวังอีกอย่างก็คือ อย่าเขียนสั้นจนผู้รับเข้าใจผิด ทำให้เสียประโยชน์ หรือเกิดผลเสียหายโดยใช่เหตุ

ใบความรู้
แบบฟอร์มโทรเลข

โทรเลข TELEGRAM		ท. 102	
ตราประจำวัน			
		พนักงานส่ง	วันที่
		พนักงานรับฝาก	เวลาส่ง
			ค่าค่า

ใช้งานในทาง OFFICIAL USE ONLY	ZCZC	ทางสาย	เลขลำดับที่	อักษรย่อต้นทาง	หมายเลข
	TH	อักษรย่อปลายทาง	ลำดับเลขที่ของข้อความ	อักษรย่อปลายทาง	จำนวนคำคิดเงิน
		CO BU			บัญชีเงินคง
	ชื่อสถานที่ทำการต้นทาง	จำนวนคำคิดเงิน/ฉบับได้	วันที่รับฝาก	เวลารับฝาก	หมายเหตุของทางการ

คำชี้แจง SERVICE NOTIFICATION			
ชื่อผู้รับ NAME			
ที่อยู่ ADDRESS			
ปลายทาง DESTINATION	(อำเภอ DISTRICT)	(จังหวัด PROVINCE)	(รหัสไปรษณีย์ POSTCODE)
			(ประเทศปลายทาง COUNTRY)

ข้อความ
TEXT

ให้อยู่ในดุลยพินิจของครู

① ส่วนที่ ๑ เสียค่าธรรมเนียม _____ บาท
 ② ส่วนที่ ๒ เสียค่าธรรมเนียม _____ บาท

รวม _____ บาท

ครุฑจรุญจากหน้าโรงเรียน

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การเขียน

จำนวน 19 คาบ

แผนการสอนที่ 44 เรื่อง การเขียนย่อความ (ตอนที่ 1)

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การย่อความเป็นการช่วยสรุปใจความสำคัญของสิ่งที่ได้ฟัง ได้อ่าน ช่วยให้จดจำสาระสำคัญได้แม่นยำ และจำเป็นสำหรับการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ การย่อความมีรูปแบบและหลักเกณฑ์ที่ต้องศึกษาเพื่อให้สามารถย่อความได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
บอกรูปแบบ หลักเกณฑ์และย่อความจากเรื่องที่กำหนดได้
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 นักเรียนมีทักษะในการรวบรวมข้อมูล (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.2 นักเรียนมีความมุ่งมั่นทุ่มเทกับการเขียนย่อความจนสำเร็จ (ความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง)
  - 2.3 นักเรียนสามารถวิเคราะห์ข้อความที่กำหนดให้ได้อย่างมีเหตุผล (การควบคุมตนเองได้)

เนื้อหา

1. หลักเกณฑ์การเขียนย่อความ
2. รูปแบบการย่อความประเภทต่างๆ

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ครูแจกใบความรู้เรื่อง รูปแบบและหลักการเขียนย่อความให้นักเรียนศึกษา (ภาคผนวก) แล้วช่วยกันสรุปหลักเกณฑ์	- ทักษะการสื่อสาร
2. ให้นักเรียนดูตัวอย่างการย่อความ (ภาคผนวก)	- ทักษะการเรียนรู้
3. ให้นักเรียนอ่านเรื่อง สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช จากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 ประมาณ 1 ย่อหน้า แล้วให้ช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากตอนที่อ่านและจดบันทึกลงในสมุด	- ทักษะการสื่อสาร - ทักษะการเรียนรู้ - การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา - ทักษะการสื่อสาร
4. ให้นักเรียนย่อความเรื่อง สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ตามรูปแบบและหลักการเขียนย่อความ เสร็จแล้วส่งครู เพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจ	- การควบคุมตนเองได้ - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง

สื่อ

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3
2. ใบความรู้เรื่องรูปแบบและหลักการเขียนย่อความ
3. ตัวอย่างการย่อความ

การวัดและประเมินผล

ตรวจผลงาน

ภาคผนวก

ใบความรู้ เรื่อง การเขียนย่อความ

ย่อความ คือ การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ได้ฟังหรืออ่าน นำมาเรียบเรียงใหม่ ด้วยสำนวนของผู้ย่อเอง โดยมีเนื้อความเช่นเดียวกับเรื่องที่ย่อหรือฟังมา

1. ก่อนย่อต้องมีการขึ้นคำนำ เพื่อบอกประเภท เรื่อง ผู้แต่ง ที่มา ให้ชัดเจน เช่น

เรียงความ

ย่อเรียงความเรื่อง.....ของ.....จาก.....

ความว่า

นิทาน

ย่อนิทานเรื่อง.....ของ.....จาก.....

ความว่า

ข่าว

ย่อข่าวเรื่อง.....จาก.....ความว่า

จดหมาย

ย่อจดหมายของ.....ถึง.....ลงวันที่.....

ความว่า

บทความ

ย่อบทความเรื่อง.....ของ.....จาก.....

ความว่า

ประกาศ

ย่อประกาศของ.....เรื่อง.....แก่.....

เมื่อ.....ความว่า

ปาฐกถา

ย่อปาฐกถาของ.....แก่.....ที่.....
เมื่อ.....ความว่า

2. อ่านคร่าวๆ 1 ครั้งก่อน แล้วจึงอ่านอย่างละเอียด สรุปใจความทีละย่อหน้า แล้วจึงนำแต่ละย่อหน้ามารวมกันเป็นย่อหน้าเดียว โดยใช้สำนวนเป็นของผู้ย่อเอง
3. ไม่ใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ให้ใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 เช่น ท่าน เขา หรือกล่าวชื่อของบุคคลที่อ้างอิง
4. ถ้าเป็นร้อยกรองต้องถอดคำประพันธ์ก่อน แล้วจึงย่อ
5. ตัดพลงความซึ่งมีความสำคัญน้อยออกไป คงไว้เฉพาะใจความสำคัญ ซึ่งถ้าตัดทิ้งไปจะทำให้เสียความหรือเข้าใจยาก
6. ต้องพยายามคงน้ำเสียงของข้อเขียนนั้นๆ เอาไว้ให้เหมือนเดิม เช่น ลักษณะการประชดประชัน อารมณ์สะท้อนใจต่างๆ เป็นต้น
7. ให้คงคำราชาศัพท์ได้

ใบความรู้ ตัวอย่างการย่อความ

นิทาน “ข้าวมัทฉะจรรย”

นานมาแล้ว มีหญิงชราคนหนึ่งอยู่กับหลานชายบนเกาะโรติ ในประเทศอินโดนีเซีย สองคนยายหลานอาศัยอยู่ในกระท่อมเก่าตามลำพัง ไม่มีใครมาเหลียวแล ส่วนพ่อแม่ของหลานชายนั้นยายไม่เคยเอ่ยถึงเลย

ยายปลูกข้าวไว้ที่หลังกระท่อมเพื่อเป็นอาหาร แม้จะมีที่เพาะปลูกเพียงเล็กน้อย แต่ก็มีข้าวพอกินตลอดทั้งปี ทุกวันจะออกไปจับปลาในทะเล และทุกครั้งที่ยายออกไปหาปลา ไม่เคยพาหลานชายไปด้วย หลานชายต้องอยู่เฝ้าบ้านตลอดทั้งวัน และเตรียมหุงหาอาหารรอยายกลับมา

จนกระทั่งวันหนึ่ง หลานชายทนอยู่คนเดียวต่อไปไม่ได้ จึงขอร้องยาย

“ยายจำ ให้หนูไปด้วยนะ หนูอยากจับปลากับยาย”

“ไม่ได้หรอกลูก” ยายรีบปฏิเสธ “อย่าไปกับยายเลยนะ ออกทะเลนะอันตรายมาก อยู่บ้านต้มข้าวไว้รอยายดีกว่า ใช้ข้าวแค่เมล็ดเดียวก็พออย่าลืมนะ” ยายกำชับ

แล้วยายก็ออกจากบ้านไป ทั้งให้หลานผิดหวังอยู่ตามลำพัง หลานชายผุดลุกผุดนั่งอยู่ในบ้าน เฝ้านึกหาเหตุผลว่า ทำไมยายถึงไม่ยอมพาไปด้วย หลานคิดว่าตัวเองโตแล้วและไม่กลัวคลื่นลม คิดเพลินอยู่จนกระทั่งเย็น จึงนึกได้ว่าจะต้องต้มข้าวเตรียมไว้รอยายกลับมา เขาเดินเข้าครัวหยิบหม้อข้าวออกมา

“เอ๊ะ ทำไมยายถึงให้ใส่ข้าวเพียงเมล็ดเดียว เป็นไปไม่ได้หรอก” เขาทบทวนคำสั่งของยายด้วยความสงสัย

เมื่อยกหม้อข้าวขึ้นตั้งบนเตา เขาจึงหยิบข้าวมาหลายกำมือ ข้าวขาวเสร็จแล้วก็ใส่ลงไป ในหม้อ รอจนหม้อข้าวเดือด แต่พอเขาเปิดฝ้าหม้อเขาก็ต้องตกตะลึง

“ตายแล้ว อะไรกันนี่” เขาอุทาน

ข้าวล้นออกมาจากหม้อมากมาย ไหลนองพื้นท่วมบ้าน แล้วไหลออกไปนอกบ้าน เด็กชายตกใจไม่รู้ว่าเกิดอะไรขึ้น เขาวิ่งร้องไห้ออกไปตามยาย และพบยายที่กลางทาง

“ช่วยด้วย ข้าวท่วมบ้านหมดแล้ว หนูไม่เชื่อยาย ใส่ข้าวไปตั้งหลายกำมือเนาะ ข้าวก็เลยล้นหม้อออกมา” เด็กชายเล่าไปพร้อมกับร้องไห้

“เด็กดี บอกแล้วไม่ฟัง” ยายโกรธจัด ฉวยดุ้นพินข้างทางฟาดหัวหลานชาย หัวบวม ปูด ฟกช้ำดำเขียว เด็กชายร้องจ้าด้วยความเจ็บปวด

“โอ๊ย เจ็บ อย่าตีหนูเลย ทีหลังหนูไม่ทำอีกแล้ว” หลานชายพร่ำอ้อนวอน แต่ยายก็ไม่ ยั้งมือ

“นี่แน่ะ...นี่แน่ะ ดื้อนัก” ยายยังตีไม่หยุด ทันใดนั้นหลานชายก็หายตัวไป ยายพยายาม ตามหาทุกหนทุกแห่งแต่ไม่พบ ยายแน่ใจว่าจับแขนหลานชายไว้แน่นในขณะที่ตี แต่ไม่รู้ว่า หลานหายตัวไปได้อย่างไร ระหว่างที่กำลังตามหาอยู่นั้น ยายก็ได้ยินเสียงพูดดังขึ้นใกล้ๆ

“ลาก่อนนะยาย ต่อไปนี้ยายต้องอยู่คนเดียวแล้ว ไม่มีใครอยู่เป็นเพื่อนยายอีก” เสียง นั้นขาดหายไป และยายก็ไม่เห็นตัวคนพูด

นับแต่นั้นเป็นต้นมา ชาวเกาะโรตีกิไม่เคยตีลูกหลานหรือคนอื่นๆ ที่ศีรษะอีกเลย

หัวข้อสังเขปในการย่อ

1. ในประเทศอินโดนีเซีย มียายหลานยากจนสองคน
2. ยายปลูกข้าวไว้กิน แล้วก็ออกไปหาปลาในทะเลทุกวันและไม่เคยพาหลานไปด้วย แม้หลาน จะขอร้องตามไปด้วย
3. ยายสั่งให้หลานหุงข้าวโดยใช้ข้าวเมล็ดเดียว แต่หลานไม่เชื่อฟังใส่ข้าวไปหลายกำมือ
4. ข้าวล้นท่วมบ้าน หลานชายจึงร้องไห้ไปหยาย พบยายกลางทางก็เล่าเรื่องให้ฟัง
5. ยายโกรธมากจึงคว่ำดุ้นพินตีหัวหลานชาย หลานชายก็หายไปเลย
6. นับแต่นั้นมาชาวเกาะโรตีกิไม่เคยตีลูกหลานหรือคนอื่นๆ ที่ศีรษะอีกเลย

ย่อความอย่างสั้น

นิทานเรื่อง “ข้าวมหัศจรรย์” ของต๋อยตึ้ง แปลจากนิทานพื้นเมืองอินโดนีเซีย เรื่อง The Strange Porridge จากหนังสือสตรีสารภาคพิเศษ (14) 48/20 ความว่า

ในประเทศอินโดนีเซีย มียายหลานยากจนสองคน ยายปลูกข้าวไว้กินและออกไปหาปลา ก็ได้สั่งให้หลานชายหุงข้าวโดยใช้ข้าวเพียงเมล็ดเดียว แต่หลานชายใส่ข้าวไปหลายกำมือ ข้าวจึงล้น ไหลท่วมบ้าน หลานชายตกใจวิ่งไปพบยาย ยายโกรธใช้ดุ้นพินตีหัว หลานชายก็หายไป นับแต่นั้น มาชาวเกาะโรตีกิไม่เคยตีใครที่ศีรษะอีกเลย

ย่อความธรรมดา

นิทานเรื่อง “ข้าวหมกหัจจรรย” ของด้อยตั้ง แปลจากนิทานพื้นเมืองอินโดนีเซีย เรื่อง The Strange Porridge จากหนังสือสตรีสารภาคพิเศษ (14) 48/20 ความว่า

ในประเทศอินโดนีเซีย มียายหลานยากจน ยายปลูกข้าวไว้กิน และออกไปหาปลาในทะเลทุกวัน แต่ไม่เคยพาหลานชายไปด้วยแม้จะขอตามไปด้วย วันหนึ่งเมื่อยายออกไปหาปลาปล่อยให้หลานชายอยู่บ้าน และสั่งให้ใช้ข้าวเพียงเมล็ดเดียวในการหุง หลานชายกลับใส่ข้าวหลายกำมือเมื่อเปิดหม้อข้าวก็ล้นท่วมบ้าน หลานตกใจวิ่งร้องไห้ออกไปพบยายกลางทางและเล่าเรื่องให้ฟังยายโกรธจึงตีหัวหลานชายด้วยค้อนหิน หลานชายก็หายตัวไป นับแต่นั้นเป็นต้นมาชาวเกาะโรตีกี่ไม่เคยตีใครที่ศีรษะอีกเลย

ให้นักเรียนสังเกตการย่อบทร้อยกรองต่อไปนี้

“การปลูกป่า”

โลกร่มเย็นสดสวยด้วยป่าไม้	ป่าเป็นได้ทั้งยาและอาหาร
เป็นเส้นด้ายทอดผ้าห่มมานาน	เป็นทั้งบ้านอาศัยได้พักกัน
ป่าไม้กรองอากาศปราศมลพิษ	ช่วยชีวิตอยู่ดีมีสุขสันต์
ทั้งพืชสัตว์สมบูรณ์ไม่สูญพันธุ์	ป่าสำคัญสำหรับชาติชาติต้องพึ่ง
ป่าไม้คือต้นน้ำกำเนิดฝน	น้ำหลากล้นป่าซับไว้ไม่ท่วมขัง
ลมแรงมาอาศัยป่าไม้บัง	ป่าให้ทั้งความชุ่มชื้นคลุมผืนดิน
ธรรมชาติสรรค์สร้างอย่างพิสุทธิ์	แต่มนุษย์กลับทำลายไม่จบสิ้น
ตัดต้นไม้ถางป่าเป็นอาจีน	เหลือทรายหินไว้ประจานผลงานตน
เมื่อสิ้นป่าก็สิ้นน้ำทำนาไร่	โลกพบภัยร้อนแล้งทุกแห่งหน
วสันต์เยือนทุกครั้งนั่งทุกข์ทน	น้ำหลากล้นท่วมพื้นที่กสันชีวา
เป็นบทเรียนเตือนมนุษย์ให้หยุดคิด	รักชีวิตรักหลานลูกเร่งปลูกป่า
เลิกตัดฟันผลาญเผาทำลายป่า	ร่วมรักษาต้นไม้ไว้ไทยร่มเย็น

นางสาวคร พรมไชยา
(สโมสรสมานมิตร นิตยสารสกุลไทย)

หัวข้อสังเขปในการย่อ

1. ป่าไม้ให้ความร่มเย็นและเป็นปัจจัยสี่ของมนุษย์
2. ป่าไม้ช่วยให้มนุษย์และสัตว์มีชีวิตอย่างมีความสุข
3. ป่าไม้เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำลำธาร ให้ความชุ่มชื้น
4. แต่มนุษย์เป็นผู้ทำลายป่า จึงประสบภัยแล้งและน้ำหลาก
5. เป็นบทเรียนอันสูงค่าจงร่วมมือกันปลูกป่า

ย่อความอย่างสั้น

กลอนสุภาพ เรื่อง “การปลูกป่า” ของนางสาคร พรหมไชยา จากสโมสรสมานมิตร ใน นิตยสารสกุลไทย ความว่า

ป่าไม้ให้ชีวิตแก่มนุษย์และสรรพสัตว์ทั้งหลาย ดังนั้นมนุษย์ควรเห็นคุณค่า เลิกทำลายป่าไม้ และหันมาร่วมใจปลูกป่า

ย่อความธรรมดา

กลอนสุภาพ เรื่อง “การปลูกป่า” ของนางสาคร พรหมไชยา จากสโมสรสมานมิตร ใน นิตยสารสกุลไทย ความว่า

ป่าไม่มีคุณค่าแก่มนุษย์และสัตว์ กล่าวคือ ให้ความร่มเย็น ให้ปัจจัยสี่แก่มนุษย์ เป็นต้นกำเนิดแม่น้ำลำธาร ทำให้เกิดความอุดมสมบูรณ์มนุษย์จึงควรเลิกทำลายป่าอันเป็นสาเหตุทำให้เกิดภัยพิบัติขึ้น แล้วหันกลับมาร่วมมือกันปลูกป่าเพื่อลูกหลานไทย

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การเขียน

จำนวน 19 คาบ

แผนการสอนที่ 45 เรื่อง การเขียนย่อความ (ตอนที่ 2)

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การย่อความที่ดีต้องสรุปใจความสำคัญของเรื่องแล้วนำมาเรียบเรียงด้วยสำนวนของผู้ย่อเอง โดยอาศัยรูปแบบและหลักเกณฑ์การเขียน เพราะการเขียนจะทำให้สื่อสารได้ชัดเจนมากที่สุด

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
ย่อความจากเรื่องที่กำหนดให้ได้
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 นักเรียนสามารถอ่านและเขียนย่อความได้ (ทักษะการสื่อสาร)
  - 2.2 นักเรียนสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ (การควบคุมตนเองได้)
  - 2.3 นักเรียนปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ (ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)

เนื้อหา

การเขียนย่อความ

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ครู -นักเรียนร่วมกันทบทวนถึงหลักวิธีการ รูปแบบของการย่อความ	- ทักษะการสื่อสาร
2. ครูแจกบัตรย่อยกรองเรื่อง “การปลูกป่า” ให้นักเรียนอ่านในใจ แล้วช่วยกันย่อความธรรมดาจากเรื่องที่อ่าน	- ทักษะการสื่อสาร

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อความของนักเรียนให้กะทัดรัด สละสลวย 4. ให้นักเรียนย่อเรื่อง เมตตากรุณา ธรรมจริยา เป็นการบ้าน จากหนังสือภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3	- ทักษะการสื่อสาร - ทักษะการคิด - การควบคุมตนเองได้ - ความขยัน อดทน ประหยัดและอดออม - ทักษะการสื่อสาร

สื่อ

1. บทร้อยกรองเรื่อง การปลูกป่า
2. หนังสือภาษาไทยชุด ทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3
3. แบบประเมิน

การวัดและประเมินผล

ตรวจผลงานนักเรียน

ภาคผนวก

บทร่ายกรองเรื่อง การปลูกป่า

โลกร่มเย็นสดสวยด้วยป่าไม้
เป็นเส้นด้ายทอผ้าห่มมานาน
ป่าไม้กรองอากาศปราศมลพิษ
ทั้งพืชสัตว์สมบูรณ์ไม่สูญพันธุ์
ป่าไม้คือต้นน้ำกำเนิดฝน
ลมแรงมาอาศัยป่าไม้บัง

ธรรมชาติสรรค์สร้างอย่างพิสุทธิ์
ตัดต้นไม้ถางป่าเป็นอาภิน
เมื่อสิ้นปากก็สิ้นน้ำทำนาไร่
วสันต์เย็นทุกครั้งนั่งทุกซทน
เป็นบทเรียนเตือนมนุษย์ให้หยุดคิด
เลิกตัดฟันผลาญเผาเหล่านา

ป่าเป็นได้ทั้งยาและอาหาร
เป็นทั้งบ้านอาศัยได้พักกัน
ช่วยชีวิตอยู่ดีมีสุขสันต์
ป่าสำคัญสำหรับชาติชาติต้องพึ่ง
น้ำหลากล้นป่าซับไว้ไม่ท่วมซง
ป่าให้ทั้งความชุ่มชื้นคลุมผืนดิน
แต่มนุษย์กลับทำลายไม่จบสิ้น
เหลือทรายหินไว้ประจานผลงานตน
โลกพบบักร้อนแล้งทุกแห่งหน
น้ำหลากล้นท่วมพื้นที่กลืนชีวา
รักชีวิตรักหลานลูกเร่งปลูกป่า
ร่วมรักษาต้นไม้ไว้ไทยร่มเย็น

นางสาคร พรหมไชยา
(สโมสรสมานมิตร นิตยสารสกุลไทย)

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การเขียน

จำนวน 19 คาบ

แผนการสอนที่ 46 เรื่อง การเขียนประกาศ

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การเขียนประกาศเป็นการสื่อสารประเภทที่มีข้อจำกัดที่จะต้องมีความรู้รูปแบบและรายละเอียดอย่างเพียงพอ เพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจถึงจุดประสงค์ของประกาศได้อย่างแจ่มแจ้ง สามารถสื่อความหมายได้ตรงกัน จึงต้องอาศัยการใช้สำนวนภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และตรงตามจุดประสงค์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

บอกรูปแบบของประกาศ และเขียนประกาศตามสถานการณ์ได้ถูกต้องตรงตามจุดประสงค์

2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ

2.1 นักเรียนสามารถอธิบายรูปแบบของการเขียนประกาศได้ (ทักษะการเรียนรู้)

2.2 นักเรียนสามารถเขียนประกาศได้ถูกต้อง (ทักษะการสื่อสาร)

2.3 นักเรียนปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย (การควบคุมตนเองได้)

เนื้อหา

1. รูปแบบการเขียนประกาศ

2. การเขียนประกาศ

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง การเขียนประกาศและ สนทนาถึงความสำคัญของประกาศ และรูปแบบประกาศใน สื่อต่างๆ ที่นักเรียนเคยพบเห็น	- ทักษะการสื่อสาร
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 4-5 คน ให้ดูตัวอย่างการเขียน ประกาศที่มีรูปแบบถูกต้องและไม่ถูกต้อง แล้วอภิปราย รูปแบบการเขียนประกาศ	- ทักษะการจัดการ - ทักษะการเรียนรู้ - ทักษะการสื่อสาร
3. ให้นักเรียนช่วยกันสังเกตคำ สำนวนภาษาที่ใช้ในการเขียน ประกาศที่ถูกต้อง เหมาะสมชัดเจน ตรงตามจุดประสงค์	- ทักษะการคิด
4. สุ่มตัวแทนกลุ่มออกมาอภิปราย สรุป แบบการเขียนประกาศ ที่ถูกต้อง ครูแนะนำเพิ่มเติมขั้นตอนการเขียนประกาศและ ประโยชน์ของการประกาศ	- ทักษะการสื่อสาร - ทักษะการคิด
5. ให้แต่ละกลุ่มเขียนประกาศตามที่กำหนดแล้วสุ่มตัวแทนมานำ เสนอหน้าชั้นเรียน	- ทักษะการสื่อสาร - การควบคุมตนเองได้ - ความรับผิดชอบ และมี วินัยในตนเอง
6. มอบหมายให้นักเรียนไปเขียนประกาศมาคนละ 1 เรื่อง	- การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา

สื่อ

ตัวอย่างการเขียนประกาศในรูปแบบต่างๆ

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม
2. ตรวจผลงาน

[illegible]

ใบความรู้ การเขียนประกาศ

ประกาศ คือ การทำให้คนทั่วไปทราบข่าวสารเรื่องเดียวกัน โดยอาศัยสื่อสาธารณะ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ป้ายประกาศสาธารณะ

การเขียนประกาศมี 2 ชนิด คือ การเขียนประกาศที่ไม่เป็นทางการ และการเขียนประกาศที่เป็นทางการ

1. การเขียนประกาศที่ไม่เป็นทางการ เป็นการเขียนประกาศเพื่อแจ้งเรื่องราวให้ผู้อื่นทราบ เช่น ประกาศคนหาย ประกาศรับสมัครงาน ประกาศสินค้าและบริการ ฯลฯ มีลักษณะโดยส่วนรวม ดังนี้

- ก. บอกความต้องการ หรือจุดประสงค์ในการประกาศให้ชัดเจน
- ข. ให้รายละเอียดประกอบตามที่จำเป็น
- ค. ใช้ประโยคสั้นๆ เขียนให้ได้ความกระชับ

2. การเขียนประกาศที่เป็นทางการ อาจเป็นประกาศขององค์กร สถาบัน หรือหน่วยงานใดๆ ก็ได้ทั้งของรัฐบาล หรือเอกชน ชุมชน โรงเรียน ประกอบด้วยส่วนสำคัญดังนี้

- ก. ชื่อหน่วยงานหรือองค์การที่ออกประกาศ
- ข. เรื่องที่ประกาศ
- ค. เนื้อความที่ประกาศ มักประกอบด้วย 2 ส่วน คือ
  - (1) เหตุผลหรือความเป็นมา
  - (2) จุดประสงค์สำคัญซึ่งมีทั้งรายละเอียดและเงื่อนไขต่างๆ รวมทั้งขั้นตอนในการปฏิบัติ
- ง. วัน เดือน ปีที่ประกาศ
- จ. ลงนามผู้ประกาศ

ประกาศที่เป็นทางการนี้มีจุดประสงค์เพื่อแจ้งเรื่องขอความร่วมมือ ตักเตือน ขอร้อง ฯลฯ จากหน่วยราชการ หรือประชาชน หรือผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องให้ทราบ

ใบความรู้ ตัวอย่างประกาศ

ด่วน ! โครงการนี้ห้ามพลาด

เปิดขาย โครงการที่ดินสวยมาก

ติดทะเลสาบ และสวนสาธารณะ อยู่ ถ.สาธุการ ใกล้ถนนใหญ่

ราคาถูก แปลงละ 52-96 ตร.ว. จอง 2,000 บาท

ผ่อนธนาคาร 1,400 บาท เท่านั้น ถนนด้านหน้า

และในโครงการทำอย่างดี พร้อมผังโครงการน้ำ-ไฟ ฟรี

สนใจติดต่อ โทร. 531-7997, 532-3021

บริษัทพัฒนาโครงการทุกวัน

มติชน

บริษัท งานดี จำกัด

บริษัทในเครือบริษัทมติชน จำกัด (มหาชน)

รับสมัคร

1. พนักงานขับรถ

คุณสมบัติ

1. จบ ม.3 ขึ้นไป
2. มีใบขับขี่ทั้ง 2 ประเภท 1 ปีขึ้นไป
3. สามารถออกต่างจังหวัดได้ รู้เส้นทางกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด

2. พนักงานจัดรถ

คุณสมบัติ

1. จบ ป.6 ขึ้นไป
2. ผ่านการเกณฑ์ทหารแล้ว สามารถทำงานกะดึกได้

สนใจสมัครสมัครได้ที่ **บริษัท งานดี จำกัด**

ฝ่ายบุคคล บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน)

12 เทพารักษ์ ถนนประชาชื่นวศ 1 จตุจักร กรุงเทพฯ 10000

รับสมัครตั้งแต่วันที่ 20 พฤศจิกายน 2538 (9.00-11.00 น.)

ฉลองครบรอบ 12 ปี

แผนของขวัญระลึกแด่ท่านผู้มีอุปการคุณ **ฟรี!**

สมาคมผู้ประกอบการกำจัดแมลง

C.S.GROUP CO.,LTD.

**บริการ
ป้องกัน
และกำจัด**

ปลวก

บริการด้วยคุณภาพ และความปลอดภัย

ใบอนุญาตกระทรวงสาธารณสุข เลขที่ 26/2538

โปรดติดต่อได้ทุกเขตที่ใกล้บ้านท่าน

บริษัท ซีเอสกรุ๊ป จำกัด

เขตธนบุรี : ☎ 412-9527, 412-9529, 412-9181-2

เขตบางขุนเทียน : ☎ 415-7551, 415-7571, 899-4918-9

เขตสุรนารี : ☎ 259-5317, 259-5330, 663-0600-3

เขตบางกะปิ : ☎ 378-0065, 378-0932, 374-9742-3

เขตบางพลี : ☎ 585-0585, 585-6756, 587-9468-9

● บริษัทที่หน่วยงานของกระทรวงสาธารณสุขสุให้ความ
เชื่อถือและไว้วางใจให้บริการอย่างค้ำใจเนื่องมาจากความเชี่ยวชาญ ●

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การเขียน

จำนวน 19 คาบ

แผนการสอนที่ 47 เรื่อง การเขียนคำเชิญชวน

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การเขียนคำเชิญชวน เป็นการเขียนเพื่อประชาสัมพันธ์ให้คนสนใจ และเกิดความรู้สึกที่จะทำตาม จึงเลือกใช้ถ้อยคำให้สื่อความหมายตามที่ต้องการ โดยคำนึงถึงจังหวะ และความนุ่มนวล ในน้ำเสียงของคำด้วย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
เขียนคำเชิญชวนตามสถานการณ์ได้ถูกต้องตรงตามจุดประสงค์
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 นักเรียนมีความมุ่งมั่นทุ่มเทกับงานที่ทำงานสำเร็จ (ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)
  - 2.2 นักเรียนสามารถพูดอธิบายถึงรูปแบบการใช้ภาษาในการเขียนคำเชิญชวน และประโยชน์ในการนำไปใช้ (ทักษะการสื่อสาร)
  - 2.3 นักเรียนสามารถรู้แหล่งข้อมูลและรวบรวมข้อมูล (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.4 นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน (การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้)

เนื้อหา

การเขียนคำเชิญชวน

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ให้นักเรียนดูตัวอย่างแบบคำเชิญชวนต่างๆ เช่น แบบเชิญชวนในการทอดผ้าป่า ประกาศโฆษณา ฯลฯ	- ทักษะการเรียนรู้
2. ครูและนักเรียนสนทนารถึงรูปแบบการใช้ภาษาที่เหมาะสมและใจความตรงตามวัตถุประสงค์	- ทักษะการสื่อสาร
3. ให้ตัวแทนนักเรียนอภิปรายถึงประโยชน์ และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	- ทักษะการสื่อสาร
4. แบ่งกลุ่มให้นักเรียนเขียนคำเชิญชวนตามที่กำหนดให้ และจัดประกวดระหว่างกลุ่มแต่ละกลุ่ม นำเสนอหน้าชั้นเรียน	- การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง - ความขยัน อดทน ประหยัด และอดออม
5. มอบหมายให้นักเรียนไปเขียนคำเชิญชวนลักษณะต่างๆ มาคนละ 1 ข้อความ	- ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง

สื่อ

1. ตัวอย่างคำเชิญชวน
2. ใบความรู้
3. แบบประเมิน

การวัดและประเมินผล

1. สนทนาซักถาม
2. ตรวจผลงาน

ภาคผนวก

แบบประเมินการเขียนคำเชิญชวน

ชื่อ.....เลขที่.....

ลำดับ ที่	รายการ	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)	รวม (16)
1.	ใช้ถ้อยคำกระชับรัดกุม					
2.	มีลักษณะของคำเชิญชวน					
3.	ครอบคลุมจุดประสงค์ที่ต้องการ					
4.	ความคิดสร้างสรรค์ (ไม่ลอกมา)					

สรุปผลการประเมิน

9 - 10 ดีมาก

7 - 8 ดี

5 - 6 พอใช้

1 - 4 ปรับปรุง

ผู้ประเมิน.....

ใบความรู้ คำเชิญชวน

คำเชิญชวนโดยทั่วๆ ไป เป็นการแนะนำให้ช่วยกันกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง อาจจะปรากฏต่อสาธารณชนในรูปของใบประกาศ หรือแผ่นปลิว โปสเตอร์ หรืออาจจะเป็นการบอกกล่าวด้วยวาจาเฉพาะหน้า บอกกล่าวทางเครื่องขยายเสียง ทางวิทยุ หรือทางโทรทัศน์ก็ได้ ส่วนมากมักจะเป็นการเชิญชวนเพื่อให้ทำประโยชน์แก่ส่วนรวม แก่สังคม หรือสาธารณประโยชน์นั่นเอง เช่น การขอบริจาคโลหิต การขอบริจาคทรัพย์สิน เพื่อสาธารณกุศลต่างๆ โดยมีหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ เช่น ประกาศเชิญชวนของสภาภาษาไทย ของมูลนิธิหรือของสมาคมต่างๆ ที่จัดระเบียบถูกต้องตามกฎหมาย หรือของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ เป็นต้น

คำประกาศเชิญชวนมักจะบ่งบอกจุดประสงค์อย่างชัดเจน และชี้ให้เห็นประโยชน์ รวมทั้งบอกวิธีการปฏิบัติด้วย

กลวิธีการเขียนคำเชิญชวน มีดังนี้

1. พยายามชี้ให้ผู้รับสารตระหนักว่า หากปฏิบัติตามคำเชิญจะได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่ทำประโยชน์แก่ส่วนรวม ย่อมได้รับการยกย่อง
  2. ใช้ถ้อยคำที่มีน้ำเสียงไปในเชิงเสนอแนะ ขอร้อง วิงวอน หรือเร้าใจ
  3. ไม่ควรใช้ถ้อยคำเป็นการข่มขู่หรือการบีบบังคับ
- อนึ่ง คำขวัญ คำโฆษณาสินค้า หรือโฆษณาบริการ ก็จัดว่าเป็นคำเชิญชวนได้ หากใช้กลวิธีการเขียนดังกล่าวมาแล้ว

ตัวอย่าง คำเชิญชวนประเภทคำขวัญ

- ทั้งขยะไม่เลือกที่ หมตราสีไปทั้งเมือง (เสนอแนะ)
- เสริมกิจปิดไฟ ช่วยไทยประหยัดน้ำมัน (ขอร้อง)
- สะอาดกายเจริญวัย สะอาดใจเจริญสุข (เสนอแนะ)
- เห็นอะไรผิดสังเกต รีบแจ้งเหตุให้ยามรู้ (ขอร้อง)
- เอาใจใส่กับครอบครัวสักนิด ลูกจะไม่ติดยา (วิงวอน)

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	ภาคเรียนที่ 1
หน่วย/เรื่อง การเขียน		จำนวน 19 คาบ
แผนการสอนที่ 48 เรื่อง รูปแบบการเขียนรายงาน		จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การเขียนรายงาน คือ การเสนอผลงานอันได้มาจากการศึกษาค้นคว้าพิเศษ นอกเหนือไปจากเรื่องที่ได้ศึกษาในชั้นเรียน ซึ่งผู้เรียนจะต้องศึกษาค้นคว้าหาข้อเท็จจริง เพื่อประกอบในการเขียน การเขียนรายงานที่ดีจะต้องมีรูปแบบและหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
บอกส่วนประกอบและรูปแบบของรายงานได้
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 นักเรียนสามารถบอกรายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบของรายงานได้ (ทักษะการสื่อสาร)
  - 2.2 นักเรียนปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ (ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)
  - 2.3 นักเรียนสามารถวางแผนกำหนดขั้นตอนการทำงานได้ (ทักษะการจัดการ)

เนื้อหา

รูปแบบของรายงาน

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ครู - นักเรียนสนทนาทบทวนเกี่ยวกับข้อความรู้เรื่องการเขียนรายงานที่นักเรียนเคยเรียนมาในชั้นก่อน	- ทักษะการสื่อสาร
2. ให้นักเรียนดูตัวอย่างรายงานที่มีรูปแบบถูกต้องพร้อมกับให้อ่านรูปแบบการเขียนรายงาน (ภาคผนวก) เกี่ยวกับรายละเอียดขององค์ประกอบว่ามีส่วนใดบ้าง	- ทักษะการสื่อสาร - ทักษะการคิด
3. แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 4 - 5 คน ช่วยกันยกตัวอย่างเรื่องที่จะเขียนรายงาน แล้วช่วยกันกำหนดขอบข่ายของเนื้อหาที่จะเขียนเพื่อเป็นตัวอย่าง	- ทักษะการสื่อสาร - ทักษะการคิด - ทักษะการจัดการ
4. ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติการเขียนรายงานกลุ่มละ 1 เรื่อง ตามประเด็นที่กำหนด	- ทักษะการจัดการ - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง

สื่อ

ใบความรู้เรื่อง รูปแบบการเขียนรายงาน

การวัดและประเมินผล

ตรวจผลงานนักเรียน

ภาคผนวก

ใบความรู้ เรื่อง รูปแบบการเขียนรายงาน

การเขียนรายงาน คือ การเขียนเสนอผลงานอันได้มาจากการศึกษาค้นคว้าพิเศษ นอกเหนือไปจากเรื่องที่ได้ศึกษาในชั้นเรียน ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และยังเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นด้วย รายงานที่ดีสามารถใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหรือแหล่งข้อมูลได้

รูปแบบการเขียนรายงาน

รูปแบบของรายงานแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนประกอบตอนต้น ส่วนเนื้อหา และส่วนประกอบตอนท้าย

1. ส่วนประกอบตอนต้น

1.1 หน้าปรายงาน ควรเขียนด้วยลายมือบรรจง ส่วนบนเขียนชื่อเรื่อง ส่วนกลางชื่อผู้รายงาน ส่วนล่างบรรทัดแรกให้เขียนว่า “รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชา” บรรทัดที่สองเป็นชื่อสถาบันศึกษา ส่วนบรรทัดที่สามบอกภาคที่เรียน และปีการศึกษา

1.2 คำนำ เป็นการบอกขอบข่ายของเรื่อง สาเหตุที่ทำให้เลือกทำรายงานเรื่องนี้ จุดมุ่งหมายในการเขียน ตลอดจนการขอบคุณผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำรายงาน

1.3 สารบัญ คือ สิ่งที่ใช้บอกชื่อเรื่อง เรียงตามลำดับกับที่ปรากฏในหนังสือ สารบัญจะบอกเลขหน้าไว้ด้วย เพื่อให้ผู้อ่านเปิดอ่านได้สะดวก

1.4 ภาคผนวก (ถ้ามี) เรื่องหรือภาพประกอบ

2. ส่วนเนื้อเรื่อง

2.1 ส่วนที่เป็นเนื้อหา ต้องมีตอนนำ ตอนตัวเรื่อง และตอนลงท้าย เช่นเดียวกับการเขียนเรียงความ

2.2 ส่วนประกอบในเนื้อหา ได้แก่

- อัญประกาศ คือ ข้อความที่คัดมาจากคำพูดหรือข้อเขียนของผู้อื่นโดยไม่ดัดแปลง
- เชิงอรรถ คือ ข้อความท้ายหน้า มีไว้เพื่อแจ้งที่มาของข้อความในตัวเรื่อง

3. ส่วนประกอบตอนท้าย

3.1 บรรณานุกรม คือ รายชื่อสิ่งพิมพ์ตลอดจนวัสดุอ้างอิงทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการทำรายงาน พิมพ์ไว้ตอนท้ายสุดของรายงานการเขียนบรรณานุกรม ต้องบอกชื่อสกุล ผู้แต่ง ชื่อหนังสือ ครั้งที่พิมพ์ เมืองที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้า

3.2 ภาคผนวกหรืออภิธานศัพท์ คือ ส่วนที่นำมาเพิ่มเติมท้ายรายงาน เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น

ตัวอย่างปกนอก

พิธีมงคลโกนจุก

ช่อลัดดา สมสกุล

ม. 3 / 1

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนวิชา ท 305
โรงเรียนเบญจมราชาลัย
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538

ตัวอย่างสารบัญ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
ความเป็นมาของพิธีมงคลโกนจุก	1
การเตรียมขั้นแรก	2
งานพิธีตัดจุกในเย็นวันแรก	3
งานพิธีในเช้าวันรุ่งขึ้น	4
บรรณานุกรม	5

ตัวอย่างบรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ทอง เมฆพัต, หม่อมหลวง. **ประเพณีโบราณไทย และพิธี 12 เดือน พิธีมงคลต่างๆ**
กรุงเทพฯ. เอกศิลป์การพิมพ์. 2522. 222 หน้า.

สมชัย ใจดี และยรรยง ศรีวิริยาภรณ์. **ประเพณีและวัฒนธรรมไทย** พิมพ์ครั้งที่ 6.
กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด. 2535. 232 หน้า.

กระบวนการเขียนรายงาน

ขั้นตอนการเขียนรายงาน มีดังนี้

1. การเลือกเรื่องและตั้งชื่อเรื่อง เรื่องที่เลือกมาศึกษาควรเป็นเรื่องที่เสริมความรู้ในการเรียนวิชาใดวิชาหนึ่งให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ขอบเขตของเรื่องที่เลือกควรเหมาะสมกับเวลาในการค้นคว้าและเขียนรายงาน

2. การกำหนดจุดมุ่งหมายและขอบเขตของเรื่อง การเขียนรายงานจะต้องมีจุดมุ่งหมายจะเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับอะไร เพื่ออะไร มีขอบเขตเพียงใด เช่น หากจะเขียนรายงานเรื่องพิธีมงคลโกนจุก อาจกำหนดจุดมุ่งหมายและขอบเขต ดังนี้

จุดมุ่งหมาย : การศึกษาประเพณีไทยโบราณ

ขอบเขต : ความเป็นมาและงานพิธีโกนจุก

3. การเขียนโครงเรื่อง โครงเรื่องคือกรอบของเรื่องที่ใช้เป็นแนวในการเขียนรายงาน โครงเรื่องประกอบด้วย

- บทนำหรือความนำซึ่งมีหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อย ควรตั้งชื่อให้กะทัดรัด ใจความครอบคลุมเนื้อหา

4. การเขียนเนื้อหา เนื้อหาของรายงานได้จากการค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการอ่าน การฟัง การสังเกต การสัมภาษณ์ ฯลฯ ที่ผู้เขียนได้บันทึกไว้ การเขียนรายงานที่ดีไม่ใช่การคัดลอกข้อความแล้วมาตัดต่อ แต่ผู้เขียนรายงานควรเรียบเรียงเนื้อความด้วยสำนวนของตนเอง สำนวนภาษาควรอ่านเข้าใจง่าย ใช้คำเหมาะสม ประโยคกะทัดรัด

5. บทสรุป คือ การสรุปผลการศึกษาค้นคว้า มีการอภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า และข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)

6. การอ้างอิง หมายถึง การบอกให้ทราบว่าข้อความที่ใช้ในการเขียนรายงานมาจากแหล่งใด เพื่อผู้อ่านจะได้ตรวจสอบหรือติดตามอ่านเพิ่มเติม

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การเขียน

จำนวน 19 คาบ

แผนการสอนที่ 49 เรื่อง การเขียนรายงาน

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การเขียนรายงาน คือ การเสนอผลงานอันได้มาจากการศึกษาค้นคว้าพิเศษ นอกเหนือไปจากเรื่องที่ได้ศึกษาในชั้นเรียน ซึ่งผู้เรียนจะต้องศึกษาค้นคว้าหาข้อเท็จจริง เพื่อประกอบในการเขียน การเขียนรายงานได้ถูกต้องตามรูปแบบ มีเนื้อหาความรู้ถูกต้องชัดเจน จะทำให้สามารถถ่ายทอดไปยังผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
เขียนรายงานได้ถูกต้อง
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 นักเรียนรู้แหล่งข้อมูลและมีทักษะในการรวบรวมข้อมูล (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.2 นักเรียนมีความตั้งใจที่จะเขียนรายงานให้สำเร็จตามที่กำหนด (ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)
  - 2.3 นักเรียนสามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเขียนรายงานอย่างถูกต้องแก่ผู้อื่นได้ (การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา)

เนื้อหา

การเขียนรายงานตามเรื่องที่กำหนด

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. แบ่งกลุ่มนักเรียนให้อ่านเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายงาม พบพ่อ และเรื่องรามเกียรติ์ ตอนทศกัณฐ์ล้ม ร่วมกันศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อทำงานตามกลุ่มดังนี้ กลุ่มที่ 1 การเล่นโขน กลุ่มที่ 2 การขับเสภา กลุ่มที่ 3 พิธีบายศรี กลุ่มที่ 4 รามเกียรติ์กับคนไทย 2. ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันกำหนดโครงเรื่องที่จะเขียน 3. ครูและนักเรียนร่วมอภิปรายเสนอแนะโครงเรื่องของแต่ละกลุ่มเพื่อเป็นแนวในการเขียนรายงาน 4. ให้นักเรียนเขียนรายงานคนละ 1 เรื่อง	- ทักษะการจัดการ - ทักษะการเรียนรู้ - การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ - ทักษะการคิด - การช่วยเหลือผู้อื่น - เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตัวเอง

สื่อ

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3
2. แบบประเมิน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
2. ตรวจผลงาน

ภาคผนวก

แบบประเมินการเขียนรายงาน

ลำดับ	รายการ	ระดับคุณภาพ				รวม 20
		4	3	2	1	
1	รูปแบบ					
2	เนื้อหาสาระ					
3	การค้นคว้าหาข้อมูล					
4	การใช้ภาษา					
5	การลำดับความคิด					

หมายเหตุ 4 = ดีมาก
 3 = ดี
 2 = พอใช้
 1 = ปรับปรุง

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การเขียน

จำนวน 19 คาบ

แผนการสอนที่ 50 เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ (ตอนที่ 1)

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การแต่งคำประพันธ์ต่างกับการเขียนเรียงความตรงที่คำประพันธ์มีฉันทลักษณ์ ซึ่งจำกัดจำนวนคำมีกำหนดคณะ มีบังคับเสียงและสัมผัสตามแผนบังคับ จึงควรศึกษาและเลือกถ้อยคำสำนวนเพื่อใช้ในการประพันธ์ได้อย่างเหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
  - 1.1 สามารถเขียนแผนผังและบอกข้อบังคับของคำประพันธ์ได้
  - 1.2 สามารถอธิบายลักษณะสัมผัสสระและอักษรได้
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 สามารถรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลได้ (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.2 สามารถอธิบายลักษณะสัมผัสสระและอักษรได้ (ทักษะการสื่อสาร)
  - 2.3 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้)
  - 2.4 สามารถท่องคำประพันธ์ที่เป็นแม่แบบได้ (ทักษะการสื่อสาร)
  - 2.5 เขียนแผนผังคำประพันธ์แม่แบบได้ (ทักษะการคิด)

เนื้อหา

1. แผนผังและข้อบังคับประเภทกลอนสุภาพ กาพย์ยานี กาพย์ฉบัง และโคลงสี่สุภาพ
2. ลักษณะสัมผัสสระและอักษร

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. สนทนาถึงประสบการณ์ที่นักเรียนเคยเรียน เคยอ่าน เคยฟัง บทประพันธ์ในชั้นเรียนที่ผ่านมาว่ามี - ความไพเราะ - ความซาบซึ้ง - ความหมาย - ชนิดคำประพันธ์ - หาอาสาสมัครสัก 2 คน มาเขียนคำประพันธ์ที่ชื่นชอบ และร่วมกันอภิปรายด้วยหัวข้อข้างต้น และมีการโยงสัมผัสระหว่างวรรค สัมผัสอักษร สัมผัสสระ นอกจากนั้นยังชี้ให้เห็นแผนผังของบทประพันธ์นั้นๆ ด้วย	- ทักษะการเรียนรู้ - ทักษะการสื่อสาร - ทักษะการคิด
2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ใช้กระบวนการกลุ่มรับใบงาน (คำสั่ง) ใบประเมินผล ใบสังเกตพฤติกรรมไปศึกษาและนำเสนอ (25 - 30 นาที)	- ทักษะการเรียนรู้
3. ให้อาสาสมัครกลุ่มแรกนำเสนอผลงานแล้วต่อด้วยกลุ่มที่ 2	- ทักษะการสื่อสาร
4. ช่วยกันอภิปรายและสรุปหลักเกณฑ์ต่างๆ ของคำประพันธ์และความสละสลวยของคำประพันธ์นั้นๆ แล้วจดบันทึกลงในสมุด	- ทักษะการเรียนรู้

สื่อ

1. ใบงาน
2. แบบสังเกตพฤติกรรม

การวัดและประเมินผล

แบบสังเกต (พฤติกรรมกลุ่ม)

กิจกรรมเสนอแนะ

ควรให้ท่องโคลง กลอน กาพย์ แม่แบบ ก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรม

ภาคผนวก

ใบงาน 1

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนหาคำประพันธ์ประเภท

- กลอนสุภาพ 2 บท
- กาพย์ยานี 2 บท
- โคลงสี่สุภาพ 1 บท

พร้อมทั้งเขียนแผนผัง, ข้อบังคับ คำสัมผัสสระและอักษร ของคำประพันธ์ในบทประพันธ์นั้นด้วย

2. ให้อธิบายคำสัมผัสสระและอักษรด้วย

ใบงาน 2

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนหาคำประพันธ์ประเภท

- กลอนสุภาพ 2 บท
- กาพย์ยานี 2 บท
- โคลงสี่สุภาพ 1 บท

พร้อมทั้งเขียนแผนผัง ข้อบังคับ คำสัมผัสสระและอักษร ของคำประพันธ์ในบทประพันธ์นั้นด้วย

2. ให้อธิบายคำสัมผัสสระและอักษรด้วย

แผนการสอนที่.....วิชา.....ชั้น.....
เรื่อง.....เวลา.....คาบ.....
โรงเรียน.....สพอ.....
สพจ.....ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....

[illegible]

หมายเหตุ ครูอาจสุ่มสังเกตเพียงบางกลุ่มในการเรียนการสอนแต่ละครั้ง หรือสังเกตเพียงบางพฤติกรรมที่เห็นว่าเหมาะสมหรือสำคัญสำหรับกิจกรรมการเรียนการสอนในคาบนั้นๆ นอกจากนั้นอาจใช้วิธีให้นักเรียนในกลุ่มเป็นผู้ประเมินเอง

เกณฑ์การตัดสินใช้ได้ 4 - 5 ด้าน = ดี 3 ด้าน = พอใช้ 1 - 2 ด้าน = ต้องปรับปรุง

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การเขียน

จำนวน 19 คาบ

แผนการสอนที่ 51 เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ (ตอนที่ 2)

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การแต่งคำประพันธ์ต่างกับการเขียนความเรียงตรงที่คำประพันธ์มีฉันทลักษณ์ ซึ่งจำกัดจำนวนคำที่กำหนดคณะ มีบังคับเสียงและสัมผัสตามแบบบังคับ จึงควรศึกษาและเลือกถ้อยคำสำนวน เพื่อใช้ในการประพันธ์ได้อย่างเหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
  - 1.1 สามารถเขียนแผนผังและบอกข้อบังคับของการแต่งคำประพันธ์ประเภทนั้นๆ
  - 1.2 สามารถเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวน เพื่อใช้ในการแต่งคำประพันธ์ได้เหมาะสมกับเรื่อง และเงื่อนไขที่กำหนดให้ได้
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 สามารถเขียนแผนผังข้อบังคับของคำประพันธ์ประเภทนั้นๆ ได้ (ทักษะการสื่อสาร)
  - 2.2 สามารถเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวน เพื่อใช้ในการแต่งคำประพันธ์ได้เหมาะสมกับเรื่อง และเงื่อนไขที่กำหนดให้ได้ (ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิด)
  - 2.3 สามารถรับผิดชอบงานได้ (ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)
  - 2.4 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้จนสำเร็จ (ความขยัน อดทน ประหยัดและอดออม)

เนื้อหา

1. แผนผังและข้อบังคับคำประพันธ์
2. เลือกใช้ถ้อยคำสำนวนเหมาะสมกับเรื่อง

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ครูเปิดเทปให้นักเรียนฟังเกี่ยวกับคำประพันธ์ประเภทกลอนหรือโคลง เป็นต้น ฟังความไพเราะ ชาบซึ่งมีความลึกซึ้งที่เราจะต้องสืบสานวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าไว้ 2. ให้นักเรียนจับคู่กันรับใบงาน แบบฝึก ใบประเมิน ไปศึกษา และปฏิบัติงานจนสำเร็จ แล้วนำเสนอผลงาน 3. ช่วยกันแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ผลงาน 4. ช่วยกันกำหนดหัวข้อเพื่อแต่งคำประพันธ์ เช่น เทิดพระคุณแม่ สดุดีสุนทรภู่	- ทักษะการสื่อสาร - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง - ความขยัน อดทน ประหยัด และอดออม - ทักษะการคิด

สื่อ

1. ใบงาน
2. แบบประเมิน

การวัดและประเมินผล

ตรวจผลงาน

กิจกรรมเสนอแนะ

ควรกำหนดหัวข้อสำหรับแต่งคำประพันธ์อย่างหลากหลาย เช่น กลอนความรัก ภาพยนตร์ วันวาเลนไทน์ โคลงเทิดพระคุณพ่อ

ภาคผนวก

ใบงาน

คำชี้แจง

1. ให้เขียนแผนผังคำประพันธ์ต่อไปนี้ (10 คะแนน)

ก. ถ้าถูกติต้องตรองมองที่ติ	แล้วด่าริบรอยคอยแก้ไข
ติเพื่อก่อต่อสติติกันไป	เป็นบันไดได้เต้าให้เราดี
ข. เว้นวิจารณ์ว่างเว้น	สดับฟัง
เว้นที่ถามอันยัง	ไปรู้
เว้นลาลิขิตสั่ง	เกตว่าง เว้นนา
เวנדังกล่าวว่าผู้	ปราชญ์ได้ฤמי
2. จงเติมคำให้เหมาะสม และโยงเส้นสัมผัสด้วย (10 คะแนน)

ถึงพระลอสิมเลื่อนเพื่อนแพงสนิท

ถึง 1 สิมยุพาวาสี

ถึงพระนครสิมยลโฉม 2

ถึง 3 สิมขวัญจันทร์สุตา

ถึงพระราม สิม 4 ไม่น่าแค้น

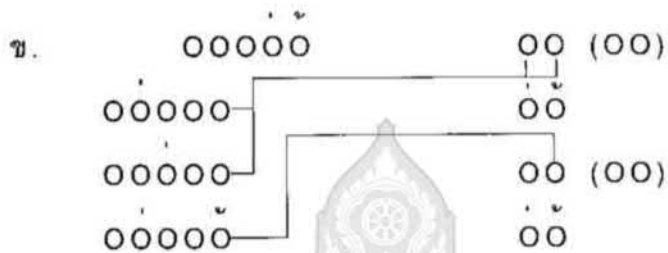
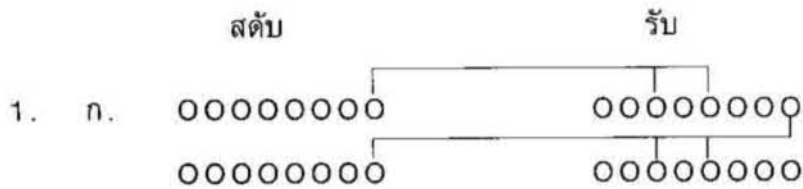
ถึง 5 สิมนางพิมไม้อิมหา

ถึง 6 สิมนุชบุษบา

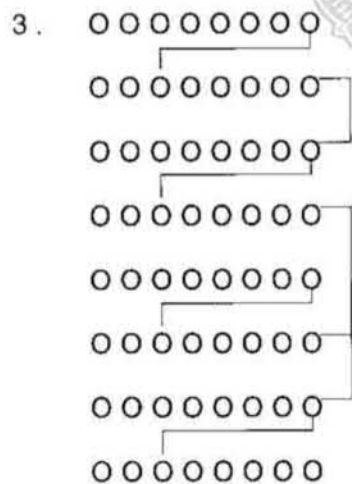
ไมโครกา เท่า 7 ถูก 8 สิม
3. ให้เขียนแผนผังคำประพันธ์ในข้อ 2 (10 คะแนน)

เฉลย

2. 1) กามนิต 2) ทมยันตี 3) คาวิ 4) สีดา 5) ชุนแผน 6) อีเหนา 7) .... 8) ....
(ตามความเหมาะสม)

แบบประเมินพฤติกรรมกำจับคู่

(วัดความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง, ความซน อดทน ประหยัดและอดออม)

ชื่อผู้เข้ารับการประเมิน ..... ชื่อผู้ประเมิน .....

วิชา ..... ชั้น .....

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				หมายเหตุ
	0	1	2	3	
1. เข้าใจแผนผังและข้อบังคับคำประพันธ์					
2. เลือกใช้ถ้อยคำสำนวนเหมาะสม					
3. ชัดแย้ง					
4. การแสดงความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือ					
5. แบ่งปันอุปกรณ์					
6. ให้คำปรึกษา					
7. แลกเปลี่ยนความคิดเห็น					
8. การวางแผนทำงาน					
9. รับผิดชอบหน้าที่					
10. การควบคุมอารมณ์					
(สำหรับในช่องนี้เป็นสิ่งที่ต้องเขียนลงไปว่า ต้องการวัดเรื่องอะไรเป็นข้อๆ ไป)					รวม

หมายเหตุ	3 คะแนน คือ มาก	เกณฑ์ตัดสิน	คะแนน 27 - 30 = ดีมาก
	2 คะแนน คือ ปานกลาง		24 - 26 = ดี
	1 คะแนน คือ พอใช้		21 - 23 = พอใช้
	0 คะแนน คือ ไม่มีเลย		ต่ำกว่า 21 = ควรปรับปรุง

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การเขียน

จำนวน 19 คาบ

แผนการสอนที่ 52 เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ (ตอนที่ 3)

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การแต่งคำประพันธ์ต่างกับการเขียนความเรียงตรงที่คำประพันธ์มีฉันทลักษณ์ ซึ่งจำกัดจำนวนคำมีกำหนดคณะ มีบังคับเสียงและสัมผัสตามแผนบังคับ จึงควรศึกษาและเลือกถ้อยคำสำนวนเพื่อใช้ในการประพันธ์ได้อย่างเหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
  - 1.1 สามารถเขียนแผนผังและบอกข้อบังคับของการแต่งคำประพันธ์นั้นๆ ได้
  - 1.2 สามารถเลือกถ้อยคำ สำนวนเพื่อใช้ในการแต่งคำประพันธ์ได้เหมาะสมกับเรื่องราวเงื่อนไขที่กำหนดให้ได้
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 สามารถแต่งคำประพันธ์ตามที่กำหนดหัวข้อได้ (ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิด)
  - 2.2 สามารถเลือกถ้อยคำ สำนวน ในการแต่งคำประพันธ์ได้ (ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิด)
  - 2.3 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ การควบคุมตนเองได้)

เนื้อหา

แต่งคำประพันธ์

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ร่วมสนทนากับนักเรียนถึงความไพเราะของบทกลอนว่ามีกลอนบทใดบ้าง ให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่าง พร้อมบอกเหตุผลด้วย 2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ใช้กระบวนการกลุ่มเข้าฐาน 4 ฐาน เพื่อศึกษาตามหัวข้อดังนี้ ฐานที่ 1 แต่งคำประพันธ์ ฐานที่ 2 เติมคำ ฐานที่ 3 โยงสัมผัส ฐานที่ 4 หาคำสัมผัสสระและอักษร 3. ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานเพียงฐานเดียวจับสลากเลือกฐานนำเสนอ - ช่วยกันแสดงความคิดเห็น วิจารณ์ ดิชม ร่วมกันสรุปหลักการ และจดบันทึก 4. ช่วยกันตั้งหัวข้อเรื่องสำหรับแต่งคำประพันธ์ เช่น ดอกมะลิ แล้วช่วยกันเขียนกลอนบรรยายคุณลักษณะของดอกมะลิให้เสร็จ	- ทักษะการคิด - ทักษะการสื่อสาร - การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง - ทักษะการเรียนรู้ - การควบคุมตนเองได้ - ทักษะการคิด - ทักษะการสื่อสาร

สื่อ

1. ใบงาน
2. เฉลย
3. แบบประเมิน

การวัดและประเมินผล

แบบประเมินพฤติกรรมกลุ่ม

กิจกรรมเสนอแนะ

ควรกำหนดหัวข้อเรื่องสำหรับแต่งบทประพันธ์ให้นักเรียนไปฝึกแต่งเป็นการบ้าน

ภาคผนวก

ใบงาน (ฐานที่ 1)

คำชี้แจง

1. ให้แต่งกลอนสุภาพ 1 บท ในหัวข้อ "โรงเรียนของฉัน"

ใบงาน (ฐานที่ 2)

คำชี้แจง

1. ให้เติมคำลงในช่องว่างให้เหมาะสม
 "โฉนดผู้ใหญ่ 1 คิดทรง 2 ใจทำ
 ร้านเหล้าเข้า 3 สนามม้าเร่ราตรี
 นวดนวด 4 อบตัว ชื่นชม 5 ม้วนารี
 แบบอย่างทาง 6 ยั่วเด็กผองให้ 7 ตาม"

ใบงาน (ฐานที่ 3)

คำชี้แจง

1. ให้โยงสัมผัส บทประพันธ์ต่อไปนี้

กล้วยไม้ออกดอกช้า	ฉันใด
การศึกษาเป็นไป	เช่นนั้น
แต่ออกดอกคราวใด	งามเด่น
งานสั่งสอนปลูกปั้น	เสร็จแล้วแสนงาม

ใบงาน (ฐานที่ 4)

คำชี้แจง

1. ให้หาคำสัมผัสสระ และสัมผัสอักษร จากคำประพันธ์นี้

ในมานคลี่	สีดำ	คำคินนี้
ใต้ตาหรี	หลับฝัน	และเพื่อน
จำได้ไหม	วันวาน	ที่ผ่านเยือน
ซึ่งเสมือน	ฝันร้าย	อายอาดูร

เฉลย

ฐานที่ 1 ถูกฉันทลักษณ์ = ผ่าน ไม่ถูกฉันทลักษณ์ = ไม่ผ่าน
 ตรงตามความหมายกับหัวข้อ = ผ่าน ไม่ตรง = ไม่ผ่าน

ฐานที่ 2 1. หลง 2. จง 3. ประจำ 4. อาบ 5. ชั่ว 6. อภิปรีย์ 7. ลอง

ฐานที่ 3

	○ ○ ○ ○ ○	○ ○ (○ ○)
○ ○ ○ ○ ○	└──┬──┐	○ ○
○ ○ ○ ○ ○	└──┬──┐	○ ○
○ ○ ○ ○ ○	└──┬──┐	○ ○

ฐานที่ 4

สัมผัสสระ	สัมผัสอักษร
คลี่ สี	คำคืน
ฝัน ฉัน	วันวาน
ได้ไหม	อายุอาตุร

แบบประเมินพฤติกรรมกลุ่ม

ชื่อผู้เข้ารับการประเมิน ..... ชื่อผู้ประเมิน .....

วิชา ..... ชั้น .....

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				หมายเหตุ
	0	1	2	3	
1. แต่งคำประพันธ์ได้					
2. เลือกใช้ถ้อยคำสำนวนได้					
3. การทำงานกลุ่ม					
4. การขัดแย้งกลุ่ม					
5. การรับฟัง แลกเปลี่ยนความคิดเห็น					
6. ความเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือ					
7. แบ่งปันอุปกรณ์การทำงาน					
8. ควบคุมอารมณ์					
9. การวางแผนมีลำดับขั้นตอน					
10. บทบาทหน้าที่สมาชิกกลุ่ม					
(สำหรับในช่องนี้เป็นสิ่งที่ต้องเขียนลงไปว่า ต้องการวัดเรื่องอะไรเป็นข้อๆ ไป)					รวม

หมายเหตุ 3 คะแนน คือ มาก   เกณฑ์ตัดสิน คะแนน 27 - 30 = ดีมาก
 2 คะแนน คือ ปานกลาง   24 - 26 = ดี
 1 คะแนน คือ พอใช้   21 - 23 = พอใช้
 0 คะแนน คือ ไม่มีเลย   ต่ำกว่าเกณฑ์ 21 = ควรปรับปรุงแก้ไข

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การเขียน

จำนวน 19 คาบ

แผนการสอนที่ 53 เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ (ตอนที่ 4)

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การแต่งคำประพันธ์ต่างกับการเขียนความเรียงตรงที่คำประพันธ์มีฉันทลักษณ์ ซึ่งจำกัดจำนวนคำมีกำหนดคณะ มีบังคับเสียงและสัมผัสตามแผนบังคับ จึงควรวัดและเลือกถ้อยคำสำนวนเพื่อใช้ในการประพันธ์ได้อย่างเหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

- 1.1 สามารถเขียนแผนผังและบอกข้อบังคับของคำประพันธ์นั้นๆ ได้ถูกต้อง
- 1.2 สามารถเลือกถ้อยคำ สำนวน เพื่อใช้แต่งคำประพันธ์ได้เหมาะสมกับเรื่องราว และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ได้

2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ

- 2.1 สามารถเขียนแผนผังและข้อบังคับของคำประพันธ์ประเภทนั้นๆ ได้ (ทักษะการสื่อสาร ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)
- 2.2 สามารถเลือกคำสัมผัสสระและอักษรได้ (ทักษะการคิด)
- 2.3 สามารถปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดได้ (การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา)
- 2.4 สามารถแต่งคำประพันธ์ได้ (ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิด ทักษะการเรียนรู้)

เนื้อหา

แต่งคำประพันธ์

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. นำตัวอย่างคำประพันธ์ที่ไพเราะมาให้นักเรียนอ่าน	- ทักษะการสื่อสาร
2. แจกแบบฝึกหัดให้นักเรียนทำ	- ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง
	- การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา
3. ตรวจผลงานด้วยการขออาสาสมัครมาช่วยในการตรวจด้วย 2 คน	- ทักษะการเรียนรู้
	- ทักษะการคิด
4. นักเรียนแต่งคำประพันธ์ประเภทอะไรก็ได้คนละ 1 บท พร้อมทั้งเขียนแผนผังประกอบจนสำเร็จ	- ทักษะการสื่อสาร
	- ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง
	- การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา

สื่อ

1. ตัวอย่างคำประพันธ์ที่ดี
2. แบบฝึกหัด
3. แบบประเมิน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกต (พฤติกรรมรายบุคคล)
2. ตรวจผลงาน

กิจกรรมเสนอแนะ

ควรให้ช่วยกันตั้งหัวข้อ เขียนบนกระดานดำ แล้วช่วยกันแต่งจนจบก่อน

ภาคผนวก

แบบฝึกหัด

1. แต่งคำประพันธ์ได้

เรียงลำดับข้อความต่อไปนี้ ให้เป็นกลอนสุภาพ

ก. หอมกลิ่นแก้ว กลบกมลจนหวั่นไหว

แก้วกลางใจคงขมขื่น กลิ่นน้ำตา

พี่เป็นหนุ่มเมืองเก่าเนานานแล้ว

เกรงแมลงภู “หมูนั่นลวง” ชวงชิงไป

ข. เพียงหนแห่งแหล่งโลกสุขโคกเศร้า

กิเลสโลกโคกมนุษย์สุดน้อมนำ

เอาแสงธรรมข่มฤทัยให้เพี้ยนวล

เพียงที่เราผ่านเห็นเป็นข้อขำ

ค. เรียงลำดับข้อความต่อไปนี้ให้เป็นกาพย์ยานี

หอมยี่ห่อรสร้อนแรง

มัสมันแกวแก้วตา

แรงอยากให้ไผ่ฟันหา

ชายใดได้กลิ่นแกว

ข. เรียงลำดับข้อความต่อไปนี้ ให้เป็นโคลงสี่สุภาพ

ประเด็นเรื่องนับได้	สำคัญ
ตอนที่สุดจุดพลัน	พินิจเกิด
โอกาสที่ไม่แล้ง	จูงได้เฉลยความ
สาสน์ราชการเกณฑ์อัน	จะแจ้ง

2. ให้เติมคำสัมผัสในสัมผัสนอก ในช่องว่างของคำประพันธ์ ต่อไปนี้ (กาพย์ฉบัง)

หากไทยช่วย.....มันจิต ไทยใช้ไทย.....เงินกองทุนอยู่คู่ไทย
ใช้ของพองด้าวแดน.....เงินทองพร่องไป คนไทย.....ทรัพย์ยับจน

3. ให้โยงสัมผัสคำประพันธ์ ต่อไปนี้

มนุษย์อาศัยดินเป็นถิ่นเกิด	ก่อนกำเนิดปัจจัยสี่ที่สร้างสรรค์
ทั้งอาหาร เสื้อผ้า สารพัน	อาศัยดินทั้งนั้นเติบโตมา
จะปลูกเรือนต้องใช้ไม้มาสร้าง	ยาหลายอย่างสกัดค้นพรรณพฤกษา
โลกให้แผ่นดินนี้เลี้ยงชีวา	ขอจงอย่าแบ่งแยกแตกสัมพันธ

4. เลือกคำสัมผัสสระ และสัมผัสอักษร ของคำประพันธ์ ต่อไปนี้

ครานั้น ชุนแผนแสนสุภาพ
ก้มกราบมารดาน้ำตาไหล
ลูกเห็นแม่คุณค่อยอุ้มใจ
ช่วยสอนให้พลายงามเรียนความรู้

5. เขียนแผนผังและข้อบังคับของคำประพันธ์ต่อไปนี้

ก. กลอนสุภาพ

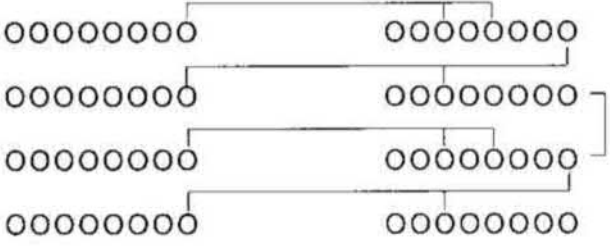
ข. กาพย์ยานี

ค. โคลงสี่สุภาพ

6. เลือกแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอน กาพย์ หรือโคลง คนละ 1 บท

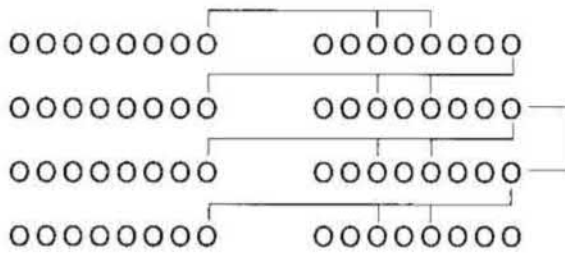

เฉลย

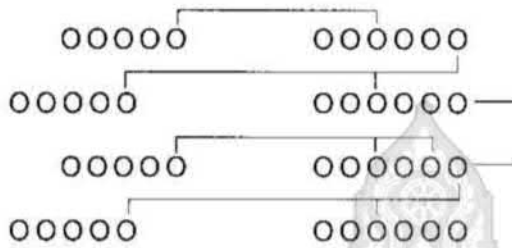
1. ก. พี่เป็นหนุ่มเมืองเก่า นานานแล้ว
 หอมกลิ่นแก้วกลบกลจนหัวโนหว
 เกรงแมลงภู่ "หมู่อื่นลวง" ช่วงชิงไป
 แก้วกลางใจคงชมชื่นกลิ่นน้ำตา
- ข. เพียงหนแห่งแหล่งโลกสุขโศกเศร้า
 เพียงที่เราผ่านเห็นเป็นข้อขำ
 ก็เลสโลกโศกมนุษย์สุดน้อมนำ
 เอาแสงธรรมข่มฤทัยให้เพี้ยนวล
- ค. มัสมันแกวแก้วตา   หอมยี่หร่ารสร้อนแรง
 ชายใดได้กลิ่นแกว   แรงอยากให้ไฟฝันหา
- ง. ประเด็นเรื่องนับได้   สำคัญ
 สาสน์ราชการเกณฑ์อัน   จะแจ้ง
 ตอนที่สุดจุดพลัน   พินิจเกิด
 โอกาสมีไม่แจ้ง   จูงได้เฉลยความ
2. 1) ไทย   2) คิด   3) ไกล   4) ไร่
3.
4.

สัมผัสสระ	สัมผัสอักษร
แผนแสน	แสนสุภาพ
มารดาน้ำตา	กัมกราบ
ความงาม	คุณค้อย

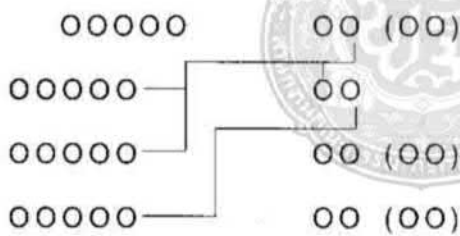
5. กลอนสุภาพ

ภาพย่นานี้

โคลงสี่สุภาพ

แบบประเมินพฤติกรรมการจับคู่

ชื่อผู้เข้ารับการประเมิน ..... ชื่อผู้ประเมิน .....

วิชา ..... ชั้น .....

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				หมายเหตุ
	0	1	2	3	
1. รูปแบบของคำประพันธ์					
2. การเขียนได้เหมาะสม					
3. สือตรงประเด็น					
4. ผลงาน					
(สำหรับในช่องนี้เป็นสิ่งที่ต้องเขียนลงไปว่า ต้องการวัดเรื่องอะไรเป็นข้อๆ ไป)					

หมายเหตุ

3 คะแนน คือ มาก

2 คะแนน คือ ปานกลาง

1 คะแนน คือ พอใช้

0 คะแนน คือ ไม่มีเลย

วิชาภาษาไทย (ท 305)

หน่วย/เรื่อง การเขียน

แผนการสอนที่ 54 เรื่อง การถอดคำประพันธ์ (ตอนที่ 1)

ฉบับแก้ไขครั้งที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

จำนวน 19 คาบ

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การที่จะเกิดความเข้าใจและซาบซึ้งในบทประพันธ์ชนิดต่างๆ ผู้อ่านต้องรู้หลักในการเรียบเรียงถ้อยคำจากร้อยกรองเป็นร้อยแก้วที่สละสลวย ได้แก่ ต้องรู้ที่มาของคำประพันธ์ ถอดคำหรือถอดข้อความ หรือขยายความ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

สามารถบอกหลักเกณฑ์และถอดคำประพันธ์ได้

2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ

2.1 นักเรียนสามารถกำหนดเป้าหมายในการคิด (ทักษะการคิด)

2.2 นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน (การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้)

2.3 นักเรียนสามารถสรุปความจากข้อมูลที่กำหนดให้ได้ (ทักษะการเรียนรู้)

เนื้อหา

การถอดคำประพันธ์

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ครูเปิดแถบบันทึกเสียง "อันของสูงแม่ปองต้องจิต" ให้นักเรียนฟัง	- ทักษะการฟัง
2. ครูตีแผนภูมิคำประพันธ์บนกระดานดำ	
3. ให้นักเรียนสังเกตการใช้คำในบทร้อยกรอง	- ทักษะการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
4. นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงความหมายของบทประพันธ์ที่ยกเป็นตัวอย่างบนกระดานดำ 5. แจกใบความรู้หลักการถอดคำประพันธ์ 6. นักเรียนศึกษาหลักเกณฑ์การถอดคำประพันธ์ 7. นักเรียนสรุปหลักเกณฑ์การถอดคำประพันธ์ 8. ให้นักเรียนร่วมกันถอดคำประพันธ์ที่ยกมาเป็นตัวอย่างให้ได้ความสละสลวย 9. มอบหมายให้นักเรียนถอดคำประพันธ์เรื่อง รามเกียรติ์ คนละ 5 บาท	- การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ - ทักษะการเรียนรู้ - ทักษะการเรียนรู้ - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง

สื่อ

1. แดบบันทึกลีลา
2. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3
3. ใบความรู้
4. แผนภูมิคำประพันธ์ เรื่อง อันของสูงแม่ป่องต้องจิต
5. แบบสังเกตพฤติกรรม

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน

กิจกรรมเสนอแนะ

ครูอาจยกตัวอย่างบทประพันธ์ร่วมสมัยจากหนังสือหรือนิตยสารอื่นๆ นอกเหนือจากหนังสือเรียน

ภาคผนวก

หลักเกณฑ์การถอดคำประพันธ์

1. ต้องรู้ที่มาของคำประพันธ์นั้นๆ ว่าอยู่ในวรรณคดีเรื่องใด ตอนใด เป็นถ้อยคำของตัวละครใด กล่าวแก่ใคร หรือเป็นข้อความกล่าวถึงใครหรือสิ่งใด ในการถอดต้องเท่าความถึงที่มาของข้อความนั้นๆ พอสมควร จึงจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจแจ่มแจ้ง
2. ถอดคำทุกคำที่เป็นคำศัพท์ เว้นแต่คำที่ก่อให้เกิดความซ้ำกันซึ่งผู้แต่งมีเจตนาจะแสดงการซ้ำคำเพื่อให้เกิดน้ำหนัก
3. คำหรือข้อความตอนใดเมื่อถอดความตามตัวอักษรแล้วไม่ได้รับความชัดเจนให้เรียงลำดับใหม่หรือเพิ่มเติม ขยายความตามความเหมาะสม
4. ไม่ควรขยายความที่ถอดเกินใจความในคำประพันธ์โดยไม่จำเป็น

แผนภูมิคำประพันธ์

อันของสูงแม่ปองต้องจิต

ในลักษณะนั้นว่าน่าประหลาด
เหตุไฉนย่อท้อรอร่า
เห็นแก้วแวววับที่จับจิต
เมื่อไม่เอื้อมจะได้อย่างไรมี
อันของสูงแม่ปองต้องจิต
มิใช่ของตลาดที่อาจซื้อ
ไม่คิดสอยมัวคอยดอกไม้วาง
ดูแต่ภูมิรินเทียวบินดอม

เป็นเชื้อชาตินักรบกลั่นกล้า
ฤาจะกล้าแต่เพียงวาที
โยไม่คิดอาจเอื้อมให้ถึงที่
อันมณีฤาจะโลดไปถึงมือ
ถ้าไม่คิดปิ่นปายจะได้ฤา
ฤาแย่งยื้อได้โดยไม่ยอม
คงชวดดวงบุปผชาติสะอาดหอม
จึงได้ออมอบกลิ่นสุมาลี

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง การเขียน

จำนวน 19 คาบ

แผนการสอนที่ 55 เรื่อง การถอดคำประพันธ์ (ตอนที่ 2)

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

การที่จะเกิดความเข้าใจและซาบซึ้งในบทประพันธ์ชนิดต่างๆ ผู้อ่านต้องรู้หลักในการเรียบเรียงถ้อยคำจากร้อยกรองเป็นร้อยแก้วที่สละสลวย ได้แก่ ต้องรู้ที่มาของคำประพันธ์ ถอดคำหรือถอดข้อความ หรือขยายความ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
สามารถถอดคำประพันธ์ได้สละสลวย
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 นักเรียนสามารถลำดับเรื่องที่อ่านได้ (ทักษะการสื่อสาร)
  - 2.2 นักเรียนสามารถขยายความด้วยถ้อยคำพูดของตนเอง (ทักษะการคิด)

เนื้อหา

คำประพันธ์ในเรื่อง ขุนช้างขุนแผน

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ครูให้นักเรียนเขียนหลักเกณฑ์การถอดคำประพันธ์ลงในกระดาษให้มากที่สุดในเวลา 1 นาที แล้วนำส่งครู 2. ให้นักเรียนดูคำประพันธ์เรื่อง ชุนช้างขุนแผน ในหนังสือเรียน ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 แล้วให้นักเรียนเลือกบทประพันธ์ที่ชอบ 6 บท นำมาถอดคำประพันธ์ให้ได้ความหมายที่ชัดเจน ไพเราะ ใช้คำที่สละสลวย และเป็นสำนวนของตนเอง 3. นักเรียนนำสำนวนตนเองไปแลกเปลี่ยนกับเพื่อนๆ อย่างน้อย 5 คน 4. บันทึกสำนวนตนเองและของเพื่อนๆ ลงในสมุด 5. สุ่มนักเรียนนำบันทึกในสมุด ไปเสนอหน้าชั้นเรียน ประมาณ 4-5 คน ให้เพื่อนๆ ฟัง 6. นักเรียนและครูช่วยกันตรวจผลงานพร้อมทั้งติชม ปรับปรุง ในส่วนที่บกพร่อง	- การควบคุมตนเองได้ - ทักษะการคิด - การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

สื่อ

หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง หลักภาษา

จำนวน 17 คาบ

แผนการสอนที่ 56 เรื่อง ลักษณะของคำไทย (ตอนที่ 1)

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

คำไทยแท้มีลักษณะเด่นหลายประการ เช่น ส่วนมากมีพยางค์เดียว ไม่มีตัวการันต์ ใช้วรรณยุกต์ทั้งที่มีรูปและไม่มีรูป เป็นต้น ส่วนวิธีการสร้างคำไทย ทำได้โดยสร้างคำซ้ำ คำซ้อน คำสมาส คำสนธิ คำประสม เป็นต้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

อธิบายลักษณะคำไทย วิธีสร้างคำไทย

2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ

2.1 นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลและแปลความหมายของข้อมูลได้ (ทักษะการเรียนรู้)

2.2 นักเรียนสามารถแสดงความคิดได้อย่างชัดเจน (ทักษะการคิด)

2.3 นักเรียนมีความมุ่งมั่นและทุ่มเทให้กับงานที่ทำจนสำเร็จได้ (ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)

เนื้อหา

1. ลักษณะของคำไทย

2. วิธีสร้างคำไทย

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ให้นักเรียนดูภาพจากใบงาน แล้วเติมลงในช่องว่างให้ตรงกับภาพ	- ทักษะการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
2. ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องคำที่เดิม อาจเหมือนหรือไม่เหมือนกันก็ได้ ให้นักเรียนพิจารณาจะเห็นว่าคำบางคำแยกได้ มีความหมายทั้งสองคำ บางคำแยกไม่ได้ หรือแยกแล้วไม่มีความหมาย เพราะคำไทยมีลักษณะและวิธีการสร้างคำไม่เหมือนกัน 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 6 กลุ่ม เลือกประธาน และเลขานุการกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาลักษณะของคำไทยในหนังสือหลักภาษาไทย เล่ม 3 หน้า 1 - 7 กลุ่มที่ 1 คำมูลพยางค์เดียว กลุ่มที่ 2 คำมูลหลายพยางค์ กลุ่มที่ 3 คำประสม กลุ่มที่ 4 คำซ้อน กลุ่มที่ 5 คำซ้ำ กลุ่มที่ 6 คำสมาส 4. ให้แต่ละกลุ่มสรุปผลการศึกษาลงตามแบบที่กำหนดให้ ส่งตัวแทนของกลุ่มออกมาอธิบายความหมายคำพร้อมยกตัวอย่างประกอบ (ให้นักเรียนใช้สื่อประกอบในการนำเสนอ ก็ได้) 5. ให้นักเรียนทุกคนบันทึกลงสมุด	- ทักษะการคิด - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง - ทักษะการสื่อสาร - ทักษะการเรียนรู้

สื่อ

1. หนังสือเรียนภาษาไทย หลักภาษาไทย เล่ม 3 หน้า 1 - 7
2. ใบงาน
3. แบบสรุป

การวัดและประเมินผล

1. การตรวจคำตอบจากใบงาน
2. ผลงานของกลุ่ม
3. การจดบันทึก

ภาคผนวก

ใบงาน

คำสั่ง ให้นักเรียนพิจารณาลักษณะและวิธีการสร้างคำไทยแล้วตอบคำถาม แยกได้หรือไม่ได้

1. ภาพตุ๊กตาหรือหุ่นยนต์ (ตุ๊กตาแยกไม่ได้)	☐ ได้	☐ ไม่ได้
2. ภาพใบหู (ใบหู, ช่องหู)	☐ ได้	☐ ไม่ได้
3. ภาพกระต่าย (กระต่าย, หน้ากระต่าย, หัวกระต่าย)	☐ ได้	☐ ไม่ได้
4. ภาพงู (งู, งูเขียว, งูเหลือม)	☐ ได้	☐ ไม่ได้
5. ภาพขวดหมึก (ขวดหมึก)	☐ ได้	☐ ไม่ได้
6. ภาพลูกศร (ลูกศร, ลูกธนู)	☐ ได้	☐ ไม่ได้

(อาจใช้ภาพอื่นๆ ตามความเหมาะสม แต่ใช้วิธีการเช่นเดียวกัน)

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	ภาคเรียนที่ 1
หน่วย/เรื่อง หลักภาษา		จำนวน 17 คาบ
แผนการสอนที่ 57 เรื่อง ลักษณะของคำไทย (ตอนที่ 2)		จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

คำไทยแท้มีลักษณะเด่นหลายประการ เช่น ส่วนมากมีพยางค์เดียว ไม่มีตัวการันต์ ใช้วรรณยุกต์ทั้งที่มีรูปและไม่มีรูป เป็นต้น ส่วนวิธีการสร้างคำไทย ทำได้โดยสร้างคำซ้ำ คำซ้อน คำสมาส คำสนธิ คำประสม เป็นต้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
อธิบายลักษณะคำไทย วิธีสร้างคำไทย
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 สามารถเลือก สรุป และวิเคราะห์ข้อมูลที่กำหนดให้ได้ (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.2 ยอมรับผลการกระทำของตนเองที่ได้ปฏิบัติตามกฎกติกา (ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)

เนื้อหา

1. ลักษณะของคำไทย
2. วิธีสร้างคำไทย

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ให้นักเรียนเล่นเกม “ชักชวนเพื่อนชู้” โดยให้นักเรียนโยนคำที่มีวิธีการสร้างคำอย่างเดียวกัน ใครเสร็จก่อนให้ร้อง “ชู้” แล้วให้เขียนลำดับที่ได้ไว้ 1 - 3	- ทักษะการเรียนรู้
2. ครูเฉลยคำตอบให้นักเรียนตรวจผลงานของตนเองแล้วนับข้อถูก ใครถูกมากจะได้ใบคนเก่ง โดยอาจเปลี่ยนจากคนที่ทำเสร็จก่อนก็ได้ นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเรื่องคำจากเกม	- ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง
3. ให้นักเรียนสรุปประโยชน์ที่ได้รับจากการสร้างคำจากคำมูล (แนวตอบ) ทำให้มีคำใช้เพิ่มมากขึ้นแทนการคิดคำใหม่สะดวกในการสื่อสาร	- ทักษะการเรียนรู้
4. ให้นักเรียนตอบคำถามจากใบงานที่ครูแจกให้ลงสมุดแล้วให้ร่วมกันเฉลยพร้อมกัน	- ทักษะการเรียนรู้

สื่อ

1. เกมชักชวนเพื่อนชู้
2. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. การตอบคำถาม
2. การทำแบบฝึกหัด

ภาคผนวก

ใบงานที่ 1
เกมชักชวนเพื่อนซี้

ให้นักเรียนโยงคำที่มีวิธีการสร้างคำอย่างเดียวกัน ใครเสร็จก่อนให้ร้อง “ซี้”

ราโชวาท	ผิดถูก
ขาดๆ เกินๆ	ฟรี
ธนบัตร	เปรี้ยวๆ หวานๆ
เตี้ยๆ	มะละกอ
ต้นไม้	ทูตานุทูต
ขัดถู	กระด้างกระเดื่อง
แก่ง	โครมๆ
กระซอน	ทุกขลาม
ชุ่มซำม	เสื่อผ้า

ใบงานที่ 2

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. การสร้างคำใหม่โดยนำคำมูลมารวมกัน มีกี่วิธี
2. คำที่สร้างจากคำมูลที่มีความหมายอย่างเดียวกัน หรือทำนองเดียวกันเรียกว่าอะไร
3. การสร้างคำขึ้นใหม่ โดยการสร้างคำ มีความหมายใหม่ เรียกว่าอะไร
4. การสร้างคำโดยการนำคำมูลที่มีความหมายต่างๆ กัน ทำให้เกิดมีความหมายใหม่เรียกว่าอะไร
5. คำที่สร้างขึ้นใหม่ โดยดัดแปลงจากหลักไวยากรณ์ บาลี สันสกฤต เพื่อให้มีคำใช้มากขึ้นเรียกว่าอะไร

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	ภาคเรียนที่ 1
หน่วย/เรื่อง หลักภาษา		จำนวน 17 คาบ
แผนการสอนที่ 58 เรื่อง ลักษณะของคำไทย (ตอนที่ 3)		จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

คำไทยแท้มีลักษณะเด่นหลายประการ เช่น ส่วนมากมีพยางค์เดียว ไม่มีตัวการันต์ ใช้วรรณยุกต์ทั้งที่มีรูปและไม่มีรูป เป็นต้น ส่วนวิธีการสร้างคำไทย ทำได้โดยสร้างคำซ้ำ คำซ้อน คำสมาส คำสนธิ คำประสม เป็นต้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
อธิบายลักษณะคำไทย วิธีสร้างคำไทย และนำมาแต่งประโยคได้
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 นักเรียนสามารถจัดระบบข้อมูลในการพูดหรือเขียนได้เหมาะสม (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.2 นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามที่ได้รับมอบหมาย (ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)
  - 2.3 นักเรียนสามารถใช้กระบวนการกลุ่มในการปฏิบัติงานได้ (การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้)
  - 2.4 นักเรียนสามารถวางแผนการปฏิบัติงานได้ (ทักษะการจัดการ)

เนื้อหา

วิธีสร้างคำไทย

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 6 กลุ่ม เลือกประธาน เลขานุการ กลุ่ม แล้วร่วมกันศึกษาใบงานและตอบคำถามจากใบงานที่แจกให้ (ใบงานที่ 1)	- ทักษะการจัดการ
2. ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการศึกษาของกลุ่ม (หากข้อมูลไม่ตรงกันให้กลุ่มอื่นเพิ่มเติมได้)	- ทักษะการสื่อสาร
3. ครูให้นักเรียนมาจับสลากใบงาน กลุ่มละ 1 ใบ แล้วให้ปฏิบัติกิจกรรมตามตัวอย่างของใบงานที่แจกให้ (ให้ใช้พจนานุกรมในการค้นหาด้วยก็ได้ (ใบงานที่ 2)	- การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนรายงาน (ใช้สื่อด้วยก็ได้) ครูนักเรียนร่วมกันอภิปรายเพิ่มเติม	- ทักษะการเรียนรู้
5. ให้นักเรียนตอบคำถามจากใบงานที่ครูแจกให้ลงในสมุด	- ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง

สื่อ

1. ใบงาน
2. พจนานุกรม
3. หนังสือเรียนภาษาไทย หลักภาษาไทย เล่ม 3

การวัดและประเมินผล

การนำเสนอผลงานของกลุ่ม

ภาคผนวก

ใบงานที่ 1

ให้นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้ ว่ามีคำที่เกิดจากการสร้างคำ เช่น คำซ้ำ คำซ้อน คำประสม คำสมาส ให้ยกคำเหล่านั้นเขียนไว้ในกรอบข้างท้ายข้อความ (คำซ้ำกันยกมาคำเดียว)

ก. “เรื่องนี้เป็นเหตุให้เด็กแดงโม ซึ่งเป็นคนมีเขี้ยว หรือตาไว หูไว มือไว ปัญญาไว จึงได้อ่านเขียนได้เสียก่อนเรียนทุกอย่าง ท่านสมภารจึงให้บวชเณร หัดเทศน์ธรรมวัตร มหาชาติ และเรียนอรรถแปลบาลี

ข. “เมื่อนั้น แลเห็นทศเศียรขุนยักษ์ งามรูปร่างโมมงามทรง รัศมีสีเลื่อมพรายพรรณ	พระสุริยวงศ์องค์นายณทรจักร ผิวพักษ์ลักษณาวีลาวัลย์ ยังองค์เจ้าตริยตริงศ์สวรค์ ดังพระจันทร์หมดเมฆไม่ราศี”

ค. ในนิทานชาดกมีเรื่องที่แสดงถึงการรักษาความสัตย์ว่า ครั้งหนึ่งพระโพธิสัตว์ได้เสวยพระชาติเป็นลูกโค วันหนึ่งแม่โคซ่อนลูกไว้แล้วก็ไปเที่ยวแสวงหาอาหารในป่า เผอิญไปพบเสือโคร่งตัวหนึ่ง เสือนั้นกระโดดเข้ามาจะกัดแม่โคกินเป็นภักษาหาร แม่โคจึงอ่อนวอนขอชีวิตแก่เสือด้วยวาจาอ่อนหวาน เสือก็ไม่ยอมให้จะกินแม่โคให้ได้ แม่โคจึงว่า “ถ้าท่านจะกินข้าพเจ้าจริงแล้ว ข้าพเจ้าขอผิด ให้ข้าพเจ้าได้กลับไปให้นมบุตรก่อน แล้วข้าพเจ้าจะกลับมาให้ท่านกิน”

ง. “ข้าข้าพล่าเนื้อสด คิดความยามถนอม ล่าเพียงคิดเพียงน้อง ลดหลั่นชั้นขอบกล	ฟุ้งปรากฏรสหินหอม สนิทเนื้อเจือเสาวคนธ์ นอนเตียงทองท่าเมืองบน ยลอยากนิทรคิดแนบนอน

คำตอบ

	คำซ้ำ	คำซ้อน	คำประสม	คำสมาส
ก.	-	-	เด็กแดงโม ตาไว หูไว มือไว ปัญญาไว	ธรรมวัตร มหาชาติ
ข.	-	-	ขุนยักษ์ งามรูป งามโฉม งามทรง พรายพรรณ	พระสุริยวงศ์ ทศเศียร ตรัยตริงศ์ พระจันทร์
ค.	-	แสงหา อ่อนหวาน	ความลัดยี่ เสือโคร่ง อ่อนหวาน	นิทานชาดก พระโพธิสัตว์ พระชาติ ภัทราหาร
ง.	ซ้ำซ้ำ	หื่นหอม ลดหล่น	พล่าเนื้อสด ล่าเตียง เตียงทอง เมืองบน	เสาวคนธ์

ใบงานที่ 2

คำสั่ง ให้กลุ่มที่ 1 - 6 ปฏิบัติกิจกรรมดังนี้

กลุ่มที่ 1 ช่วยกันสร้างคำประสมจากคำตั้งที่กำหนดให้ ข้อละ 3 คำ

ตัวอย่าง น้ำ : น้ำมือ น้ำคำ น้ำใจ

นก ผู้ ชาว ช่าง การ ความ เครื่อง คู่ ที่ ลูก

กลุ่มที่ 2 ช่วยกันสร้างคำซ้อน จากคำตั้งที่กำหนดให้ ข้อละ 2 คำ

ตัวอย่าง ชัก : ชักถาม ชักไซ้

ขัด งอก มุง เปิด รูป ทอด ยั่ว ชัก แข็ง เล่ห์

กลุ่มที่ 3 ช่วยกันหาคำซ้อน ตัวหน้าของคำที่กำหนดให้ ข้อละ 2 คำ

ตัวอย่าง ขวาง : กีดขวาง ขัดขวาง

บาง หน่าย แฉง ขาม ครอง หมาย ยั้ง ของ ยา ทรัพย์

กลุ่มที่ 4 ช่วยกันแยกคำสมาสต่อไปนี้อย่างไรบ้าง และให้ความหมายของคำด้วย

ตัวอย่าง สามัคคีเภท : สามัคคี + เกท

มรรคนายก ทิพโสถ พุทธรัตนะ วนาราม อัครีภัย โภโคศุภย์ กรินทร์
ครุศาสตร์ มหาวาดภัย

กลุ่มที่ 5 ช่วยกันหาคำศัพท์มาสมาสด้วยการเติมข้างหน้าคำต่อไปนี้ ข้อละ 3 คำ

ตัวอย่าง กรรม : กายกรรม วิสวกรรม กลิกรรม

ศาสตร์ กร ภัยยุทธ สาร ภาพ ภัณฑ์ บดี ธรรม การณ์

กลุ่มที่ 6 ช่วยกันหาคำศัพท์มาสมาสด้วยการเติมท้ายคำต่อไปนี้ ข้อละ 3 คำ

ตัวอย่าง ศิลป : ศิลปกรรม ศิลปชัย ศิลปศาสตร์

ประวัติ มหา วิทยา คุณ พล ทวี ตรี จตุ อนุ ครุ

แนวตอบ (ใบงานที่ 2)

- กลุ่มที่ 1**   นักเรียน นักร้อง นักแสดง ผู้ร้าย ผู้อำนวยการ ผู้จัดการ ชาวไร่ ชาวนา
ชาวนา ช่างไม้ ช่างเครื่อง ช่างฝีมือ การเรียน การกิน การนอน ความเพียร ความรัก
ความขยัน เครื่องยนต์ เครื่องใช้ เครื่องครัว คู่รัก คู่ชีวิต คู่สมรส ที่ทำงาน ที่นอน ที่พัก
ลูกจ้าง ลูกน้ำ ลูกบ้าน
- กลุ่มที่ 2**   ขัดขวาง ขัดข้อง งอกเงย งอกงาม มุ่งหมาย มุ่งมั่น เปิดโปง เปิดเผย รูปภาพ
รูปทรง ทอดทิ้ง ทอดถอน ยั่วเย้า ยั่วแหย่ ชักชวน ชักจูง แข็งขัน แข็งแรง เล่ห์เหลี่ยม
เล่ห์กล
- กลุ่มที่ 3**   บอบบาง แบบบาง แจกแจง ชี้แจง ปกครอง คุ่มครอง ยับยั้ง หยุดยั้ง หยุดยา
เยียวยา เหนื่อยหน่าย เบื่อหน่าย จานขาม ถ้วยขาม นัดหมาย คาดหมาย ข้าวของ
สิ่งของ สิ้นทรัพย์ ทุนทรัพย์
- กลุ่มที่ 4**   มรรค + นายก ทิพ + โสิต พุทธ + รัตนะ วณ + อาราม อัคคี + กัย
โกศ + ไศศุรย์ กรี + อินทร์ นร + อภิบาล ครู + ศาสตร์ มหา + วาตภัย
- กลุ่มที่ 5**   วิทยาศาสตร์ อักษรศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ทศกร กรรมกร เกษตรกร วาตภัย อุทกภัย
อัคคีภัย กลยุทธ์ วิชัยุทธ วีรยุทธ นิตยสาร วารสาร เอกสาร เอกภาพ ภราดรภาพ
มิตรภาพ ครุภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์ ยุทธภัณฑ์ คหบดี อธิบดี คณบดี ยุติธรรม คุณธรรม
สพธรรม เหตุการณ์ แฉงการณ์ วิกฤตการณ์
- กลุ่มที่ 6**   ประวัติศาสตร์ ประวัติการณ์ ประวัติกาล มหาภัย มหาสมุทร มหาวิหาร วิทยาลัย
วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คุณธรรม คุณวุฒิ คุณสมบัติ พลชั้นน์ พลเทพ พลศึกษา
ทวีภพ ทวีบท ทวีชาติ ตริภพ ตริทิพย์ ตรีเน็ต จตุโลกบาล จตุปัจจัย จตุบาท อนุวัติ
อนุชน อนุกรรมการ ครุภัณฑ์ ครุवार ครุศาสตร์

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง หลักภาษา

จำนวน 17 คาบ

แผนการสอนที่ 59 เรื่อง ลักษณะของคำไทย (ตอนที่ 4)

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

คำไทยแท้มีลักษณะเด่นหลายประการ เช่น ส่วนมากมีพยางค์เดียว ไม่มีตัวการันต์ ใช้วรรณยุกต์ทั้งที่มีรูปและไม่มีรูป เป็นต้น ส่วนวิธีการสร้างคำไทย ทำได้โดยสร้างคำซ้ำ คำซ้อน คำสมาส คำสนธิ คำประสม เป็นต้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
สามารถสร้างคำชนิดต่างๆ ได้
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 นักเรียนสามารถวางแผนในการทำงานได้ (ทักษะการจัดการ)
  - 2.2 นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ได้ (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.3 นักเรียนสามารถใช้กระบวนการกลุ่มในการปฏิบัติงานได้ (การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้)
  - 2.4 นักเรียนสามารถคิดได้อย่างคล่องแคล่ว (ทักษะการคิด)

เนื้อหา

วิธีสร้างคำไทย

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 - 6 กลุ่ม แล้วให้เล่นเกมก่อร่างสร้างคำ ตามกิจกรรมในใบงาน (ให้เวลาตามความเหมาะสม)	- ทักษะการจัดการ - ทักษะการเรียนรู้ - ทักษะการคิด
2. ให้นักเรียนนำเสนอผลงานของกลุ่ม กลุ่มใดสามารถทำได้มากที่สุดและถูกต้องมากที่สุดเป็นผู้ชนะ แล้วนำผลงานไปปิดไว้ที่ป้ายนิเทศประจำห้องเรียน	- การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
3. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน	- ทักษะการเรียนรู้

สื่อ

1. หนังสือเรียนภาษาไทย หลักภาษาไทย เล่ม 3
2. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

การนำเสนอผลงานของกลุ่ม

ภาคผนวก

ใบงาน

คำสั่ง ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมและตอบคำถาม

1. ให้นักเรียนแข่งขันกันหาคำมาเติมให้เป็นคำซ้ำ คำซ้อน คำประสม คำสมาส ให้ได้มากที่สุด
ในเวลา 10 นาที
2. ให้หาคำที่สามารถนำมาซ้อนหน้าคำที่กำหนดให้

..... ร้อน	..... สร้าง	..... ขวาง
..... ร้อง	..... ไส	..... เหลือ
..... หมายถึง	..... หาญ	
3. ให้หาคำศัพท์มาสมาสกับคำที่กำหนดให้

..... กรรม	..... ศาสตร์
..... กร	..... ภาพ
..... ภัย	..... ลัย
..... บาท	..... การ
4. ให้หาคำไทยที่ใช้ทับศัพท์ที่มาจากภาษาอื่น
  1. นักฟุตบอล.....ชาติ ปีนี้.....ไม่ดี เล่นไม่เข้าหากัน
  2. รถ.....รับจ้างในกรุงเทพฯ ดิด.....เย็นจำเกือบทุกคัน
  3. ดึกสูงๆ มักจะใช้.....ชั้นลง ไม่ค่อยมีคนใช้บันได
  4. เด็กๆ ชอบเล่น.....มากกว่าออกไปวิ่งเล่นเหมือนแต่ก่อน
  5. ก่อนเล่นกีฬา ควรจะ.....ร่างกายให้กล้ามเนื้อตื่นตัว

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง หลักภาษา

จำนวน 17 คาบ

แผนการสอนที่ 60 เรื่อง กลุ่มคำและหน้าที่ของกลุ่มคำ

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

กลุ่มคำ คือ การนำคำมาเรียงต่อกันเพื่อช่วยขยายความ แม้จะไม่สมบูรณ์แต่ก็สามารถนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของประโยค เช่น ทำหน้าที่เป็นประธาน เป็นกริยา เป็นส่วนขยาย ดังนั้นจึงสมควรเรียนรู้ให้เข้าใจเพื่อจะนำไปใช้ให้ถูกต้อง การเรียนรู้เรื่องกลุ่มคำและหน้าที่ของกลุ่มคำช่วยให้สามารถเรียบเรียงคำเข้าเป็นประโยคได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
  - 1.1 บอกลักษณะหน้าที่ของกลุ่มคำชนิดต่างๆ พร้อมยกตัวอย่างได้
  - 1.2 สร้างกลุ่มคำตามชนิดของคำที่กำหนดให้
  - 1.3 เปรียบเทียบลักษณะคำ กลุ่มคำและประโยคได้
  - 1.4 เมื่อกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ นักเรียนสามารถนำมาแต่งประโยคได้
2. จุดประสงค์การพัฒนาศัยภาพ
  - 2.1 รวบรวมข้อมูล จากการอ่านวิเคราะห์ (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.2 วางแผน ปฏิบัติงานตามแผน (ทักษะการจัดการ)
  - 2.3 พูดอธิบาย นำเสนอเรื่องราว รายงานสรุปและจัดบันทึก (ทักษะการสื่อสาร)
  - 2.4 มีกระบวนการทำงานกลุ่ม ได้ร่วมคิด ร่วมทำ และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน (การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้)

เนื้อหา

กลุ่มคำและหน้าที่ของกลุ่มคำ

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับลักษณะหน้าที่ของคำและกลุ่มคำมีลักษณะเป็นการนำคำมาเรียงต่อกันแล้วทำหน้าที่เหมือนคำคำเดียว เช่น ทำหน้าที่เป็นคำนาม คำกริยา ฯลฯ แต่การใช้กลุ่มคำช่วยให้ความหมายชัดเจนกว่าใช้คำเดียว	- ทักษะการเรียนรู้ - ทักษะการสื่อสาร
2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 7 กลุ่ม เลือกประธาน และ เลขานุการ	- ทักษะการจัดการ
3. ให้แต่ละกลุ่มศึกษาเรื่องกลุ่มคำ จากหนังสือ หลักภาษาไทย เล่ม 3 และจากใบความรู้ที่ครูแจกให้ ดังนี้ กลุ่มที่ 1 กลุ่มคำที่ใช้เหมือนคำนาม กลุ่มที่ 2 กลุ่มคำที่ใช้เหมือนคำสรรพนาม กลุ่มที่ 3 กลุ่มคำที่ทำหน้าที่เหมือนคำกริยา กลุ่มที่ 4 กลุ่มคำที่ทำหน้าที่เหมือนคำวิเศษณ์ กลุ่มที่ 5 กลุ่มคำที่ทำหน้าที่เหมือนคำบุพบท กลุ่มที่ 6 กลุ่มคำที่ทำหน้าที่เหมือนคำสันธาน กลุ่มที่ 7 กลุ่มคำที่ทำหน้าที่เหมือนคำอุทาน	- ทักษะการเรียนรู้ - การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
4. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน	- ทักษะการสื่อสาร
5. ครูและนักเรียนอภิปรายสรุป	- ทักษะการสื่อสาร
6. นักเรียนทุกคนจดบันทึกลงสมุด	- ทักษะการสื่อสาร

สื่อ

1. ใบความรู้เรื่อง คำและหน้าที่ของกลุ่มคำ
2. หนังสือหลักภาษาไทย เล่ม 3

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตความร่วมมือ การปฏิบัติงานกลุ่ม
3. จากการรายงาน ตรวจสอบผลงาน

ภาคผนวก

ใบความรู้

ให้นักเรียนอ่านกรอบความรู้ต่อไปนี้

กลุ่มคำ

กลุ่มคำเกิดจากการนำคำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป มาเรียงติดต่อกันทำให้เกิดความหมายในทางเดียวกันเพิ่มขึ้น และความหมายนั้นเป็นที่เข้าใจได้ แต่ความยังไม่สมบูรณ์เหมือนประโยค

กลุ่มคำนี้จะจำแนกตามหน้าที่ประโยค มิได้จำแนกตามชนิดของคำที่เรียกว่า วลี ตามตำราหลักภาษาไทยทั่วไป

กลุ่มคำแบ่งออกเป็น 7 ชนิด

1. กลุ่มคำที่ใช้เหมือนคำนาม

กลุ่มคำ	หน้าที่	ตัวอย่างประโยค
- สมุดเล่มนี้ - บ้านหลังใหญ่ - ผู้พิทักษ์ป่า - ดอกบัวตองบาน	ประธาน กรรม ส่วนเติมเต็ม ส่วนขยายคำนาม	สมุดเล่มนี้ ตกอยู่ที่ใต้โต๊ะ ไฟ ไหม้บ้านหลังใหญ่ ตรงปากซอย เขาคือ ผู้พิทักษ์ป่า พื้นที่ ดอกบัวตองบาน เปิดให้นักท่องเที่ยวชมแล้ว เขาแสดงละคร เมื่อวานนี้ตอนสายๆ เด็กๆ ทั้งหลาย ออกมากลางสนามได้แล้ว

2. กลุ่มคำที่ใช้เหมือนคำสรรพนาม

กลุ่มคำ	หน้าที่	ตัวอย่างประโยค
- เธอทุกคน - พวกเขาเหล่านั้น - ท่านผู้มีอุปการคุณ - ท่านผู้ฟัง	ประธาน กรรม ส่วนเติมเต็ม คำเรียกขาน	เธอทุกคน ควรขยันให้มากกว่านี้ ใคร เลี้ยงพวกเขาเหล่านั้น นี่คือ ท่านผู้มีอุปการคุณ ท่านผู้ฟังคะ เชิญพบกับพิธีกรของเราค่ะ

3. กลุ่มคำที่ใช้เหมือนคำกริยา

กลุ่มคำ	หน้าที่	ตัวอย่างประโยค
- เดินเร็วๆ	ตัวแสดง	นิภาเดินเร็วๆ อย่างขี้ดเคื่อง
- คลานตัวมเตี้ยม	ประธาน	คลานตัวมเตี้ยมอย่างนี้ น่าเอ็นดูดี
- ขายพวงมาลัย	ส่วนขยายนาม	เด็กขายพวงมาลัยถูกรถชน
- นั่งนิ่งๆ	ส่วนขยายตัวแสดง	ครูบอกให้นักเรียนนั่งนิ่งๆ

4. กลุ่มคำที่ใช้เหมือนคำวิเศษณ์

กลุ่มคำ	หน้าที่	ตัวอย่างประโยค
- สูงใหญ่ผิวขาว	ขยายนาม	ชายหนุ่มสูงใหญ่ผิวขาวเป็นพี่ชายผม
- ทั้งหลายเช่นนั้น	ขยายสรรพนาม	เขาทั้งหลายเหล่านั้นมาดูการโต้วถาม การกุศล
- เร่งรีบจนเกินไป	ขยายตัวแสดง	ยุทธพิชัยเดินเร่งรีบจนเกินไป
- สุดสลายตา	ขยายวิเศษณ์	ถนนสายนี้จอตรงยาวเหยียดสุดสลายตา

5. กลุ่มคำที่ใช้เหมือนคำบุพบท

กลุ่มคำ	หน้าที่	ตัวอย่างประโยค
- ทางด้านหน้า	เชื่อมกลุ่มคำกริยากับนาม	เขาเดินอ้อมมาทางด้านหน้าร้าน
- ในวงล้อม	เชื่อมกลุ่มคำกับนาม	การสู้รบตะลุมบอนในวงล้อมศัตรูเสี่ยงอันตรายมาก
- เฉพาะแต่	เชื่อมกริยากับสรรพนาม	บริเวณนี้จัดไว้เฉพาะแต่พวกเราเท่านั้น
- เช่นเดียวกับ	เชื่อมวิเศษณ์กับนาม	เขาเป็นคนเรียบร้อยเช่นเดียวกับพ่อ

6. กลุ่มคำที่ใช้เหมือนคำสันธาน

กลุ่มคำ	หน้าที่	ตัวอย่างประโยค
- จนกระทั่ง	เชื่อมประโยคกับประโยค	เขารอเธอจนกระทั่งรถเมล์เที่ยวสุดท้ายออกไป
- ในระหว่างที่	เชื่อมกลุ่มคำกับนามกับคำกริยา	การเล่นจนเกินกำลังในระหว่างที่หิวทำให้ปวดท้องได้
- เพราะฉะนั้น...จึง	เชื่อมประโยคกับประโยค	น้ำท่วมอย่างหนักในภาคใต้ เพราะฉะนั้นชาวบ้านจึงต้องอพยพออกไปอยู่บนที่สูง

กลุ่มคำ	หน้าที่	ตัวอย่างประโยค
- ถ้าหากว่า	เชื่อมประโยคกับประโยค	เธอควรออกไปจากห้องนี้ ถ้าหากว่าเธอไม่สบาย

7. กลุ่มคำที่ใช้เหมือนคำอุทาน

กลุ่มคำ	ตัวอย่างประโยค
- พุทโธเอ๋ย ! - อนิจจังอนิจา ! - อะไรงันนี้ ! - โอ๊ย ออกจะแตก !	พุทโธเอ๋ย ! ไม่น่าจากไปเร็วเลย อนิจจังอนิจา ! ชีวิตไม่เที่ยงทนอ อะไรงันนี้ ! ไม่รู้จักเกรงใจกันบ้างเลย โอ๊ย ออกจะแตก ! คนอะไรไม่มีมารยาท

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง หลักภาษา

จำนวน 17 คาบ

แผนการสอนที่ 61 เรื่อง กลุ่มคำและหน้าที่ของกลุ่มคำ (ตอนที่ 2) จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

กลุ่มคำ คือ การนำคำมาเรียงต่อกัน แต่ยังไม่ได้ความสมบูรณ์จนเป็นประโยคได้ กลุ่มคำจึงเป็นส่วนหนึ่งของประโยค อาจเป็นส่วนประธานหรือส่วนที่เป็นภาคแสดง การเรียนรู้เรื่องกลุ่มคำจึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้เข้าใจลักษณะภาษา และสามารถแต่งประโยคได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
  - 1.1 อธิบายชนิดและหน้าที่ของกลุ่มคำ พร้อมทั้งแต่งประโยคได้
  - 1.2 เมื่อกำหนดกลุ่มคำให้ สามารถนำมาแต่งประโยคได้
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 วิเคราะห์ สังเคราะห์เรื่องราวจากภาพ (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.2 คิดอย่างมีวิจารณญาณ (ทักษะการคิด)
  - 2.3 เขียนบรรยายเรื่องราว ลำดับเหตุการณ์ ตลอดจนนำเสนอผลงาน รายงานได้ (ทักษะการสื่อสาร)

เนื้อหา

กลุ่มคำและหน้าที่ของกลุ่มคำ

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ให้นักเรียนดูภาพนี้แล้วแต่งเรื่องจากภาพ โดยใช้กลุ่มคำต่อไปนี้ประกอบด้วย ฉีดพ่นน้ำ ร่วมมือร่วมใจ การแบ่งชั้นวรรณะ ไม่กวาดทางมะพร้าว ถนนหนทาง สะอาดเกลี้ยงเกลา กระฉับกระเฉงว่องไว พื้นถนนซีเมนต์ 2. หออาสาสมัครที่ทำงานเสร็จก่อนต้องการจะนำผลงานมานำเสนอหน้าชั้นให้เพื่อนชื่นชม 3 ผลงานที่ดีถูกต้อง สามารถนำเป็นแบบอย่างได้ นำไปติดป้ายนิเทศภายในห้อง	- ทักษะการเรียนรู้ - ทักษะการคิด - ทักษะการสื่อสาร - ทักษะการสื่อสาร

สื่อ

1. รูปภาพคนกำลังทำความสะอาดถนน
2. กลุ่มคำ

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม (ตั้งใจ กระตือรือร้น)
2. ตรวจผลงาน

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง หลักภาษา

จำนวน 17 คาบ

แผนการสอนที่ 62 เรื่อง กลุ่มคำและหน้าที่ของกลุ่มคำ
(ตอนที่ 3)

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

กลุ่มคำเกิดจากการนำคำมาเรียงต่อกัน แต่ยังไม่ได้ความสมบูรณ์จนเป็นประโยคได้ กลุ่มคำจึงเป็นส่วนหนึ่งของประโยค อาจเป็นส่วนประธานหรือส่วนที่เป็นภาคแสดง การเรียนรู้เรื่องกลุ่มคำจึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้เข้าใจลักษณะภาษา และสามารถแต่งประโยคได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
  - 1.1 อธิบายชนิดและหน้าที่ของกลุ่มคำ พร้อมทั้งแต่งประโยคได้
  - 1.2 บอกหน้าที่ของกลุ่มคำชนิดต่างๆ พร้อมยกตัวอย่างได้
  - 1.3 สร้างกลุ่มคำตามชนิดของคำที่กำหนดให้ได้
  - 1.4 เปรียบเทียบลักษณะของคำ กลุ่มคำ และประโยคได้
  - 1.5 เมื่อกำหนดกลุ่มคำให้ สามารถแต่งประโยคได้
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 รู้แหล่งข้อมูล รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลได้ (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.2 คิดคล่อง คิดอย่างมีวิจารณญาณ (ทักษะการคิด)
  - 2.3 เขียนตอบได้ชัดเจนถูกต้อง (ทักษะการสื่อสาร)
  - 2.4 ตรวจสอบคำตอบ ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง (ทักษะการเรียนรู้)

เนื้อหา

1. ชนิดของคำและหน้าที่ของกลุ่มคำ
2. ลักษณะของคำ กลุ่มคำ และประโยค

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
5. ครูและนักเรียนอภิปรายตรวจสอบคำตอบร่วมกัน พร้อมแก้ไขข้อบกพร่อง พร้อมซักถามข้อสงสัย 6. นักเรียนทำแบบทดสอบ	

สื่อ

1. เกม “จับคำเข้ากลุ่ม”
2. แบบฝึกกิจกรรม 2, 3, 4
3. แบบทดสอบ

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการเล่นเกม
2. จากการปฏิบัติกิจกรรม 1, 2, 3
3. ตรวจแบบทดสอบ

ภาคผนวก

เกมจัดคำเข้ากลุ่ม

วิธีเล่น

1. ครูแจกบัตรคำให้นักเรียนคนละ 1 ใบ
2. นักเรียนแต่ละคน ยกบัตรชูขึ้น ใครมองเห็นบัตรของเพื่อนที่สามารถรวมกันเป็นกลุ่มคำได้ให้รวมกันก็คนก็ได้ แล้วนำคำที่รวมได้ไปเขียนรวมเป็นกลุ่มคำบนกระดาน หรือเขียนบัตรคำลงในกระเปาะผนัง
3. นักเรียนที่ไม่สามารถรวมกลุ่มคำกับใครได้ ถือว่าแพ้

ตัวอย่างบัตรคำ

รถยนต์	คันเก๋า
ช่วยกัน	รพพ่ง
หยิ่ง	ยโส
เจ็บปวด	รวดร้าว

แบบทดสอบฝึกความเข้าใจ

ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย X หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. กลุ่มคำมีลักษณะเหมือนกับวลี แต่ต่างกันตรงข้อใด
  - ก. การนำไปใช้
  - ข. วิธีการจำแนก
  - ค. การสร้างกลุ่มคำ
  - ง. การเรียบเรียงเข้าประโยค
2. กลุ่มคำมีหน้าที่ในประโยคก้อย่าง
  - ก. 4
  - ข. 5
  - ค. 6
  - ง. 7
3. ข้อใดเป็นกลุ่มคำที่ใช้เหมือนนาม
  - ก. เขาทั้งหลาย
  - ข. การกินมูมาม
  - ค. เร่งรีบจนเกินไป
  - ง. เดินดุ่มๆ มาที่นี่
4. ข้อใดเป็นกลุ่มคำที่ใช้เหมือนกริยา
  - ก. วัวแดงฝูงนี้
  - ข. ยาวเหยียดสุดสายตา
  - ก. เขียนหวัดแกมบรรจง
  - ก. กระโดดกระเดกจนน่ารำคาญ
5. ข้อใดเป็นกลุ่มคำที่ใช้เหมือนสรรพนาม
  - ก. ขอรับผม
  - ข. จริงขอรับ
  - ค. เกล้ากระผม
  - ง. รับประทานโทษขอรับ
6. ข้อใดเป็นกลุ่มคำที่ใช้เหมือนกริยา
  - ก. ถ้าย่างนั้นก็เอาซิ
  - ข. ไม่ติดคุกเข้าไปด้วย
  - ค. ก็สาวอายุ 17 แล้ว
  - ง. อ้ายคำ! ไปหาโชตามา
7. ข้อใดเป็นกลุ่มคำที่ใช้เหมือนสันธาน
  - ก. ช้านานแล้ว
  - ข. เพราะฉะนั้นก็
  - ค. ถ้าใครสำแดงให้ปรากฏ
  - ง. แถ่อยากจะพบแม่ลอยทำไม
8. ข้อใดเป็นกลุ่มคำที่ใช้เหมือนบุพบท
  - ก. โอ้ขยันเรียนเช่นเดียวกับเอม
  - ข. เขากินอาหารในระหว่างที่นั่งอยู่บนรถ
  - ค. ถ้าหากว่าเธอไม่เรียน ก็ออกไปเดินเล่นข้างนอกเถาะ
  - ง. แม่ได้สั่งกำชับอย่างหนักแน่น แม้กระนั้นก็ตามเขาก็ยังเหลวไหลเหมือนเดิม
9. ข้อใดเป็นกลุ่มคำที่ใช้เหมือนสันธาน
  - ก. พุทโธ! เจ้าคุณ
  - ข. อพิโธ! นายล้ำเอ๋ย
  - ค. เอ๊ะ! แกนี่พูดไม่รู้เรื่อง
  - ง. อะไรงั้นนี่! เป็นมากขนาดนี้เขี้ยวหรือ
10. ข้อใดเป็นกลุ่มคำที่ใช้เหมือนคำอุทาน
  - ก. โอ๊ย! ชี้เกียจจะพัง
  - ข. เอ้อ! เป็นแบบนี้ทุกที
  - ค. ตาย! แล้วเธอทำอะไร
  - ง. ออกจะแตก! แม่คุณเอ๋ยแต่งตัวให้ดีกว่านี้ไม่ได้หรือ

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง หลักภาษา

จำนวน 17 คาบ

แผนการสอนที่ 63 เรื่อง หน้าที่ของกลุ่มคำ

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

กลุ่มคำเกิดจากการนำคำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปมาเรียงกัน ทำให้เกิดความหมายเพิ่มขึ้น แต่เป็นความหมายพอเข้าใจได้ ยังไม่สมบูรณ์เป็นประโยค และไม่เกิดเป็นคำชนิดใหม่

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
นักเรียนอธิบายชนิดและหน้าที่ของกลุ่มคำได้
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 นักเรียนบอกลักษณะและหน้าที่ของกลุ่มคำชนิดต่างๆ พร้อมยกตัวอย่าง (ทักษะการสื่อสาร)
  - 2.2 สร้างกลุ่มคำตามชนิดของคำที่กำหนดให้ได้ (ทักษะการคิด)

เนื้อหา

หน้าที่ของกลุ่มคำ

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 7 กลุ่ม แล้วให้นักเรียนศึกษาเรื่องกลุ่มคำ และหน้าที่ของกลุ่มคำ ในหนังสือหลักภาษาไทย เล่ม 3 หน้า 11 - 15 โดย กลุ่มที่ 1 ศึกษาเรื่องกลุ่มคำที่ทำหน้าที่เหมือน คำนาม กลุ่มที่ 2 ศึกษาเรื่องกลุ่มคำที่ทำหน้าที่เหมือน คำสรรพนาม กลุ่มที่ 3 ศึกษาเรื่องกลุ่มคำที่ทำหน้าที่เหมือน คำกริยา กลุ่มที่ 4 ศึกษาเรื่องกลุ่มคำที่ทำหน้าที่เหมือน คำวิเศษณ์	- ทักษะการจัดการ - ทักษะการคิด - ทักษะการสื่อสาร

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
กลุ่มที่ 5 ศึกษาเรื่องกลุ่มคำที่ทำหน้าที่เหมือน คำบุพบท กลุ่มที่ 6 ศึกษาเรื่องกลุ่มคำที่ทำหน้าที่เหมือน คำสันธาน กลุ่มที่ 7 ศึกษาเรื่องกลุ่มคำที่ทำหน้าที่เหมือน คำอุทาน ใช้เวลากลุ่มละ 5 นาที แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน ครู - นักเรียน ช่วยกันแสดงความคิดเห็น 2. นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 1 แล้วครู - นักเรียนร่วมกันเฉลย	- ทักษะการคิด

สื่อ

หนังสือหลักภาษาไทย เล่ม 3

การวัดและประเมินผล

ตรวจแบบฝึกหัด

ภาคผนวก

คำสั่ง ให้นักเรียนบอกว่าการที่ขีดเส้นใต้ทำหน้าที่เหมือนคำชนิดใด

1. ถึง <u>เจ้า</u> จะหยิกเล็บก็เจ็บเนื้อ	กลุ่มคำทำหน้าที่เหมือน .....
2. เสียแรง <u>เชื่อ</u> ว่าตรงไม่สงสัย	กลุ่มคำทำหน้าที่เหมือน .....
3. สารพัดจะ <u>ว่า</u> ประดาเสีย	กลุ่มคำทำหน้าที่เหมือน .....
4. เจ็บแค้นแทนเมีย <u>เข้า</u> ปลักไส	กลุ่มคำทำหน้าที่เหมือน .....
5. ส่วน <u>ทำ</u> เขาถึง <u>กระ</u> นี้ก็ <u>ดี</u> ไป	กลุ่มคำทำหน้าที่เหมือน .....
6. ยังจะยกตัว <u>โผล่</u> ขึ้นเหนือลม	กลุ่มคำทำหน้าที่เหมือน .....
7. เมื่อ <u>ครั้ง</u> กรุงยัง <u>สนุก</u> สุขสบาย	กลุ่มคำทำหน้าที่เหมือน .....
8. ได้ยิน <u>ฝ่าย</u> ผู้ <u>เฒ่า</u> ท่าน <u>เล่า</u> มา	กลุ่มคำทำหน้าที่เหมือน .....
9. ว่า <u>เศรษฐกิจ</u> มี <u>ทรัพย์</u> ไม่ <u>นับ</u> ได้	กลุ่มคำทำหน้าที่เหมือน .....
10. สร้าง <u>วัด</u> ให้ <u>ลูก</u> รัก <u>นันท</u> นันทนา	กลุ่มคำทำหน้าที่เหมือน .....

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง หลักภาษา

จำนวน 17 คาบ

แผนการสอนที่ 64 เรื่อง การใช้กลุ่มคำแต่งประโยค

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

กลุ่มคำทำหน้าที่เหมือนชนิดคำต่างๆ ได้หลายชนิดคำ และสามารถนำกลุ่มคำมาแต่งประโยคเพื่อประโยชน์ในการสื่อสาร

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

นักเรียนนำกลุ่มคำมาแต่งประโยคได้

2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ

2.1 สร้างกลุ่มคำตามชนิดของคำที่กำหนดได้ (ทักษะการคิด)

2.2 แต่งประโยคจากกลุ่มคำที่กำหนดให้ได้ (ทักษะการคิด)

เนื้อหา

การใช้กลุ่มคำแต่งประโยค

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ครูสนทนากับนักเรียนถึงเรื่องกลุ่มคำที่เรียนมาแล้ว ให้นักเรียนช่วยกันแต่งประโยคจากคำที่กำหนดให้ เช่น “กล้าเหมือนเพชร” “พวกเราชาวไทยล้วนใจเด็ด กล้าเหมือนเพชร ไม่ยอมใครง่ายๆ” กล้าเหมือนเพชร เป็นคำวิเศษณ์ ทำหน้าที่ขยายตัวแสดง	- ทักษะการเรียนรู้ - ทักษะการคิด

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
“เขี้ยวขจี” “ทุ่งข้าวเขี้ยวขจี สีสดขึ้นระรินลมไหว” เขี้ยวขจี เป็นคำวิเศษณ์ ทำหน้าที่ขยายนาม ครูนักเรียนร่วมกันสรุป 2. ให้นักเรียนนำกลุ่มคำต่อไปนี้มาแต่งประโยค และกลุ่มคำที่กำหนดไว้ให้ต้องทำหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในวงเล็บ 1) เราทุกคน (เป็นประธาน) 2) เขาคณัน (ส่วนเติมเต็ม) 3) พวกเขาเหล่านั้น (กรรม) 4) ในที่สุด (เชื่อมประโยคกับประโยค) 5) ดังนั้น ..... จึง (เชื่อมประโยคกับประโยค) 6) ท่านทั้งหลาย (คำเรียกขาน) 7) อนิจจาเอ๋ย! (คำอุทาน) 8) โอโฮ! (คำอุทาน) 9) ปีนขึ้นไปดู (ตัวแสดง) 10) ในท่ามกลาง (คำบุพบท) ครูนักเรียนร่วมกันเฉลย และสรุป	- ทักษะการคิด - ทักษะการสื่อสาร

สื่อ

1. หนังสือหลักภาษาไทย เล่ม 3
2. แบบทดสอบ

การวัดและประเมินผล

1. ตรวจแบบฝึกหัด
2. ทดสอบ

1. “ไอ้โฮ คอนเสิร์ตครูณัฐ คนมากันแน่นเลย”
กลุ่มคำที่ขีดเส้นใต้ ทำหน้าที่เหมือนกับคำนัดใด
ก. คำวิเศษณ์   ข. คำนุพบท
ค. คำสันธาน   ง. คำอุทาน
2. “พวกเรานักกีฬา จะนำชัยชนะมาสู่โรงเรียนให้ได้”
กลุ่มคำที่ขีดเส้นใต้ ทำหน้าที่เหมือนกับคำนัดใด
ก. คำนาม   ข. คำสรรพนาม
ค. คำกริยา   ง. คำวิเศษณ์
3. “ฉันจะต้องไปเรียนโรงเรียนเอกชน ถ้าหากว่าสอบคัดเลือกไม่ผ่าน”
กลุ่มคำที่ขีดเส้นใต้ ทำหน้าที่เหมือนกับคำนัดใด
ก. คำกริยา   ข. คำวิเศษณ์
ค. คำนุพบท   ง. คำสันธาน
4. “เขาเรียนหนังสือเก่งเช่นเดียวกับแฝดผู้พี่ของเขา”
กลุ่มคำที่ขีดเส้นใต้ ทำหน้าที่เหมือนกับคำนัดใด
ก. คำกริยา   ข. คำวิเศษณ์
ค. คำนุพบท   ง. คำสันธาน
5. กลุ่มคำที่ขีดเส้นใต้ในหัวข้อใดทำหน้าที่เหมือนคำวิเศษณ์
ก. จังหวัดเชียงรายได้ชื่อว่าเป็นจังหวัดเหนือสุดในสยาม
ข. เจ้าอาวาสวัดใหญ่สุวรรณาราม ถวายเครื่องราชูปถัมภ์แด่พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
ค. งานอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย จัดขึ้นที่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย
ง. ท่านผอ. กะ เรา กำลังจะเปิดการแสดงดนตรีไทย ณ บัดนี้

-

10.A

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง หลักภาษา

จำนวน 17 คาบ

แผนการสอนที่ 65 เรื่อง ชนิด หน้าที่ของกลุ่มคำและประโยค จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

กลุ่มคำ คือ คำตั้งแต่สองคำขึ้นไปเรียงติดต่อกัน แต่ไม่ได้ใจความสมบูรณ์เหมือนประโยค การเรียนรู้และการเลือกใช้กลุ่มคำ และประโยคได้ถูกต้องจะช่วยให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.1 บอกลักษณะและหน้าที่ของกลุ่มคำชนิดต่างๆ
- 1.2 เปรียบเทียบลักษณะคำ กลุ่มคำ ประโยคได้
- 1.3 เพื่อกำหนดกลุ่มคำให้สามารถนำกลุ่มคำมาแต่งประโยคได้

2. จุดประสงค์การพัฒนาศัภยภาพ

- 2.1 มีความรู้ความเข้าใจเรื่องกลุ่มคำและประโยค พร้อมยกตัวอย่างได้ (ทักษะการคิด)
- 2.2 เปรียบเทียบลักษณะคำ กลุ่มคำ และประโยค โดยระดมความคิดที่หลากหลายได้ (การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้)
- 2.3 สามารถใช้กลุ่มคำแต่งประโยคได้ (ทักษะการจัดการ)

เนื้อหา

ชนิด หน้าที่ของกลุ่มคำและประโยค

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับคำไทย วลี กลุ่มคำ โดยศึกษาจากใบความรู้ เพื่อให้ทราบความหมายและชนิดหน้าที่ของคำและประโยค	- ความรับผิดชอบ และมีวินัย ในตนเอง
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนอภิปรายและสรุปความหมายตามหัวข้อต่อไปนี้ - ลักษณะของคำ - ชนิดของกลุ่มคำ - หน้าที่ของกลุ่มคำ	- การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
3. แบ่งกลุ่มเลือกประธาน เลขานุการ สมาชิกในกลุ่ม เพื่อรวบรวมข้อมูลเขียนรายงาน นำเสนอผลงานของกลุ่ม	- ทักษะการจัดการ
4. สรุปและบันทึกชนิด หน้าที่ของกลุ่มคำและประโยค	
5. ครูคัดลอกข้อความ / หรือกำหนดข้อความให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือก เพื่อจำแนกว่าข้อความใดบ้างเป็นวลี กลุ่มคำ ประโยค และแข่งขันกันแต่งประโยค โดยกำหนดคำให้	- ทักษะการคิด
6. ทำแบบฝึกหัดทดทวน	

สื่อ

1. ใบความรู้ เรื่อง กลุ่มคำ
2. หนังสือเรียนภาษาไทย หลักภาษาไทย เล่ม 3 บทที่ 2

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม
2. ตรวจผลงาน

กิจกรรมเสนอแนะ

ควรให้นักเรียนแต่ละคนได้ทำแบบฝึกหัด และฝึกแต่งประโยค และนำวลีมาแต่งประโยคอย่างสม่ำเสมอ

ภาคผนวก

ตัวอย่างเครื่องมือวัดการปฏิบัติงานกลุ่ม

[illegible]

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง หลักภาษา

จำนวน 17 คาบ

แผนการสอนที่ 66 เรื่อง การสังเกตลักษณะคำไทยแท้

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

ภาษาอื่นที่เข้ามาปะปนในภาษาไทยนั้นมีหลายภาษา เราจึงควรทราบหลักสังเกตว่าคำใดบ้างเป็นคำไทยแท้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
รู้และสังเกตทำไทยแท้ได้
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 บอกลักษณะคำไทยแท้ (ทักษะการคิด)
  - 2.2 บอกหลักเกณฑ์ของคำไทยแท้ได้ (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.3 นักเรียนดำเนินตามกิจกรรมที่กำหนดได้ (ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)

เนื้อหา

คำไทยแท้

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยในปัจจุบันว่า การใช้ภาษาไทยและการเรียน จะมีการใช้ผิดไป เช่น ใจ นิยมเขียนเป็น จัย ให้ นิยมเขียนเป็น หัย	- ทักษะการคิด
2. ให้นักเรียนปฏิบัติตามใบกิจกรรม ครู - นักเรียนร่วมกันเฉลย	- ความรับผิดชอบ และมีวินัย ในตนเอง
3. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้แล้ว ครู - นักเรียนร่วมกันสรุป ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ	- ทักษะการเรียนรู้ - ทักษะการคิด

สื่อ

1. ใบกิจกรรม
2. ใบความรู้
3. หนังสือหลักภาษาไทย เล่ม 3
4. แบบทดสอบ

การวัดและประเมินผล

จากการทดสอบ

กิจกรรมเสนอแนะ

ศึกษาเพิ่มเติมจากหนังสือหลักภาษาไทย เล่ม 3 หน้า 18 - 21

ภาคผนวก

ใบกิจกรรม

คำสั่ง ให้นักเรียนแยกว่า คำใดเป็นคำไทยแท้ และคำใดมาจากภาษาอื่น

ดล   ธนู   บริโภค   ปกติ   จิก   ไส้   ยอม   ชน
 สวย   คาบ   ชาตรี   ใน   จาม   หิว   ชัง   กัด

คำไทย	คำภาษาอื่น

เฉลย คำไทย จิก ไส้ พอม สวย คาบ ใน จาม หิว ชัง กัด

ใบความรู้

คำสั่ง ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ แล้วจดบันทึกไว้ในสมุด

ลักษณะคำไทยแท้

1. คำไทยแท้ส่วนมากมีพยางค์เดียว มีใช้อยู่ครบทั้ง 7 ชนิดของคำ เช่น

คำนาม พ่อ แม่ ลูก น้อง พี่ น้ำ ไฟ ปาก ฯลฯ

คำสรรพนาม ฉัน เขา ข้า เจ้า มัน ท่าน ฯลฯ

คำกริยา กิน นอน วิ่ง ตี ฯลฯ

คำวิเศษณ์ ดี สูง ขาว หนา ฯลฯ

คำบุพบท ใน นอก บน ล่าง ที่ ฯลฯ

คำสันธาน และ กับ ถ้า หรือ แต่ ฯลฯ

คำอุทาน ว้าย อื้อย เอ๊ะ โอ้ย ฯลฯ

คำไทยแท้บางคำมีหลายพยางค์ เกิดจากสาเหตุดังนี้

1.1 การกร่อนเสียง คำ 2 พยางค์บางคำแต่เดิมเป็นคำ 2 คำเรียงกัน เมื่อออกเสียงเร็ว จึงทำให้คำแรกกร่อนเสียงลง เช่น

หมากพร้าว เป็น มะพร้าว

หมากม่วง เป็น มะม่วง

หมากขาม เป็น มะขาม

ตัวขาบ เป็น ตะขาบ

ฉันทัน เป็น ฉะนัน

1.2 การแทรกเสียง สันนิษฐานว่าแต่เดิมมีคำพยางค์เดียวเรียงกัน 2 คำ ต่อมามีการแทรกเสียง อะ เข้ามาตรงกลาง มักเกิดกับคำหน้า ที่มีตัวสะกดเป็นแม่กก เสียง อะ ที่เติมเข้ามากลายเป็นพยางค์แรกของคำหลัง เช่น

ลูกตุ้ม เป็น ลูกกระตุ้ม

ลูกเดือก เป็น ลูกกระเดือก

ผักถิน เป็น ผักกระถิน

ผักเจด เป็น ผักกระเจด

นกจอก เป็น นกกระจอก

1.3 การเติมพยางค์หน้าคำมูล พยางค์ที่เติมได้แก่ กะ, กระ ประโยคคำที่ยังไม่เต็มและคำที่เต็มแล้วมีความหมายใกล้เคียงกัน เช่น

โจน	เป็น	กระโจน
โดด	เป็น	กระโดด
เดี่ยว	เป็น	ประเดียว
ทั่ว	เป็น	ประทั่ว

2. คำไทยแท้มีตัวสะกดตรงตามมาตราตัวสะกด เช่น

แม่งก	ใช้ ก สะกด	เช่น	รัก, หก, ชก ฯลฯ
แม่งด	ใช้ ด สะกด	เช่น	กัด, จุด, บด ฯลฯ
แม่งบ	ใช้ บ สะกด	เช่น	พบ, ตับ, ดาบ ฯลฯ
แม่งง	ใช้ ง สะกด	เช่น	ขัง, วาง, ชิง ฯลฯ
แม่งน	ใช้ น สะกด	เช่น	จาน, คัน, บิน ฯลฯ
แม่งม	ใช้ ม สะกด	เช่น	จาม, ลม, รีม ฯลฯ
แม่งย	ใช้ ย สะกด	เช่น	สอย, ขาย, เสย ฯลฯ
แม่งว	ใช้ ว สะกด	เช่น	ทิว, แมว, ลีว ฯลฯ

ถ้าเห็นคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนอาจเป็นคำที่มาจากภาษาอื่น ยกเว้นคำไทยบางคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตรา เช่น

ดูกร มาจาก ดูก่อน
 อรชร มาจาก อ่อนช่อน เป็นต้น

3. คำไทยแท้ไม่มีตัวการันต์ คำที่มีตัวการันต์มาจากภาษาอื่น

4. คำไทยแท้มีการใช้วรรณยุกต์ ทั้งมีรูปวรรณยุกต์และไม่มีรูปวรรณยุกต์เพื่อแสดงความหมายของคำแต่ละคำ เช่น

เลื้อ	เลื้อ	เลื้อ	ความหมายจะเปลี่ยนไป
ยุง	ยุง	ยุง	
ปา	ป่า	ป้า	ป้า ป้า เป็นต้น

5. คำไทยแท้ที่ออกเสียงไอ

ใช้เขียนด้วย ไอ (สระไอไม่ม้วน) มี 20 คำ คือ

“ใส่ใจใครใครให้	ไหลหลง
ในใหม่ใสใหญ่ยง	ต่ำได้
ใดใช้ไซ้ใบง	ใบยัด
ใสสะไก้ใกล้ไ้	ลืบม้วนสองหน”

นอกจากนั้น ใช้สระไอไม่ม้วนลายทั้งสิ้น

จะไม่ใช้รูปอัยหรือไอย เลย

การสังเกตลักษณะคำไทยแท้
แบบทดสอบ (วัดทักษะการเรียนรู้)

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้อง

1. ข้อใดไม่ใช่หลักสังเกตคำไทยแท้
  - ก. ส่วนใหญ่เป็นคำพยางค์เดียว
  - ข. มีตัวสะกดตรงตามมาตรา
  - ค. นิยมใช้ตัวการันต์
  - ง. มีรูปวรรณยุกต์และเสียงวรรณยุกต์
2. คำในข้อใดเกิดจากการแทรกเสียงทุกคำ
  - ก. สะเอาจ ระโดด ประท้วง
  - ข. ผักกระสัง กระทำ กระโจน
  - ค. ลูกกระเดือก นกกระจิบ ผักกระเจด
  - ง. ประเดี้ยว กระดุกกระดิก ลูกกระดุม
3. ข้อใดเป็นคำไทยแท้ทุกคำ
  - ก. จะแน่วแน่แก้ไขในสิ่งผิด
  - ข. จะรักชาติจนชีวิตเป็นผุยผง
  - ค. จะยอมตายหมายให้เกียรติดำรง
  - ง. จะปิดทองหลังองค์พระปฐมมา
4. ข้อใดเกิดจากการกร่อนเสียงมากที่สุด
  - ก. จะแน่วแน่แก้ไขในสิ่งผิด
  - ข. ตะขบตัวโตโตขึ้นไปบนต้นตะเคียน
  - ค. สะใภ้บ้านนี้ชอบแกงไก่ใส่ยอดมะพร้าว
  - ง. อย่าลืมน้ำขมิ้นขาว มะกรูด และตะไคร้มาเก็บไว้ด้วย
5. ข้อใดต่างจากพวก
  - ก. สะตือ
  - ข. กระโจน
  - ค. กระโดด
  - ง. กระดุกกระดิก
6. คำในข้อใดเป็นคำไทยแท้
  - ก. โทษ
  - ข. ประทาย
  - ค. โอย
  - ง. ขจี
7. ประโยคต่อไปนี้มีคำไทยแท้กี่คำ
  - ก. 8 คำ
  - ข. 9 คำ
  - ค. 10 คำ
  - ง. 11 คำ
8. คำในข้อใดเกิดจากการกร่อนของเสียงทุกคำ
  - ก. ลูกกระพ้อน ประพวัน
  - ข. มะปราง มะตูม
  - ค. ประท้วง มะเขือ
  - ง. สะไ้ กระทำ

9. คำในข้อใดเป็นการเติมพยางค์หน้าคำมูลทุกคำ
 ก. ผักกระถิน นกกระจอก   ข. กระฉอก กระนี้
 ค. ประหนึ่ง สะเอาจ   ง. ตะปู ตะวัน
10. คำในข้อใดเป็นคำไทยแท้ทุกคำ
 ก. จาน ดล พล   ข. เสวย ลุย ลอย
 ค. วิด จุด สืบ   ง. กึก หก เด็ก

เฉลย

1. ค
6. ค2. ค
7. ง3. ก
8. ข4. ง
9. ข5. ก
10. ค

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง หลักภาษา

จำนวน 17 คาบ

แผนการสอนที่ 67 เรื่อง คำบาลี

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

ภาษาอื่นที่เข้ามาปะปนในภาษาไทยนั้นมีหลายภาษา ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตก็เป็นอีกภาษาหนึ่งที่เราคงจะทราบและสังเกตได้เพื่อประโยชน์ในการสื่อสาร

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
นักเรียนรู้และสังเกตคำบาลีได้
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 นักเรียนค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลได้ (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.2 นักเรียนมีส่วนร่วมกระบวนการทำงาน (การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้)
  - 2.3 นักเรียนบอกหลักสังเกตคำบาลีได้ (ทักษะการคิด)

เนื้อหา

คำบาลี

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ครูสนทนากับนักเรียนถึงเรื่องการเข้ามาของภาษาต่างประเทศที่เข้ามาสู่ไทย โดยช่วยกันอภิปราย เช่น - เข้ามาเพราะพรมแดนติดต่อกัน - เข้ามาเพราะการค้าขาย - เข้ามาเพราะศาสนา	- ทักษะการคิด

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 5 - 6 คน ศึกษาเรื่องการสังเกตคำไทยแท้ และคำที่มาจากภาษาอื่นจากหนังสือเรียนหลักภาษาไทย เล่ม 3 หน้า 22 - 23	- ทักษะการเรียนรู้
3. แจกใบความรู้ให้นักเรียนทุกคนศึกษาหลักสังเกตคำที่มาจากภาษาบาลี	- ทักษะการเรียนรู้
4. ทดสอบ	- ทักษะการคิด
5. ครู - นักเรียนร่วมกันเฉลยแบบทดสอบ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข	- ทักษะการเรียนรู้

สื่อ

1. ใบความรู้
2. หนังสือหลักภาษาไทย เล่ม 3
3. ข้อทดสอบ

การวัดและประเมินผล

จากแบบทดสอบ

กิจกรรมเสนอแนะ

ควรให้นักเรียนไปศึกษาเพิ่มเติมจากห้องสมุด

ภาคผนวก

ใบความรู้

หลักสังเกตคำที่มาจากภาษาบาลีมีลักษณะดังนี้

1. ภาษาบาลี มีสระ 8 ตัว คือ อะ อา อิ อี อุ ู เอ โอ
 ดังนั้น คำที่เขียนด้วยสระเหล่านี้ และไม่ใช่คำไทยแท้จัดเป็นคำมาจากภาษาบาลี
2. ภาษาบาลี มีพยัญชนะ 33 ตัว แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ
  - 2.1 พยัญชนะวรรค แบ่งตามฐานที่เกิด มี 25 ตัว ได้แก่

วรรค	ฐานที่เกิด	แถวที่ 1	แถวที่ 2	แถวที่ 3	แถวที่ 4	แถวที่ 5
กะ	ฐานคอ	ก	ข	ค	ฌ	ง
จะ	ฐานเพดาน	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ
ฎะ	ฐานปุ่มเหงือก	ฎ	ฐ	ฑ	ฒ	ณ
ตะ	ฐานฟัน	ด	ค	ท	ธ	น
ปะ	ฐานริมฝีปาก	ป	ผ	พ	ภ	ม

- 2.2 พยัญชนะเศววรรค มี 8 ตัว คือ ย ร ล ว ส ห ฬ ° (นิคหิต)

3. ภาษาบาลีมีตัวสะกดและตัวตาม ซึ่งมีกฎการใช้ ดังนี้

พยัญชนะแถวที่ 1 สะกด พยัญชนะแถวที่ 1, 2 ในวรรคเดียวกันตาม

พยัญชนะแถวที่ 3 สะกด พยัญชนะแถวที่ 3, 4 ในวรรคเดียวกันตาม

พยัญชนะแถวที่ 5 สะกด พยัญชนะวรรคทุกตัว ในวรรคเดียวกันตาม

ตัวอย่าง แถวที่ 1 สะกดแถวที่ 1 ตาม เช่น ลักกะ, ลัจ (ลัจจ), อัต (อัตต)

แถวที่ 2 สะกดแถวที่ 2 ตาม เช่น ทุกข์, มัจฉา, วัตถุ ฯลฯ

แถวที่ 3 สะกดแถวที่ 3 ตาม เช่น อัคคี, วิชา (วิชชา) ฯลฯ

แถวที่ 4 สะกดแถวที่ 4 ตาม เช่น พุทธ, พยัคฆ์ ฯลฯ

แถวที่ 5 สะกดทุกตัวในวรรคตาม เช่น องว, องค์, สังข์, เบญจ, อัญชลี,

วันทนา ฯลฯ

4. ภาษาบาลีไม่มี ศ, ษ

5. คำบาลีไม่นิยมควบกล้ำ เช่น

บาลี   **สันสกฤต**

ปฐุม   ประถม

มนต์   มนตร์

ยन्द   ยนตร์

ลัจ   ลัตย

อาทิจ   อาทิตย

6. คำบางคำ บาลีใช้ **พ** สันสกฤต ใช้ **ท** หรือ **ตม** เช่น

บาลี   **สันสกฤต**

กัฬา   กรีฬา

ครุฬ   ครุฑ

จุฬา   จุฑา

7. พยัญชนะตัวตามในภาษาบาลีมาเป็นภาษาไทย โดยไทยตัดตัวสะกดเดิมทิ้ง เช่น

ภาษาบาลี

ภาษาไทย

จิตติ —————> จิต

วิชชา —————> วิชา

วุฑฺฒิ —————> วุฒิ

รัฏฐ —————> รัฐ

แบบทดสอบ

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือกกาบาทข้อที่ถูกต้อง

1. คำภาษาบาลี มีสระทั้งหมดกี่ตัว

ก. 8 ตัว	ข. 10 ตัว
ค. 12 ตัว	ง. 14 ตัว
2. พยัญชนะภาษาบาลี มีกี่ตัว

ก. 30 ตัว	ข. 40 ตัว
ค. 33 ตัว	ง. 44 ตัว
3. ข้อใดเป็นพยัญชนะเศวรรคทั้งหมด

ก. ฉ ฒ ท	ข. ผ พ ฟ
ค. ญ ณ ฒ	ง. ร ว ย
4. ข้อใดเป็นคำภาษาบาลี

ก. ศิลป	ข. กระดาษ
ค. วัตถุ	ง. ศาสนา
5. คำว่า “โมตริ” ไม่ใช่คำบาลี เพราะเหตุผลข้อใด

ก. พยัญชนะ	ข. ตัวสะกดตัวตาม
ค. สระ	ง. รูปคำ
6. ข้อใดไม่ใช่หลักสังเกตคำที่มาจากภาษาบาลี

ก. ไม่นิยมคำควบกล้ำ	ข. ใช้พยัญชนะ ส ไม่ใช่ ศ ษ
ค. ประสมสระ ไอ เอา ฤ ฦ ฤ ฎ	ง. คำที่มีตัวสะกดตัวตามเป็นไปตามกฎ
7. ข้อใดมีคำที่มาจากภาษาบาลีมากที่สุด

ก. รัฐบาลในรัชกาลนี้มีสัจจะ	ข. กีฬาสีของโรงเรียนแข่งขันที่ธรรมศาสตร์
ค. จงให้ความอนุเคราะห์แก่คนชราทุกชั้นวรรณะ	ง. รับสมัครสตรีที่มีวุฒิครูหลายตำแหน่ง
8. ข้อใดเป็นคำมาจากภาษาบาลีทุกคำ

ก. พฤกษ์ สัปดาห์ สตรี	ข. วัตถุ บุปผา สัณญา
ค. เนตร ทรัพย์ อัคคี	ง. กีฬา ภิกษุ เกษตร

9. คำว่า “วชิระ” ของภาษาบาลี ตรงคำไทยว่าอย่างไร

ก. วชิร

ข. วัชร

ค. วัชรา

ง. วิเชียร

10. พยัญชนะข้อใดคือพยัญชนะที่เกิดจากฐานปุ่มเหงือกทั้งหมด

ก. ต ถ ท ธ น

ข. ป ฟ พ ภ ม

ค. ฎ ฐ ท ฒ ณ

ง. จ ฉ ช ฌ ญ

เฉลย

1. ก

2. ค

3. ง

4. ค

5. ค

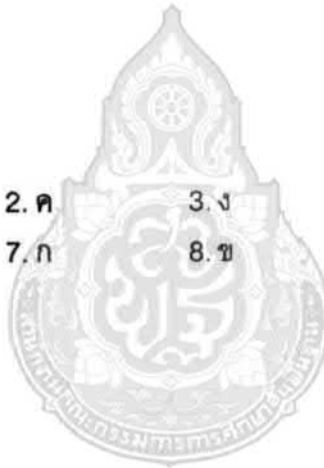
6. ค

7. ก

8. ข

9. ข

10. ค

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง หลักภาษา

จำนวน 17 คาบ

แผนการสอนที่ 68 เรื่อง คำสันสกฤต

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

ภาษาอื่นที่เข้ามาปะปนในภาษาไทยนั้นมีหลายภาษา ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตก็เป็นอีกภาษาหนึ่งที่เรารู้จักและสังเกตได้เพื่อประโยชน์ในการใช้สื่อสาร

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

นักเรียนรู้และสังเกตคำสันสกฤตได้

2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ

2.1 นักเรียนบอกหลักเกณฑ์ของคำสันสกฤตได้ (ทักษะการสื่อสาร)

2.2 นักเรียนบอกลักษณะของคำสันสกฤตได้ (ทักษะการเรียนรู้)

2.3 นักเรียนควบคุมตนเองได้ (ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)

เนื้อหา

คำสันสกฤต

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ให้นักเรียนทดสอบก่อนเรียนตามแบบทดสอบ แล้วครูตรวจแบบทดสอบ แต่ยังไม่ต้องเฉลย	- ทักษะการสื่อสาร
2. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ แล้วร่วมกันวิจารณ์	- ทักษะการคิด
3. ครู - นักเรียนร่วมกันอภิปรายแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบชุดเดิม ตามข้อ 1 อีกครั้งหนึ่ง	- ทักษะการเรียนรู้
4. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ เรื่อง ภาษาสันสกฤต 5 นาที ครู - นักเรียนร่วมกันเฉลย	- ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง

สื่อ

1. ใบความรู้
2. หนังสือหลักภาษาไทย เล่ม 3
3. แบบทดสอบ

การวัดและประเมินผล

1. ตรวจผลงาน
2. แบบทดสอบ

กิจกรรมเสนอแนะ

1. นักเรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุด
2. ทำกิจกรรมในหนังสือหลักภาษาไทย เล่ม 3 เรื่องคำสันสกฤต

ภาคผนวก

ใบความรู้

หลักสังเกตคำที่มาจากภาษาสันสกฤต

คำที่มาจากภาษาสันสกฤต มีลักษณะดังนี้

1. ภาษาสันสกฤต มีสระ 14 ตัว คือ อะ อา อิ อี อุ ู เอ โอ ไอ เอา ฤ ฦ ฤ ฦ
2. ภาษาสันสกฤต มีพยัญชนะ 35 ตัว เพิ่มจากภาษาบาลี 2 ตัว คือ ศ ษ ดังนั้นคำที่เขียนด้วย ศ ษ จึงเป็นคำสันสกฤต เช่น พฤษภาคม ทฤษฎี รัศมี ศักดิ์ ศัพท์ ภิกษุ เศรษฐี เป็นต้น
3. ภาษาสันสกฤต นิยมควบกล้ำ เช่น จักร อินทร์ บุตร เนตร สตรี ประสูติ ปราชน์ ประพันธ์ ฯลฯ
4. ภาษาสันสกฤต มีตัวสะกดตัวตาม แต่ไม่มีกฎเหมือนภาษาบาลี เช่น มุกดา สัปดาห์ รักษา วิทยา อาชญา ฯลฯ
5. ภาษาสันสกฤต มีตัว ร (ร เรยะ) ไทยนำมาเป็น รร (ร หัน) ฉะนั้นคำที่มี รร จึงมาจากภาษาสันสกฤต เช่น

ภาษาสันสกฤต	ภาษาไทย
ธรม	ธรรม
กรุม	กรรม
สวรค	สวรรค์
สรพ	สรรพ
พรษา	พรรษา
จรยา	จรรยา

6. ภาษาสันสกฤต จะมีคำว่า “เคราะห์” เช่น วิเคราะห์ สังเคราะห์ สงเคราะห์ อนุเคราะห์

แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนคำที่มาจากภาษาสันสกฤตให้เข้าคู่กับภาษาบาลีที่กำหนด

1. วิชา   มาจากภาษาสันสกฤต คือ .....
2. อังนรา   มาจากภาษาสันสกฤต คือ .....
3. รุกข์   มาจากภาษาสันสกฤต คือ .....
4. อิสริยะ   มาจากภาษาสันสกฤต คือ .....
5. ฐาน   มาจากภาษาสันสกฤต คือ .....
6. อักษร   มาจากภาษาสันสกฤต คือ .....
7. อิทธิ   มาจากภาษาสันสกฤต คือ .....
8. จักขุ   มาจากภาษาสันสกฤต คือ .....
9. จูติ   มาจากภาษาสันสกฤต คือ .....
10. กัป   มาจากภาษาสันสกฤต คือ .....

คำเฉลยสำหรับครู

1. วิทยา	2. อัปสร
3. พฤกษ์	4. ไศวรย์
5. สถาน	6. อักษร
7. ฤทธิ	8. จักขุ
9. สติ	10. กัลป์

แบบทดสอบเรื่อง ภาษาสันสกฤต (วัดทักษะการเรียนรู้)

คำสั่งให้นักเรียนเลือกกากบาทคำตอบที่ถูกต้อง

- สระในภาษาสันสกฤตมากกว่าภาษาบาลี 6 ตัว คือข้อใด
  - ก. เอ โอ ฤ ฌ ฎ ฏ
  - ข. โ อ ฤ ฌ ฎ ฏ
  - ค. โ อ เอ ฤ ฌ ฎ ฏ
  - ง. เอ โอ ฤ ฌ ฎ ฏ
- คำในข้อใดเป็นคำสันสกฤตทั้งหมด
  - ก. ศึกษา วุฒิ วิชา
  - ข. อรรยาศัย อมฤต ศรี
  - ค. ภริยา อิทธิ ศุภร์
  - ง. ศิลป์ จักขุ วัตถุ
- คำในข้อใดเป็นคำสันสกฤตทั้งหมด
  - ก. มรรค มัธยม จักร
  - ข. สามัญ วุฒิ มัจฉา
  - ค. ขรรค์ ชัตติยา บุญ
  - ง. วิถถาร ปัญญา ปราศรัย
- คำในข้อใดมาจากภาษาสันสกฤตทุกคำ
  - ก. รัฐ จุฬา ปฐุม
  - ข. ปัญญา อัญชลี อัจฉริยะ
  - ค. ปุจฉา ศาสนา ขรवास
  - ง. มัธยม ไชยนา พิศवास
- คำว่า “ฤทธิ” เป็นคำมาจากภาษาสันสกฤตด้วยเหตุผลข้อใด
  - ก. ใช้เครื่องหมายทัณฑฆาต
  - ข. ใช้ “ฤ” ซึ่งไม่มีในภาษาบาลี
  - ค. ออกเสียง ท และ ธ ควบกล้ำกัน
  - ง. ตัวสะกดและตัวตามไม่เป็นไปตามกฎของบาลี

คำแถลงสำหรับครู

1. ค   2. ข   3. ก   4. ง   5. ข

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง หลักภาษา

จำนวน 17 คาบ

แผนการสอนที่ 69 เรื่อง เปรียบเทียบภาษาบาลีและสันสกฤต จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตต่างก็เข้ามาในไทย และไทยก็รับมาใช้ในการสื่อสารทั้ง 2 ภาษา เพื่อการสื่อสารเกิดประโยชน์มากขึ้น เราควรที่จะรู้ความแตกต่างของทั้งคำมาจากบาลีและสันสกฤต

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

นักเรียนสามารถบอกความแตกต่างของคำที่มาจากภาษาบาลีและคำที่มาจากภาษาสันสกฤตได้

2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ

2.1 สามารถรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลได้ (ทักษะการเรียนรู้)

2.2 สามารถแยกได้ว่าคำใดเป็นคำบาลีหรือสันสกฤต (ทักษะการคิด)

เนื้อหา

คำบาลี คำสันสกฤต

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ครูสนทนากับนักเรียนถึงเรื่องคำบาลี และสันสกฤตที่เคยเรียนมาแล้วให้นักเรียนแยกคำต่อไปนี้ว่าคำใดบ้างเป็นคำบาลีและคำใดบ้างเป็นคำสันสกฤต “กิจ ทนต์ ขาน มัชฌิม กษัตริย์ อัศวะ ชรรค์ พิมพ์ ชันธ์ ชันท์ ชัตติยา บุญ คฤหัสถ์ บริบูรณ์ อธิษฐาน สวรรค์ บุญ นิพพาน วิชา ศึกษา วิทย์ วุฒิ สามัญ อัคคี นิตย์ ทฤษฎี ปราโมทย์ ลัญญาณ มัจฉา ไศวรย์ จักร อาศัย อธิษาศัย มเหสี อุตุ อักขร” แล้ว 2. ให้นักเรียนช่วยกันบอกความแตกต่างของคำภาษาบาลีและคำภาษาสันสกฤต แล้วเขียนไว้ในสมุด 3. นักเรียนศึกษาใบความรู้ ตารางเปรียบเทียบคำบาลีและสันสกฤต 4. นักเรียนทำแบบทดสอบเพื่อประเมินผล	- ทักษะการคิด - ทักษะการเรียนรู้ - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง - ทักษะการเรียนรู้

สื่อ

1. ใบความรู้
2. หนังสือหลักภาษาไทย เล่ม 3
3. ข้อทดสอบ

การวัดและประเมินผล

จากการทดสอบ

กิจกรรมเสนอแนะ

ควรให้นักเรียนศึกษาหาความรู้ในห้องสมุด

ภาคผนวก

ใบความรู้

ตารางเปรียบเทียบภาษาบาลีและสันสกฤต

ภาษาบาลี	ภาษาสันสกฤต
1. มีสระ 8 ตัว	1. มีสระ 14 ตัว (เพิ่ม โอ เออ ฤ ฤๅ ฦ ฦๅ)
2. มีพยัญชนะ 33 ตัว	2. มีพยัญชนะ 35 ตัว (เพิ่ม ศ ษ)
3. มีตัวสะกดตัวตามตามกฎ	3. มีตัวสะกดตัวตามไม่ตามกฎ
4. ไม่นิยมตัวควบกล้ำ	4. นิยมตัวควบกล้ำ
5. ใช้ พ	5. ใช้ ท
	6. มีคำว่า “เคราะห์”
	7. มี ร ซึ่งเปลี่ยนเป็น “รร” ในภาษาไทย

ข้อสังเกต คำบางคำใช้ ศ ษ แต่เป็นคำไทยแท้ เช่น คอ คอก คีก เด็ก

แบบทดสอบ (วัดทักษะการเรียนรู้)

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือกกากบาทคำตอบที่ถูกต้อง

1. ข้อใดไม่มีคำบาลีและคำสันสกฤต

ก. นรชาติวางวาย	ข. กุมสติต่างโล่ป่อง
ค. นั่งทำพุทธบูชาเวลาไหว้พระ	ง. เป็นการช่วยเจ้าคุณครูอาจารย์
2. ข้อใดเป็นคำบาลีทั้งหมด

ก. บุญ เขต วัดดู	ข. วุฒิ มิตร มนุษย์
ค. หัตถ์ ศาสนา สงคราม	ง. สุตร บุคคล ประกาศ
3. ข้อใดเป็นคำสันสกฤตทุกคำ

ก. ทิฐิ สถิต เสถียร	ข. ฤาษี หฤทัย โอราวัน
ค. รุกขะ กรรมการ ลักษณะ	ง. บุญ รักษ์ อีสริยะ
4. ข้อใดเป็นคำบาลีทั้งหมด

ก. สภาพ ประพฤติ ประโยชน์	ข. มรรค อธิภี ปกติ
ค. ไสวस्थ्य กัญญา ปัญญา	ง. นิพพาน ปัจจุบัน ชณะ
5. ข้อใดเป็นคำสันสกฤตทั้งหมด

ก. อาศัย นิตย ฤกษ์	ข. วิตถาร อธิษฐาน ชรรค์
ค. พิมพ์ บุษบา ราชฎ	ง. อัคคี ปราโมทย์ คฤหัสถ์
6. ข้อใดเป็นพยัญชนะในภาษาบาลีทุกตัว

ก. ก ข ค ศ	ข. ข ณ ษ ณ
ค. ฟ ท พ ส	ง. ข ผ ษ ศ
7. สระข้อใดไม่มีในภาษาบาลี

ก. อุ อุ โอ	ข. อุ อะ อา
ค. ไอ ฤ ฤ	ง. อิ อา เอ
8. ตัว ร, ล, ว อยู่ในวรรคใด

ก. วรรค กะ	ข. วรรค ฎะ
ค. วรรค ตะ	ง. เศษวรรค

9. คำที่ขีดเส้นใต้ในข้อใด มาจากภาษาสันสกฤตทั้งสองคำ

ก. การผูก**มิตร**ควรทำเป็น**นิตย**

ข. วิชาภาษาไทยมีความ**สำคัญ**มาก

ค. ควรทำ**บุญ**เสียแต่**ชาติ**นี้

ง. นักกีฬาควรมี**ร่างกาย**สมบูรณ์

10. จากตัวเลือกข้อ 9 ข้อใดมีคำที่มาจากภาษาบาลีทั้งสองคำ

ก. ข้อ ก.

ข. ข้อ ข.

ค. ข้อ ค.

ง. ข้อ ง.

คำเฉลย

1. ข

2. ก

3. ข

4. ง

5. ก

6. ค

7. ค

8. ง

9. ก

10. ค

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง หลักภาษา

จำนวน 17 คาบ

แผนการสอนที่ 70 เรื่อง คำเขมร

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

ภาษาอื่นที่เข้ามาปะปนในภาษาไทยนั้นมีหลายภาษา ภาษาเขมรก็เป็นอีกภาษาหนึ่ง ดังนั้น เราควรรู้และสังเกตคำเขมรได้เพื่อประโยชน์ในการสื่อสาร

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

นักเรียนรู้และสังเกตลักษณะของคำเขมรในภาษาไทยได้

2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ

2.1 นักเรียนค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลเรื่องคำเขมรได้ (ทักษะการเรียนรู้)

2.2 นักเรียนบอกหลักสังเกตคำที่มาจากภาษาเขมรได้ (ทักษะการคิด)

2.3 นักเรียนวิเคราะห์คำที่มาจากภาษาเขมรได้ (ทักษะการเรียนรู้)

เนื้อหา

คำเขมร

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องภาษาอื่นที่เข้ามาในไทย โดยเฉพาะประเทศที่มีพื้นที่ติดต่อกับไทย เช่น ลาว พม่า มาเลเซีย และ เขมร ซึ่งติดต่อกันมาช้านาน ทำให้มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และภาษาซึ่งกันและกัน	- ทักษะการคิด
2. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ แล้วจับบันทึกไว้ในสมุด ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องคำเขมรที่นำมาใช้ โดยเฉพาะนำมาใช้เป็นราชาศัพท์	- ทักษะการเรียนรู้ - ทักษะการคิด

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
3. ให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างคำจากภาษาเขมรที่ไทยนำมาใช้เป็นราชาศัพท์ พร้อมคำแปล เช่น สรง = อาน้ำ เขนย = หมอน ชนง = คิ้ว	- ทักษะการคิด
4. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบทข้อ 2 เสวย = รับประทาน เสด็จ = ไป ฯลฯ	- ทักษะการเรียนรู้
5. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดต่อไปนี้ คำสั่ง ให้นักเรียนค้นหาความหมายของคำต่อไปนี้ 1. ฉนำ หมายความว่า ..... 2. โถง หมายความว่า ..... 3. ขยม หมายความว่า ..... 4. ขจี หมายความว่า ..... 5. ขนาน หมายความว่า ..... 6. ขมั่ง หมายความว่า ..... 7. ไฟท หมายความว่า ..... 8. ขนม หมายความว่า ..... 9. โขมด หมายความว่า ..... 10. กราล หมายความว่า ..... คำเฉลยสำหรับครู 1. ปี่ 2. วัน ตะวัน 3. ข้า ฉัน 4. งามสดใส 5. เรียงคู่กัน 6. พรานธนู 7. แผ่นดิน 8. แบบอย่าง 9. ผีชนิดหนึ่ง 10. ปู ลาด 6. ครู - นักเรียนร่วมกันเฉลย / สรุป	- ทักษะการคิด

สื่อ

1. ใบความรู้
2. หนังสือหลักภาษาไทย เล่ม 3

การวัดและประเมินผล

จากการตรวจแบบฝึกหัด

กิจกรรมเสนอแนะ

นักเรียนควรหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุด

ภาคผนวก

เรื่อง คำเขมร ในความรู้ที่ 1

ลักษณะคำเขมรที่ใช้ในภาษาไทย

1. เป็นคำพยางค์เดียว เช่น แซ โลด โจน เเดิน อวย(ให้) ศก(ผม) เลิก(ยก) บาย(ข้าว) มาน(มี) ศรี(ผู้หญิง) ฯลฯ
2. มักใช้ จ ญ ร ล สะกด
  - จ สะกด เช่น อาจ อำนาจ ตรวจ ตำรวจ สำเร็จ เสรีจ สด็จ ฯลฯ
  - ญ สะกด เช่น ขาญ ขำนาญ เขิญ หาญ เจริญ จำเริญ ฯลฯ
  - ร สะกด เช่น อร ควร ขจร ระเมียร(ดู) ฯลฯ
  - ล สะกด เช่น ตล ดาล ถวิล ตำบล ฯลฯ
3. คำที่มาจากภาษาเขมรไม่ใช้รูปวรรณยุกต์ ยกเว้นบางคำที่มีรูปวรรณยุกต์เอก เช่น เขม่า เสน่ง (เขาสัตว์) ฯลฯ
4. คำที่มาจากภาษาเขมรมักเป็นคำควบกล้ำ และเป็นคำที่ใช้อักษรนำ
  - คำควบกล้ำ เช่น ขลาด เขลา ขลา(เสือ) โขลน ไพร กระบือ โปรด เพลา ฯลฯ
  - คำอักษรนำ เช่น ขนอง โขนง เสวย เชนย จมูก โตนต สลา ตลบ ฯลฯ
5. คำที่ขึ้นต้นด้วย บัง บัน บำ มักมาจากคำเขมร เช่น
  - บังเกิด บังคับ บังคม บังอาจ บังควร
  - บันได บันดาล บันลือ บันเทิง บันทึก
  - บำเพ็ญ บำบัด บำเหน็จ บำบวง บำนาญ
6. คำแผลงในภาษาไทย มักมาจากภาษาเขมร ได้แก่

กระ	แผลงมาจาก	ข. เช่น
กระดาน	แผลงมาจาก	ขดาน
กระจอก	แผลงมาจาก	ขจอก
กระโดง	แผลงมาจาก	ขโดง
กระจาย	แผลงมาจาก	ขจาย
ประ	แผลงมาจาก	ผ. เช่น
ประสม	แผลงมาจาก	ผสม
ประจัญ	แผลงมาจาก	ผจัญ

ประสาน	เพลงมาจาก	ผสาน
ประเชิญ	เพลงมาจาก	เพเชิญ
บรร	เพลงมาจาก	ประ เช่น
บรรทัด	เพลงมาจาก	ประทัด
บรรทม	เพลงมาจาก	ประทม
บรรจุ	เพลงมาจาก	ประจุ
บรรจบ	เพลงมาจาก	ประจบ
บรรทุก	เพลงมาจาก	ประทุก

7. คำสองพยางค์ที่ขึ้นต้นด้วยคำ กำ คำ ขำ คำ ทำ คำ อำ

มักเป็นคำที่มาจากภาษาเขมร เช่น กำเนิด กำหนด คำรบ จำแนก จำหน่าย ชำนาญ
ชำรุด ดำเนิน ดำรง คำริ คำรวจ คำรา สำเร็จ สำราญ ฯลฯ

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง หลักภาษา

จำนวน 17 คาบ

แผนการสอนที่ 71 เรื่อง การสังเกตคำ

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

ในฐานะที่เราเป็นคนไทย เรียนภาษาไทย เราจึงควรทราบและมีหลักสังเกตว่าคำใดบ้างที่เป็นคำไทยแท้ และคำใดเป็นคำที่มาจากภาษาอื่น นอกจากจะรู้หลักสังเกตคำในภาษาแล้ว ยังควรจะต้องรู้จักความหมายและสามารถจำแนกคำภาษาต่างๆ ได้อีกด้วย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
เมื่อกำหนดคำให้ นักเรียนจำแนกได้ว่าเป็นคำไทยแท้ หรือเป็นคำที่มาจากภาษาอื่น
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.2 วิเคราะห์ข้อมูลได้ (ทักษะการคิด)
  - 2.3 ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.4 มุ่งมั่นและทุ่มเทกับงาน (ความขยัน อดทน ประหยัดและอดออม)
  - 2.5 ยอมรับผลการกระทำของตน (ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง)

เนื้อหา

1. คำไทยแท้
2. คำที่มาจากภาษาอื่น

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับหลักการสังเกตคำไทยแท้และคำที่มาจากภาษาอื่น	- ทักษะการคิด
2. นักเรียนเล่นเกม “เข้ากลุ่มตามภาคผนวก” โดยให้นักเรียน 5 คน ยืนเป็นตัวหลัก ถือบัตรคำดังนี้ - คำไทยแท้ - บาลี - สันสกฤต - เขมร - ขวา - อังกฤษ - จีน	- ทักษะการเรียนรู้
3. ครูแจกบัตรคำ เขียนคำที่มาจากภาษาต่างๆ ให้นักเรียนคนละ 1 บัตร เมื่อครูให้สัญญาณ นักเรียนต้องเข้ากลุ่มให้ตรงตัวหลักโดยเร็ว	- ทักษะการคิด - ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง - ทักษะการเรียนรู้
4. ครูตรวจความถูกต้อง ใครเข้ากลุ่มผิดถือว่าแพ้	- ความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง
5. ครูเรียกบัตรคำคืนจากนักเรียน สลับบัตรแล้วแจกใหม่ ให้นักเรียนเล่นหลายๆ ครั้ง จนถูกหมด ไม่มีกลุ่มใดผิดเลย	- ทักษะการเรียนรู้ - ทักษะการคิด

สื่อ

1. ใบความรู้ (เกมเข้ากลุ่ม)
2. ใบความรู้ (ตัวอย่างคำศัพท์)
3. แบบสังเกต

การวัดและประเมินผล

สังเกตการร่วมกิจกรรม

กิจกรรมเสนอแนะ

ควรให้นักเรียนได้เล่นเกมทุกคน และกำหนดคำไว้มากๆ

ภาคผนวก

ใบความรู้ เกมเข้ากลุ่ม

วิธีเล่น 1. ครูเขียนบัตรคำ 7 บัตรดังนี้

1. คำไทยแท้
2. บาลี
3. สันสกฤต
4. อังกฤษ
5. เขมร
6. ขวา
7. จีน

2. ให้นักเรียนอาสาสมัคร 6 คน ออกไปถือบัตรคำเหล่านี้หน้าชั้นเรียน

3. ครูแจกบัตรคำศัพท์ให้นักเรียนคนละ 1 ใบ (คำไทยแท้ บาลี สันสกฤต อังกฤษ เขมร ขวา จีน) โดยนักเรียนจะต้องไม่เปิดดูก่อน

4. เมื่อครูให้สัญญาณ นักเรียนเปิดดูคำศัพท์เหล่านั้น แล้ววิ่งไปเข้ากลุ่ม ให้ตรงกับแถวของนักเรียนที่อาสายืนอยู่ ใครเข้าแถวถูกต้องถือเป็นผู้ชนะ

5. ครูอาจจะเรียกบัตรคืน แล้วให้นักเรียนเริ่มเล่นใหม่ก็ได้ ตามความเหมาะสม โดยสลับบัตรคำศัพท์นั้น

ใบความรู้
ตัวอย่างคำศัพท์

คำเขมร	เจริญ	เดิน	สาแทรก	แซ	ถวาย
จีน	เซ่ง	กงสี	ก้วยเตี้ยว	เซ่งจี	
ชวา	บุหร่ง	ยิหวา	บุหลัน	บุหงา	
บาลี	วิชา	อักขระ	ลัญจร	ธรรณี	
สันสกฤต	วิทยา	ศาล	ฤาษี	วรรณ	
อังกฤษ	ทัวร์	เทคนิค	กอล์ฟ	บ้อย	
คำไทย	มะม่วง	ตะเข็บ	สะตือ	นกกระจิบ	จุ่มจุ่ม

แบบสังเกตการร่วมกิจกรรม
(วัดทักษะการคิด)

เลขที่	ชื่อ - สกุล	✓ เข้ากลุ่มได้ถูก	✗ เข้ากลุ่มไม่ได้ถูก
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			

แผนการสอน

วิชาภาษาไทย (ท 305)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

หน่วย/เรื่อง หลักภาษา

จำนวน 17 คาบ

แผนการสอนที่ 72 เรื่อง การสังเกตคำไทยแท้ และคำที่
มาจากภาษาอื่น

จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ

คำในภาษาไทยไม่ใช่คำไทยแท้ทั้งหมด มีคำที่มาจากภาษาอื่นปะปนอยู่ด้วยเป็นจำนวนมาก การศึกษาเรื่องคำในภาษาไทยจึงควรรู้จักและบอกได้ว่า คำใดเป็นคำไทยแท้ หรือเป็นคำที่มาจากภาษาอื่น ซึ่งในลักษณะของคำดังกล่าว ย่อมมีความแตกต่างกันอย่างที่สามารถสังเกตได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จุดประสงค์ด้านเนื้อหา
บอกลักษณะของคำไทยแท้ได้ และคำที่มาจากภาษาอื่นได้
2. จุดประสงค์การพัฒนาศักยภาพ
  - 2.1 วิเคราะห์ข้อมูลและเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ได้ (ทักษะการเรียนรู้)
  - 2.2 สามารถเปรียบเทียบและใช้หลักเหตุผลในการพิจารณาข้อมูลได้ (ทักษะการคิด)
  - 2.3 พูดและเขียนสรุปความได้ (ทักษะการสื่อสาร)

เนื้อหา

1. คำไทยแท้
2. คำที่มาจากภาษาอื่น

กิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพที่พัฒนา
1. ครูนำเสนอถึงการติดต่อกับชนชาติต่างๆ ซึ่งทำให้ไทยรับภาษาจากต่างชาติเข้ามาปะปนในภาษาไทยได้อย่างไร	- ทักษะการเรียนรู้ - ทักษะการสื่อสาร
2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 4-5 คน ช่วยกันพิจารณาชื่อและนามสกุลของแต่ละคนในกลุ่มว่าเป็นคำไทยแท้ หรือมาจากภาษาอะไร ให้ค้นคว้าเพิ่มเติมจากพจนานุกรม	- ทักษะการคิด
3. ให้แต่ละกลุ่มรายงานผล นำผลการวิเคราะห์ที่มาของชื่อ - นามสกุล ตามที่รายงานติดป้ายนิเทศในห้องทุกกลุ่ม	- ทักษะการสื่อสาร
4. ทบทวนการเปรียบเทียบลักษณะของคำไทยแท้กับคำที่มาจากภาษาอื่น	- ทักษะการเรียนรู้
5. ให้นักเรียนเขียนเรียงเรียงลักษณะของคำไทยแท้ และคำที่มาจากภาษาอื่น ให้ได้ใจความกะทัดรัด สละสลวย และชัดเจน	- ทักษะการสื่อสาร

สื่อ

พจนานุกรม

การวัดและประเมินผล

1. ตรวจผลงานกลุ่ม
2. ตรวจผลงานรายบุคคล

กิจกรรมเสนอแนะ

1. ควรฝึกการค้นหาคำที่มาจากภาษาต่างประเทศหลายๆ ประเทศ เช่น จีน อังกฤษ
2. ควรให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมท้ายบท

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

อธิบดีกรมวิชาการ

รองอธิบดีกรมวิชาการ

ศาสตราจารย์อุทุมพร จามรมาน

ภาควิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นางสาวอรุณศรี อนันตรศิริชัย

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านวิจัยทางการศึกษา

นางสาวศรีสมร พุ่มสะอาด

ผู้อำนวยการกองวิจัยทางการศึกษา

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางพันธณีย์

วิหคโต

หัวหน้ากลุ่มวิจัยและประเมินผลกระบวนการเรียนการสอน

ร.ท.หญิงสุดาพรรณ

เครือพานิช

กลุ่มวิจัยและประเมินผลกระบวนการเรียนการสอน

นายจันทร์

สกุลวงศ์ไพบูรณ์

กลุ่มวิจัยและประเมินผลกระบวนการเรียนการสอน

ที่ปรึกษาในการจัดทำแผนการสอน

รองศาสตราจารย์พิศิษฐ์

ต้นทวนิช

คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสุรินทร์

รองศาสตราจารย์ทวีศักดิ์

จินดานุรักษ์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

รองศาสตราจารย์สมร

ทองดี

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมคิด

พรมจัญ

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นวลจิตต์

เชาวกิตติพงศ์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

นางพิมพ์ใจ

ภิบาลสุข

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

นายชัยพจน์

รักงาม

หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์

กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5

นายสมหวัง

คันธรส

ศึกษานิเทศก์ สบจ.เชียงใหม่

นายผดุงชัย	ภูพัฒน์	ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหาร เขตลาดกระบัง
นางพันธณี	วิศโค	หัวหน้ากลุ่มวิจัยและประเมินผลกระบวนการเรียนการสอน

ผู้เขียนแผนการสอน

นายอานภาพ	ลิลิต	โรงเรียนบ้านเปียง	อ.สันป่าตอง	จ.เชียงใหม่
นายณัฐ	คำมูล	โรงเรียนบ้านสบสา	อ.เชียงคำ	จ.พะเยา
นางคำมูล	แก่นชา	โรงเรียนหน้าศูนย์เครื่องมือกล	อ.หล่มสัก	จ.เพชรบูรณ์
นางศิริภรณ์	กุศลวงศ์	โรงเรียนหินกอง (พิบูลย์อนุสรณ์)	อ.หนองแค	จ.สระบุรี
นายประถม	สิมาจารย์	โรงเรียนบ้านเนินจำปา	อ.แก่งหางแมว	จ.จันทบุรี
นางชวนพิศ	ทิพโกมุท	โรงเรียนวัดสันตยาราม	อ.เมือง	จ.นครนายก
นางมยุรี	สงสุด	โรงเรียนบ้านนาเกลือ	อ.กันตัง	จ.ตรัง
นางสมใจ	มากคง	โรงเรียนบ้านท่าแค	อ.เมือง	จ.พัทลุง
นางสาวธีระนุช	ทิปะपाल	โรงเรียนนิคมสร้างตนเอง	อ.เมือง	จ.สุราษฎร์ธานี
นายจักรกริช	วิทย์อุดม	โรงเรียนบ้านยางเตี้ย	อ.ศีขรภูมิ	จ.สุรินทร์
นายจำลอง	แสงใสสี	โรงเรียนชุมชนโนนหอมไผ่ล้อม	อ.เมือง	จ.สกลนคร
นางกอบแก้ว	สุดเสน่ห์	โรงเรียนบึงงามพัฒนา	อ.ทุ่งเขาหลวง	จ.ร้อยเอ็ด

ผู้ตรวจพิจารณาแผนการสอนระดับจังหวัด

นายสมหวัง	คันธรส	ศึกษานิเทศก์	สพจ.เชียงใหม่
นางสาวอารีวรรณ	สุยะราช	ศึกษานิเทศก์	สพจ.พะเยา
นางสาวมยุรี	เรืองเดช	ศึกษานิเทศก์	สพจ.เพชรบูรณ์
นายยืนยง	ราชวงศ์	ศึกษานิเทศก์	สพจ.สระบุรี
นางยุพดี	กะจะวงษ์	ศึกษานิเทศก์	สพจ.จันทบุรี
นายสมชาย	พุ่มพิมล	ศึกษานิเทศก์	สพจ.นครนายก
นางสาวสุจินดา	จันทวรรณ	หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์	สพจ.ตรัง
นายประทีป	แสงเปี่ยมสุข	ศึกษานิเทศก์	สพจ.พัทลุง
นายพรพันธุ์ศักดิ์	พาหะมาก	ศึกษานิเทศก์	สพจ.สุราษฎร์ธานี
นายบุรินทร์	ทองแมน	ศึกษานิเทศก์	สพจ.สุรินทร์

นายไพศาล	ศรีสำราญ	หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สปจ.สกลนคร
นายนิคม	สุพงษ์	ศึกษานิเทศก์ สปจ.ร้อยเอ็ด

ผู้รับแผนการสอน

นางสาวสุจินดา	จันทวรรณ	หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สปจ.ตรัง
นางสาวมยุรี	เรืองเดช	ศึกษานิเทศก์ สปจ.เพชรบูรณ์
นายสมใจ	มากคง	โรงเรียนท่าแค จ.พัทลุง
นายจักรกริช	วิทย์อุดม	โรงเรียนบ้านยางเดี่ยว จ.สุรินทร์
นางคำมูล	แก่นชา	โรงเรียนหน้าศูนย์เครื่องมือกล จ.เพชรบูรณ์

ผู้ตรวจและพิจารณา

นางสาวศรีสมร	พุ่มสะอาด	ผู้อำนวยการกองวิจัยทางการศึกษา
นางพันธณี	วิหคโต	หัวหน้ากลุ่มวิจัยและประเมินผลกระบวนการเรียนการสอน
รองศาสตราจารย์ปรีชา	วิหคโต	สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมคิด	พรมจัย	สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

คณะกรรมการ

นางพันธณี	วิหคโต	หัวหน้ากลุ่มวิจัยและประเมินผล กระบวนการเรียนการสอน
ร.ท.หญิงสุดาวรรณ	เครือพานิช	กลุ่มวิจัยและประเมินผลกระบวนการเรียนการสอน

ผู้เรียบเรียงและจัดทำต้นฉบับ

ร.ท.หญิงสุดาวรรณ	เครือพานิช	กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ
นายรวีวัตร์	สิริภูบาล	กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ
นายจันท์	สกุลวงศ์ไพบูลย์	กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ
นางสาววราภรณ์	ยศทอง	กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ
นางสาววิรัชฐา	สายแก้ว	กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ
นางสาววิชยา	คำแฝง	กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ

ผู้จัดพิมพ์ต้นฉบับ

นางสาวศุภาวรรณ	กิจโอสธ	กองวิจัยทางการศึกษา	กรมวิชาการ
นางสาวชลฤทัย	ผลวาทิต	กองวิจัยทางการศึกษา	กรมวิชาการ
นางสาวจุฑามาส	เลากาณูจน์	กองวิจัยทางการศึกษา	กรมวิชาการ
นางสาวพรรณิพย์	ถนอมจิตร	กองวิจัยทางการศึกษา	กรมวิชาการ
นางสาวสมาพร	พงษ์เกิดลาภ	กองวิจัยทางการศึกษา	กรมวิชาการ
นางสาวสกุลทิพย์	ตุ้ยลิมา	กองวิจัยทางการศึกษา	กรมวิชาการ
นางสาววราภรณ์	ยศทอง	กองวิจัยทางการศึกษา	กรมวิชาการ

ผู้ออกแบบปก

นายชูเกียรติ   เกิดอุดม   ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา

314-316 ปากซอยบ้านบาตร บำรุงเมือง ป้อมปราบฯ กรุงเทพฯ 10100

นายปรณัน ดันสกุล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา 2543 โทร. 2235548, 2233351

แผนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะการคิดของไทย

ก.ศ.บ. วิชาภาษาไทย : ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

นางสาวสุภาวดี วัฒนกุล

โรงเรียนสุราษฎร์ธานี

ครุภัณฑ์